

เพลงรำโทน : กรณีศึกษาคณะรำโทนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน
อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ปริญญาพันธ์
ของ
วีรจักร วงศ์เงิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยามหาวิทยาลัย

พฤษภาคม 2551

เพลงรำโทน : กรณีศึกษาคณะรำโทนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน
อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ปริญญาพันธ์
ของ
วีรจักร วงศ์เงิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยามหาวิทยาลัย

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพลงรำโทน : กรณีศึกษาคณะรำโทนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน
อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

บทคัดย่อ
ของ
วีรจักร วงศ์เงิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยามหาวิทยาลัย
พฤษภาคม 2551

วีรจักร วงศ์เงิน.(2551).เพลงรำโทน : กรณีศึกษาคณะรำโตนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน
อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ปริญญาโท ศป. ม. (มานุษยดุริยางควิทยา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม:
รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์, รองศาสตราจารย์ ดร. มานพ วิสุทธิแพทย์

เพลงรำโทน : กรณีศึกษาคณะรำโตนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัด
เพชรบุรี มีจุดมุ่งหมายดังนี้คือ

1. ศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของเพลงรำโทน คณะรำโตนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน
อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เพลงรำโทนของคณะรำโตนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน
อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ผลการศึกษาพบว่า

คณะรำโตนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่
สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยครูสวัสดิ์ คำเพชร นายกรี เกิดหนู นายอิน ลุ่มบุตร และเพื่อนได้รวมตัวกัน
เล่นรำโทน ตระเวนเล่นรำโตนตามหมู่บ้านต่างๆในอำเภอบ้านลาดและอำเภอใกล้เคียง และเรียกชื่อกลุ่ม
ของตัวเองว่า “เชียร์บ้านไร่กว้าง” หรือ “คณะรำโตนบ้านไร่กว้าง”

กระบวนการเล่นรำโทน เริ่มจากเจ้าภาพ ไปขออนุญาต กรรมการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ
เป็นบุคคลที่น่านับถือ หลังจากนั้นจึงติดต่อกับหัวหน้าคณะรำโทน ซึ่งเจ้าภาพสามารถติดต่อมาเล่นหนึ่ง
คณะ (หรือเรียกว่า 1 กอง หรือ 1 เชียร์ก็ได้) หลังจากที่ตกลงเรื่องรายละเอียดให้เรียบร้อย ทั้งเรื่องวันเวลา
และสถานที่ จำนวนผู้เล่น การแต่งกาย ค่าตอบแทน เจ้าภาพจึงไปจัดเตรียมสถานที่ อาหารสำหรับเลี้ยง
นักแสดง

วิธีการเล่นรำโทน เริ่มต้นจากพ่อเพลงหรือแม่เพลงจากกองใดกองหนึ่ง ขึ้นเพลงมาแล้วออกรำ
ไปโค้งผู้เล่นจากกองอื่นออกมารำ อาจเป็นการร้องโต้ตอบกันไปมา หยอกล้อหรือร้องเพลงจีบกัน
ระหว่างหญิงชาย เมื่อร้องเล่นได้ 3-4 เพลง พ่อเพลงหรือแม่เพลงของกองต่อไปก็จะขึ้นเพลงบ้าง เป็น
เช่นนี้จนครบทุกกอง แล้ววนกลับมาที่กองแรกอีกครั้งใน ลักษณะการเล่นรำโตนนั้นจะมีความสุข
และน่าสนใจ ตรงการเล่นในลักษณะคล้ายๆการประชันกัน กล่าวคือเมื่อกองหนึ่งกองใด ขึ้นเพลงมาแล้ว
อีกกองจะต้องคิดหาเพลงมาร้องโต้ตอบ หรือร้องแก้ให้เข้ากันหรือสอดรับกับเพลงที่ฝ่ายแรกร้องมา การ
ประชันจะมีผลแพ้ชนะที่การร้องเพลงโต้ตอบกันไปเรื่อยๆ จนกระทั่งฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่สามารถหาเพลง
มาร้องแก้ได้ ก็จะถือว่าฝ่ายนั้น “แพ้” การเล่นรำโตนจะให้ความสำคัญกับความสุขสนาน จากการร้อง
รำทำเพลง การพูดจาโต้ตอบ หยอกเข้า และการเกี่ยวพาราสีกัน มากกว่าผลแพ้ชนะ

เมื่อกรรมการเห็นว่าเล่นกันพอสมควรแล้ว ควรหยุดพักคัมมน้ำ เปิดโอกาสให้ผู้เล่นได้พูดคุยกัน จากนั้นกรรมการก็จะให้เริ่มเล่นต่อเป็นอย่างนี้จนถึงกระทั่งเลิกเล่นในการเล่นรำโทนจะไม่มีกำหนดเวลาในการเล่น

- เพลงรำโทนของคณะรำโตนบ้านไร่กว้าง มีทั้งหมด 57 เพลง จัดหมวดหมู่ได้ 8 ประเภท ได้แก่
- ประเภทที่ 1. เพลงที่กล่าวถึงเรื่องราวในวรรณคดี จำนวน 2 เพลง
  - ประเภทที่ 2. เพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะสงคราม จำนวน 2 เพลง
  - ประเภทที่ 3. เพลงที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และ เพลงปลุกใจ จำนวน 4 เพลง
  - ประเภทที่ 4. เพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้าน จำนวน 8 เพลง
  - ประเภทที่ 5. เพลงที่กล่าวชื่นชมธรรมชาติ จำนวน 4 เพลง
  - ประเภทที่ 6. เพลงที่กล่าวถึงความงามของหญิงสาว จำนวน 8 เพลง
  - ประเภทที่ 7. เพลงรักที่ใช้เกี่ยวพาราสีกันระหว่างหนุ่มสาว จำนวน 12 เพลง
  - ประเภทที่ 8. เพลงที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมการเล่นรำโทน จำนวน 17 เพลง

เพลงรำโทนของคณะรำโตนบ้านไร่กว้างจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวใกล้ตัว เกี่ยวกับความรัก การเกี่ยวพาราสีกันระหว่างหนุ่มสาว และเพลงเกี่ยวกับการเล่นรำโทน มีการใช้ภาษาง่ายๆ กระชับ ทำให้ง่ายต่อการจำ รูปแบบของฉันทลักษณ์จะเป็นแบบกลอนสด และการผสมผสานกันของกลอน 4 กลอน 6 และ กลอน 8 ผู้แต่งเพลงรำโทนจะให้ความสำคัญกับเนื้อเพลงมากกว่าฉันทลักษณ์ คีตลักษณ์ของเพลงรำโทนส่วนมากจะเป็นแบบรอนโด (Rondo Form) คือมี 2 - 4 ท่อนสั้นๆ และมีการร้องซ้ำ 2-4 เทียบ มาตราเสียงของเพลงรำโทนจะใช้บันไดเสียงแบบห้าเสียง (Pentatonic Scale) คือมีเสียงหลัก 5 เสียง และมีเสียงรอง 2 เสียง อัตราจังหวะของเพลง จะเป็นแบบ 2/4 กล่าวคือ มี 2 จังหวะใน 1 ห้องเพลง รูปแบบ จังหวะของโตน จะมีหน้าทับโตนยาว 2 ห้อง คีวนซ้ำไปตลอดเพลง ส่วนการจบเพลงของเพลงรำโทน ไม่จำเป็นต้องจบแบบสมบูรณ์ (ลูกตกสุดท้ายของเพลง เป็นโน้ตตัวแรกของบันไดเสียง) เพราะเพลงรำ โตนเป็นเพลงที่ต้องร้องซ้ำ และมีการส่งต่อเพลงกันไปมาอยู่ตลอด

RUMTONE : CASE STUDY OF BAAN RAI KRANG GROUP, RAI SATORN VILLAGE,
BAAN LAAD DISTRICT, PETCHABURI PROVINCE.

AN ABSTRACT

BY

WEERAJAK WONG-NGOEN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the master of Fine Arts Degree in Ethnomusicology
At Srinakarinwirot University

May 2008

Weerajak Wong – ngoen. (2008). *Rumtone : Case Study of Baan Rai Krang Group, Raisaton Village, Baan Laad District, Petchaburi Province*. Master thesis, M.F.A. (Ethnomusicology). Bangkok: Graduate School, Srinakarinwirot University.
Advisor Committee: Assoc. Prof. Karnchana Intarasunanon,
Assoc. Prof. Dr. Manop Wisuttippat

The Objective of Rumtone: Case Study of Baan Rai Krang Group, Raisaton Village, Baan Laad District, Petchaburi Province are:

1. To Study the music culture of Rumtone: Case Study of Baan Rai Krang Group, Raisaton Village, Baan Laad District, Petchaburi Province.
2. To Analyse the Rumtone Songs of Baan Rai Krang Group, Raisaton Village, Baan Laad District, Petchaburi Province

The result of the case Study:

Baan Rai Krang Rumtone Group had established during The World War II by Master Sawat Khampet, Mr. Gree Gherdnooh, Mr. Inn Lhumbuddah and several friends. They had formed a group of singers called “Baan Rai Krang Cheer” or “Baan Rai Krang Rumtone Group” and performed at the villages nearby, including the villages at Baan Laad District and other districts in Petchaburi Province.

The process of Rumtone:

Start with Male or Female singer leader from the first group starts to sing a song and dance in the circle. The song can be a responding song courting song or love song. After that he/she will go to bow to the player in the other group to invite him/her to dance together in the circle. After the first group has finish singing 3-4 songs the Male or Female singer leader from the following group will start to sing another 3-4 song. After the last group has finish their songs the first group will take turn and pass to the next group like round playing.

Rumtone is an entertaining and interesting competitive dance it is like a game that the players have to compete with the rival. While the first group is singing, the following group has to search for songs that match to the song from the previous group. It will go on and on they find the loser. The loser is the group which cannot find the

song which can reply or match to the previous song. For Rumtone, people do not really care who win or lose but they will enjoy singing, dancing together and courting during the song.

When the referee feels that it's time to have a break, he will give a signal or blow the whistle for a few minutes break, the players will go rest to have some drink and get to know each other. The playing will be continue when the referee blow the whistle again. The playing will keep continue until the referee or all players agreed to end the playing because Rumtone has no time limit.

Baan Rai Krang Group has 57 Rumtone songs which can sort them into 8 following categories.

1. The song that talk about the literature   2 songs.
2. The song that reflect to the war time   2 songs
3. The song about politics and spiritual song   4 songs
4. The song that reflect to the way of life   8 songs
5. The song of appreciation in nature   4 songs
6. The song that talk for the beauty of the lady   8 songs
7. The love song   12 songs
8. The song that talk about the Rumtone culture   17 songs

The lyrics for Rumtone song at Baan Rai Krang Group are about all around stories.

Some songs are about love stories between young people and about the stories in Rumtone. The simple language and brief word in the lyrics can make it easy to memories. The prosody of Rumtone song is the integration between the verse with 4, 6 and 8 syllables to a line. Rumtone composers are usually aware of the lyrics than the prosody. Almost all Rumtone songs are in rondo form with 2-4 short portions. The songs are short and need to be repeated 2-4 times. The Rumtone songs are in pentatonic scale. (There are 5 important notes and 2 none important notes in this scale) Rumtone songs are usually in time signature 2/4. (There are 2 Beats in 1 measure) The Tone rhythmic pattern has 2 measures long playing repeatedly through the song. The ending

part of Runtone songs can be both completely ending and incompletely ending, because Runtone songs have to be repeated and passing to another song without stopping.

ปริญญาบัตร
เรื่อง

เพลงรำโทน : กรณีศึกษาคณะรำทอนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน
อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
ของ
วีรจักร วงศ์เงิน

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยากวีวิทยา
ของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒน์กุล)
วันที่ ..... พฤษภาคม 2551

คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. มานพ วิสุทธิแพทย์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. มานพ วิสุทธิแพทย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจิ ศรีสมบัติ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่านที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยทำปริญญาานิพนธ์สำเร็จตามความมุ่งหมาย

การทำปริญญาานิพนธ์เรื่อง เพลงรำโทน : กรณีศึกษาคณะรำโตนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุวานนท์ ประธานควบคุมปริญญาานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. มานพ วิสุทธิแพทย์ กรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจี ศรีสมบัติ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือ แก้ไขข้อบกพร่องงานปริญญาานิพนธ์ ให้สำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมาย

ขอขอบพระคุณ นายกรี เกิดหนู นายอิน กลุ่มบุตร ผู้ให้ความรู้และข้อมูลในการทำปริญญาานิพนธ์ในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ อาจารย์บุญส่ง เกิดหนู อาจารย์สุคนธ์ แสนหมื่น ครูวิศาล แทนนาค ในการอำนวยความสะดวก และติดต่อประสานงาน อาจารย์พิสิษฐ์ เอมดวง อาจารย์วีราภรณ์ ทองงาม อาจารย์กรสรวง คินวลพะเนา ให้ความช่วยเหลือในเรื่องการเก็บข้อมูล และติดต่อประสานงาน

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณพระเจ้า ผู้ประทานสติปัญญา ขอขอบพระคุณ อาจารย์แสวง วงศ์เงิน อาจารย์จินตนา วงศ์เงิน บิดามารดาผู้มีพระคุณสูงสุด อาจารย์ศรีพิน น้อยท่าซ่าง ดร. ภัคดี มั่งมีวัฒนา อาจารย์จิตภา ตาวิณ โฉ ผู้มีพระคุณ ที่คอยให้การสนับสนุน และให้กำลังใจ ตลอดจนเพื่อน พี่ น้อง ที่ให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ศึกษา และทำงานวิจัย

วีรจักร วงศ์เงิน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้า	
เอกสารและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	
การศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล	17
การรวบรวมข้อมูล	18
อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	18
การศึกษาข้อมูล.....	18
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	18
วิธีการนำเสนอข้อมูล.....	19
การสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	20
4 การศึกษาข้อมูล.....	
วัฒนธรรมดนตรีของคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอ บ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี.....	21

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ประวัติความเป็นมาของคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัด เพชรบุรี.....	22
แผนที่เดินทางไปบ้าน ไร่กร่าง ต.ไร่สะท้อน อ.บ้านลาด จ. เพชรบุรี.....	24
สมาชิกของคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัด เพชรบุรี.....	25
ความสำคัญ และ โอกาสในการแสดงรำโทน.....	33
วัฒนธรรมการแต่งกายของผู้แสดงรำโทน.....	34
การสืบทอดการละเล่นรำโทน.....	35
วัฒนธรรมด้านภาษา ของเพลงรำโทน.....	36
ทำรำประกอบเพลงรำโทน.....	36
การเลือก และการจัดเตรียมสถานที่ในการเล่นรำโทน.....	38
บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการเล่นรำโทน.....	40
กระบวนการในการเล่นรำโทน.....	41
เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในการแสดงรำโทน และหน้าทับโทน.....	42
วิเคราะห์เพลงรำโทน ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี...	43
รายชื่อเพลงรำโทนเรียงตามลำดับตัวอักษร.....	43
เพลงรำโทนของบ้านไร่กร่างจำแนกประเภทตามลักษณะเนื้อหาของเพลง..	44
วิเคราะห์เพลงรำโทน.	47
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม.....	116
ภาคผนวก	118
ประวัติย่อผู้วิจัย	199

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ภาพบริเวณทุ่งนาหมู่บ้านไร่กร่าง.....	196
2 ภาพถนนเลียบบคลองชลประทาน ตัดมาจากถนนเพชรเกษมกับ อำเภอบ้านลาด.....	196
3 ภาพที่ทำการ อ.บ.ต. ไร่สะท้อน	196
4 ภาพบ้านของนายกรี เกิดหนู	197
5 ภาพการสัมภาษณ์ นายกรี เกิดหนู วันที่ 8 กรกฎาคม 2549	197
6 ภาพศูนย์ข้อมูลข่าวสาร อ.บ.ต. ไร่สะท้อน.....	197
7 ภาพสมาชิกคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง.....	198
8 ภาพการซ้อมรำโทน.....	198
9 ภาพการไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ก่อนการซ้อม และเล่นรำโทน.....	198
10 ภาพ “โทน”.....	199
11 ภาพ “โทน” และเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ.....	199

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มรดกทางวัฒนธรรมทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นด้านภาษา วรรณกรรม งานศิลปะ ประเพณี การละเล่นต่างๆ ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ย้อนไปตั้งแต่ในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน มรดกทางวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นได้ในอนาคต วัฒนธรรมสามารถถ่ายโยงกันได้ ลอกเลียนแบบกันได้ และสามารถนำไปตัดแปลงใช้ได้ตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละสังคมและวัฒนธรรมของผู้นำไปใช้ การถ่ายโยงลอกเลียนแบบหรือการดัดแปลงนั้นจะไม่ทำให้วัฒนธรรมของตนเสียหายไป หากแต่จะทำให้วัฒนธรรมของตนเจริญก้าวหน้าและดำรงอยู่ได้อย่างเข้มแข็ง

มนุษย์ชาติมีความแตกต่างกันในด้านชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นไปตามกำเนิดของมนุษย์ที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ทำให้เกิดความแตกต่างกันในด้านวัฒนธรรมซึ่งมีพื้นฐานมาจากสภาพภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ พิษพันธุ์ธรรมชาติที่แตกต่างกัน เป็นตัวกำหนดวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ การทำมาหากิน และการแต่งกาย มีอิทธิพลต่อพื้นฐานทางความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรมต่างๆ ของมนุษย์ ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ประจำถิ่นของตน มนุษย์แต่ละแห่ง แต่ละเผ่าพันธุ์ จะมีวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าในอดีตโดยสามารถพิจารณาได้จากสิ่งที่เห็นในปัจจุบัน ความแตกต่างกันในด้านชาติพันธุ์มีผลทั้งประสาทสัมผัสความแตกต่างในด้านวัฒนธรรมมีผลมาจากระบบการเปล่งเสียงและระบบประสาทการฟังซึ่งมนุษย์ในส่วนต่างๆ ของโลกแม้จะฟังในสิ่งเดียวกันก็ได้ยินไม่เหมือนกัน และแปลความคนละอย่างตามสภาพพื้นฐานของตน (ปัญญา รุ่งเรือง, 2533 : 126)

วัฒนธรรมที่สามารถบ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ และแสดงให้เห็นความเจริญรุ่งเรือง ในอารยธรรมของชาติไทย อย่างเห็นได้อย่างชัดเจนคือ ดนตรีไทย เพลงไทยและเพลงพื้นบ้าน ที่เกิดขึ้นด้วยบรรพบุรุษของไทยที่มีการสั่งสมจนกลายเป็นรูปแบบอย่างที่เห็นในปัจจุบัน ดนตรีไทย เพลงไทย และเพลงพื้นบ้าน นับเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญยิ่งในการกลมเกลียวจิตใจของคนไทย ให้มีความอ่อนโยน มีความละเมียดละไม แสดงออกมาทางความประณีตงดงามของศิลปะไทย และความไพเราะอ่อนหวานของดนตรีไทย เพลงไทย และเพลงพื้นบ้าน

เพลงพื้นบ้านเป็นเพลงร้องที่เกิดจากกลุ่มคนในท้องถิ่นที่มีการร้องสืบทอดกันมา เนื่องจากสมัยก่อนไม่มีมหรสพให้ความสุขความบันเทิงเหมือนปัจจุบัน คนในท้องถิ่นจึงต้องใช้ความสามารถ ปฏิภาณ คิดเพลงเพื่อให้เกิดความบันเทิงในกลุ่มของตน ต่อมามีการแสดงร่วมด้วย ผู้แสดงจะฝึกหัดจนชำนาญเพื่อให้การแสดงออกมามีความมีระเบียบเป็นแบบแผน นอกจากให้ความเพลิดเพลินแล้วยังให้

ข้อคิดคติธรรมที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตเช่นเดียวกัน (สุภักดี อนุกุล และวลัยพร นิยมสุจริต. 2546 : 8)

เพลงพื้นบ้านเป็นงานวรรณกรรมมุขปาฐะ (Oral Literature) ซึ่งรวมบทร้อยกรองและคนตรีเข้าด้วยกัน สืบทอดกันมาปากต่อปาก และมีลักษณะเด่นอยู่ที่ความเรียบง่ายของถ้อยคำ การร้องและการแสดงออก (สุภักดี อนุกุล. 2545 : 3)

เพลงพื้นบ้าน เป็นสิ่งที่มากับวัฒนธรรมท้องถิ่น เพราะเพลงพื้นบ้านไม่ได้เกิดจากความรู้ของคนๆเดียวแต่เกิดจากภูมิปัญญาของคนท้องถิ่นที่สามารถแต่งเพลงพื้นบ้านให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตได้ และสามารถทำให้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป สิ่งเหล่านี้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของวัฒนธรรมของไทยที่ชาวต่างชาติชื่นชมและให้การยอมรับว่าสมควรสนับสนุนและควรอนุรักษ์ไว้ ประเทศไทยเรานับได้ว่ามีวัฒนธรรมที่สั่งสมมานานหลายปี และสร้างความภูมิใจให้แก่คนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี เพชรบุรีเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่ได้จัดได้ว่ามีวัฒนธรรมที่หลากหลายผู้คนในท้องถิ่นเล็กๆต่างภาคภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ดังเช่นในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ภูมิปัญญาของชาวเพชรบุรี เป็นเมืองอยู่ช้ำอู่น้ำที่สำคัญเมืองหนึ่ง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ทำนา แต่อาชีพรองหรือที่เรียกว่ากิจกรรมเสริมในท้องถิ่นคือศิลปหัตถกรรม งานช่างต่างๆ และยังมีการละเล่นเพลงพื้นบ้านรำโทน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้คือวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้านที่แสดงถึงวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

เพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีโบราณสถาน โบราณวัตถุต่างๆที่น่าสนใจมากมาย ซึ่งคงไว้ในด้านวัฒนธรรม เรายังสามารถเห็นบ้านทรงไทยยกพื้นสูงอยู่ตามชนบทของเพชรบุรีอยู่ทั่วไป ทางด้านประติมากรรมยังคงรักษาศิลปะปูนปั้นไว้ได้อย่างดีและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะเพชรบุรีมีวัดวาอารามมากมาย จึงต้องมีช่างคอยอนุรักษ์และทำนุบำรุงอยู่เสมอมา ส่วนด้านจิตรกรรมจังหวัดเพชรบุรียังคงรักษาศิลปะการวาดภาพจิตรกรรมฝาผนังไว้ได้อย่างดี ด้านศิลปะการแสดงหนังตะลุง เพลงพื้นบ้าน ปรบไก่ สวดคฤหัสถ์ และการละเล่นรำโทน (ศักดา ศิริพันธ์. 2543 : 99)

รำโทนเป็นการละเล่นพื้นบ้านของไทย นิยมเล่นกันในฤดูเทศกาลเฉพาะบางท้องถิ่น เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบได้แก่ โทน ฉิ่ง และกรับ ต่อมาได้รับความนิยมและเล่นกันอย่างแพร่หลาย มีการเล่นรำโทนทั่วไปไม่เฉพาะในช่วงฤดูกาลเท่านั้น มีพ่อเพลงแม่เพลงคิดประดิษฐ์เนื้อร้อง ทำนองเพลงให้เข้ากับจังหวะหน้าทับของโทนขึ้นมากมาย เพลงรำโทนเริ่มตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในปีพ.ศ. 2487 (สุภักดี อนุกุล และวลัยพร นิยมสุจริต. 2546 : 94-95)

ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวไทยมีความหวาดกลัว และเครียดจากภัยสงคราม จึงได้รวมตัวกันเล่นรำโทนเพื่อผ่อนคลายความเครียด เพลงรำโทนนั้นจะใช้ภาษาที่เรียบง่าย เนื้อร้องเป็นเชิงเข้าเหย้าหยอกล้อ เกี่ยวพาราตี กันระหว่างหนุ่มสาว ลักษณะทำนองและการร้อง ทำรำตลอดจนการแต่งกายเป็นแบบเรียบง่าย มุ่งเน้นเรื่องความสนุกสนาน และการผ่อนคลายความตึงเครียด ไม่ได้คิดประดิษฐ์ประดอยคิดถึงเรื่องความสวยงาม หรือความวิจิตรตระการตาแต่อย่างใด

ต่อมาจอมพล ป. พิบูลสงครามเกรงว่าเมื่อชาวต่างชาติได้ชมการละเล่นรำโทน ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในช่วงนั้น จะมองว่าศิลปวัฒนธรรมของไทยไม่มีความประณีตงดงาม หรือแสดงถึงความเป็นชาติที่มีวัฒนธรรม จึงปรับปรุงให้การละเล่นรำโทนมีแบบแผนยิ่งขึ้น ทั้งท่วงท่าในการรำ การแต่งกาย ให้มีความประณีตงดงาม ด้านเนื้อร้องและทำนองเพลง ก็มีการใช้ถ้อยคำที่สุภาพขึ้น มีแบบแผนขึ้น

เพลงรำโทนที่เผยแพร่ทั้งทำรำและเนื้อเพลงนั้น มีทั้งเพลงที่เป็นของชาวบ้านตั้งแต่ดั้งเดิม และเพลงที่เกิดขึ้นในรัฐบาลสมัยจอมพลป. พิบูลสงคราม ซึ่งเพลงส่วนใหญ่จะเป็นเพลงประเภทปลุกใจให้รักชาติ เชื้อผู้นำ อย่างไรก็ตามก็ยังมีเพลงรักเป็นจำนวนมาก (การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. 2543:7-8)

เรื่องการแต่งกายไม่ได้มีการกำหนดเฉพาะเจาะจงว่าต้องสวมชุดไทยอย่างใดอย่างหนึ่ง สามารถแต่งได้หลายแบบ เช่น ฝ่ายหญิงจะแต่งชุดไทยจักรี ชุดไทยสมัยราชการที่ 6 ชุดแบบชาวบ้าน หรือชุดพื้นบ้านที่ใส่ประจำวัน ที่ดูสุภาพเรียบร้อย ส่วนฝ่ายชาย จะแต่งชุดไทยสมัยใดก็ได้ หรือจะแต่งแบบพื้นบ้านที่ใส่ประจำวัน ชุดพระราชทาน กางเกงขายาว หรือชุดสากลก็ได้

การละเล่นรำโทนของจังหวัดเพชรบุรี เคยได้รับความนิยมอย่างสูง และนิยมเล่นกันอย่างแพร่หลายในอดีต แต่ปัจจุบันมีเหลือเพียงคณะเดียวเท่านั้น ที่ยังคงรักษาความเป็นรำโทนแบบดั้งเดิมไว้ได้แก่คณะรำโทนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

คณะรำโทนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ก่อตั้งขึ้นในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ราวพ.ศ. 2487 ขณะนั้นชาวเพชรบุรี ได้รับผลกระทบจากภัยสงคราม ผู้คนในเวลานั้นต้องอยู่อย่างหวาดระแวง ในเวลากลางคืนจะมีดไปทั่วทุกหนทุกแห่ง เนื่องจากรัฐบาลห้ามไม่ให้ประชาชนและสถานที่ต่างๆ ไปจุดไฟ ห้ามชุมนุม ชาวบ้านจึงเกิดความเหงาและเกิดความเครียด จึงได้รวมตัวกันของกลุ่มชาวบ้านที่พยายามหากิจกรรมทำเพื่อคลายความเหงา นำโดยนายกรี เกิดหนู ได้ริเริ่มชักชวนเพื่อผู้สมัครสหายมาร้องเพลง เล่นรำโทนกัน วิธีเล่น ก็คือจุดตะเกียงไว้กลางลาน หรือบริเวณที่กว้างขวางพอ ที่เหมาะสมกับจำนวนผู้เล่น ผู้แสดงจะขึ้นล้อมวงร้องประกอบทำรำ ส่วนทำรำต่างๆก็จะแสดงตามความหมายของเพลง เนื้อร้องแทบทุกเพลงมีเนื้อร้องสั้นและง่ายต่อการจำส่วนเนื้อหาของเพลง (บทร้อง) มีความหมายในด้านชีวิตความเป็นอยู่ การสงคราม และบทเกี่ยวพาราสีของหนุ่มสาว และเรื่องราวในวงรำโทน

การแต่งกายของผู้แสดงจะแต่งกาย ขึ้นอยู่กับโอกาสที่แสดง เช่น หากเป็นการแสดงในงานมหรสพที่จัดใหญ่โต ก็จะแต่งกายชุดไทย หรือชุดสุภาพตามแบบไทย หรือหากเป็นการละเล่นเพื่อความบันเทิงตามลานบ้าน ก็จะแต่งกายแบบชาวบ้านปกติทั่วไป เรียบง่าย ไม่พิถีพิถันเท่าใดนัก

การละเล่นรำโทนของบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จะเล่นกันในช่วงค่ำเรื่อยไป ไม่มีกำหนดระยะเวลา หากผู้แสดงเหนื่อยล้า ก็จะมีการหยุดพักพูดคุยกันบ้างเมื่อ

หายเหนื่อยก็จะเริ่มร้องกันต่อ จนถึงดึกดื่น จะเลิกก็ต่อเมื่อทุกคนเห็นควรว่าเลิกได้แล้ว ในบางครั้งก็อาจเล่นกันยาวนานจนเลิกเล่นในตอนรุ่งสางของวันถัดไป

การละเล่นรำโทน จะเรียกผู้ร้องนำ หรือผู้ที่ขึ้นเพลงว่า “พ่อเพลง” หรือ “แม่เพลง” ซึ่งในการแสดงแต่ละครั้งจะมีพ่อเพลงก็คนก็ได้ ไม่จำกัดจำนวน แต่โดยปกติทั่วไปจะมีประมาณ 2 – 4 คน เป็นหญิงหรือชายก็ได้ เมื่อพ่อเพลงหรือแม่เพลงคนหนึ่งคนใดในวงนึกเพลงขึ้นได้ ก็ร้องออกมา ผู้เล่นที่เหลือก็จะร้องรับ หรือร้องซ้ำ เรียกว่า ฝ่ายเชียร์ นอกจากพ่อเพลง แม่เพลงแล้วก็มีผู้เล่นมาร่วมร้องเพลงเป็นคู่ๆ ทั้งผู้หญิงและผู้ชายร้องไปรำไปตามจังหวะของโทน เรียกว่าฝ่ายเชียร์ ซึ่งจะมีได้ไม่จำกัดจำนวนประมาณ 6 – 10 คน เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการเล่นรำโทนของบ้านไร่กร่าง อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ โทนหรือกลองยาว และกรับ

ในช่วงหลังสงครามโลก การละเล่นรำโทนในจังหวัดเพชรบุรี ได้รับความนิยมน้อยลงมาก มีคณะรำโทนหลายคณะ กระจายอยู่ตามหมู่บ้านต่างๆ ทำให้มีการแต่งเพลงขึ้นมาร้องกันมากมาย บางเพลงที่ได้รับความนิยมก็ยังคงใช้ร้องกันอยู่จนถึงทุกวันนี้ ส่วนเพลงที่ไม่ได้รับความนิยมก็ถูกลืมเลือนไปตามกาลเวลา เมื่อมีการเล่นรำโทนกันอย่างแพร่หลายมาก ก็ทำให้เกิดปัญหาตามมา มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน เนื่องจากมีการกระทบกระทั่งกันขณะรำวง หรือการหึงหวงกัน ทำให้ทางการได้ออกกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยห้ามมิให้มีการจัดการละเล่นรำโทนโดยพลการ หากต้องการจัดให้มีการเล่นรำโทน จะต้องได้รับอนุญาตจากกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านก่อน และในระหว่างที่มีการแสดงจะต้องมีเจ้าหน้าที่ หรือผู้คอยดูแลรักษาความสงบอยู่ด้วย

การละเล่นรำโทนในจังหวัดเพชรบุรีได้รับความนิยมเรื่อยๆ มา จนกระทั่งมีการปรับปรุงรูปแบบรำโทน เป็นรำวงมาตรฐาน ประกอบกับคณะรำโทนเดิมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นคณะรำวงตามยุคสมัย มีการเพิ่มเครื่องดนตรีแบบสากลเข้าไป เช่น กลอง กีตาร์ เบส แทนการละเล่นรำโทนแบบดั้งเดิม แต่ละคณะหาจุดเด่นของตนเองเช่น เพิ่มเครื่องดนตรี หรือสาวรำวง ในชุดสวยงามน่าดึงดูดใจ และเรียกชื่อคณะของตนเสียใหม่ จาก “คณะรำโทน” เปลี่ยนเป็น “คณะรำวง” ทำให้การละเล่นรำโทนแบบดั้งเดิมไม่ได้รับความนิยม และค่อยๆ ถูกลืมเลือนไป จนอาจจะสูญหายไปในอนาคต

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการละเล่นรำโทน จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเป็นการดำรงรักษาวัฒนธรรมของการละเล่นรำโทนแบบดั้งเดิม เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษา และเป็นประโยชน์ต่ออนุชนรุ่นหลังสืบต่อไป

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าวิจัย

1. ศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของเพลงรำโทน คณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เพลงรำโทนของคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงวัฒนธรรมดนตรีในการละเล่นรำโทน คณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ในเรื่องการแสดง การแต่งกาย การสืบทอด และกระบวนการในการเล่นรำโทน
2. ได้ความรู้เกี่ยวกับ เพลงรำโทน คณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ด้านความหมายของเพลง การใช้ภาษา ฉันทลักษณ์ คีตลักษณ์ มาตรฐานเสียง รูปแบบจังหวะ รวมไปถึงประเภทของเพลงที่แบ่งตามเนื้อหา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาวิเคราะห์ในครั้งนี้จะศึกษาวิเคราะห์เฉพาะเพลงรำโทนของคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
2. สารสำคัญของรำโทน ผู้วิจัยได้ศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี มุ่งศึกษาคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด โดยศึกษาถึง การถ่ายทอดทางดนตรีและบทเพลง
3. วิเคราะห์เพลงรำโทน คณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อนตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ตามเนื้อหาของเพลง ดังต่อไปนี้
  - เพลงที่กล่าวถึงเรื่องราวในวรรณคดี
  - เพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะสงคราม
  - เพลงที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และ เพลงปลุกใจ
  - เพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้าน
  - เพลงที่กล่าวชื่นชมธรรมชาติ
  - เพลงที่กล่าวถึงความงามของหญิงสาว
  - เพลงรักที่ใช้เกี่ยวพาราสีกันระหว่างหนุ่มสาว
  - เพลงที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมการเล่นรำโทน
4. ในการวิเคราะห์โครงสร้างของท่านองจะนำเฉพาะแนวท่านองร้องมาวิเคราะห์เท่านั้น
5. ในการวิเคราะห์จังหวะ จะทำการวิเคราะห์เฉพาะจังหวะของโทน เท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. บทเพลงราโตนที่นำมาวิเคราะห์จะบันทึกเป็นโน้ตสากล โดยเทียบกับระดับเสียงมาตรฐานสากล หรือให้ใกล้เคียงมากที่สุด
2. การบันทึกทำนองเพลงราโตนเป็นโน้ตสากล จะใช้กุญแจซอล (Treble clef) เป็นกุญแจประจำหลัก

นิยามศัพท์เฉพาะ

การแสดงพื้นบ้าน หมายถึง การแสดงต่างๆ อันเป็นประเพณีนิยมในแต่ละท้องถิ่น และเล่นกันระหว่างประชาชน เพื่อเป็นพิธีกรรม และความสนุกสนานรื่นเริงในฤดูกาล และในงานเทศกาลต่างๆ

ราโตน หมายถึง การละเล่นพื้นเมืองของภาคกลาง ในการร้องและฟ้อนรำจะใช้จังหวะโตนตีตามจังหวะหน้าทับ

รำวง หมายถึง การละเล่นอย่างหนึ่งของชาวบ้านที่เล่นกันเพื่อความสนุกสนานและความสามัคคีกันแต่เดิมเรียกว่าราโตน

ช่วงเสียง หมายถึง ระยะเวลาห่างระหว่างตัวโน้ตที่มีระดับเสียงสูงสุดและตัวโน้ตที่มีระดับเสียงต่ำสุดของเพลง

เสียงประสาน หมายถึง เสียงดนตรีตั้งแต่สองเสียงขึ้นไป ที่ดังพร้อมๆกัน

ทำนอง หมายถึง เสียงขึ้นเสียงลงหลายเสียงที่ปะติดปะต่อกันเป็นชุด แต่ละเสียง นอกจากจะมีระดับเสียงสูงต่ำแล้ว ยังมีความสั้นยาวตามลักษณะจังหวะที่อาจจะแตกต่างกัน ทำนองจะต้องมีจังหวะเป็นส่วนหนึ่งซึ่งไม่อาจแยกออกจากกันได้ ทั้งระดับเสียงและลักษณะจังหวะจะใช้สัญลักษณ์ตัวโน้ตบนบรรทัด 5 เส้นเป็นสื่อ

กอง หมายถึง ข้างหรือฝ่ายของผู้เล่น ในการเล่นราโตน ซึ่งในการเล่นราโตนแต่ละครั้งจะต้องมีผู้เล่นตั้งแต่ 2 กองขึ้นไป

ท่อน หมายถึง สักส่วนของเพลงที่กำหนดแบ่งไว้ชัดเจน บางเพลงอาจมีท่อนเดียวหรือหลายท่อนก็ได้

จังหวะ หมายถึง จำนวนจังหวะตกของบทเพลงอย่างสม่ำเสมอใน 1 นาที

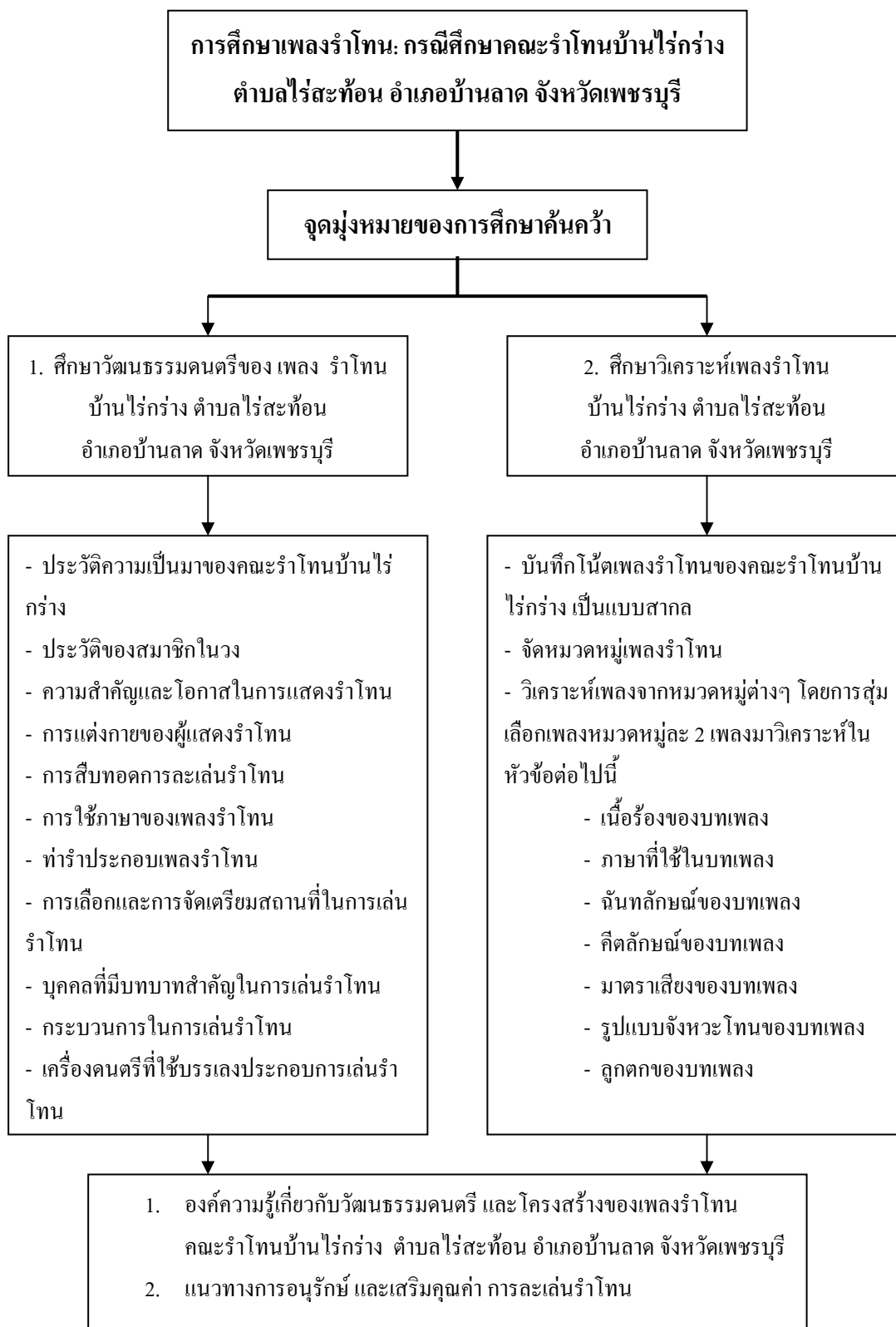
หน้าทับ หมายถึง อัตราจังหวะที่บรรเลงด้วยกลองเป็นเครื่องควบคุมและกำกับจังหวะ

โตน หมายถึง เครื่องดนตรีประเภทตีชนิดหนึ่ง เป็นชื่อของเครื่องหนัง ที่จึงหนังหน้าเดียว มีสายโยงแรงเสียงจากขอบหนังถึงคอ มีหางยื่นออกไปและบานปลาย ใช้ตีประกอบจังหวะในการละเล่นราโตน

ฉาบ หมายถึง เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี ทำด้วยโลหะเหมือนกันคล้ายกับฉิ่ง แต่หล่อให้บางกว่า

- กรับ** หมายถึง เครื่องดนตรีประเภทตี ทำด้วยไม้ไผ่ผ่าซีก เหล่าให้เรียบทำเป็น 2 อัน
- ไธสง** หมายถึง ชื่อตำบลๆหนึ่ง ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
- พ่อเพลง** หมายถึง ผู้ชายที่เล่น หรือร้องนำ ในการละเล่นรำโทน
- แม่เพลง** หมายถึง ผู้หญิงที่เล่น หรือร้องนำในการละเล่นรำโทน
- ฝ่ายเชียร์** หมายถึง กลุ่มนักร้องที่ร้องรับ หรือร้องซ้ำทำนองจากพ่อเพลงแม่เพลง
- พะอง** หมายถึง ลำไม้ไผ่สำหรับพาดขึ้นต้นตาลต่างบันได ทำจากไม้ไผ่ป่าทั้งลำ
- ตาทุกข้อ ลิดปลายออก เหลือยาวพอสำหรับเหยียบได้เป็นบันไดขึ้นสู่ยอดตาล
- ทูกระเซียง** หมายถึง ใบตาลที่แก่แล้วเริ่มซี่ปลายลงพื้น
- วัฒนธรรมดนตรี** หมายถึง วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับดนตรี ได้แก่ประวัติความเป็นมา ความสำคัญและโอกาสในการแสดงรำโทน การแต่งกาย การสืบทอด การใช้ภาษา ทำรำ การเลือกและการจัดเตรียมสถานที่ในการเล่นรำโทน กระบวนการในการเล่นรำโทน เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการเล่นรำโทน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้า

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้าโดยอาศัยแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้

1. เอกสารและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้อง
2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้อง

อมรา พงศาพิชญ์ (2537 : 1) ได้กล่าวถึงเรื่องวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรมคือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น กำหนดขึ้น มิใช่สิ่งที่มนุษย์ทำตามสัญชาตญาณ อาจเป็นการประดิษฐ์วัสดุสิ่งของขึ้นใช้ หรืออาจเป็นการกำหนดพฤติกรรมและ/หรือความคิด ตลอดจนวิธีการหรือกระบวนการทำงาน ฉะนั้นวัฒนธรรมคือระบบในสังคมมนุษย์ที่มนุษย์สร้างขึ้น มิใช่ระบบที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติตามสัญชาตญาณ

วัฒนธรรมเกิดขึ้นเมื่อมนุษย์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันในสังคมเดียวกันทำความตกลงกันว่า จะยึดระบบไหนดีพฤติกรรมใดบ้างที่จะถือเป็นพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติและมีความหมายอย่างไร แนวความคิดใดจึงเหมาะสม ข้อตกลงเหล่านี้คือการกำหนดความหมายให้กับสิ่งต่างๆ ในสังคม เพื่อสมาชิกในสังคมจะได้เข้าใจตรงกันและยึดระบบ

อมรา พงศาพิชญ์ (2537: 3) ได้กล่าวถึงเรื่องของสังคมและวิถีชีวิตว่า ระเบียบแรกมนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ มีลักษณะคล้ายครอบครัวขนาดใหญ่ เมื่อคนกลุ่มเล็กอาศัยอยู่ด้วยกันก็สามารถเข้าใจกัน และประพฤติปฏิบัติต่อกันได้โดยไม่มีความขัดแย้งเท่าใดนัก เมื่อสังคมมีขนาดใหญ่ขึ้นมีคนหลายครอบครัวอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน การใช้วิถีชีวิตอาจแตกต่างกันบ้างความคิดความอ่านอาจไม่สอดคล้องกันและปัญหาเรื่องความขัดแย้งก็คงจะตามมา ฉะนั้นเมื่อสังคมมีขนาดใหญ่ขึ้นก็จำเป็นต้องมีระบบระเบียบมากขึ้น ต้องมีการตกลงกันว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ ข้อตกลงต่างๆ เกี่ยวกับวิถีชีวิตเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติเกี่ยวกับความคิดความเชื่อ จึงเกิดขึ้นในสังคมมนุษย์ซึ่งอาจเรียกรวมๆ ว่า วัฒนธรรม กลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมร่วมกันเรียกว่าเป็นชนชาติพันธุ์เดียวกัน

สังคมและวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญของความเป็นมนุษย์ เป็นสองสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ และมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างลึกซึ้ง สิ่งที่แยกสังคมหนึ่งว่าแตกต่างจากอีกสังคมหนึ่งก็คือ วัฒนธรรม ในขณะที่เดียวกันวัฒนธรรมก็เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคมและจิตใจมนุษย์ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ช่วยประสานและผูกมัดคนไว้ในสังคมเดียวกันเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้โครงสร้างของสังคมคงอยู่ เพราะเป็นการเสริมสร้างความผูกพันทางจิตใจของคนหลายๆคนเข้าไว้ด้วยกัน

การศึกษาวัฒนธรรมของมนุษย์ในสังคม ซึ่งรวมเรียกอีกชื่อหนึ่งว่ากลุ่มชาติพันธุ์นั้น เริ่มจากความสนใจในมนุษย์ชาติและความพยายามเข้าใจสังคมมนุษย์ ถ้าจะมองย้อนหลังไปในประวัติศาสตร์ของแต่ละสังคม จะพบว่าทุกสังคมมีตำนานนิทานที่เล่าถึงการเกิดมาของมนุษย์ชาติและกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอง ถึงแม้ชาวบ้านที่ไม่รู้หนังสือก็รู้ตำนาน ถ้าสังเกตดูจะเห็นได้ว่า คนเราแทบทุกชาติทุกภาษามีตำนานเกี่ยวกับจุดเริ่มต้นของตนหรือจุดเริ่มต้นของบรรพบุรุษของตน นอกจากนี้ จากการศึกษาตำนานพบว่า สมัยโบราณนักเขียนชาวกรีกได้เขียนบรรยายถึงลักษณะของเพื่อนบ้าน มีข้อเขียนเกี่ยวกับคนอียิปต์ เป็นต้นแสดงให้เห็นว่ามนุษย์เราสนใจซึ่งกันและกันมานานแล้ว

กาญจนา อินทรสุณานนท์ (2536: 52) กล่าวว่า การศึกษาคนตรีที่เจาะลึกลงไปถึงวัฒนธรรม และส่วนประกอบของสังคม ส่วนมากมุ่งไปที่สังคมของชาวบ้านตามชนบทห่างไกล ซึ่งโดยธรรมชาติดนตรีและเพลงพื้นบ้านเหล่านี้ มักมิได้มีการจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จึงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นนักวิชาการบางส่วนก็มุ่งศึกษาประวัติศาสตร์ไปด้วย จะเห็นได้ว่าดนตรีและเพลงพื้นบ้านเหล่านี้ นับวันแต่จะสูญหายไปเพราะสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในสังคมที่เปลี่ยนไป ขาดการสืบทอดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเสื่อมความนิยมของดนตรีและเพลงพื้นบ้านก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องมาจากธรรมชาติของมนุษย์ที่พยายามแสวงหาความบันเทิงใหม่เท่าที่ตนเองพอใจ ความบันเทิงอื่นจึงได้เข้ามาแทนที่ “เพลงพื้นบ้าน” ซึ่งเป็นความบันเทิงสูงสุดในอดีต

สุภกดิ์ อนุกุล (2546 : 180) กล่าวว่า iva ประเทศไทยเป็นประเทศที่เก่าแก่ก่อสร้างชาติมาช้านาน ทำให้ลูกหลานไทยได้รับมรดกทางวัฒนธรรมจำนวนมหาศาลที่ควรแก่การอนุรักษ์และสืบทอดต่อไป มรดกทางวัฒนธรรมเหล่านี้ ได้แก่ สถาปัตยกรรมไทย จิตรกรรมไทย ประติมากรรมไทย ศิลปหัตถกรรมไทย การแต่งกายประจำชาติ ประเพณีไทย การละเล่นแบบไทย เลขไทย อาหารไทย มหรสพไทย และภาษาไทย (2546 : 171) ลักษณะเด่นและมรดกทางวัฒนธรรมในวิถีชีวิตไทย วิถีชีวิตไทยหรือแนวทางการดำเนินชีวิตของคนไทยนั้น เพื่อให้เห็นภาพรวมโดยทั่วไป ในที่นี้จะพิจารณาจากส่วนประกอบหลักที่สำคัญ 2 ประการ คือ วิถีชีวิตไทยในชนบท และวิถีชีวิตไทยในตัวเมือง

วิถีชีวิตไทยในชนบท ถ้าเรามองย้อนกลับไปสู่อุบัติประมาณ 5 หรือ 60 ปีมาแล้วจะพบว่าผู้คนในชนบทไทยมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ปลูกข้าว ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ จับปลา อาชีพดังกล่าวเหล่านี้ มีผลต่อลักษณะนิสัยในการทำงาน คือจะทำงานรวมกันมีส่วนทำให้คนไทยมีนิสัยไม่รีบร้อน และไม่ใส่ใจเรื่องการตรงต่อเวลาตามนาฬิกา ในขณะที่เดียวกันก็มีความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น เชื่อว่ามีเทพดาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ปกป้องรักษาให้คุณให้โทษ ทำให้มีการประกอบพิธีกรรมตามมา อาทิ การเซ่นสรวงบูชาการหาฤกษ์ยาม เป็นต้น

สุภกดิ์ อนุกุล (2546 : 8-13) กล่าวว่า เพลงพื้นบ้านเป็นเพลงร้องที่เกิดจากกลุ่มคนในท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา เริ่มต้นจากผู้ใดร้องเป็นคนแรกไม่เป็นที่ปรากฏ แต่เป็นที่แน่นอนว่าสมัยก่อนไม่มีมหรสพให้ความสุขความบันเทิงเหมือนปัจจุบัน คนในท้องถิ่นจึงต้องใช้ความสามารถ ปฏิภาณ

คิดเพลงเพื่อให้เกิดความบันเทิงในกลุ่มของตน ต่อมามีการแสดงร่วมด้วย ผู้แสดงจึงฝึกหัดจนชำนาญ เพื่อให้การแสดงออกมามีระเบียบเป็นแบบแผน แล้วพัฒนามาเป็นระบำรำฟ้อนและการแสดงประเภทเล่นเป็นเรื่อง อาจเป็นเรื่องราวในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคตก็ได้ ส่วนการเดินเรื่องก็ใช้เพลงเป็นตัวนำ เช่น เพลงเดินกำรำเคียว เพลงพวงมาลัย การแสดงที่เล่นเป็นเรื่องจะมาจากสิ่งสมมติ

เพลงพื้นบ้านแบ่งได้เป็นหลายประเภท นับตั้งแต่เพลงที่เกิดจากความอบอุ่นภายในครอบครัว เช่น เพลงกล่อมเด็ก จนถึงเพลงจากลานนวดข้าวที่ชาวบ้านมีโอกาสได้ทำกิจกรรมทำร่วมกัน ด้วยความสามัคคี เสียสละที่เรียกว่า ลงแขก สถานที่แห่งนี้เป็นเสมือนบ่อเกิดแห่งเพลงพื้นบ้านหลายประเภท มีคำเรียกแตกต่างกัน โดยเฉพาะหนุ่มสาวที่มีความใกล้ชิด ใช้คำพูดหยอกล้อ ประชดประชันโต้ตอบด้วยปฏิภาณ กลายเป็นถ้อยคำสำนวนที่มีคุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ ตกทอดมาถึงลูกหลาน ปัจจุบันนี้ บางครั้งความเป็นอัจฉริยภาพทางภาษานั้นแสดงให้เห็นความเป็นเจ้าบทเจ้ากลอนของไทยที่มีมานาน

ปราณี วงศ์เทศ (2539: 326) ได้ศึกษา เพลงพื้นบ้านจังหวัดสุโขทัย พบว่า บรรดาเพลงต่างๆ ของบ้านเก่า จังหวัดสุโขทัย ส่วนใหญ่มีการสืบทอดเพลงพื้นบ้านโดยวิธีการจำ บอกเล่า ถ่ายทอดสืบทอดกันมา พบว่ามีอายุเก่าแก่ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 แห่งราชวงศ์จักรี ซึ่งในชุมชนหมู่บ้านใกล้เคียงกัน ชาวบ้านก็สามารถจดจำทำสองเพลงเดียวกันได้

สุกัญญา สุจฉายา (2543: 3) ได้กล่าวถึงเพลงพื้นบ้านว่า เป็นงานวรรณกรรมมุขปาฐะ (oral literature) ซึ่งรวมบทร้อยกรองและดนตรีเข้าด้วยกัน สืบทอดกันมาปากต่อปาก และมีลักษณะเด่นอยู่ที่ความเรียบง่ายของถ้อยคำ การร้องและการแสดงออก

ร้อยกรองมุขปาฐะ การรจนาถ้อยคำเพื่อสื่ออารมณ์ ความรู้สึกและความคิดเป็นคุณสมบัติสำคัญของมนุษย์ ในกลุ่มชาวบ้านถ้อยคำที่รจนาขึ้นนั้นนิยมนำเสนอออกมาในรูปของการถ่ายทอดปากเปล่ามากกว่าในรูปของภาษาเขียน

กลอนหัวเดียวมีลักษณะอย่างไร กลอนหัวเดียวคือ กลอนที่ลงท้ายด้วยสระเสียงเดียวกันไปเรื่อยๆ เช่น กลอนไฉเป็นกลอนที่มีคำสุดท้ายของวรรคหลังลงด้วยเสียงสระโอดทุกคำ กลอนลาเป็นกลอนที่มีคำสุดท้ายของวรรคลงท้ายด้วยสระอา เป็นต้น

เสาวนีย์ ชื่อดรง (2540 : 36) ได้กล่าวถึงการขับร้องไว้ว่า การขับร้องเป็นศิลปะที่ละเอียดอ่อนงดงามสามารถสร้างจินตนาการให้แก่ผู้ฟังได้เป็นอย่างดี ผู้ร้องที่ดีต้องเรียนรู้องค์ประกอบสำคัญของการขับร้อง ผู้ร้องต้องมีความรู้กว้างขวาง ฉลาด รู้กาลเทศะมีเสียงสม่ำเสมอ ใช้กลวิธีเน้นถ้อยคำให้พอดี คล่องแคล่วว่องไว หายใจถูกที่ กำลังเสียงดี ไหวพริบปฏิภาณดี แม่นจังหวะ แม่นเสียง บทอื่นต้องได้อารมณ์ความรู้สึก ร้องได้ทั้งแนวสูงและแนวต่ำ

คุณหญิง บริกัฏร ณ อุรุทยา (2536 : 7) ได้กล่าวถึงการฟ้อนรำพื้นเมืองภาคกลางไว้ว่า การฟ้อนรำพื้นเมืองภาคกลางนั้นมีน้อยเต็มที (อาจเป็นเพราะว่ามีการรำละคร เป็นศิลปะขบถแยกย่อยอยู่แล้วก็ได้) มัก

เก็บตกศิลปะจากภาคอื่นมาดัดแปลงให้สวยงาม รัดกุม เช่นรำโทนแปลงเป็นรำวง เดินสากลแปลงเป็นรำกระทบไม้ ส่วนรำสีนวลและลาวแพน เป็นของเก่านิยมรำกันมาแต่เดิม แต่โดยเหตุที่ลีลากระเดียดในทางละครรำมาก จึงมีลักษณะพื้นเมืองครึ่งเดียว เรานับเนื่องเป็นการฟ้อนรำภาคกลางก็เพราะเป็นที่นิยมกันในภาคกลางนี้มาก

สุภักดิ์ อนุกุล (2546 : 95) ได้อธิบายถึงการเล่นรำโทนไว้ว่า เป็นการละเล่นพื้นเมืองของไทย นิยมเล่นกันฤดูเทศกาลเฉพาะบางท้องถิ่น คนตรีที่ใช้คือ ฉิ่ง กรับ โทน ต่อมาเป็นผู้นิยมแพร่หลายและมีได้เล่นแต่เฉพาะกาลเท่านั้น มีผู้คิดประดิษฐ์เนื้อร้อง ทำนองเพลงให้เข้ากับจังหวะหน้าทับของโทนขึ้นมากมาย เพลงรำโทนเริ่มตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 สมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ในปี ค.ศ. 2487 กรมศิลปากรปรับปรุงรำโทนใหม่ เปลี่ยนชื่อเป็น รำวง การรำวงเป็นการรำที่ไม่มีแบบแผนการรำตายตัวแต่อย่างใด ไม่มีการบันทึกเป็นหลักฐาน การร้องก็ร้องกันตามความถนัด ไม่ผู้พิถีพิถันในเรื่องถ้อยคำและสัมผัสสั่น จะสังเกตอะไรจากเพลงที่มีคนร้องและจดจำกันได้มาก เช่น ซ่อมาลี ตามมองตา ฯลฯ เป็นต้น

ในสมัยก่อนนั้นคำว่า “รำวงมาตรฐาน” ยังมีได้ใช้กัน มีเพียงคำว่า “รำวง” ต่อมาเมื่อได้มีการกำหนดท่ารำ บทร้อง และดนตรีขึ้นอย่างมีแบบแผน จึงเรียกกันว่า “รำวงมาตรฐาน” เพื่อจะได้ใช้เป็นแบบอย่างต่อไป

กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2538 : 1) ได้อธิบายถึงเรื่องรำวงเป็นการละเล่นอย่างหนึ่งของชาวบ้านที่เล่นกันเพื่อความสนุกสนาน และความสามัคคีกัน นิยมเล่นกันในระหว่าง พ.ศ. 2484 – 2488 รำวงนั้นแต่เดิมเรียกว่า “รำโทน” อันเป็นศิลปะที่เกิดมาจากพื้นบ้าน มีเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการรำ โทณก็คือ โทน ฉิ่ง ฉาบ และกรับ ส่วนเพลงที่นิยมกันอย่างแพร่หลายก็คือ เพลงใกล้เข้าไปอีกนิด ซ่อมาลี ตามมองตา ขวนยาหล เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (ศิลปะการแสดงของไทย : 92 – 94) ได้อธิบายถึงเรื่อง รำวงว่าได้ วัฒนาการจากรำโทน ซึ่งเป็นการละเล่นพื้นเมืองของไทยที่นิยมเล่นกันในฤดูเทศกาลเฉพาะท้องถิ่นในบางจังหวัด การเล่นรำโทนจะมีผู้รำทั้งชายและหญิง รำกันเป็นคู่ๆรอบๆ ครงดำข้าวที่วางคว่ำไว้ หรือไม่ก็วางกันเป็นวงกลม นอกจากจะมีการรำชนิดนี้มีโทนเป็นเครื่องดนตรีประกอบการรำแล้ว ยังมีเครื่องดนตรีประกอบจังหวะคือโทน ด้วยเหตุที่การรำชนิดนี้มีโทนเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะจึงเรียกว่ารำโทน ใน พ.ศ. 2483 มีผู้นำการเล่นรำโทนไปเล่นในท้องถิ่นอื่นๆ และเล่นกันได้ตลอดเวลา ไม่เฉพาะในฤดูเทศกาลจึงมีการเล่นรำโทนอย่างแพร่หลายในจังหวัดต่างๆ

2. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อังศณา ใจเหิม (2538: 94-95) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเพลงหรือดนตรีพื้นบ้านทางมานุษยวิทยาว่าต้องอาศัยการเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นหลักทั้งด้วยวิธีการสังเกตการณ์ สอบถาม และเข้าไปอยู่ร่วมกับชาวบ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและละเอียดที่สุด นอกเหนือไปจากการศึกษาชุมชนทางด้านกายภาพแล้ว ก็ควรสนใจข้อมูลทางวัฒนธรรมทุกด้าน และบันทึกเอาไว้เพื่อให้ผู้อ่าน อ่านแล้วเข้าใจได้ ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน สภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง ความเชื่อ การศึกษานิทาน ตำนานท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งก็คือการศึกษาในด้านชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography) ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานที่ช่วยในการทำความเข้าใจ และวิเคราะห์ดนตรี หรือบทเพลงของชุมชนนั้น

กฤษณา แสงทอง (2540 : 1-2) ได้ทำปริญญานิพนธ์เรื่องเพลงปฏิภาักษ์ : วัฒนธรรมการดนตรีและภาพสะท้อนสังคมของชาวดำบลเถาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ในสาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นความดั้งเดิม รวมทั้งสภาพชีวิตการทำมาหากินและค่านิยมต่างๆ บทบาทของเพลงได้เปลี่ยนไปจากเดิม โดยมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง จากความเจริญทางเทคโนโลยีด้านต่างๆ เช่น เทคโนโลยีการเกษตร อุตสาหกรรม การสื่อสารบันเทิง การคมนาคม การศึกษาที่สังคมไทยได้รับอิทธิพลความเจริญด้านต่างๆ มาจากตะวันตก รวมทั้งองค์ประกอบของเพลงพื้นบ้านทำให้บทบาทของเพลงในปัจจุบันจึงเปลี่ยนไปจากสิ่งที่ศิลปินเจตนาสร้างสรรค์ ให้เป็นสิ่งบันเทิงแก่ชีวิตมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งนำมาแสดงเพื่อการอนุรักษ์ มากกว่าการเล่นเพื่อความสนุกสนานในการเล่นเพลงปฏิภาักษ์ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เล่นเฉพาะโอกาสที่ได้รับเชิญในการแสดง และการสร้างสรรค์เพลงแทบไม่มี มีเพียงการจดจำของเก่ามาว่ากันเท่านั้น ซึ่งนับวันผู้สืบทอดก็มีจำนวนน้อยลง แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพลงปฏิภาักษ์ ดำบลเถาทอง เป็นเพียงวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้าน ที่บอกวิถีชีวิตเกี่ยวกับการเล่นและสันตนาการของชาวดำบลเถาทองในอดีตเท่านั้น

สาคร พรหมนิ (2538: 298) ได้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “วิเคราะห์วัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็ก อำเภอปากพ่อง จังหวัด นครศรีธรรมราช” ผลสรุปพบว่า วัฒนธรรมที่ปรากฏ มี 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

1. วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ เช่น การสร้างที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ การแต่งกายและการทานอาหาร ผลการศึกษาพบว่า ชาวดำบลปากพ่อง นิยมสร้างที่อยู่อาศัยแบบเรียบง่ายชั้นเดียว มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ แต่ทำตามสมัยนิยมแบบภาคใต้ทั่วไป และนิยมทานอาหารรสจัด
2. วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ เช่น ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี ผลจากการศึกษาพบว่า ชาวดำบลปากพ่อง เชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรมไสยศาสตร์ มีค่านิยมในความเป็นอิสระ รักพวกพ้อง ยึดมั่นในจารีตประเพณี

อรพรรณ บรรจงศิลป์ และคณะ (2534 : 231) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดและภูมิปัญญาไทยชุดดุริยางคศิลป์ พบว่าการร้องเพลงนั้นเป็นการแสดงขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ การร้องเพลงสามารถแสดงออกถึงความรู้สึกและอารมณ์ได้ชัดเจนกว่า

เสียงดนตรี เพราะการร้องเพลงมีการเชื่อมโยงกับภาษา ได้แก่ คำร้อง ซึ่งมีความหมายที่เฉพาะเจาะจง และถึงแม้การร้องนั้นจะไม่มีคำร้อง เสียงก็ยังสามารถก่อให้เกิดความรู้สึกและอารมณ์แก่ผู้ฟังได้ เนื่องจากเสียงร้องที่ต่างจากการอ่านหรือการพูด ดังนั้นการร้องเพลง จึงเป็นศิลปะที่สามารถดึงดูดให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกอ่อนไหว และมีอารมณ์ต่อเสียงร้องนั้นได้ ในทำนองเดียวกัน

พรรณราย คำโสภา (2542 : 222) ได้ศึกษาวิจัยและทำปริญญาานิพนธ์เรื่อง “ การวิเคราะห์ เพลงพื้นบ้านกันตรึมของหมู่บ้านดงมัน จังหวัดสุรินทร์ ” ผลสรุปพบว่า คนตรึมพื้นบ้านกันตรึม เพลงประกอบการแสดง แต่เดิมนั้นมีจุดประสงค์ในการบรรเลงเพื่อความสนุกสนานรื่นเริงของชาวบ้านเป็นทำนองสั้นๆ ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ต่อมามีการปรับปรุงพัฒนาให้เป็นรูปแบบมากขึ้น โดยได้รับการอนุรักษ์ส่งเสริมจากหน่วยงานทางราชการให้ผู้ชำนาญทางดนตรีกันตรึม นำเอาบทเพลงเก่าแก่ที่มีความไพเราะอ่อนหวาน สนุกสนาน และได้รับความนิยมในชุมชนเป็นเวลาอันยาวนาน นำมาใช้บรรเลงประกอบการแสดงกันตรึมและเพลงประกอบการแสดงให้แสดงในงานต่างๆทั่วไป ทั้งงานมงคลและงานอวมงคล แต่เดิมเครื่องแต่งกายนักดนตรี ผู้รำ ผู้แสดง ไม่ได้คำนึงถึงมากนัก แต่งกายตามสบายตามสมัยนิยม สวยงามยิ่งขึ้นมาตราเสียงแต่เดิมมีลักษณะเฉพาะ ต่อมาได้รับอิทธิพลจากดนตรีตะวันตก ทำให้มาตราเสียงของเพลงกันตรึมเปลี่ยนไป ใกล้เคียงกับมาตราเสียงสากลมากขึ้น การเทียบเสียงจะนิยมใช้ซอเทียบเสียงเข้ากับปี่อ้อ โดยเทียบเสียงเป็นคู่ 4 และคู่ 5 คำร้องจะเป็นภาษาเขมรสูง (คแมลือ) หรือภาษาเขมรปนไทย การประสานเสียงจะเกิดขึ้นโดยบังเอิญ เพราะลักษณะการบรรเลงผู้บรรเลงดนตรีกันตรึม เครื่องดนตรีที่บรรเลงทำนอง ตรว ปี่อ้อ จะบรรเลงคลอเสียงร้อง รูปแบบโครงสร้างฉันทลักษณ์ของบทเพลงจะเป็นทำนองซ้ำๆ กลับไปกลับมา ทำให้ฟังง่าย เข้าใจง่ายบทเพลงประกอบการแสดงของหมู่บ้านดงมัน แต่ละบทเพลงจะมีทำนองที่สั้นๆไม่สลับซับซ้อน จึงหว่าทำนอง มีจังหวะความไพเราะ ง่ายต่อการจดจำ มีสำเนียงนุ่มนวล เทคนิคการบรรเลงแพรวพราวเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวอีสานใต้

ปราณี วงษ์เทศ (2521 : 364) ได้ศึกษาเพลงพื้นบ้านจังหวัดสุโขทัย ผลสรุปว่าส่วนใหญ่มีวิธีการศึกษาเพลงพื้นบ้านโดยวิธีจดจำ และบอกเล่าถ่ายทอดสืบต่อกันมา ซึ่งพบว่ามีอายุเก่าแก่ถึงสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งราชวงศ์จักรี ซึ่งในชุมชนหมู่บ้านใกล้เคียงกัน ชาวบ้านสามารถจดจำทำนองเพลงเดียวกันได้ ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างหมู่บ้าน และยังพบว่าเพลงและดนตรีพื้นบ้านยังสามารถสะท้อนสภาพชนบทในอดีตอีกด้วย

สมจิตร กัลยาศิริ (2524) ได้วิเคราะห์เพลงพื้นเมือง และการละเล่นพื้นเมืองของจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิเคราะห์พบว่า เพลงพื้นเมืองของจังหวัดสุรินทร์ ส่วนใหญ่เป็นเพลงที่ใช้คำน้อยแต่มีความหมายมาก เป็นเพลงที่ใช้คำให้เกิดภาพในจิตใจ ใช้ถ้อยคำเป็นสัญลักษณ์ และใช้คำประเภททสร้อยคำ เนื้อหาของเพลง เป็นเพลงเกี่ยวพาราสิ รำพึงรำพันถึงคนรัก และกล่าวถึงธรรมชาติมากที่สุด

คุณค่าทางสังคมวิทยา เพลงพื้นเมืองของจังหวัดสุรินทร์ ส่วนใหญ่เป็นเพลงที่แสดงถึงค่านิยม ยึดถือในจารีตประเพณี และกล่าวถึงอาชีพต่างๆ ในสังคม เช่น อาชีพทำนา คล้องช้าง ตลอดจนวิถีชีวิตประจำวันของชายหญิงในสังคม

คุณค่าทางด้านอารมณ์ เพลงพื้นเมืองของจังหวัดสุรินทร์ให้ความเบิกบานใจ ความเพลิดเพลิน และเกิดจินตนาการตามเนื้อร้อง

คุณค่าทางจริยศาสตร์ เพลงพื้นเมืองของจังหวัดสุรินทร์ แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมความต้องการทางเพศ เก็บกดทางเพศ ในลักษณะการก้าวร้าว การขัดแย้งความคิดให้ผู้อื่นและถอยหลังไปสู่ชีวิต หนหลัง

คุณค่าทางดนตรี เพลงพื้นเมืองของจังหวัดสุรินทร์ เพลงที่มีทำนองจังหวะช้า โหยหวน และทำนองจังหวะเร็ว ลักษณะท่วงทำนองที่ร้องเป็นช่วงเสียงแคบๆ บันไดเสียงเป็น 5 ชั้น (Pentatonic Scale) ลักษณะการร้อง เป็นลักษณะร้องพลิกเพลง ทำนองการร้องแต่ละรอบแตกต่างกันไปบ้าง แต่เค้าโครงทำนองจะเหมือนเดิม (Improvisation)

พจนารถ แสงประดับ (2538) ได้ทำปฏิญานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมเพลงบอกของสร้อย เสียงเสนาะ” ผลการศึกษาสรุปได้ว่า เพลงบอก สร้อย เสียงเสนาะ เป็นชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช เกิดเมื่อ 2468 เรียนหนังสือถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา เรียนไม่จบเนื่องจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เริ่มหัดเล่นเพลงบอกเมื่ออายุ 17 ปี และยึดอาชีพเป็นนักเพลงบอกมาจนถึงปัจจุบัน นับเวลาได้นานกว่า 52 ปี มีเทคนิคการร้องเพลงบอกที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือมีสำเนียงเพลงบอกที่ไพเราะน่าฟัง รวมทั้งสามารถใช้ถ้อยคำที่กลมกลืนและเห็นภาพพจน์ได้ มีผลงานวรรณกรรมเพลงบอกหลายเรื่องที่ได้รับรางวัล ด้านองค์ประกอบของวรรณกรรมปรากฏว่า เนื้อเรื่องมีความหลากหลาย แนวคิดที่ปรากฏมีผลต่อชีวิตและสังคมในสภาพการณ์ต่างๆ ซึ่งบทกลอนเหล่านี้ก่อให้เกิดอารมณ์ และทัศนคติที่ลึกซึ้ง

สายสุนีย์ ขาวปลื้ม (2544 : 121) ได้ทำปฏิญานิพนธ์เรื่อง “เพลงรำฝีมอญของชาวมอญจังหวัดปทุมธานี” ผลการศึกษาสรุปว่า ชาวมอญในจังหวัดปทุมธานี ที่ยังใช้ภาษามอญเป็นคนมอญเก่าแก่ ยังมีความเชื่อเรื่องฝีมอญ และยังมีการทำพิธีรำผี เพื่อเป็นการบนบานต่อผี และเป็นการแก้บนอยู่ แต่คนมอญบางกลุ่มที่สมรสกับคนเชื้อสายอื่นๆ ก็จะมี ความเชื่อเรื่องฝีมอญน้อยลง โดยเฉพาะส่วนใหญ่แล้ว ในอำเภอเมือง และอำเภอสาทโลก จังหวัดปทุมธานี ยังคงมีความเชื่อเรื่องฝีมอญอยู่อย่างเดิม แต่การทำพิธีรำฝีมอญลดน้อยลง เนื่องจากขัดข้องเรื่องงบประมาณการใช้จ่าย จึงทำให้การจัดพิธีในปัจจุบันลดขั้นตอนลง ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เพลงที่ใช้พิธีรำผีหายไปด้วย เนื่องจากเพลงในพิธีรำฝีมอญเป็นเพลงที่ใช้เฉพาะเจาะจงในแต่ละขั้นตอน ในปัจจุบันนี้เพลงรำผีที่ยังคงมีใ้ช้อยู่ พบว่าเหลือเพลง 8 เพลง บรรเลงสลับกันไปมา ส่วนวงดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีรำฝีมอญในปัจจุบัน เป็นวงปี่พาทย์มอญเครื่องห้า คือ นำเอาระนาดเอกของไทยเข้าไปรวมบรรเลงร่วมกับวงดนตรีมอญดั้งเดิม

สุมาลย์ เรื่องเลข (2518 : 36) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทเพลงที่ใช้กับพิธีต่างๆ เช่น ศึกะลา ศึกะดั่ง ศึกะลิง ศึกะแม่ศรี สรุปได้ว่า การละเล่นที่เกี่ยวกับความเชื่อนั้นสามารถสะท้อนให้เห็นแนวคิด ค่านิยม และแนวทางการปฏิบัติของชาวบ้าน พิธีกรรมต่างๆและบทเพลงยังเป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดวัฒนธรรม ของท้องถิ่นอีกด้วย

จากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้านของชาวไทยเบิ่ง ที่บ้านดิลัง และบ้านโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี สรุปได้ว่า

1. การเล่นเพลงพื้นบ้านได้รับการสืบทอดมาตั้งแต่ครั้งอดีตกาล มาจนปัจจุบัน
2. บทเพลงที่นำมาร้อง และเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการเล่นนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านไทยเบิ่งทั้งสิ้น
3. การเล่นเพลงพื้นบ้านจะนิยมเล่นกันเฉพาะในหมู่ผู้ใหญ่ ผู้เฒ่าผู้แก่ทั้งหลาย แต่สำหรับคนหนุ่มสาวและเด็กๆนั้นจะเข้าร่วมการเล่นเพลงพื้นบ้านเป็นบางโอกาสเท่านั้น

ศศิธร สมัยกุล. (2547) ได้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “เพลงรำโทน กรณีศึกษาจังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาสรุปว่า เพลงรำโทน ของทั้ง 2 ตำบล คือตำบลบัวชุมและตำบลโคกสูง เป็นเพลงรำโทนที่ใช้ร้องเล่นซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นมีความสามัคคี สร้างความสนุกสนาน ทั้งยังได้รับความนิยมสูงสุดในช่วงสมัยของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีในอดีต อีกทั้งยังต้องการเชิดชูให้รำโทนเป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ เพลงรำโทนเป็นเพลงที่มีทำนองสั้นๆ ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ใช้แสดงในงานมงคลต่างๆไป สำหรับการแต่งกายก็เป็นการแต่งกายแบบสมัยนิยม เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบก็มีเพียงโทนเท่านั้น ในส่วนของฉันทลักษณ์ของบทเพลงมีรูปแบบที่แน่นอน มาตรฐานเสียงของเพลงรำโทน เมื่อเทียบกับมาตรฐานเสียงของสากลแล้ว แต่ละบทเพลงก็จะมีมาตรฐานเสียงแตกต่างกันออกไป มีช่วงเสียงตั้งแต่ คู่ 5 ไปจนถึงคู่ 10 หลากๆ บทเพลง อาจจะมียุทธวิธีของจังหวะที่เหมือนกัน ซึ่งรูปแบบของจังหวะมีไม่หลากหลายเท่าใดนัก รูปแบบของบทเพลงก็จะเป็นทำนองที่ซ้ำๆกลับไปกลับมา จังหวะทำนองมีความไพเราะ ง่ายต่อการจดจำ มีสำเนียงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น ถึงแม้ว่าภาษาที่ใช้จะเป็นภาษาไทย แต่สำเนียงก็จะเป็นของชาวลพบุรีโดยแท้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยรวบรวมเอกสาร ตำราวิชาการ ผลงานวิจัย การสัมภาษณ์ และการเข้าร่วมสังเกตการณ์ การเล่นเพลงรำโทน โดยแบ่งขั้นตอนในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. สืบค้นและศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ จากแถบบันทึกเสียง หนังสือ เอกสารต่างๆ เกี่ยวกับเพลงรำโทน ของจังหวัดเพชรบุรี ที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว
2. สืบค้นและศึกษาข้อมูลขั้นปฐมภูมิ และเลือกวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ ทางการเล่นเพลงรำโทน เป็นผู้ให้ข้อมูล
3. เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากวิทยากรที่ได้เลือกไว้ โดยใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการดำเนินการดังต่อไปนี้คือ เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ วิทยุทัศน์

1. การศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูล

ตำราเอกสารอ้างอิงในการวิจัย

- ห้องสมุดประชาชนตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
- วิทยาลัยนาฏศิลป์ ลพบุรี
- วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร
- หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- หอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล

สัมภาษณ์จากบุคคลากรในท้องถิ่น ผู้มีความสำคัญในการเล่นเพลงรำโทน ได้แก่

- อาจารย์บุญสูง เกิดหนู ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าหัวลบ อ.ท่ายาง จ. เพชรบุรี
- อาจารย์สุคนธ์ แสนหมื่น อาจารย์โรงเรียนบ้านแหลม และนักจัดรายการวิทยุ
- นายกรี เกิดหนู พ่อเพลงคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง
- นายอิน ลุ่มบุตร พ่อเพลงคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง
- นางผล แยมสรวล แม่เพลงคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง

2. การรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมา องค์ประกอบ และความสำคัญ ของการเล่นรำโทน สัมภาษณ์ และบันทึกบทเพลง ด้วยเครื่องบันทึกเสียง
บันทึกการแสดง การเล่นรำโทนด้วยเครื่องบันทึกวีดิทัศน์
บันทึกภาพการแสดง การเล่นรำโทน ด้วยกล้องถ่ายภาพ
นำบทสัมภาษณ์ที่ได้จากการบันทึกเสียงมาถอดถอดข้อมูล
นำบทเพลงที่ได้จากการบันทึก มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล และบันทึกเป็น โน้ตสากล

3. อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

อุปกรณ์ในการจดบันทึก และ กระดาษบรรทัด 5 เส้น
เครื่องบันทึกเสียง
เครื่องบันทึกวีดิทัศน์ และเทปบันทึกภาพ
กล้องถ่ายภาพ

4. การศึกษาข้อมูล

การศึกษาข้อมูลจากการถอดความ จากบทสัมภาษณ์ เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยต่างๆ
นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม และการศึกษาจากฐานข้อมูลในพื้นที่ มาเรียบเรียง
และลำดับขั้นตอน บันทึกข้อมูลภาคสนามเป็น โน้ตสากล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาวัฒนธรรมทางดนตรีของเพลงรำโทน

- การสืบทอด
- ภาษา
- การแต่งกาย
- ทำรำ
- การแสดง

บันทึกบทเพลงรำโทน

- บันทึกเสียง
- บันทึกภาพ
- จดบันทึกเนื้อร้อง
- บันทึกโน้ตเพลงรำโทนเป็นโน้ตสากล

วิเคราะห์ข้อมูลเพลงรำโทน ในการวิเคราะห์เพลงแต่ละบทเพลง ผู้วิจัยสุ่มเลือกจำนวน 2 เพลง จากเพลงแต่ละประเภท รวมทั้งสิ้น 16 เพลง มาทำการวิเคราะห์ในหัวข้อต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อร้อง
  - ความหมาย
  - ภาษาที่ใช้
  - ฉันทลักษณ์
2. คีตลักษณ์ของเพลง
3. มาตรการเสียง
  - บันไดเสียง
  - ลูกตก
4. รูปแบบของจังหวะโทน

6. วิธีการนำเสนอข้อมูล

นำเสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

วัฒนธรรมทางดนตรีของการละเล่นรำโทน

ประวัติความเป็นมาของคณะรำโทนบ้านไร่กว้าง ต. ไร่สะท้อน อ. บ้านลาด จ. เพชรบุรี
ความสำคัญ และ โอกาสในการแสดงรำโทน

การแต่งกายของผู้แสดงรำโทน

- การแต่งกาย ของผู้แสดงรำโทนเมื่อเล่นรำโทนตามปกติ
- การแต่งกายของผู้แสดงรำโทนเมื่อเล่นรำโทนในวันสำคัญหรืองานประจำปี
- การแต่งกายของผู้แสดงรำโทนในโอกาสพิเศษ

การสืบทอดการละเล่นรำโทน

วัฒนธรรมด้านภาษา ของเพลงรำโทน

ทำรำประกอบเพลงรำโทน

การเลือก และ การจัดเตรียมสถานที่ในการเล่นรำโทน

บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการเล่นรำโทน

กระบวนการในการเล่นรำโทน

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในการแสดงรำโทน และหน้าทับโทน

รายละเอียดเกี่ยวกับการวิเคราะห์บทเพลงรำโทนของคณะรำโตนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกประเภทของเพลงตามลักษณะเนื้อหาของคำร้อง แล้วสุ่มเลือกเพลงประเภทต่างๆมาวิเคราะห์ ประเภทละ 2 เพลง รวมทั้งสิ้น 16 เพลง ในหัวข้อต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อร้อง
2. ความหมายของบทเพลง
3. ภาษาที่ใช้ในบทเพลง
4. ฉันทลักษณ์ของบทเพลง
5. คีตลักษณ์ของบทเพลง
6. วิเคราะห์มาตราเสียงรูปแบบจังหวะ โทน ของบทเพลง
7. วิเคราะห์ลูกตก

7. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

การศึกษาวิเคราะห์

วัฒนธรรมทางดนตรีในการเล่นรำโทน คณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

เป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ที่อยู่คู่กับชาวบ้านที่หมู่บ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อนที่สืบทอดกันมานาน ตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือก่อนคนในรุ่นของนายกรี เกิดหนู เนื่องจากอุปนิสัยของคนไทย โดยทั่วไปนั้น เป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน และชอบร้องรำทำเพลง ดังนั้นการร้องรำทำเพลงจึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากในวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ตำบลไร่สะท้อน ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีอาชีพเหมือนกัน คือ อาชีพทำนา ทำไร่ และป็นตาล ทำให้ชาวบ้านเริ่มงานในเวลาเดียวกันและเลิกงานในแต่ละวันพร้อมๆกัน หลังเลิกงานในแต่ละวันชาวบ้านก็จะมีเวลาว่างตรงกันและทำกิจกรรมร่วมกันเสมอ ชาวบ้านเกือบทั้งหมดที่ตำบลไร่สะท้อนนับถือศาสนาพุทธ ดังนั้นเมื่อถึงช่วงเทศกาล วันสำคัญทางศาสนา หรืองานบุญ ชาวบ้านเกือบทั้งหมดที่หมู่บ้านนี้ จะร่วมกันทำกิจกรรมดังกล่าวโดยพร้อมเพรียงกัน ไม่ว่าจะเป็นงานบุญหรือวันสำคัญทางศาสนา หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมนั้นแล้ว ชาวบ้านก็มักจะรวมตัวกันเล่นรำโทนกันต่อ ทำให้เกิดความสมัครสมานสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชุมชนมาโดยตลอด และสามารถรักษาความเอกลักษณ์ในการเล่นรำโทนแบบดั้งเดิมเอาไว้ได้

ชาวบ้านที่บ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อนนิยมเล่นรำโทนกันอย่างแพร่หลาย และมักจะรวมตัวกันเล่นรำโทนกันแทบทุกครั้งหลังจากงานวัด หรืองานบุญต่างๆ ที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน และแต่ละครั้งที่เล่นรำโทนนั้น ก็จะมีชาวบ้านในหมู่บ้าน หรือแม้กระทั่งเด็กเล็กในหมู่บ้านมาดูการเล่นรำโทน และร่วมร้องเพลงด้วยกันอย่างสนุกสนาน หมู่สาวในหมู่บ้านและจากต่างถิ่นก็จะใช้โอกาสนี้ทำความคุ้นเคยกัน ในช่วงเทศกาลหรืองานบุญใหญ่ๆการเล่นรำโทนจะน่าสนใจยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นโอกาสที่หนุ่มสาวจากต่างถิ่นมาเที่ยวกันหลายคน หรือคนในท้องถิ่นที่จากบ้านเกิดไปทำงานต่างถิ่น จะได้มีโอกาสกลับมา

บ้านเกิดอีกครั้ง ในบางครั้งผู้เล่นรำโทนก็จะนำอาหารและเครื่องดื่มคนละเล็กคนละน้อยมาแบ่งปันกัน และการดื่มสุราในระหว่างที่เล่นรำโทนทำให้ผู้เล่นและผู้ชมมีความสุขกันตามประสาชาวบ้าน

วัฒนธรรมดนตรีของบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรีกำลังเปลี่ยนแปลงไป โดยมีสาเหตุจากความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและอิทธิพลจากวัฒนธรรมภายนอกที่ทำให้วิถีชีวิตของชาวบ้านเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลกระทบให้วัฒนธรรมทางดนตรีเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ประวัติความเป็นมาของการเล่นรำโทนบ้านไร่กร่าง อ.บ้านลาด จ. เพชรบุรี

ศิลปะการแสดง ดนตรี ในจังหวัดเพชรบุรี มีหลากหลาย เช่น ดนตรีไทย วงปี่พาทย์ พิณพาทย์ เครื่องสาย วงแตรวง ปี่พาทย์มอญ ขับร้องเพลงไทย หนังสือตะลุง รำไทย ละครชาตรี ลิเก รำแคน เพลงลงเรือ เพลงพวงมาลัย เพลงกล่อมเด็ก กลองยาว ระบำเมืองเพชร รำวงหรือรำโทน เป็นต้น

การเล่นรำโทน มีมาตั้งแต่ก่อนสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นการละเล่นพื้นบ้านที่นิยมเล่นกันทั่วไปเมื่อประมาณ 60 ปีที่ผ่านมา รำโทนได้รับความนิยมสูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยจอมพลแปลก พิบูลย์สงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องการเชิดชูรำโทนให้เป็นศิลปะประจำชาติ จึงได้ส่งเสริมการละเล่นชนิดนี้เป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติอย่างหนึ่ง

รำโทนเกิดขึ้นเมื่อใด และใครเป็นผู้ริเริ่ม ไม่มีผู้ใดบอกได้อย่างแน่ชัด มีผู้กล่าวว่าถิ่นเดิมที่พบว่ามีการเล่นรำโทน ก่อนสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 คือ แถวบ้านแพะ ในจังหวัดสระบุรี โดยชาวบ้านเป็นผู้เล่น บ้างก็ว่ารำโทน แพร่หลายในเมืองนครราชสีมาก่อนที่อื่น และยังมีผู้สันนิษฐานว่าน่าจะมีการเล่น รำโทน มาแต่สมัยอยุธยาหรือก่อนหน้านั้น ผู้ที่นิยมเล่นรำโทน คือหนุ่มสาวชาวบ้าน กล่าวกันว่าในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ผู้คนต้องอพยพหนีภัยทางอากาศจากกรุงเทพฯ ไปยังชนบทตามที่ต่าง ๆ กัน ในภาวะสงครามนั้นยามค่ำคืนจะมีดไปทุกหนแห่ง เนื่องจากทางรัฐบาลห้ามกระทำการต่าง ๆ หลายอย่าง เช่น ห้ามจุดไฟ ห้ามชุมนุมและอื่น ๆ ประชาชนเกิดความเหงา และเครียด การสนทนากันเพียงอย่างเดียวไม่สนุก จึงได้คิดเล่นรำโทนขึ้น การละเล่นชนิดนี้ชาวบ้านรู้จักและเล่นได้ทุกคน ขณะที่เล่นจะจุดตะเกียงตั้งไว้ตรงกลาง ผู้เล่นจะยืนล้อมวงกัน ร้องเพลงโต้ตอบกัน บางทีก็มีการร้องสด หรือด้นสดทำให้เกิดเพลงใหม่ที่เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ณ เวลานั้นอยู่ตลอดเวลา จุดประสงค์ของการเล่นคือเพื่อความสนุกสนานและเพื่อพบปะเกี่ยววาระระหว่างหนุ่มสาว เพลงโดยทั่วไปจะมีเนื้อร้องที่ค่อนข้างสั้น เวลาร้องมักร้องซ้ำ สอง สาม หรือสี่เที่ยว จึงช่วยให้จำเพลงได้ง่าย และแพร่หลายอย่างกว้างขวาง เพลงใดที่ไม่ได้รับความนิยม ผู้เล่นไม่ชอบก็จะไม่ค่อยนำมาเล่นหรือร้อง จึงสูญหายไปคงเหลืออยู่แต่เฉพาะเพลงที่สนุกสนานไพเราะและมีทำนองสวยงามที่เป็นที่พอใจของผู้เล่นเท่านั้น

ในช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา ไทยทำสงครามกับประเทศญี่ปุ่น ครุสวัสดี้ คำเพชร ได้สมัครเป็นทหาร เพื่อร่วมรบกับกองทัพไทย ในระหว่างนั้น จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในสมัย

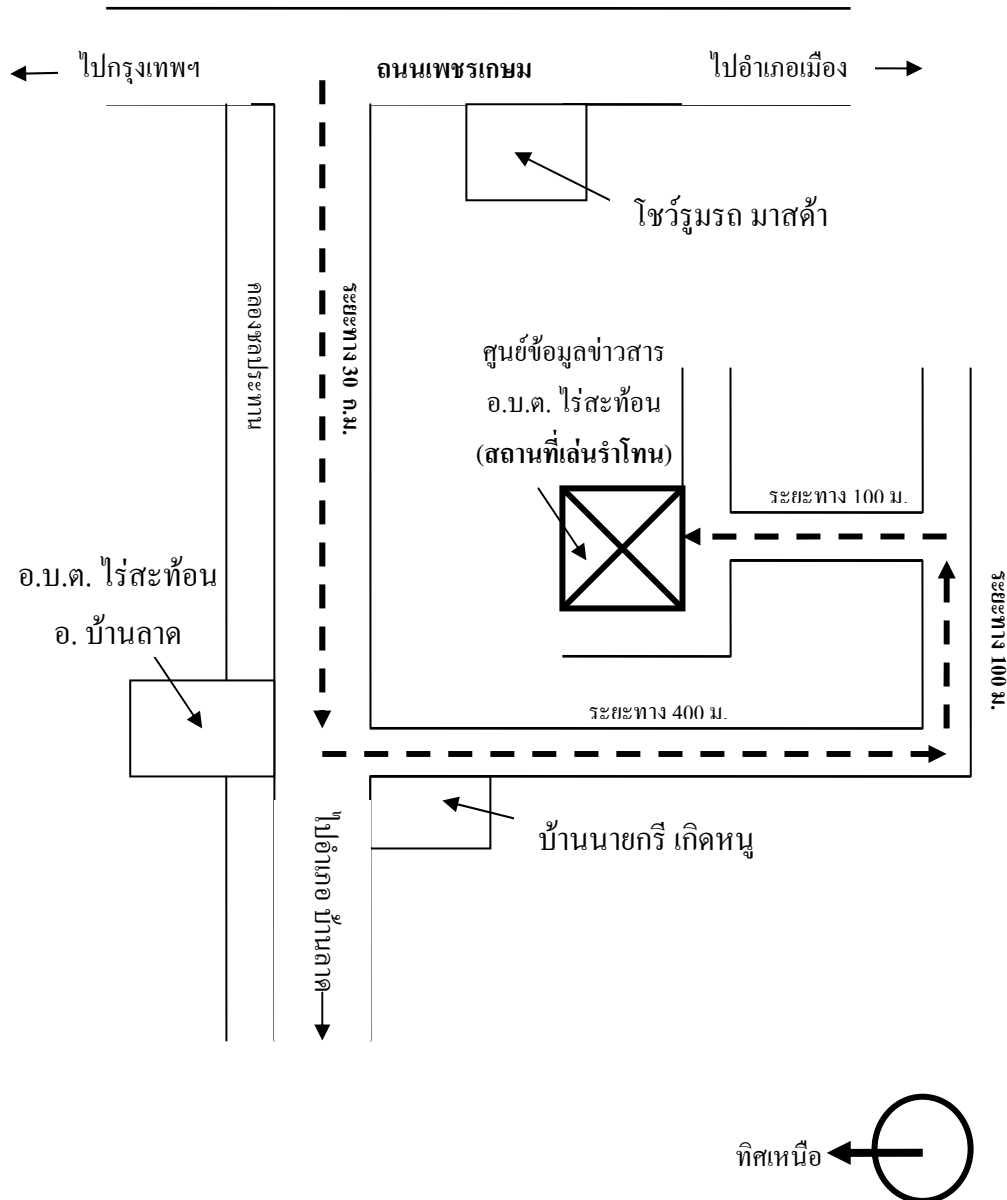
นั้นได้ส่งเสริมให้มีการเล่นรำโทนในหมู่ข้าราชการ ทหาร ได้จัดให้มีการเล่นรำโทนในค่ายทหาร มีการแต่งเพลงเพื่อปลุกฝังจิตสำนึกให้รักชาติ และบางเพลงได้สอดแทรกความรู้ และข้อความที่ต้องการสื่อสารให้กับประชาชน เพื่อให้ข้าราชการและทหารไปถ่ายทอดให้กับชาวบ้าน และเยาวชนของชาติ เช่น การส่งเสริมให้มีความสมัครสมานสามัคคีกันของคนในชาติ

หลังจากที่ครูสวัสดิ์ได้เข้ารับการการอบรมจากค่ายทหารแล้ว ครูสวัสดิ์ก็ได้้นำเพลงหลายเพลงมาเผยแพร่ให้แก่ชาวบ้านที่หมู่บ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อ. บ้านลาด ซึ่งที่หมู่บ้านนั้นมีกลุ่มวัยรุ่นที่ชอบร้องเพลง ได้แก่ นายกรี เกิดหนู นายอิน ลุ่มบุตร และเพื่อนได้รวมตัวกันเล่นรำโทน และได้ตระเวนเล่นรำโทนตามหมู่บ้านต่างๆในอำเภอบ้านลาดและอำเภอใกล้เคียง เช่น บ้านลาว หรือในเขตอำเภอเมือง โดยมีจุดประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว และการไปจีบสาวที่อยู่ต่างถิ่น หากที่ใดมีบุญ เช่น งานวัด หรืองานสลากภัต เป็นต้น กลุ่มของนายกรี และนายอินก็จะเดินทางไปเที่ยวงาน และไปร่วมเล่นรำโทนอยู่เสมอ และเรียกชื่อกลุ่มของตนว่า “เชียร์บ้านไร่กร่าง” ซึ่งหมายถึง “คณะรำโทนบ้านไร่กร่าง”

การตระเวนไปเล่นรำโทนบ่อยๆ ทำให้คณะรำโทนบ้านไร่กร่าง เป็นที่รู้จักในหมู่นักเล่นรำโทนในอำเภอบ้านลาด และอำเภอใกล้เคียง และเป็นที่ยอมรับในหมู่นักเล่นรำโทนว่า คณะรำโทนบ้านไร่กร่างเป็นรำโทนที่มีพ็อเพลง และแม่เพลงที่มีความสามารถ ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

แผนที่เดินทางไปบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ระยะทางจากกรุงเทพ มาประมาณ 180 กิโลเมตร

สมาชิกคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง

คณะรำโทนบ้านไร่กร่าง มีสมาชิกทั้งหมด 11 คนได้แก่

1. นายกรี เกิดหนู	ตำแหน่ง	หัวหน้าวง	พ่อเพลง
2. นายสิงห์ ศรีสวัสดิ์	ตำแหน่ง	ฝ่ายเชียร์	พ่อเพลง
3. นายอิน ลุ่มบุตร	ตำแหน่ง	ฝ่ายเชียร์	
4. นายเพชร จำเพชร	ตำแหน่ง	ฝ่ายเชียร์	พ่อเพลง
5. นายลาภ จันท์เกตุ	ตำแหน่ง	ฝ่ายเชียร์	
6. นายเรียง สิ้นเหนือ	ตำแหน่ง	ฝ่ายเชียร์	พ่อเพลง
7. นายบุญช่วย เข้มสรวล	ตำแหน่ง	ฝ่ายเชียร์	
8. นายสุข สุขใส	ตำแหน่ง	ฝ่ายเชียร์	ตัวโอง
9. นายทองหล่อ สายจันทร์	ตำแหน่ง	ฝ่ายเชียร์	ตัวโอง
10. นางผล เข้มสรวล	ตำแหน่ง	ฝ่ายเชียร์	แม่เพลง นางรำ
11. นางสาว เกิดหนู	ตำแหน่ง	ฝ่ายเชียร์	แม่เพลง นางรำ

สมาชิกบางส่วนที่ออกจากวง

นายเชิญ บุตรพลับ	บวชเป็นพระภิกษุที่วัดหนองแก
นายน้อย เกิดหนู	เสียชีวิต
นายหนู แพรบุตร	เสียชีวิต
นายชิน บุตรพลับ	เสียชีวิต

ประวัติของสมาชิก คณะรำโทนบ้านไร่กว้าง

1. นายกรี เกิดหนู

เกิดเมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2471 อายุ 79 ปี เป็นบุตรของ นายพร และ นางเจียม เกิดหนู ซึ่งมีอาชีพทำนา อยู่บ้านเลขที่ 45 หมู่ 5 ตำบลไร่สะท้อน อ. บ้านลาด จ. เพชรบุรี นายกรีจบการศึกษาชั้น ป. 4 ที่โรงเรียนวัดหนองแก ตำบลไร่สะท้อน อ. บ้านลาด จ. เพชรบุรี นายกรี ได้ประกอบอาชีพทำนา จนกระทั่งอายุ 24 ปี จึงได้รับราชการเป็นนักการภารโรง ที่โรงเรียนวัดหนองแก จนกระทั่งเกษียณอายุราชการ

นายกรีได้แต่งงานกับ นางสาว และมีบุตร 8 คน เป็นชาย 5 คน หญิง 3 คน ได้แก่

นายบุญส่ง เกิดหนู อายุ 50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท อาชีพ รับราชการ ผู้อำนวยการโรงเรียนเขากระปุก จ. เพชรบุรี

นายสมศักดิ์ เกิดหนู อายุ 48 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพรับราชการ

นายโกศล เกิดหนู อายุ 45 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพรับราชการ นักการภารโรงโรงเรียนวัดหนองแก

นางวิศาล แทนนาค อายุ 44 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีอาชีพรับราชการครูโรงเรียนวัดหนองแก

นางเสียง เกิดหนู อายุ 43 ปี จบการศึกษาระดับชั้น ม. 6 อาชีพรับจ้าง

นางศรีแสง ภูมรา อายุ 38 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพรับราชการ สถาบันราชภัฏ จ. เพชรบุรี

นายเกรียงไกร เกิดหนู อายุ 36 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพรับราชการ พนักงานอนามัย

นายสมเกียรติ เกิดหนู เสียชีวิต

บทบาทในวง เมื่อครั้งเริ่มเล่นนายกรี ได้เริ่มต้นจากการเป็นฝ่ายเชียร์ ทำหน้าที่ร้องรับ ตีโทน เชียร์รำ (โค้งฝ่ายหญิง) ส่วนปัจจุบัน นายกรีมีตำแหน่ง เป็นหัวหน้าวง พ่อเพลงทำหน้าที่ขึ้นเพลงแต่งเพลงและควบคุมการแสดง

ศิลปินรำโทนที่นายกรีนับถือ	1. นายนาค ใหม่แท้ (หมู่ 6)	เสียชีวิต
	2. ลุงเซย (เป็นกำนัน) เชียร์	เสียชีวิต
	3. ผู้ใหญ่อุ่ม บ้านไร่ฝาง	เสียชีวิต
	4. นายอ่อน นกแก้ว หัวหน้าคณะไร่ฝาง	เสียชีวิต

2. นายสิงห์ ศรีสวัสดิ์

เกิดเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2468 อายุ 82 ปี เป็นบุตรของ นายจ้อยและนางเพ็ญ ศรีสวัสดิ์ อาชีพ
ทำนา

เกิดที่อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี อยู่บ้านเลขที่ 86 หมู่ 5 ตำบล อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
จบการศึกษาชั้น ป.4 โรงเรียนวัดหนองแก ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

นายสิงห์ได้แต่งงานกับนางยวน และมีบุตรด้วยกัน 7 คน เป็นชาย 4 คน หญิง 3 คน ได้แก่

1. นายสุน่ ศรีสวัสดิ์ อายุ 55 ปี การศึกษา ปริญญาโท อาชีพครู ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏจันเกษม
  2. นายประสาน ศรีสวัสดิ์ อายุ 50 ปี การศึกษา ปริญญาตรี อาชีพ รับราชการ
  3. นายประสงค์ ศรีสวัสดิ์ อายุ 48 ปี การศึกษา ปริญญาโท อาชีพ รับราชการครูร้อยเอ็ด
  4. นายสืบ ศรีสวัสดิ์ อายุ 39 ปี การศึกษา ปริญญาตรี
  5. นางประหยัด แก้วเมฆผา อายุ 37 ปี การศึกษา อนุปริญญา อาชีพ พนักงานโรงแรม
  6. นางจรรยา ศรีสวัสดิ์ อายุ 35 ปี การศึกษา ปริญญาโท อาชีพ รับราชการครู
  7. นางนิยม แพรบุตร อายุ 33 ปี การศึกษา ปริญญาตรี อาชีพ รับราชการครู
- บทบาทในวง พ่อเพลง ฝ่ายเชียร์

3. นายอิน ลุ่มบุตร

เกิดเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2471 อายุ 79 ปี เป็นบุตรของ นายอ่อน และนางสาย มีอาชีพทำนา เกิดที่ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี อยู่บ้านเลขที่ 109 หมู่ 5 ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จบการศึกษาชั้นป.4 โรงเรียนวัดหนองแก ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ปัจจุบันมีอาชีพทำนา เลี้ยงวัว

นายอื่น ได้แต่งงานกับนางคำ และมีบุตรด้วยกัน 6 คน เป็นชาย 4 คน หญิง 2 คน ได้แก่

1. นายสาคร บัวศรี อายุ 54 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพทำนา
  2. นายลออ ลุ่มบุตร อายุ 52 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพทำนา
  3. นายละออง ลุ่มบุตร อายุ 45 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพรับจ้าง
  4. นายประเสริฐ ลุ่มบุตร อายุ 36 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพทำนา
  5. นายวัชรมา ลุ่มบุตร อายุ 34 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพรับจ้าง
- บทบาทในวง ฝ่ายเชียร์ พ่อเพลง

4. นายเพชร จำเพชร

เกิดเมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2472 อายุ 78 ปี เป็นบุตรของนายรอด และนางสุข อาชีพทำนา เกิดที่ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี อยู่บ้านเลขที่ 13 หมู่ 5 ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จบการศึกษาชั้น ป.4 โรงเรียนวัดหนองแก ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี นายเพชรได้แต่งงานกับนางพรหมและมีบุตรด้วยกัน 5 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 4 คน ได้แก่

1. นางพลอย อายุ 50 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพ ทำนา
2. นางเชื่อน อายุ 48 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพ ทำนา
3. นายบุญช่วย อายุ 46 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพ ทำนา
4. นางชีพ อายุ 44 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพ ทำนา
5. นางเพ็ญ อายุ 42 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพ ทำนา

บทบาทในวง ฝ่ายเชียร์

5. นายลาภ จันทร่เกตุ

เกิดวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2466 อายุ 84 ปี เป็นบุตรของนายทัด และนางอยู่ จันทร่เกตุ อาชีพทำนา
เกิดที่อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี อยู่บ้านเลขที่ 62 หมู่ 5 ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัด
เพชรบุรี จบการศึกษาชั้น ป.4 โรงเรียนวัดหนองแก ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
นายลาภ แต่งงานกับนางเพียร และมีบุตรด้วยกัน 7 คน เป็นชาย 4 คน หญิง 3 คน ได้แก่

1. นายประนอม อายุ 50 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพ ทำนา
  2. นายสนอง อายุ 45 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพ รับจ้าง
  3. นายสนม อายุ 40 ปี จบการศึกษาชั้น ม.3 มีอาชีพ ทำนา
  4. นายเสน่ห์ อายุ 39 ปี จบการศึกษาชั้น ม.5 มีอาชีพ รับราชการทหาร
  5. นายสมนึก อายุ 38 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพ รับจ้าง
  6. นายสนั่น อายุ 37 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพ รับจ้าง
  7. นายวินัย อายุ 36 ปี จบการศึกษาระดับ ปริญญาตรี มีอาชีพ รับราชการตำรวจ
- บทบาทในวง ฝ่ายเชียร์

6. นายเรียง ถินเหนือ

เกิดเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2479 อายุ 71 ปี เป็นบุตรของนายรอด และนางจันทร์ สิ้นเหนือ มีอาชีพ
ทำนา

เกิดที่ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี อยู่บ้านเลขที่ 121 หมู่ 5 ตำบลไร่สะทอน อำเภอบ้านลาด
จังหวัดเพชรบุรี จบการศึกษาชั้น ป.4 โรงเรียนวัดหนองแก ตำบลไร่สะทอน อำเภอบ้านลาด จังหวัด
เพชรบุรี

นายเรียงได้แต่งงานกับนางเยื่อ และได้มีบุตรด้วยกัน 4 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 2 คน

1. นางสาวร่าย นิรมิตยชาติ อายุ 46 ปี การศึกษา ม.6 อาชีพ ค้าขาย
  2. นายไพโรจน์ สิ้นเหนือ อายุ 42 ปี การศึกษา ปวช. อาชีพ กรมปศุสัตว์
  3. นายรุ่งเรือง สิ้นเหนือ อายุ 35 ปี การศึกษา ป.6 อาชีพ ทำไร่
  4. นางสาวรินทร์ สุขใส อายุ 32 ปี การศึกษา ป.6 อาชีพ ทำนา
- บทบาทในวง ฝ่ายเชียร์รำ

7. นายบุญช่วย แยมสรวล

เกิดเมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2474 อายุ 75 ปี เป็นบุตรของนายช่วง และนางเกษ อาชีพ ทำนา

เกิดที่ อำเภอ บ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี อยู่ บ้านเลขที่ 66 หมู่ 5 ตำบลไร่สะทอน อำเภอบ้าน
ลาด จังหวัดเพชรบุรี จบการศึกษาชั้น ป.4 โรงเรียนวัดหนองแก ตำบลไร่สะทอน อำเภอบ้าน
ลาด จังหวัดเพชรบุรี

นายบุญช่วยได้แต่งงานกับนางผล และได้มีบุตรด้วยกัน 3 คน เป็นหญิง 3 คน ได้แก่

1. นางสาวชิน ศรีแจ้ อายุ 53 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพ ทำไร่
  2. นางวรรณอาสา ระหว่างบ้าน อายุ 47 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีอาชีพรับราชการครู
  3. นางสาวรีย์พร ศรีคำณ อายุ 43 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพ รับราชการครู
- บทบาทในวง ฝ่ายเชียร์

8. นายสุข สุขใส

เกิดเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2471 อายุ 79 ปี เป็นบุตรของนายโพธิ์ และนางร่วม ซึ่งมีอาชีพทำนา
เกิดที่อำเภอ บ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี อยู่ บ้านเลขที่ 57 หมู่ 5 ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด
จังหวัดเพชรบุรี จบการศึกษาชั้น ป.4 โรงเรียนวัดศาลาเขื่อน ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด
จังหวัดเพชรบุรี

นายสุขได้แต่งงานกับนางบัว และมีบุตรด้วยกัน 2 คน เป็นชายทั้ง 2 คน ได้แก่

1. นายจรัส สุขใส อายุ 58 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพ ทำไร่
  2. นายสว่าง สุขใส อายุ 56 ปี จบการศึกษาชั้น ป.4 มีอาชีพ ทำไร่
- บทบาทในวง พ่อเพลง และฝ่ายเชียร์

9. นายทองหล่อ สายจันทร์

เกิดเมื่อวันที่ พ.ศ. อายุ 76 ปี เป็นบุตรของนายเทียนและนางทาบ ซึ่งมีอาชีพทำนา , ขึ้นตาล
เกิดที่อำเภอ บ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี อยู่บ้านเลขที่ 172 หมู่ 5 ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัด
เพชรบุรี จบการศึกษาชั้น ป.4 โรงเรียนวัดหนองแก ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ประวัติครอบครัว นายทองหล่อได้แต่งงานกับนางแหวน และมีบุตรด้วยกัน 7 คน เป็นชาย 5 คน หญิง 2 คน ได้แก่

1. นายสำเนียง	สายจันทร์	อายุ 51 ปี	การศึกษา ปวช.	อาชีพ ผู้ใหญ่บ้าน
2. นายอำนาจ	สายจันทร์	อายุ 49 ปี	การศึกษา ปริญญาตรี	อาชีพ ธนาคาร
3. นายมณี	สายจันทร์	อายุ 47 ปี	การศึกษา ป.4	อาชีพ ทำนา
4. นางนรากร	สายจันทร์	อายุ 44 ปี	การศึกษา ป.7	อาชีพ เสริมสวย
5. นางอนงค์	ทองกล้า	อายุ 38 ปี	การศึกษา ปริญญาตรี	อาชีพ พยาบาล
- บทบาทในวง** ฝ่ายเขียว ตีโทน

10. นางผล แยมสรवल

เกิดเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2476 อายุ 73 ปี มีอาชีพ ทำนา

เกิดที่อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี อยู่บ้านเลขที่ 66 หมู่ 5 ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จบการศึกษาชั้น ป.4 โรงเรียนวัดหนองแก ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

นางผลได้แต่งงานกับนายบุญช่วย และได้มีบุตรด้วยกัน 3 คน เป็นหญิง 3 คน ได้แก่

1. นางสุชิน ศรีแจ้ อายุ 53 ปี การศึกษา ป.4 อาชีพ ทำไร่
2. นางวรรณอาสา ระหว่างบ้าน อายุ 47 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท อาชีพรับราชการครู
3. นางสุรีย์พร ศรีคำรณ อายุ 43 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพรับราชการครู

บทบาทในวง เป็นแม่เพลง และ เขียวร่ำ

11. นางสาว เกิดหนู

เกิดเมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2471 อายุ 79 ปี มีอาชีพทำนา อยู่บ้านเลขที่ 45 หมู่ 5 ตำบลไร่สะท้อน อ. บ้านลาด จ. เพชรบุรี นางสาวจบการศึกษาชั้น ป. 4 ที่โรงเรียนวัดหนองแก ตำบลไร่สะท้อน อ. บ้านลาด จ. เพชรบุรี ประกอบอาชีพทำนา

นางสาวได้แต่งงานกับ นายกรีและมีบุตร 8 คน เป็นชาย 5 คน หญิง 3 คน ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในประวัติของนายกรี

ความสำคัญ และ โอกาสในการเล่นรำโทน

ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 การเล่นรำโทน เป็นการละเล่นเพื่อคลายเหงา และคลายเครียดจากภาวะสงคราม แต่เมื่อสิ้นสุดภาวะสงครามแล้วการเล่นรำโทนก็ยังคงได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง แต่จุดมุ่งหมายในการเล่นรำโทนได้เปลี่ยนแปลงไป เป็นการเล่นเพื่อความเพลิดเพลินในยามว่างช่วงหัวค่ำ เพื่อเป็นการพบปะสังสรรค์ในหมู่เพื่อนฝูงหรือเพื่อโอกาสในการพบกันของหนุ่มสาว ซึ่งถ้าหากหมู่บ้านใดมีสาวงามมาก จะทำให้มีหนุ่มๆ จากต่างถิ่น เดินทางมาเพื่อจีบ หลากๆกลุ่ม ทำให้รำโทนจะมีคนเล่นมาก และมีความสุขสนุกสนานยิ่งขึ้น การเล่นรำโทนจะใช้ได้เกือบทุกโอกาส แต่จะไม่ใช้ในงานอวมงคลหรือ งานศพ

โอกาสในการเล่นรำโทน สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. หลังจากการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น

หลังจากการดูหนังกลางแปลง หลังจากการชมหนังตะลุง หลังจากการชมลิเก ซึ่งจะใช้สถานที่นั้นเลย หรือจะนัดแนะกันไปยังสถานที่อื่นก็ได้

2. เล่นในโอกาสสำคัญ งานมงคลต่างๆ เช่น

งานแต่งงาน ทำบุญบ้าน งานบวช วันสงกรานต์ วันออกพรรษา งานวัด ประเพณีสลากภัต

บางครั้งชาวบ้านก็นัดแนะรวมกลุ่มกันเล่นรำโทนกันโดยไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงวันสำคัญ หรือโอกาสสำคัญ อาจมีการรวมตัวกันที่บ้านคนใดคนหนึ่ง หรือตามลานโล่งแจ้ง ซึ่งจะไม่มีการเตรียมการในการเล่นเท่าใดนัก

วัฒนธรรมการแต่งกาย

ลักษณะการแต่งกายในการเล่นรำโทน ของคณะรำโทนบ้านไร่กว้าง ไม่ได้มีการเฉพาะเจาะจง หรือกำหนดไว้ตายตัว การแต่งกายนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ หรือแล้วแต่โอกาสในการแสดงซึ่งสามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

การแต่งกายเมื่อเล่นรำโทนตามปกติ ในกลุ่มเพื่อน เพื่อคลายเหงา และพบปะสังสรรค์กัน โดยไม่ได้มีนัดแนะหรือเชื้อเชิญแขกจากต่างถิ่นมาเล่น ผู้เล่นจะแต่งกายตามสบาย ตามแต่จะหาได้ หรือสวมชุดที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ฝ่ายชายสวมเสื้อม่อฮ่อมหรือเสื้อแขนสั้น นุ่งกางเกงขาก้วย (บางครั้งอาจไม่สวมเสื้อ) ส่วนฝ่ายหญิงจะนุ่งผ้าถุง สวมเสื้อคอกระเช้า

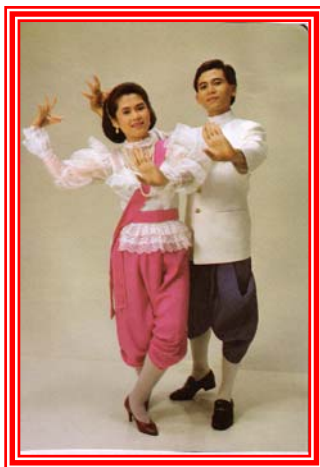

3.2 การแต่งกายเมื่อเล่นรำโทนในวันสำคัญ หรืองานประจำปี เช่น ช่วงเทศกาลสงกรานต์ วันลอยกระทง งานวันออกพรรษา และสลากภัต ผู้เล่นจะแต่งกายให้เข้ากับโอกาส ด้วยเสื้อผ้าใหม่และดูสะอาดตา เช่น ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ฝ่ายชายสวมเสื้อลายดอก นุ่งโจงกระเบน ฝ่ายหญิงสวมเสื้อแขนกระบอก นุ่งโจงกระเบน

3.3 การแต่งกายเมื่อเล่นรำโทนในโอกาสพิเศษ เช่น งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ทำบุญวันเกิด งานแต่งงาน งานบวช หรืองานที่มีเจ้าภาพเชิญไปเล่น ผู้เล่นจะแต่งกายสุภาพแบบไทย หรือสวมเสื้อผ้าที่

คู่มือและสะอาดตา ขึ้นอยู่กับความสำคัญของงาน และสถานที่ เพื่อให้เกียรติเจ้าภาพ และแขกที่มาร่วมในงาน เช่น หากเป็นงานใหญ่มาก มีบุคคลสำคัญมาชม หรือเป็นงานของทางราชการ ฝ่ายชายสวมเสื้อราชปะแตน นุ่งโจงกระเบน หวีผมเรียบ ส่วนฝ่ายหญิงจะสวมชุดไทย ผมหักดลอน

การสืบทอด การเล่นรำโทนของคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง

การสืบทอดการเล่นรำโทนจากรุ่นสู่รุ่นจากรุ่น ของคณะรำโทนบ้านไร่กร่างไม่ได้มีการเปิดสอน อย่างเป็นทางการ และไม่ได้มีการจัดบันทึกไว้แต่อย่างใด แต่คนรุ่นหลังจะเรียนรู้โดยการเข้าไปมีส่วนร่วม ได้ยินได้ฟัง ได้ชมการแสดงอย่างต่อเนื่อง แล้วค่อยๆ จดจำบทเพลงต่างๆ ทีละเล็กทีละน้อยซึมซับเอาวัฒนธรรมทั้งการร้อง การรำ จนกระทั่งเมื่ออายุมากขึ้นก็จะรู้จักเพลงมาก และร้องรำทำเพลงได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นแบบอย่างต่อคนรุ่นหลังต่อไป เป็นเหมือนวงจรหมุนเวียนไปเรื่อยๆ

ในปัจจุบันโอกาสในการเล่นรำโทนลดน้อยลง รำโทนไม่ได้รับความนิยมนเหมือนแต่ก่อน ทำให้วิธีการสืบทอดเปลี่ยนแปลงไป ในปัจจุบันผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรำโทนได้ตระหนักถึงความสำคัญของเพลงรำโทน และกังวลว่ารำโทนจะสูญหายไป จึงได้มีการสอนเด็กๆ ให้ร้องเพลงและสอนท่ารำ มีการพยายามให้เด็กมีส่วนร่วมโดยการจดบันทึกเนื้อร้อง และให้เด็กมาร่วมร้องเพลงกันมากขึ้น

ด้านการสืบทอดบทเพลง และท่ารำ ของคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ไม่มีการสอนกันอย่างเป็นเรื่องเป็นราว การสืบทอดจะเกิดจากประสบการณ์จากการมีส่วนร่วม เพลงรำโทนที่นำมาใช้ร้องกันนั้นใช้วิธีจดจำจากที่อื่นมาร้องบ้าง แต่งขึ้นมาใหม่บ้าง เพลงที่จำมาร้องบางเพลงก็สามารถจดจำมาร้องได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งเนื้อร้อง ทำนอง และท่ารำ แต่บางเพลงเนื้อร้อง ทำนอง และท่ารำอาจผิดเพี้ยนไปจากข้อจำกัดจากการถ่ายทอดแบบมุขปาฐะ

บางครั้งเพลงรำโทนที่ถ่ายทอดออกไปนั้น ผู้รับอาจไม่สามารถจดจำได้ทั้งหมด ทำให้บทเพลงที่ได้รับไปเป็นเพลงที่ไม่สมบูรณ์ เช่นผู้รับสามารถจดจำได้เฉพาะเนื้อร้องบางส่วน กรณีเช่นนี้จะมีการแต่งเนื้อร้องมาเพิ่มเติมในส่วนที่หายไปซึ่งมีความแตกต่างจากของเดิม คิดทำรำประกอบเองตามความหมายของเนื้อเพลง ถ้าลองให้คนจากต่างที่มาร้องเพลงเดียวกัน เราจะพบว่ามีความแตกต่างกัน แต่สำหรับเพลงที่มีเนื้อร้องที่จำง่าย มีทำนองไม่ซับซ้อน ก็จะสามารถถ่ายทอดต่อกันได้อย่างสมบูรณ์ เพลงรำโทนที่มีความไพเราะ ทำนองติดปากง่ายต่อการจดจำ คนจะนิยมนำไปร้องต่อๆกันไปทำให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ส่วนเพลงที่ไม่ได้รับความนิยมก็จะถูกลืมเลือนไปตามกาลเวลา

วัฒนธรรมด้านภาษา

เพลงรำโทนของบ้านไร่กว้างจะใช้ภาษากลางเป็นหลัก ในบางเพลงจะมีการผสมผสานภาษาถิ่นของเพชรบุรีเข้าไปด้วย ภาษาถิ่นเมืองเพชรบุรีหรือภาษาเมืองเพชร เป็นภาษาถิ่นที่สำคัญเพี้ยนออกไปจากภาษาภาคกลางที่กรุงเทพฯ เนื่องจากสำเนียงในการพูดที่มีลักษณะเฉพาะตัวโดยเฉพาะในเขตอำเภอบ้านลาด และอำเภอใกล้เคียง ทำให้เพลงรำโทนของบ้านไร่กว้างมีความแตกต่างจากของรำโทนทั่วไป

ลักษณะการใช้ภาษาของเพลงรำโทน จะเลือกใช้ภาษาง่ายๆ สั้นและกระชับ ทำให้ง่ายต่อการจำและเข้าใจความหมายของเพลง ทำให้สามารถคิดทำรำประกอบได้ง่าย ในบางครั้งจะมีการเล่นคำเพื่อให้ได้สัมผัสคล้องจองที่ไพเราะ มีการเอื้อนทำนองบ้างเพื่อให้เกิดความลงตัวหรือการเท่ากันของวรรคเพลงหรือสร้างลีลาให้เพลงน่าสนใจยิ่งขึ้น

ทำรำประกอบเพลงรำโทน

เนื่องจากเพลงรำโทนเป็นเพลงที่มีเนื้อร้องเข้าใจง่าย มีความหมายชัดเจน ส่วนใหญ่แต่งมาจากเรื่องราวที่พบเห็นทั่วไปในชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องใกล้ตัว และเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ดังนั้นทำรำ หรือการแสดงท่าทางประกอบการรำ จึงเป็นไปตามธรรมชาติ โดยยึดเนื้อเพลงเป็นหลัก รู้สึกอย่างไร ก็แสดงออกไปอย่างนั้น มีการเลียนแบบท่าทางของสัตว์ตามที่เนื้อเพลงได้กล่าวถึง ทำรำของแต่ละที่จึงมีความแตกต่างกัน แม้กระทั่งในบางครั้งทำรำเพลงเดียวกันในที่เดียวกันนั้นก็อาจแตกต่างกัน เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์หรืออารมณ์ของผู้แสดงในตอนนั้น ทำรำไม่เพียงแต่แสดงด้วยการทำท่าทางจากอวัยวะ เช่น มือ แขน หรือ ศรีษะเท่านั้น การแสดงสีหน้าไปตามอารมณ์ของเพลง เช่น โกรธ หรือ อาย ก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การรำมีความน่าชมมากยิ่งขึ้น

ทำรำก็เช่นเดียวกับเนื้อร้อง ทำรำใดที่มีความสวยงาม น่าประทับใจก็จะได้รับความนิยม ผู้เล่นคนอื่นๆ ก็จะจำไปใช้หรือดัดแปลงใช้กับเพลงอื่นๆ ส่วนทำรำใดไม่ได้รับความนิยมก็จะถูกลืมเลือนไปในที่สุด

ตัวอย่างลักษณะท่ารำ มีดังนี้

1. **ทำไหว้** ใช้เมื่อกล่าวถึง พระมหากษัตริย์ หรือ พระบรมมหาราชวงศ์

ลักษณะท่ารำ ยกมือข้างหนึ่งข้างใด ขึ้นเหนือศรีษะ แล้วตะแคงมือไปข้างหน้าในลักษณะ หงายขึ้น โดยที่ปลายนิ้วทั้งสองชิดติดกัน

2. **ทำตัวเรา** ใช้เมื่อกล่าวถึง ตนเอง หรือ แสดงตน

ลักษณะท่ารำ แแบมือซ้าย แล้วแตะที่อก

3. **ทำรัก** ใช้เมื่อกล่าวถึงความรัก หรือเมื่อ แสดงความรัก ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

ลักษณะท่ารำ ผู้รำใช้มือประสานไว้ที่ระดับอก หรือประสานมือแตะที่ต้นแขนทั้งสองข้าง

4. ท่าปฏิเสธ ใช้เมื่อต้องการปฏิเสธ หรือไม่ยอมรับ เช่น เมื่อกล่าวคำว่า อย่า หรือไม่เห็น

ลักษณะท่ารำ ยกมือข้างหนึ่งข้างใด มาที่ระดับอก โดยหันฝ่ามือไปด้านหน้า แล้วโบกไปมา โดยใช้ข้อมือ หันหน้าไปคนละทางกับด้านที่ยกมือ แล้วส่ายหน้าเล็กน้อย

5. ท่าอวย ใช้เมื่อแสดงอาการอวย หรือเมื่อฝ่ายหญิงแสดงกิริยาขณะที่ถูกเกี่ยวพาราสี

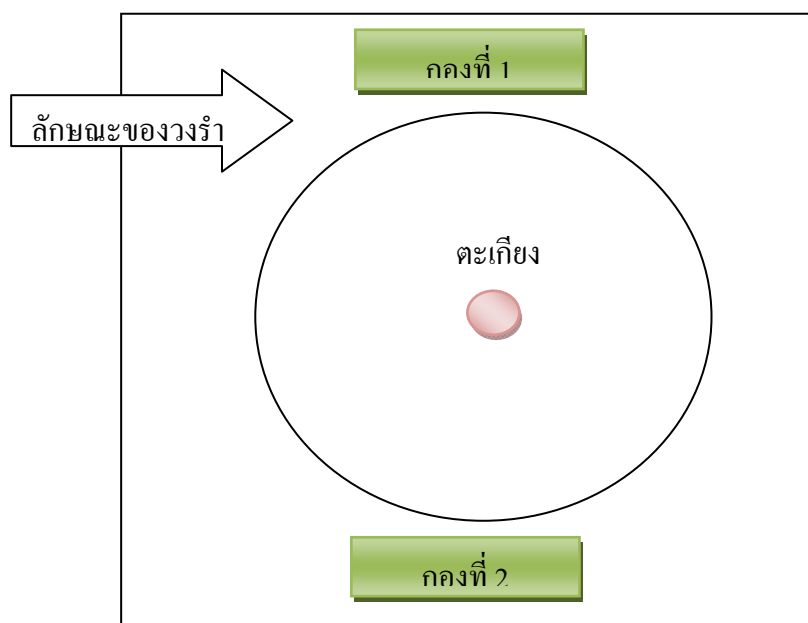

ลักษณะท่ารำ ยกมือข้างหนึ่งข้างใดขึ้น ใช้ปลายนิ้วไปแตะที่แก้ม ในลักษณะปลายนิ้วทั้งสองี่เรียงชิดติดกัน แล้วเอียงศีรษะไปอีกด้าน ด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม

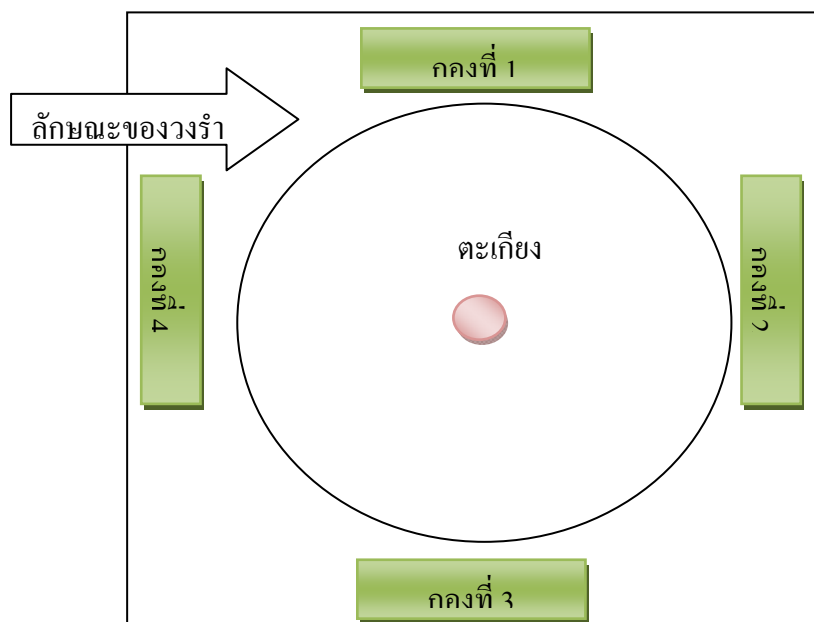
การเลือก และการจัดเตรียมสถานที่ในการเล่นรำโทน

สถานที่ในการเล่นรำโทนนั้น จะเลือกใช้สถานที่ที่มีลักษณะเป็นที่โล่ง และกว้างพอ อาจจะเป็นลานดินหรือพื้นหญ้าก็ได้ จากนั้นจะจัดหาตะเกียงเจ้าพายุมาจุด ตั้งไว้ที่กลางลาน ในปัจจุบันจะหันมาใช้ไฟฟ้ามาช่วยให้แสงสว่าง แต่ก็ยังมีตะเกียงเจ้าพายุมาตั้งตรงกลางเช่นเดิม เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมแบบเดิมเอาไว้ ส่วนการจัดที่สำหรับนักแสดงจะจัดตามจำนวนกอง (อาจมีตั้งแต่ 2 กองขึ้นไปจนถึง 4 กองหรือมากกว่า) โดยเจ้าภาพจะเตรียมแคร่หรือ เก้าอี้ สำหรับนักแสดงแต่ละกอง

ตัวอย่างแผนผัง สถานที่การเล่นรำโทนแบบมีผู้เล่น 2 กอง

ตัวอย่างแผนผัง สถานที่การเล่นรำโทนแบบมีผู้เล่น 4 กอง

บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการเล่นรำโทน มีดังต่อไปนี้

- **เจ้าภาพ** คือผู้จัดให้มีการเล่นรำโทน เป็นเจ้าของสถานที่ หรือผู้ที่เชิญหรือจ้างวานคณะรำโทน มาเล่น

บทบาท ติดต่อจัดหาคณะรำโทน จัดเตรียมสถานที่ จัดเตรียมอาหารไว้ต้อนรับคณะรำโทน

- **หัวหน้าคณะรำโทน** เป็นเจ้าของ หรือ เป็นผู้อาวุโสที่ได้รับการยกย่องจากสมาชิกให้เป็นหัวหน้า หรือเป็นตัวแทนของสมาชิกในวง โดยปกติแล้วจะเป็นพ่อเพลงของคณะรำโทนนั้น

บทบาท รับงาน และคอยติดต่อประสานงานกับเจ้าภาพ ดูแลเรื่องค่าตอบแทน การเดินทาง การฝึกซ้อม การแต่งตัวของสมาชิก

- **พ่อเพลง และแม่เพลง** เป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการเล่นรำโทนอย่างสูง เปรียบเสมือนพระเอก หรือ นางเอกในการเล่นรำโทน ในการเล่นรำโทนแต่ละครั้งจะสนุกและน่าประทับใจ หรือไม่ นั้น ขึ้นอยู่กับพ่อเพลง แม่เพลง เป็นส่วนใหญ่ พ่อเพลง แม่เพลงที่เก่ง เป็นที่ยอมรับ จะต้องรู้จักเพลงมาก และเพลงนั้นๆ จะต้องมีความไพเราะ น่าประทับใจด้วย พ่อเพลง แม่เพลง จะต้องเป็นคนที่มีไหวพริบ สามารถเลือกเพลงที่จะนำมาร้องโต้ตอบได้อย่างทันท่วงที และเป็น เพลงที่ไพเราะเหมาะสมในช่วงเวลานั้น พ่อเพลงแม่เพลงต้องสามารถแต่งเพลง และ คั่นสด หรือการร้องโดยใช้การ Improvise ได้

บทบาท เป็นผู้ที่ขึ้นเพลง หรือเลือกเพลงที่จะนำมาร้องโต้ตอบ เป็นเหมือนตัวตัดสินของการ เล่นรำโทนว่าฝ่ายใด จะเป็นผู้ชนะ หากพ่อเพลงหรือแม่เพลง ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่สามารถคิด เพลง หรือขึ้นเพลง เพื่อตอบโต้กับอีกฝ่ายได้ทัน ก็แสดงว่าฝ่ายนั้นแพ้ ซึ่งแท้จริงแล้วการเล่นรำ โทณไม่ได้ให้ความสำคัญกับผลแพ้ชนะเท่าใดนัก แต่ละให้ความสำคัญกับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน จากการร้อง และการรำ เกี่ยวพาราสีกันมากกว่า

- **กรรมการ** เป็นผู้ที่นับถือ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้อาวุโส

บทบาท เป็นเหมือนผู้ตัดสินของกีฬา คอยดูแลความสงบเรียบร้อยของผู้เล่น คอยดูแลเรื่อง จำนวนเพลงในการร้องแต่ละรอบ จัดลำดับดับในการร้องของผู้เล่นแต่ละกองกำหนดเวลาเริ่ม และเลิกเล่น

กระบวนการในการเล่นรำโทน

ในการเล่นรำโทนในแต่ละครั้งจะเริ่มจากความต้องการของเจ้าภาพที่จะให้มีการเล่นรำโทนขึ้น จากนั้นเจ้าภาพจึงไปปรึกษากับกรรมการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือเช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าของสถานที่ เพื่อแจ้งให้ทราบ และขออนุญาต หลังจากนั้นจึงติดต่อกับหัวหน้าคณะรำโทน ซึ่งเจ้าภาพสามารถติดต่อมาเล่นหนึ่งคณะ (หรือเรียกว่า 1 กอง หรือ 1 เซียร์ก็ได้) หรือมากกว่า ตามกำลังของเจ้าภาพ (หากเชิญคณะรำโทนมาเล่นมากกว่า 1 คณะก็จะทำให้การเล่นมีความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น) โดยจะตกลงเรื่องรายละเอียดให้เรียบร้อย ทั้งเรื่องวันเวลา และสถานที่ จำนวนผู้เล่น การแต่งกาย ค่าตอบแทน

เมื่อทราบจำนวนคณะและจำนวนผู้เล่นแล้ว เจ้าภาพจึงไปจัดเตรียมสถานที่สำหรับแสดง อาหาร สำหรับเลี้ยงนักแสดง(ในกรณีที่มีการเลี้ยงอาหาร) ส่วนตะเกียงและเครื่องดนตรีนั้น ทางคณะรำโทนจะเป็นฝ่ายจัดหามาเล่น ส่วนทางฝ่ายหัวหน้าคณะก็จะไปนัดแนะกับสมาชิกในวง และมีการซักซ้อมเตรียมเพลง ท่ารำ ไปจนถึงเสื้อผ้า เมื่อถึงวันงานผู้เล่นรำโทนมาพร้อมกันแล้วก็จะเข้าประจำที่ตามกองที่เจ้าภาพเตรียมสถานที่เอาไว้ซึ่งลักษณะในการขึ้นหรือนั่งจะไม่มีรูปแบบที่แน่นอน แล้วแต่ความสะดวกหรือโอกาส ก่อนที่จะเริ่มเล่น กรรมการจะตกลงกติกาในการเล่นกับผู้เล่น ว่าฝ่ายใดจะเริ่มเล่นก่อน และแต่ละกองจะร้องเล่นครั้งละกี่เพลง เมื่อตกลงกันได้แล้วฝ่ายเจ้าภาพหรือกรรมการจะจุดธูปเทียน ก่อนที่จะเริ่มเล่น (เพื่อเป็นการบอกกล่าวกับเจ้าที่เจ้าทาง)

เมื่อเริ่มต้นการเล่นรำโทน พ่อเพลงหรือแม่เพลงจากกองใดกองหนึ่งที่ได้ตกลงกันไว้ จะขึ้นเพลงมาแล้วออกรำไปโค้งผู้เล่นจากกองอื่นออกมารำ อาจเป็นการร้องโต้ตอบกันไปมา หยอกล้อ หรือร้องเพลงจิบกันระหว่างหญิงชาย เมื่อร้องเล่นได้ 3-4 เพลง (หรือตามจำนวนเพลงที่ได้ตกลงกันไว้) พ่อเพลงหรือแม่เพลงของกองต่อไปก็จะขึ้นเพลงบ้าง เป็นเช่นนี้จนครบทุกกอง แล้ววนกลับมาที่กองแรกอีกครั้งในกรณีที่บางกองร้องอย่างต่อเนื่องไม่ยอมส่งต่อให้กองอื่นร้อง กรรมการก็จะคอยเตือน หรือบางครั้งก็จะใช้วิธีเป่านกหวีดให้หยุด แล้วส่งต่อให้กองต่อไปขึ้นเพลงบ้าง ลักษณะการเล่นรำโทนนั้นจะมีความสุข และน่าสนใจ ตรงการเล่นในลักษณะคล้ายๆการประชันกัน กล่าวคือเมื่อกองหนึ่งกองใดขึ้นเพลงมาแล้ว อีกกองจะต้องคิดหาเพลงมาร้องโต้ตอบ หรือร้องแก้ ให้เข้ากัน หรือสอดรับกับเพลงที่ฝ่ายแรกร้องมา ยิ่งการที่ฝ่ายใดสามารถเลือกเพลงที่ไพเราะ ประทับใจผู้ฟังก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเก่ง และไหวพริบของพ่อเพลงหรือแม่เพลงคนนั้น การร้องรับโต้ตอบกันเพลงต่อเพลง ทำให้เกิดความสนุกสนาน การประชันจะมีผลแพ้ชนะที่การร้องเพลงโต้ตอบกันไปเรื่อยๆ จนกระทั่งฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด คิดเพลงไม่ออก หรือไม่สามารถหาเพลงมาร้องแก้ได้ ก็จะถือว่าฝ่ายนั้น “แพ้” แต่การเล่นรำโทนจะให้ความสำคัญกับความสนุกสนานเพลิดเพลิน จากการร้องรำทำเพลง การพูดจาโต้ตอบ หยอกเย้า และการเกี้ยวพาราสีกัน มากกว่าผลแพ้ชนะ

เมื่อกรรมการ หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเห็นว่าเล่นกันพอสมควรแล้ว ควรหยุดพักดื่ม น้ำ ก็จะมีการหยุดเล่นชั่วคราว เพื่อพักและเปิดโอกาสให้ผู้เล่นได้พูดคุยกัน หนุ่มสาวได้มีโอกาสทำความรู้จักกัน จากนั้นกรรมการก็จะให้เริ่มเล่นต่อ เป็นอย่างนี้เรื่อย ไปจนถึงกระทั่งเลิกเล่น ในการเล่นรำโทน จะไม่มีการกำหนดเวลาในการเล่น ซึ่งระยะเวลาในการเล่นแต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับโอกาส สถานที่ เจ้าภาพ และผู้เล่นที่ได้ตกลงกันไว้ บางครั้งอาจมีการเล่นกันต่อเนื่องไปจนเกือบรุ่งสาง

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในการแสดงรำโทน และหน้าทับโทน

การละเล่นรำโทนของ คณะรำโทนบ้านไร่กว้างจะใช้โทน เป็นเครื่องดนตรีหลัก

โทน จัดอยู่ในเครื่องดนตรีประเภท เครื่องหนัง หน้าเดียว ในกลุ่มเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเคาะ (Percussion Instrument) ตัวโทนหรือ ที่เรียกว่า “หุ่น” ทำด้วยไม้ บางทีก็ใช้ดินเหนียวเผาไฟมาทำหุ่น ตัว “หุ่น” จะมีลักษณะเหมือนหม้อน้ำ ด้านบนจะมีขนาดใหญ่ ส่วนด้านล่างมีขนาดเล็ก การชิงแผ่นหนัง สัตว์นั้นจะชิงกับตัวหุ่นด้านที่มีขนาดใหญ่ วิธีเล่นจะใช้มือตีลงไปที่หน้าโทน ส่วนที่เป็นหนัง

กำหนดให้ตำแหน่ง ช่องที่ 4 ในบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจเครื่องเคาะจังหวะ (Percussion Clef) เป็นสัญลักษณ์แทน โน้ตของ “โทน” หมายถึง การตีโทนโดยใช้ฝ่ามือตีกลงที่หนังหน้ากลองไว้ ผู้เล่นจะเรียกการตีในลักษณะนี้ว่า “ปะะ” หรือ “โจ๊ะ” ดังตัวอย่าง

กำหนดให้ตำแหน่ง ช่องที่ 1 ในบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจเครื่องเคาะจังหวะ (Percussion Clef) เป็นสัญลักษณ์แทน โน้ตของ “โทน” หมายถึง การตีโทนโดยใช้ฝ่ามือตีกลงที่หนังหน้ากลอง แล้วยกฝ่ามือออกทันที เพื่อให้เสียงยาวกังวาน ผู้เล่นจะเรียกการตีในลักษณะนี้ว่า “โทน” ดังตัวอย่าง

การเล่นแต่ละครั้งอาจมีการใช้โหม่งมากกว่า 1 ตัว และถ้าในเวลานั้นไม่มีโหม่งก็จะใช้กลองยาวตีแทนก็ได้ ส่วนเครื่องประกอบจังหวะอื่นๆ เช่น ลูกแซก ฉิ่ง ฉาบ กรับ เป็นเพียงเครื่องดนตรีที่ช่วยสร้างสีสัน หรือ ให้นักแสดงคนอื่นมีส่วนร่วมมากขึ้นเท่านั้น จะไม่ให้ความสำคัญกับเครื่องดนตรีประกอบจังหวะมากเท่าใดนัก จะมีหรือไม่มีก็ได้ จะพบได้ว่าเครื่องดนตรีทั้งหมดที่ใช้ประกอบการเล่นรำโหม่งเป็นเครื่องดนตรีที่ไม่มีระดับเสียง

การวิเคราะห์บทเพลงรำโหม่ง ของคณะรำโหม่งบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน

อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

เพลงรำโหม่งของ คณะรำโหม่ง บ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีทั้งหมด 57 เพลง ส่วนใหญ่ เป็นเพลงสั้นๆ ที่ใช้ภาษากลางเป็นหลัก ส่วนของเนื้อร้องจะเลือกใช้ภาษาต่างๆตามที่ใช้พูดในชีวิตประจำวัน ทำให้สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน และง่ายต่อการจำ เพลงต่างๆ โดยมากจะแต่งขึ้นจากรื่องราวใกล้ตัว หรือเรื่องที่คุณแต่งได้ประสบพบมา

โครงสร้างของเพลง ผู้แต่งจะแต่งเป็นเพลงสั้นๆ โครงสร้างไม่ซับซ้อน เพลงส่วนใหญ่จะมีการร้องซ้ำ เลือกใช้ภาษาต่างๆเพื่อให้ง่ายต่อการจำ ส่วนการตั้งชื่อเพลงเกือบทุกเพลงจะตั้งชื่อเพลงตามเนื้อร้องวรรคแรกของเพลง

รายชื่อเพลงรำโหม่ง เรียงตามลำดับอักษร

1. แก่งหินน้ำตกไทรโยค	11. ชาวเกาะ
2. ขุนแผนแสนสันทิ	12. เขียวจัน
3. ครีน ครีน	13. ดอกบัวไทย
4. ใครรักใครโศกใคร	14. เดือนจำเดือน
5. จัดแจงสวมเครื่องเข้าที่นอน	15. ตามองตา
6. จุดเทียนเวียนวน	16. ไตรรงค์ธงไทย
7. ใจหนอใจ	17. เอร่าช่างน่าดู
8. ฉันทโหม่งไม่สวย	18. นกเขาของเราแต่เก่าก่อน
9. ฉันทวางไม่สวย	19. นุ่งกระโปรงแบบบาง
10. ชักชวนสาวงาม	20. บ้านอยู่ไกล

21. ผมค้คคคคค	40. สวยจรงเออ มาเจอพอนร่า
22. พ.ศ. 2489	41. สวสดีเชอจ่า
23. พ.ศ. 2504	42. สายบ้ว สายบ้ว
24. เพลลนเสยงพิน	43. สาว สคจะสวย
25. มอง มอง มอง	44. สาวเอยพี่ไม่เคยเห็นหน้า
26. มองตะลิ่ง	45. เสยงโทนสะคั่งใจ
27. มองไปแล้วอย่าได้เก้อ	46. หงส์ หงส์ หงส์
28. มาพวกรเรา	47. หน้านี้หน้าฝน
29. มามาเชญมาร่าวง	48. หน้านี้หน้าหนาว
30. เมา เมา เมา	49. หล่อจรงนระคารา
31. ขวนยาหล	50. แหวนเอยที่เคยสวมก้อย
32. ยามเยนเคนเคนชยทุง	51. ออกบ้ครบป็นส่วน
33. ยามเยนเคนเคนชยทุง 2	52. อาย อ้าย อาย
34. ยามเยนเคนเคนชยห้วย	53. เอ๊ะ! นีเชอหรือไร
35. ร่าโทนอย่าท้ออย่าถอย	54. โอ้เจ้าช่อมาลี
36. ไร่กร่างน้ำใส	55. โอ้เทพไฟท
37. ไร่กร่างไม่ไชนักร่าง	56. โอ้แม่ชอกล้วยไม้
38. เล่นกัน อย่าคคอย่าโกง	57. โอ้แม่สายบ้วทอง
39. วันทอง สองใจ	

การจำแนกประเภทเพลงรำโทนของคณะรำโตนบ้านไร่กร่าง

เพลงรำโทนของคณะรำโตนบ้านไร่กร่าง สามารถจำแนกตามลักษณะเนื้อหาของเพลงได้ 8 ประเภท ดังต่อไปนี้

ประเภทที่ 1. เพลงที่กล่าวถึงเรื่องราวในวรรณคดี คือ เพลงที่กล่าวถึงเรื่องราวในวรรณคดี หรือตัวละครในวรรณคดี จากการจัดประเภทของเพลงพบว่า เพลงรำโทนของบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีเพลงที่กล่าวถึงเรื่องราวในวรรณคดี จำนวน 2 เพลง และทั้งสองเพลงเป็นเพลงที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีเรื่อง “ขุนช้างขุนแผน” ได้แก่

1. เพลงขุนแผนแสนสนิท

2. เพลงวันทองสองใจ

ประเภทที่ 2. เพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะสงคราม คือ เพลงที่กล่าวถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือกล่าวถึงสภาพสังคม สภาพเศรษฐกิจ ความคิด อารมณ์ความรู้สึก ผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในระหว่างสงคราม จากการจัดประเภทของเพลงพบว่า เพลงรำโทนของบ้านไร่กร่าง

ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีเพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะสงครามจำนวน 2 เพลง ได้แก่

1. เพลงครื้น ครื้น ครื้น
2. เพลงออกบัตรปันส่วน

ประเภทที่ 3. เพลงที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และ เพลงปลุกใจ คือเพลงที่มีเนื้อร้องที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะการเมืองการปกครอง การบอกกล่าวหรือสื่อสารจากรัฐบาลไปยังประชาชน เพลงที่มีเนื้อร้องชักจูงให้ผู้ร้อง และผู้ฟังเกิดความรักชาติ หรือเกิดความสามัคคีในหมู่คณะ จากการจัดประเภทของเพลงพบว่าเพลงรำโทนของบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีเพลงที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง เพลงปลุกใจ จำนวน 4 เพลง ได้แก่

1. เพลงไตรรงค์ธงไทย
2. เพลงพ.ศ. 2489
3. เพลงพ.ศ. 2504
4. เพลงมาพวกเรา

ประเภทที่ 4. เพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้าน คือ เพลงที่กล่าวถึง หรือสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการดำรงชีวิต เรื่องราวในชีวิตประจำวัน การแต่งกาย การไว้ทรงผม กล่าวถึงขนบธรรมเนียมประเพณี ของชาวบ้าน จากการจัดประเภทของเพลงพบว่า เพลงรำโทนของบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีเพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้าน จำนวน 8 เพลง ได้แก่

1. เพลงชักชวนสาวงาม
2. เพลงนุ่งกระโปรงแบบบาง
3. เพลงผมตัดลอน
4. เพลงยามเย็นเดินเล่นชายทุ่ง (แบบที่ 1)
5. เพลงยามเย็นเดินเล่นชายทุ่ง (แบบที่ 2)
6. เพลงยามเย็นเดินเล่นชายห้วย
7. เพลงสายบัว สายบัว
8. เพลงแหวนเอย ที่เคยสวมก้อย

ประเภทที่ 5. เพลงที่กล่าวชื่นชมธรรมชาติ คือเพลงที่กล่าวชื่นชมธรรมชาติ หรือ บรรยายความงามของธรรมชาติ เช่น ทะเล หาดทราย น้ำตก ป่าเขาลำเนาไพร พระจันทร์ยามกลางคืน หรือ สัตว์ตามธรรมชาติ จากการจัดประเภทของเพลงพบว่า เพลงรำโทนของบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีเพลงที่กล่าวชื่นชมธรรมชาติ จำนวน 4 เพลง ได้แก่

1. เพลงแก่งหินน้ำตกไทรโยค
2. เพลงชาวเกาะ
3. เพลงนกเขาของเราแต่เก่าก่อน
4. เพลงไร่กว้างน้ำใส

ประเภทที่ 6. เพลงที่กล่าวถึงความงามของหญิงสาว คือเพลงที่กล่าวชื่นชมความงามของหญิงสาว หรือนำความงามของหญิงสาวไปเปรียบเปรยกับสิ่งสวยงามรอบตัว เช่น ดอกไม้ ดวงดาว หรือสัตว์ที่สวยงาม เช่น หงส์ หรือกวาง ในบางครั้งก็มีการนำกริยาต่างๆของฝ่ายหญิงไปเปรียบเปรยกับการเคลื่อนไหวที่สวยงามของสัตว์ เช่น การเดินที่งามสง่าเหมือน หงส์ที่ขยับปีกบิน เป็นต้น จากการจัดประเภทของเพลงพบว่า เพลงรำโทนของบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีเพลงที่กล่าวถึงความงามของหญิงสาว จำนวน 8 เพลง ได้แก่

1. เพลงดอกบัวไทย	5. เพลงไอ้เจ้าช่อมาลี
2. เพลงมองตะลิ่ง	6. เพลงไอ้เทพไผท
3. เพลงหงส์ หงส์ หงส์	7. เพลงไอ้แม่ช่อกล้วยไม้
4. เพลงหล่อจริงนะคารา	8. เพลงไอ้แม่สายบัวทอง

ประเภทที่ 7. เพลงรักที่ใช้เกี่ยวพาราสีกันระหว่างหนุ่มสาว คือเพลงที่กล่าวถึงความรัก ความปรารถนาดี หรือแสดงถึงความรัก ความคิดถึง ความต้องการผูกสัมพันธ์ไมตรีระหว่างหญิงและชาย จากการจัดประเภทของเพลงพบว่า เพลงรำโทนของบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะทอน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีเพลงรักที่ใช้เกี่ยวพาราสีกันระหว่างหนุ่มสาวจำนวน 12 เพลง ได้แก่

1. เพลงใจหนอใจ	7. เพลงเมามาเมา
2. เพลงเดือนจำเดือน	8. เพลงขวนยาหล
3. เพลงตามองตา	9. เพลงสาวสุดจะสวย
4. เพลงเพลินเสียงพิณ	10. เพลงสาวเอ๋ยพี่ไม่เคยเห็นหน้า
5. เพลงมอง มอง มอง	11. เพลงหน้านี้หน้าหนาว
6. เพลงมองไปแล้วอย่าได้เก้อ	12. เพลงเอ๊ะ! นี่เธอหรือไร

ประเภทที่ 8. เพลงที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมการเล่นรำโทน คือ เพลงที่กล่าวถึงการเล่นรำโทน ทัศนคติ ต่อการเล่นรำโทน และเรื่องราวที่เกิดขึ้นขณะที่เล่นรำโทน จากการจัดประเภทของเพลงพบว่า เพลงรำโทนของบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะทอน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มี เพลงที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมการเล่นรำโทน มากที่สุดเนื่องจากเพลงรำโทนเกือบทั้งหมดจะแต่งขึ้นมาจากเรื่องราวใกล้ตัวที่ผู้แต่งได้ประสบมา เพลงประเภทนี้จึงมีจำนวนมากที่สุด คือ 17 เพลง ได้แก่

1. เพลงใครรักใคร โกงใคร	10. เพลงรำโทนอย่าท้ออย่าถอย
2. เพลงจัดแจงสวมเสื้อเข้าที่นอน	11. เพลงไร่กว้างไม่ใช่ไร่กว้าง
3. เพลงจุดเทียนเวียนวน	12. เพลงเล่นกันอย่าคดอย่าโกง
4. เพลงฉันทรำโทนไม่สวย	13. เพลงสวยจริงเออ มาเจอเพื่อนรำ
5. เพลงฉันทรำวางไม่สวย	14. เพลงสวัสดิ์เธอเจ้า
6. เพลงเชียร์ฉันท	15. เพลงเสียงโทนสะอื้นใจ
7. เพลงเธอช่างน่าดู	16. เพลงหน้านี้หน้าฝน
8. เพลงบ้านอยู่ไกล	17. เพลงอาย อ้าย อาย
9. เพลงมามาเชิญมาร้าง	

วิเคราะห์เพลงรำโทน

ผู้วิจัยได้เลือกเพลงจาก เพลงประเภทต่างๆ ทั้ง 8 ประเภท มาทำการวิเคราะห์ประเภทละ 2 เพลง โดยใช้วิธีการสุ่มเลือก รวมทั้งสิ้น 16 เพลง ดังต่อไปนี้

ประเภทที่ 1. เพลงที่กล่าวถึงเรื่องราวในวรรณคดี ได้แก่

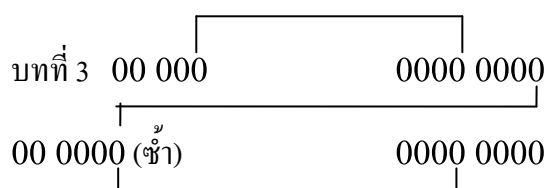
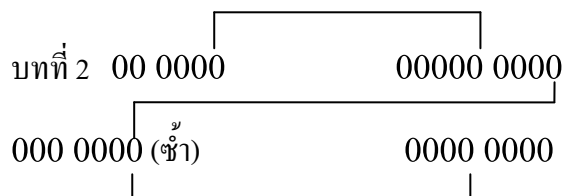
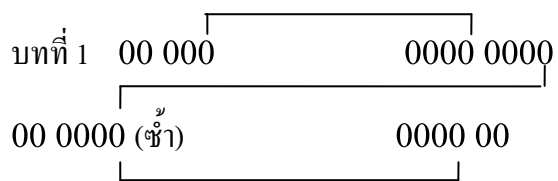
1.1 เพลงขุนแผนแสนสนิท

ท่อนที่ 1	ขุนแผน แสนสนิท แต่ก่อน จะได้พิมพา(เข้า)	เป็นผู้มีฤทธิ์ เวทมนต์คาถา เวทมนต์คาถา นั่นเอง
ท่อนที่ 2	พิมพาเป็นหญิงไม่ดี พูดอะไร ก็ไม่จริงจัง(เข้า)	คุณสุภาพสตรี อย่าเอาเยี่ยงอย่าง คำพูดของนาง ไม่น่าไม่นอน
ท่อนที่ 3	ขุนช้าง มาทีหลัง หัวล้าน เขามีของดี (เข้า)	มาร์กร้อยชั่ง เสียแล้วละสิ เป็นลูกเศรษฐี มั่งมีเงินทอง

ความหมายของเพลง มาจากเรื่องราวในวรรณคดีเรื่อง “ขุนช้างขุนแผน” กล่าวถึงความแค้นด้านใน ด้านเวทมนต์คาถาของขุนแผน ที่ใช้เวทมนต์คาถาจนได้นางพิมพามาครอง กล่าวถึงนางพิมพาว่าเป็นหญิงไม่ดี คำพูดเชื่อถือไม่ได้ เลือกขุนช้างเพราะความร่ำรวย ถึงแม้ว่าขุนช้างจะหัวล้านก็ตาม นางก็เปลี่ยนใจไปอยู่กับขุนช้าง จึงสอนผู้หญิงว่าอย่าได้เอาเยี่ยงอย่างนางพิมพา

การใช้ภาษา เพลงขุนแผนแสนสนิท เลือกใช้คำที่แตกต่างออกไปจากที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้สัมผัสที่คล้องจอง เช่น โดยปกติแล้วจะไม่ค่อยใช้เรียกฝ่ายหญิงด้วยคำว่า คุณสุภาพสตรี เพราะไม่ใช่ภาษาพูดแต่ผู้แต่งเลือกใช้คำนี้เพื่อให้ได้สัมผัสที่คล้องจองกับคำว่า “ดี” ดังนี้ “พิมพาเป็นหญิงไม่ดี คุณสุภาพสตรี อย่าเอาเยี่ยงอย่าง” ทำให้ได้สัมผัสที่ไพเราะ ผู้แต่งใช้คำว่า “รักร้อยชั่ง” หมายถึง รักที่เห็นแก่เงินทอง ไม่ใช่รักแท้ คำว่า “ชั่ง” มาจากชื่อเรียกหน่วยค่าเงิน

ฉันทลักษณ์ของบทเพลง เป็นการแต่งในลักษณะของกลอนแปด มีทั้งหมด 3 บท มีสัมผัสสระภายในวรรค และสัมผัสสระระหว่างวรรค แต่ไม่มีสัมผัสคล้องจองระหว่างบท ในแต่ใช้ความสัมพันธ์ของเนื้อเพลง มาทดแทน กล่าวคือ บทที่ 1 จะพูดถึงขุนแผน บทที่ 2 พูดถึงนางพิมพา และบทที่ 3 พูดถึงขุนช้าง แต่ละบทมี 2 บาท แต่ละบาทมี 2 วรรค มีจำนวนคำในแต่ละวรรคไม่แน่นอน มีตั้งแต่ 5-9 คำ

คีตลักษณ์ของเพลงขุนแผนแสนสันทิต เป็นเพลงสั้นๆ แบ่งออกเป็น 3 ท่อน แต่ละท่อนมี 4 วรรค มีการร้องซ้ำวรรคที่ 3 ของแต่ละท่อน เมื่อกำหนดทำนองในท่อนที่ 1 เป็นทำนองแบบ A ทำนองในบทที่ 2 เป็นแบบ B ทำนองในบทที่ 3 เป็นร้องทำนองแบบ C และโดยลักษณะของเพลงรำโทนจะเป็นเพลงสั้นที่นิยมร้องซ้ำอีก 2-3 เที้ยว ทำให้สามารถสังเกตเห็น ลักษณะโครงสร้างของเพลง เป็นแบบ ABC ABC... หรือเรียกว่า “เซคันด์ รอนโด ฟอรั่ม” (Second Rondo Form)

ท่อนที่ 1 มี 5 วรรค							
----	- ซ - ซ	--- ม	-- ร ท	- - ท ร	- ร - ม	- ท - ร	- ม - ซ
----	- ซ - ซ	-- ล ท	ซ ล - ล	----	- ซ - ซ	-- ล ท	ซ ล - ล
- ท - ล	- ซ - ม	- ซ - ซ	- ร - ม				
ท่อนที่ 2 มี 5 วรรค							
----	- ร - ร	-- ม ซ	- ร - ม	- ร ร ร	- ท ร ม	-- ท ร	- ม ร ท
----	- ซ ซ ล	-- ซ ล	- รี่ - ท	----	- ซ ซ ล	-- ซ ล	- รี่ - ท
- ซ - ม	- ล - ซ	-- ม ร	-- ม ซ				
ท่อนที่ 3 มี 5 วรรค							
----	- ซ - ซ	--- ร	-- ม ซ	- - ร ม	- ร - ท	-- ร ม	- - ร ร
----	- รี่ - รี่	-- รี่ ท	- รี่ - ท	----	- รี่ - รี่	-- รี่ ท	- รี่ - ท
- ซ - ล	- ซ - ม	- ซ - ร	- ม ซ ซ				

มาตราเสียง เพลงขุนแผนแสนสนิท จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียง ซอล (G Pentatonic Scale)

ซึ่งจะประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

1. ซอล (G)   2. ลา(A)   3. ที (B)   5. เร(D)   6. มี(E)

เพลงขุนแผนแสนสนิท มี ระยะห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 10 เสียง ระดับเสียงสูงที่สุดคือ D (คาบเส้นที่ 4 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ B (ใต้เส้นน้อย เส้นที่ 1 ใต้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ดังภาพต่อไปนี้

ระดับเสียงต่ำสุดของบทเพลง

ระดับเสียงสูงสุดของบทเพลง

รูปแบบจังหวะของโทน เพลง ขุนแผนแสนสนิท ใช้รูปแบบจังหวะใน มาตราจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้อง มี 2 จังหวะ และ ตัวคำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดยใช้ รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

-                    +   -   +

- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน	- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน
------------	-------------	------------	-------------

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของฉิ่ง

โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะฉิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลงขุนแผนแสนสนิท

ท่อนที่ 1							
----	- ซ - ซ	--- ม	-- ร ทุ	-- ทุ ร	- ร - ม	- ทุ - ร	- ม - ซ
----	- ซ - ซ	-- ล ท	ซ ล - ล	----	- ซ - ซ	-- ล ท	ซ ล - ล
- ท - ล	- ซ - ม	- ซ - ซ	- ร - ม				
ท่อนที่ 2							
----	- ร - ร	-- ม ซ	- ร - ม	- ร ร ร	- ทุ ร ม	-- ทุ ร	- ม ร ทุ
----	- ซ ซ ล	-- ซ ล	- ร - ท	----	- ซ ซ ล	-- ซ ล	- ร - ท

- ซ - ม	- ล - ซ	- - ม ร	- - ม ซ				
ท่อนที่ 3							
----	- ซ - ซ	--- ร	- - ม ซ	- - ร ม	- ร - ทุ	- - ร ม	- - ร ร
----	- รี้ - รี้	- - รี้ ท	- รี้ - ท	----	- รี้ - รี้	- - รี้ ท	- รี้ - ท
- ซ - ล	- ซ - ม	- ซ - ร	- ม ซ ซ	ย้อนต้น			

เพลงขุนแผนแสนสนิท เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ซอล แบ่งเป็นวรรคเพลงได้ 14 วรรคเพลง แต่ละวรรคมีความยาว 4 ห้องเพลง บันไดเสียง และ ลูกตกซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

วรรคที่ 1	ลูกตกคือ	ซ3	วรรคที่ 9	ลูกตกคือ	ซ3
วรรคที่ 2	ลูกตกคือ	ซ1	วรรคที่ 10	ลูกตกคือ	ซ1
วรรคที่ 3	ลูกตกคือ	ซ2	วรรคที่ 11	ลูกตกคือ	ซ1
วรรคที่ 4	ลูกตกคือ	ซ2	วรรคที่ 12	ลูกตกคือ	ซ5
วรรคที่ 5	ลูกตกคือ	ซ6	วรรคที่ 13	ลูกตกคือ	ซ3
วรรคที่ 6	ลูกตกคือ	ซ6	วรรคที่ 14	ลูกตกคือ	ซ3
วรรคที่ 7	ลูกตกคือ	ซ3	วรรคที่ 15	ลูกตกคือ	ซ1
วรรคที่ 8	ลูกตกคือ	ซ3			

เพลงขุนแผนแสนสนิท มีการจบเพลงที่ลูกตก ซ1 ซึ่งจบที่เสียงที่ 1 ของบันไดเสียง ถือเป็นการจบที่สมบูรณ์

1.2 เพลงวันทองสองใจ

ท่อนที่ 1	วันทอง เป็นคนสองใจ	เชื่อไม่ได้ หัวใจวันทอง
	ตัดใบตอง หมายถึงจะรองเลือด(ซ้า)	เอามีคมมาเชือด ให้เลือดไหลนอง
ท่อนที่ 2	ขุนช้างบอกว่าขุนแผนตาย(ซ้า)	เอากระดุกมาให้เป็นกำยเป็นกอง
	ฮ่าฮ่า ฮ่าฮ่า มั่นนำหัวเรา	อย่ามาอูเซาะ อีแม่วันทอง

(ร้องซ้าทั้งหมด)

ความหมาย มาจากเรื่องราวในวรรณคดี เรื่อง “ขุนช้าง ขุนแผน” เนื้อเพลงกล่าวถึงนางวันทองที่อยู่กินกับขุนแผน ส่วนขุนช้างที่หลงรักนางวันทองเหมือนกัน ทั้งที่รู้ว่าวันทองมีสามีอยู่แล้ว แต่ก็ยังคงเฝ้ารอนางวันทองตลอดมา วันหนึ่งขุนแผนต้องออกไปรบ ขุนช้างได้ออกอุบายนำกระดุกมาให้นาง

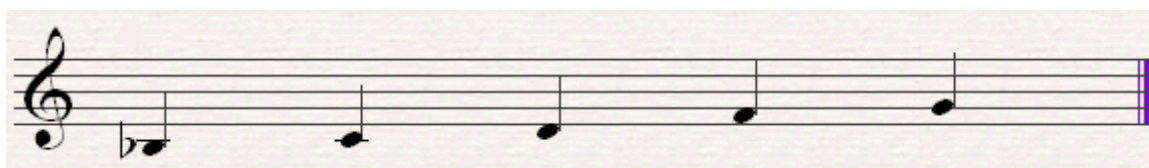

ท่อนที่ 1 มี 5 วรรค							
----	-ร-ร	--ทุค	-ทุคช	--ฟ	--รฟ	-คฟร	-ร-ร
----	-ทุคค	-ทุ-ร	คค-ร	----	-ทุคค	-ทุ-ร	คค-ร
-รฟ	-รฟ	-รฟ	-คฟร				
ท่อนที่ 2 มี 5 วรรค							
----	-ทุรร	-ทุ-ร	คทุรค	----	-ทุรร	-ทุ-ร	คทุรค
-รรค	--รฟ	--รรค	--รร	----	-ช-ช	----	-ช-ช
-รฟ	-คฟร	--ทุค	-ร-ฟ	-ฟรฟ	-ร-ค	ย้อนต้น	

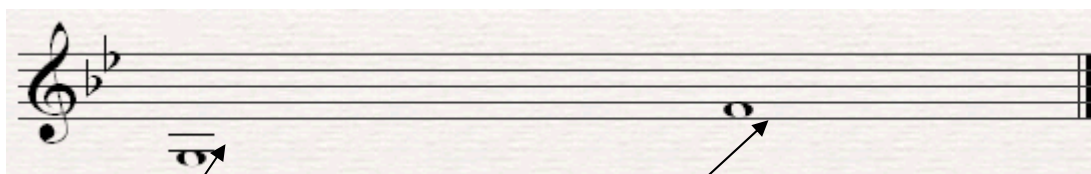
มาตราเสียง จากการบันทึกโน้ตเพลง โดยเทียบเสียงกับระดับเสียงมาตรฐานสากล ของเพลงวันทองสองใจ จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียง บี แฟลต (Bb Pentatonic Scale)

ซึ่งจะประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

- 1. บีแฟลต (Bb)
- 2. โค(C)
- 3. เร(D)
- 5. ฟา(F)
- 6. ซอล(G)

เพลงบทนี้มี ระยะเวลาห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 7 เสียง ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ G (ใต้เส้นน้อย เส้นที่ 2 ใต้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงสูงที่สุดคือ F (ในช่องที่ 1 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ดังภาพต่อไปนี้

ระดับเสียง ต่ำสุดของบทเพลง

ระดับเสียง สูงสุดของบทเพลง

รูปแบบจังหวะของโทน เพลง วันทองสองใจ ใช้รูปแบบจังหวะใน มาตรการจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้องมี 2 จังหวะ และ ตัวดำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดย ใช้ รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

-	+	-	+
- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน	- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของฉิ่ง
โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะฉิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลงวันทองสองใจ

ท่อนที่ 1							
----	- ร - ร	-- ทุ ด	- ทุ ด ซุ	--- ฟ	-- ร ฟ	- ด ฟ ร	- ร - ร
----	- ทุ ด ด	- ทุ - ร	ด ด - ร	----	- ทุ ด ด	- ทุ - ร	ด ด - ร
-- ร ฟ	-- ร ฟ	-- ร ฟ	- ด ฟ ร				
ท่อนที่ 2							
----	- ทุ ร ร	- ทุ - ร	ด ทุ ร ด	----	- ทุ ร ร	- ทุ - ร	ด ทุ ร ด
- ร ร ด	-- ร ฟ	-- ร ด	-- ร ร	-----	- ซ - ซ	-----	- ซ - ซ
-- ร ฟ	- ด ร ฟ	-- ทุ ด	- ร - ฟ	- ฟ ร ฟ	- ร - ด	ย้อนต้น	
ตำแหน่งลูกตกที่เลื่อนออกมา							

เพลงวันทองสองใจ เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ที แบ่งเป็นวรรคเพลงได้ 14 วรรคเพลง แต่ละวรรคมีความยาว 4 ห้องเพลง ยกเว้นวรรคที่ ผู้วิจัยได้ทำการขีดเส้นประไว้ข้างใต้ ได้มีการร้องซ้ำ ทำให้อันนี้มีความยาว 6 ห้อง และทำให้ลูกตกของวรรคนี้ และวรรคสุดท้าย เลื่อนออกไปอีก 2 ห้อง

บันไดเสียง และ ลูกตกซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

วรรคที่ 1	ลูกตกคือ	ท6	วรรคที่ 6	ลูกตกคือ	ท2
วรรคที่ 2	ลูกตกคือ	ท3	วรรคที่ 7	ลูกตกคือ	ท3
วรรคที่ 3	ลูกตกคือ	ท3	วรรคที่ 8	ลูกตกคือ	ท3
วรรคที่ 4	ลูกตกคือ	ท3	วรรคที่ 9	ลูกตกคือ	ท5
วรรคที่ 5	ลูกตกคือ	ท3	วรรคที่ 10	ลูกตกคือ	ท2

เพลงวันทองสองใจ มีการจบเพลงที่ลูกตก ท2 ไม่ได้จบที่เสียงที่ 1 ของบันไดเสียง ถือเป็นการจบที่ไม่สมบูรณ์

ประเภทที่ 2. เพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะสงคราม

2.1 เพลงครึน ครึน ครึน

ท่อนที่ 1	ครึน ครึน ครึน ญี่ปุ่นมารบอังกฤษ(ซ้ำ) เรือบิน มาสี่เครื่องยนต์ (ซ้ำ) ทิ้งระเบิด ทิ้งระเบิดทำลาย คิด ไป แล้วมันน่ากลัว	เสียงปืนสนั่นโลกา เป็นพันธมิตร กับอเมริกา บินวน อยู่ทะเลใต้ ที่สะพานรถไฟ คิด คิดไปแล้วมันน่ากลัว
ท่อนที่ 2	อังกฤษตีรูน ญี่ปุ่นถอยหนี(ซ้ำ) (ญ) ขุดอะไรอยู่จ๊ะพี่ (ญ) ขุดอะไรอยู่จ๊ะพี่ (ช/ญ) พวกเราทั้งสอง ขุดหลุมหลบภัย	พวกเราทางนี้ ขุดหลุมหลบภัย (ช) มาทางนี้ก่อนซิน้อง (ช) มาทางนี้ก่อนซิน้อง

ความหมาย เพลงนี้กล่าวถึงการถูกโจมตีจากเครื่องบินทิ้งระเบิด คำว่า ครึน ครึน ครึน มาจากเสียงเครื่องยนต์ของเครื่องบินในช่วงสงครามระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศญี่ปุ่นที่จังหวัดเพชรบุรี การโจมตีทำให้จังหวัดเพชรบุรีได้รับความเสียหาย เนื่องจากมีการทิ้งระเบิดที่สะพานรถไฟ เพื่อต้องการตัดเส้นทางคมนาคม ในการลำเลียงเสบียงอาหารของฝ่ายตรงข้าม ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในละแวกนั้นต่างหวาดกลัวและหวาดผวา เมื่อได้ยินเสียงเครื่องบินมา ชาวบ้านจะรีบวิ่งเข้าไปหลบในหลุมหลบภัยที่ขุดเอาไว้ ส่วนหนุ่มสาวที่เป็นคู่รักกันนั้น ก็ใช้การขุดหลุมหลบภัยเป็นโอกาสในการสานสัมพันธ์ต่อกัน

การใช้ภาษา ใช้ประโยคที่กระชับมีการตัดบางคำออก หรือละคำไว้ เพื่อให้ได้จำนวนคำพอดีกับวรรคตอน ตัวอย่างเช่น “ญี่ปุ่นมารบอังกฤษ” ตัดทอนมาจากประโยคเต็มว่า “กองทัพญี่ปุ่นมารบกับกองทัพอังกฤษ”

เลือกเล่นคำที่มีความหมายพ้องกัน เพื่อเพิ่มจำนวนคำให้พอดีกับวรรคเพลง ตัวอย่างเช่น “เรือบินมาสี่เครื่องยนต์” เลือกใช้คำว่า “เครื่องยนต์” แทนคำว่า “ลำ” ซึ่งเป็นลักษณะนามของเครื่องบิน เพื่อให้จำนวนคำพอดีกับวรรคเพลง มีการเล่นเสียงปิ่น เพื่อให้เกิดความสมจริง

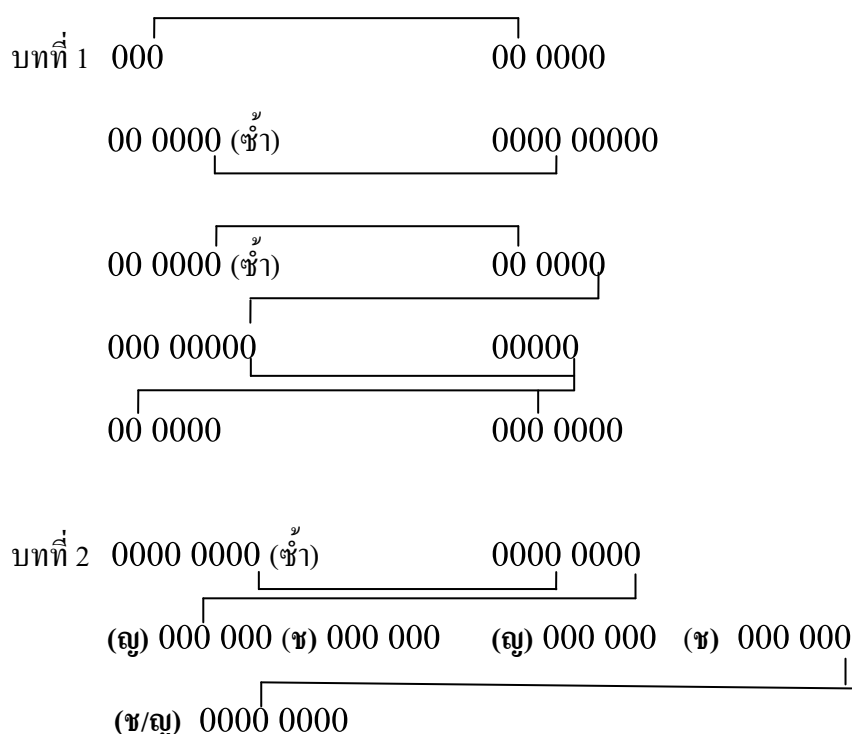
ฉันทลักษณ์ของบทเพลง เพลงบทนี้ผู้แต่งได้แต่งขึ้นโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยให้ความสำคัญกับเนื้อเพลงมากกว่าเรื่องของฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของคำประพันธ์ เพื่อให้เนื้อเพลงในแต่ละวรรคมีความหมายครบถ้วนสมบูรณ์ผู้แต่งอาจใช้การเพิ่มคำหรือวลีเข้าไปอีกโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่อง

ฉันทลักษณ์ ดังนั้นลักษณะของคำประพันธ์จึงเป็นแบบกลอนสุด และเป็นการผสมผสานรูปแบบของกลอนสี่ กลอนหก และกลอนแปด

เพลงบทนี้มี 2 บท ไม่มีสัมผัสคล้องจองระหว่างบท หรือระหว่างท่อน แต่มีสัมผัสระหว่างวรรค และภายในวรรค

บทที่ 1 มี 5 บาท แต่ละบาทมี 2 วรรค ในแต่ละวรรคมีจำนวนคำไม่แน่นอนตั้งแต่ 3-9 คำ

บทที่ 2 มี 4 บาท แต่ละบาทมี 2 วรรค ยกเว้นบาทสุดท้ายมี 1 วรรค ในแต่ละวรรคมีจำนวนคำไม่แน่นอนตั้งแต่ 6-8 คำ

คีตลักษณ์ของเพลง ครึ้น ครึ้น ครึ้น เป็นเพลงสั้นๆ แบ่งออกเป็น 2 ท่อน

ท่อนที่ 1 มี 12 วรรค เนื่องจากมีการร้องซ้ำวรรคที่ 3 และ วรรคที่ 5

ท่อนที่ 2 มี 6 วรรค เนื่องจากมีการร้องซ้ำที่วรรคแรก

เมื่อกำหนดทำนองในท่อนที่ 1 เป็นทำนองแบบ A ทำนองในบทที่ 2 เป็นแบบ B โดยลักษณะของเพลงราโตนที่เป็นเพลงสั้น นิยมร้องซ้ำอีก 2-3 เที่ยว ทำให้สามารถสังเกตเห็น ลักษณะโครงสร้างของเพลงเป็นแบบ AB AB... หรือเรียกว่า “รอนโด ฟอรัม” (Rondo Form)

ท่อนที่ 1 มี 12 วรรค							
----	--- ร	--- ร	--- ร	----	- ซ - ม	-- ร ด	- ร - ร
----	- ซ ม ม	-- ซ ล	-- ซ ม	----	- ซ ม ม	-- ซ ล	-- ซ ม
-- ม ม	- ม - ซ	- ด ร ม	-- ซ ร	----	- ซ - ซ	- ซ - ม	- ซ ม ซ
----	- ซ - ซ	- ซ - ม	- ซ ม ซ	----	- ม - ม	- ร - ซ	- ม - ม
--- ซ	-- ม ร	- ซ ม ร	- ม - ม	----	--- ล	-- ด ร	- ม - ร
--- ม	--- ร	-- ม ด	- ล - ด	- ม - -	- ม - ร	-- ม ด	- ล - ด
ท่อนที่ 2 มี 6 วรรค							
-- ซ ม	- ซ - ล	-- ซ ม	- ซ ม ซ	-- ซ ม	- ซ - ล	-- ซ ม	- ซ ม ซ
-- ด ร	- ม - ซ	- ม - ซ	- ด - ร	- ม ซ ซ	- ม ซ ล	- ม ซ ซ	- ร ม ซ
- ม ซ ซ	- ม ซ ล	- ม ม ซ	- ร ม ซ	- ด - ร	- ม - ซ	- ม - ซ	- ด - ร

ย้อนต้น

มาตราเสียง จากการบันทึกโน้ตเพลง โดยเทียบเสียงกับระดับเสียงมาตรฐานสากล ของเพลง ครึ้น ครึ้น ครึ้น จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียง โด (C Pentatonic Scale)

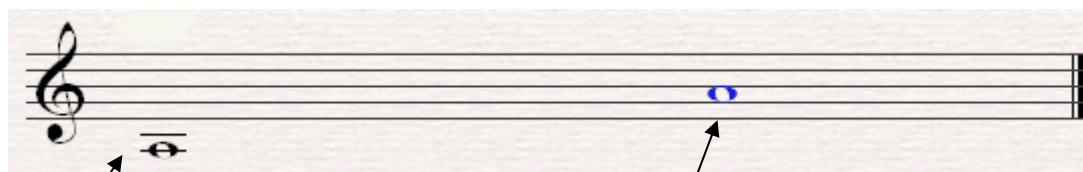
ซึ่งจะประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

1. โด(C)
2. เร(D)
3. มี(E)
5. ซอล(G)
6. ลา(A)

เพลงบทนี้ มี ระยะห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 8 เสียง หรือ เท่ากับ 1 ออกเทฟ (1 Octave)

ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ A (คาบสั้นน้อย เส้นที่ 2 ใต้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงสูงที่สุดคือ A (ในช่องที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ดังภาพต่อไปนี้

ระดับเสียง ต่ำสุดของบทเพลง

ระดับเสียง สูงสุดของบทเพลง

รูปแบบจังหวะของโทน เพลง ครีน ครีน ครีน ใช้รูปแบบจังหวะใน มาตราจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้อง มี 2 จังหวะ และ ตัวคำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดยใช้ รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

-	+	-	+
- ป๊ะ ป๊ะ ป๊ะ	- โทน - โทน	- ป๊ะ ป๊ะ ป๊ะ	- โทน - โทน

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของโน้ต

โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะนิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลง ครีน ครีน ครีน

ท่อนที่ 1							
----	--- ร	--- ร	--- ร	----	- ซ - ม	-- ร ด	- ร - ร
----	- ซ ม ม	-- ซ ล	-- ซ ม	----	- ซ ม ม	-- ซ ล	-- ซ ม
-- ม ม	- ม - ซ	- ด ร ม	-- ซ ร	----	- ซ - ซ	- ซ - ม	- ซ ม ซ
----	- ซ - ซ	- ซ - ม	- ซ ม ซ	----	- ม - ม	- ร - ซ	- ม - ม
--- ซ	-- ม ร	- ซ ม ร	- ม - ม	----	--- ล	-- ด ร	- ม - ร
--- ม	--- ร	-- ม ด	- ล - ด	- ม --	- ม - ร	-- ม ด	- ล - ด
ท่อนที่ 2							
-- ซ ม	- ซ - ล	-- ซ ม	- ซ ม ซ	-- ซ ม	- ซ - ล	-- ซ ม	- ซ ม ซ
-- ด ร	- ม - ซ	- ม - ซ	- ด - ร	- ม ซ ซ	- ม ซ ล	- ม ซ ซ	- ร ม ซ
- ม ซ ซ	- ม ซ ล	- ม ม ซ	- ร ม ซ	- ด - ร	- ม - ซ	- ม - ซ	- ด - ร

ย้อนต้น

เพลงครีน ครีน ครีน เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง โด แบ่งเป็นวรรคเพลงได้ 17 วรรคเพลง แต่ละวรรคมีความยาว 4 ห้องเพลง บันไดเสียง และ ลูกตกซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

วรรคที่ 1	ลูกตกคือ	ด2	วรรคที่ 6	ลูกตกคือ	ด5
วรรคที่ 2	ลูกตกคือ	ด2	วรรคที่ 7	ลูกตกคือ	ด5
วรรคที่ 3	ลูกตกคือ	ด3	วรรคที่ 8	ลูกตกคือ	ด3
วรรคที่ 4	ลูกตกคือ	ด3	วรรคที่ 9	ลูกตกคือ	ด3
วรรคที่ 5	ลูกตกคือ	ด2	วรรคที่ 10	ลูกตกคือ	ด2

วรรคที่ 11	ลูกตกคือ	ค1	วรรคที่ 15	ลูกตกคือ	ค2
วรรคที่ 12	ลูกตกคือ	ค1	วรรคที่ 16	ลูกตกคือ	ค5
วรรคที่ 13	ลูกตกคือ	ค5	วรรคที่ 17	ลูกตกคือ	ค5
วรรคที่ 14	ลูกตกคือ	ค5	วรรคที่ 18	ลูกตกคือ	ค2

เพลงครืน ครืน ครืน มีการจบเพลงที่ลูกตก ค2 ไม่ได้จบที่เสียงที่ 1 ของบันไดเสียง ถือเป็นจบที่ไม่สมบูรณ์

2.2 เพลงออกบัตรปันส่วน

ในภาวะสงคราม	สงครามกำลังคืบขัน
ไม้ขีดน้ำมัน	น้ำตาลมันก็แพง
ออกบัตรปันส่วน	จำนวนมันไม่พอใช้
พวกเราชาวไทย	ตีเหล็กไฟ จนहुตาแดง

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

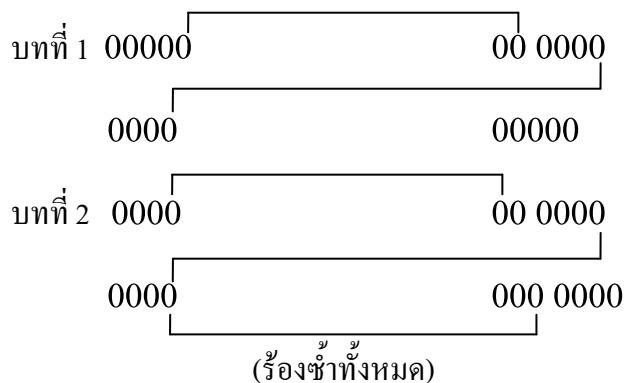
ความหมาย เพลง ออกบัตรปันส่วน มีที่มาจากปลายสงคราม สภาวะทางเศรษฐกิจของไทยเสื่อมโทรมลงมาก ไทยต้องยึดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของไทยเทียบกับเงินเยนของญี่ปุ่น 1 บาท ต่อ 1 เยน สินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพ มีราคาแพงและขาดแคลน เกิดตลาดมืดค้าของเถื่อน รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาโดยการจัดตั้ง องค์การสรรพอาหาร แก่ข้าราชการและประชาชน เพื่อซื้อสินค้าที่เป็นอาหารประจำวันมี ข้าวสาร น้ำตาล หมู เนื้อ แต่ก็ได้เป็นเพียงการบรรเทาความเดือดร้อนได้ส่วนหนึ่ง เพลงออกบัตรปันส่วน ได้กล่าวถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านในช่วงที่เกิดสงคราม ขณะนั้นข้าวของเครื่องใช้ และสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เช่น น้ำมัน และ น้ำตาล มีราคาแพงมาก ทำให้ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อน ในช่วงสงครามนั้นข้าวของเครื่องใช้ต่างๆล้วนขาดแคลน ชาวบ้านต้องอยู่อย่างประหยัด แม้กระทั่งไม้ขีดไฟก็หาซื้อได้ยากและราคาแพง ทำให้ชาวบ้านต้องจุดไฟโดยวิธีโบราณ คือใช้การตีเหล็กด้วยหินทำให้เกิดประกายไฟ และใช้นุ่นเป็นเชื้อไฟ เป็นที่มาของเนื้อเพลงที่กล่าวว่า “ตีเหล็กไฟจนहुตาแดง”

การใช้ภาษา เพลงออกบัตรปันส่วน แต่งขึ้นโดยใช้ภาษาพูดง่ายๆ เนื้อเพลงแต่ละประโยคจะสั้น กระชับ แต่สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนเช่น ไม้ขีดน้ำมัน น้ำตาลมันก็แพง สามารถสื่อให้เห็นได้ชัดเจนว่าข้าวของเครื่องใช้มีราคาแพงในช่วงสงคราม

ฉันทลักษณ์ของบทเพลง เพลงบทนี้ผู้แต่งได้แต่งขึ้นโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยให้ความสำคัญกับเนื้อเพลงมากกว่าเรื่องของฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของคำประพันธ์ เพื่อให้เนื้อเพลงในแต่ละวรรคมี

ความหมายครบถ้วนสมบูรณ์ผู้แต่งอาจใช้การเพิ่มคำ หรือวลีซ้ำอีกโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่อง
 นั้นทีละครั้ง ดังนั้นลักษณะของคำประพันธ์จึงเป็นแบบกลอนสวด และเป็นการผสมผสานรูปแบบของ
 กลอนสี่ กลอนหก และกลอนแปด

เพลงบทนี้มีทั้งหมด 2 บท แต่ไม่มีสัมผัสคล้องจองระหว่างบท ในแต่ละบทมี 2 บาท แต่ละบาทมี 2
 วรรค มีจำนวนคำในแต่ละวรรคไม่แน่นอน มีตั้งแต่ 4-7 คำ

คีตลักษณ์ของเพลงออกบัตรปันส่วน เป็นเพลงสั้นๆ แบ่งออกเป็น 2 ท่อน ท่อนละ 4 วรรค
 เมื่อกำหนดทำนองในท่อนที่ 1 เป็นทำนองแบบ A ทำนองในบทที่ 2 เป็นแบบ B และโดยลักษณะของ
 เพลงรำโทนจะเป็นเพลงสั้น ที่นิยมร้องซ้ำอีก 2-3 เที่ยว ทำให้สามารถสังเกตเห็น ลักษณะโครงสร้าง
 ของเพลง เป็นแบบ AB AB... หรือเรียกว่า “รอนโด ฟอรั่ม” (Rondo Form)

ท่อนที่ 1 มี 4 วรรค							
----	- - -	- ม ร ช	- ร ช ม	----	- ทุ ม ร	-- ร ร	- ม- ทุ
- ม - -	- - -	- ช - ล	- ท ล ช	----	- ช - ม	- - - ม	- - ร ม
ท่อนที่ 2 มี 4 วรรค							
----	----	- ล - ทุ	- ร - ม	----	- ม - ม	- - ม ฟ	ม ร - ม
----	----	- ช - ล	- ท ล ช	- - - ม	- - ร ม	- - ร ทุ	ช ม - ม

ย้อนต้น

มาตราเสียง จากการบันทึกโน้ตเพลง โดยเทียบเสียงกับระดับเสียงมาตรฐานสากล ของเพลงออก
 บัตรปันส่วน จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียง ซอล (G Pentatonic Scale)

ซึ่งจะประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

1. ซอล (G)
2. ลา(A)
3. ที (B)
5. เร(D)
6. มี(E)

เพลงบทนี้ มี ระยะห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 9 เสียง ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ A (คาบสั้นน้อย เส้นที่ 2 ใต้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงสูงที่สุดคือ B (คาบสั้นที่ 3 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ดังภาพต่อไปนี้

ระดับเสียงต่ำสุดของบทเพลง

ระดับเสียงสูงสุดของบทเพลง

รูปแบบจังหวะของโทน เพลงออกบัตรป็นส่วน ใช้รูปแบบจังหวะใน มาตราจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้อง มี 2 จังหวะ และ ตัวคำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดยใช้ รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

-                    +   -   +

- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน	- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน
------------	-------------	------------	-------------

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของฉิ่ง โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะฉิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลง ออกบัตรป็นส่วน

ท่อนที่ 1							
----	----	- ม ร ช	- ร ช ม	----	- <u>ทุ</u> ม ร	-- <u>ริ</u> ริ	- <u>ม</u> - ทุ
- <u>ม</u> --	----	- ช - ล	- ท ล ช	----	- ช - ม	--- ม	-- ร ม
ท่อนที่ 2							
----	----	- ล - ทุ	- ร - ม	----	- ม - ม	-- ม ฟ	ม ร - ม
----	----	- ช - ล	- ท ล ช	--- ม	-- ร ม	-- ร ทุ	ช ม - ม

ย้อนต้น

เพลง ออกบัตรป็นส่วน เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ซอล แบ่งเป็นวรรคเพลงได้ 8 วรรคเพลง แต่ละวรรคมีความยาว 4 ห้องเพลง ยกเว้นในวรรคที่ 2 มีการยืดลูกตกออกไปอีก 1 จังหวะ (Sustain) ทำให้ลูกตกเลื่อนไปตก (Resolve) เข้าไปอีก 1 จังหวะ

ซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

วรรคที่ 1	ลูกตกคือ	ซ6	วรรคที่ 5	ลูกตกคือ	ซ6
วรรคที่ 2	ลูกตกคือ	ซ6	วรรคที่ 6	ลูกตกคือ	ซ6
วรรคที่ 3	ลูกตกคือ	ซ1	วรรคที่ 7	ลูกตกคือ	ซ1
วรรคที่ 4	ลูกตกคือ	ซ6	วรรคที่ 8	ลูกตกคือ	ซ6

เพลงออกบัตรป็นส่วน มีการจบเพลงที่ลูกตก ซ6 ไม่ได้จบที่เสียงที่ 1 ของบันไดเสียง ถือเป็นจบที่ไม่สมบูรณ์

ประเภทที่ 3. เพลงที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และเพลงปลุกใจ

3.1 ไตรรงค์ธงไทย

ไทย สวัสดิ์	มาร่วมไมตรีกับไทย
ไทยมาสวัสดิ์	มาร่วมไมตรีกับไทย
ไตรรงค์ธงไทย	พวงมาลัยเป็นดอกไม้ของชาติ
สวดยสะอาด	สวดยตั้งธรรมชาตีสวดยสะอาดคาชาข

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

ความหมาย ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามประกาศให้ใช้คำว่า สวัสดิ์ เป็นคำทักทายเมื่อแรกพบกัน คำว่า "สวัสดิ์" บัญญัติโดย พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ) เริ่มนำมาใช้ครั้งแรกในปี 2476 ขณะที่เป็นอาจารย์อยู่ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ โดยทดลองใช้ในหมู่นิสิตก่อน อีก 62 ปีต่อมาเป็นยุคชาตินิยม จอมพล ป. จึงนำมาใช้อย่างเป็นทางการ คำว่าสวัสดิ์ มาจากคำว่า "โสตติ" ในภาษาบาลีหรือคำว่า "สวัสดิ์" ในภาษาสันสกฤต ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในวรรณคดีไทยและในบทสวดมนต์มานานแล้ว

เพลงไตรรงค์ธงไทยได้ส่งเสริมคนไทย ให้มีความรักสมัครสมานสามัคคีกับคนในชาติ มีไมตรีต่อกัน ประเทศไทย หรือ ประชาชนชาวไทยจะ เจริญรุ่งเรือง หรือ อยู่ได้อย่างปลอดภัย คนในชาติต้องสามัคคีกัน เนื้อเพลงยังได้กล่าวชื่นชมธงไตรรงค์ ซึ่งเป็นธงชาติไทย ว่ามีความสวยงามเป็นสัญลักษณ์ของชาติ เป็นเพลงปลุกใจ

----	---ช	----	- ร - ท	----	---ช	- ช - ม	- ร - ท
- ร - -	- ร - ช	--- ล	- ท - ท	ย้อนต้น			

มาตราเสียง จากการบันทึกโน้ตเพลง โดยเทียบเสียงกับระดับเสียงมาตรฐานสากล ของเพลง ไตรรงค์ธงไทย จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียง ซอล (G Pentatonic Scale)

ซึ่งจะประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

1. ซอล (G)   2. ลา (A)   3. ที (B)   5. เร (D)   6. มี (E)

เพลงบทนี้ มี ระยะห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 8 เสียง ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ G (ใต้เส้นน้อย เส้นที่ 2 ใต้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงสูงที่สุดคือ G (คาบเส้นที่ 4 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ดังภาพต่อไปนี้

ระดับเสียง ต่ำสุดของบทเพลง

ระดับเสียง สูงสุดของบทเพลง

รูปแบบจังหวะของโทน เพลงไตรรงค์ธงไทยใช้รูปแบบจังหวะใน มาตรฐานจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้องมี 2 จังหวะ และ ตัวดำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดย ใช้ รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

-	+	-	+
- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน	- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของฉิ่ง โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะนิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลง ไตรรงค์ธงไทย

ท่อนที่ 1							
----	---ช	--- ม	- ร - ท	-- ล ช	- ล - ท	--- ร	--- ช
----	---ช	-- ช ม	- ร - ท	-- ล ช	- ล - ท	--- ร	--- ร

ท่อนที่ 2							
----	----	- ร - ร	- ร - ร	--- ร	-- ทุ ร	- ร ทุ ร	- ม - ท
----	--- ซ	----	- ร - ท	----	--- ซ	- ซ - ม	- ร - ท
- ร --	- ร- ซ	--- ล	- ท - ท	ย้อนต้น			

เพลง ไตรรงค์ธงไทย เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ซอล แบ่งเป็นวรรคเพลงได้ 9 วรรคเพลง แต่ละวรรค มีความยาว 4 ห้องเพลง ลูกตกซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

วรรคที่ 1	ลูกตกคือ	ซ3	วรรคที่ 6	ลูกตกคือ	ซ3
วรรคที่ 2	ลูกตกคือ	ซ1	วรรคที่ 7	ลูกตกคือ	ซ3
วรรคที่ 3	ลูกตกคือ	ซ3	วรรคที่ 8	ลูกตกคือ	ซ3
วรรคที่ 4	ลูกตกคือ	ซ5	วรรคที่ 9	ลูกตกคือ	ซ3
วรรคที่ 5	ลูกตกคือ	ซ5			

เพลง ไตรรงค์ธงไทย มีการจบเพลงที่ลูกตก ซ3 ไม่ได้จบที่เสียงที่ 1 ของบันไดเสียง ถือเป็นจบที่ไม่สมบูรณ์

3.2 เพลงพ.ศ. 2504

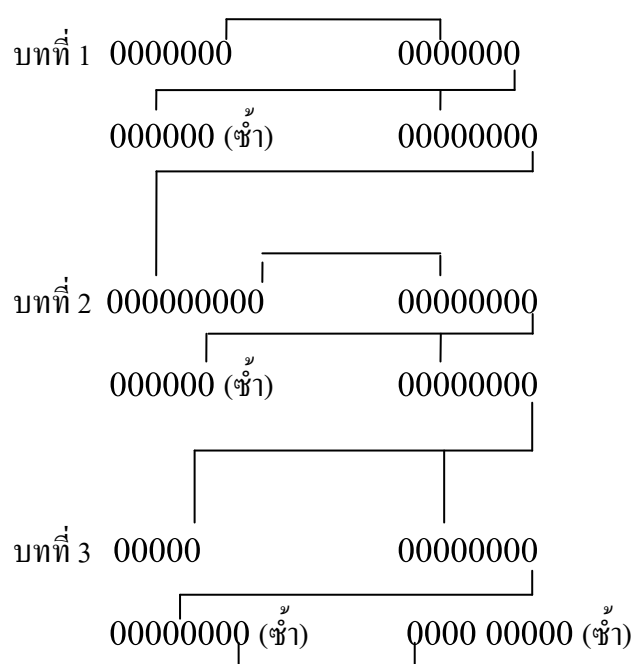
พอ สอ สองพันห้าร้อยสี่	ผู้ใหญ่ลีตีกลองประมุข
ชาวบ้านก็มาชุมนุม	มาชุมนุมที่บ้านผู้ใหญ่ลี
ต่อไปนี้ผู้ใหญ่ลีจะขอกล่าว	ถึงเรื่องราวที่ได้ประมุขมา
ทางการเขาสั่งมาว่า(ซ้า)	ให้ชวานาเลี้ยงเปิดและสุกร
ฝ่ายตาสีหัวคลอน	ถามว่าสุกรนั้นคืออะไร
ผู้ใหญ่ลีลุกขึ้นตอบทันใด(ซ้า)	สุกรนั้นไซ้ร้ หมาน้อยธรรมดา(ซ้า)

ความหมาย เพลง พ.ศ. 2504 แสดงให้เห็นถึงลักษณะการปกครองระดับท้องถิ่นที่มีผู้ใหญ่บ้านคอยดูแลปกครองคนในหมู่บ้าน หากทางการต้องการสื่อสาร หรือส่งเสริมให้ชาวบ้านทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ก็จะแจ้งผ่านทางผู้ใหญ่บ้านไปยังคนในหมู่บ้าน กล่าวถึงในปี พ.ศ. 2504 ผู้ใหญ่ลีได้เรียกประชุมที่บ้านของตน ชาวบ้านต่างก็มาร่วมประชุม ผู้ใหญ่ลีจึงได้แจ้งให้ชาวบ้านทราบว่า ทางการหรือรัฐบาลต้องการให้ชวานาเลี้ยงเปิด และสุกร ตาสีได้ถามขึ้นมาว่า สุกรคืออะไร เนื่องจากสุกร เป็นภาษาสุภาพ ชาวบ้านจึงไม่รู้จัก ผู้ใหญ่ลีจึงตอบกลับไปแบบผิดๆว่า สุกรนั้นคือ ลูกสุนัขธรรมดา ซึ่งเป็นเรื่องตลกที่ทำให้จำเพลงนี้ได้ง่าย

การใช้ภาษา เป็นการใช้นิยามลักษณะการบอกเล่าเรื่องราว ด้วยภาษาพูดง่ายๆ มีการใช้มุขตลก จากการเล่นคำสองคำที่มีความหมายเหมือนกัน คือ “หมู” และ “สุกร” ทำให้คนจดจำเพลงนี้ได้ และเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย

ฉันทลักษณ์ของบทเพลง เพลงบทนี้ผู้แต่งได้แต่งขึ้นโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยให้ความสำคัญกับเนื้อเพลงมากกว่าเรื่องของฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของคำประพันธ์ เพื่อให้เนื้อเพลงในแต่ละวรรคมีความหมายครบถ้วนสมบูรณ์ผู้แต่งอาจใช้การเพิ่มคำ หรือวลีเข้าอีกโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องฉันทลักษณ์ ดังนั้นลักษณะของคำประพันธ์จึงเป็นแบบกลอนสด และเป็นการผสมผสานรูปแบบของกลอนสี่ กลอนหก และกลอนแปด

เพลงบทนี้มีทั้งหมด 3 บท แต่ไม่มีสัมผัสคล้องจองระหว่างบท แต่มีคำสัมผัสสระระหว่างวรรค ในแต่ละบทมี 2 บาท แต่ละบาทมี 2 วรรค มีจำนวนคำในแต่ละวรรคไม่แน่นอน มีตั้งแต่ 6-9 คำ

คีตลักษณ์ของ เพลง พ.ศ. 2504 เป็นเพลงสั้นๆ แบ่งออกเป็น 3 ท่อน ท่อนที่ 1 และ 2 มี 5 วรรค เนื่องจากมีการร้องซ้ำวรรคที่ 3 ของแต่ละท่อน ส่วนท่อนที่ 3 มี 6 วรรค เนื่องจากมีการร้องซ้ำในวรรคที่ 3 และวรรค สุดท้าย

เมื่อกำหนดทำนองในท่อนที่ 1 เป็นทำนองแบบ A ทำนองในบทที่ 2 เป็นแบบ B ทำนองในบทที่ 3 เป็นร้องทำนองแบบ C และโดยลักษณะของเพลงรำโทนจะเป็นเพลงสั้น ที่นิยมร้องซ้ำอีก 2-3 เที้ยว ทำให้

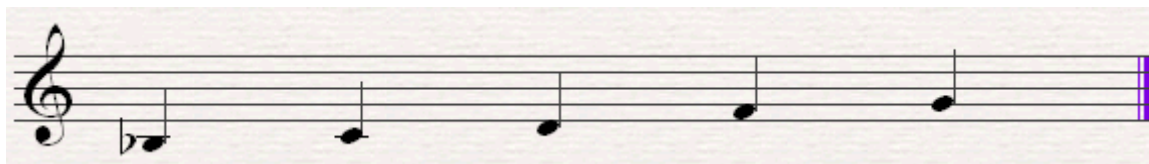
สามารถสังเกตเห็น ลักษณะโครงสร้างของเพลง เป็นแบบ ABC ABC... หรือเรียกว่า “เซคันด์ รอนโดฟอร์ม” (Second Rondo Form)

ท่อนที่ 1 มี 5 วรรค							
----	-ร-ฟ	-ร-ค	ทุด-ซุ	----	-รค ร	-ร-ร	--รร
----	-ค-ร	--ทุด	-ค-ค	----	-ค-ร	--ทุด	-ค-ค
--ร	--รร	-ฟ-ฟ	รค-ร				
ท่อนที่ 2 มี 5 วรรค							
----	-ทุด ร	คท-ค	ทุด-ซุ	---ฟ	-ฟ-ร	-ฟ-ฟ	ค ร-ร
----	-ค-ค	--รท	-ค-ร	----	-ค-ค	--รท	-ค-ร
--ฟ	-ร-ร	-ฟ-ค	-ฟค ร				
ท่อนที่ 3 มี 6 วรรค							
----	---ซุ	--ทุด	-ฟ-ร	-ร-ร	--ทุด	-ร-ท	--ซุท
----	-คทุด	-รคท	-ค-ค	----	-คทุด	-รคท	-ค-ค
-ค ร	-ฟ-ฟ	-ซ-ฟ	-ร ร ร	---ซ	---ฟ	-ซ-ฟ	-ร ร ร

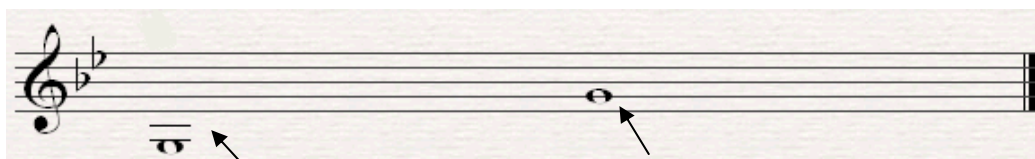
ย้อนต้น

มาตราเสียง จากการบันทึกโน้ตเพลง โดยเทียบเสียงกับระดับเสียงมาตรฐานสากล ของเพลง พ.ศ. 2504 จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียง บี แฟลต (Bb Pentatonic Scale) ซึ่งจะประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

1. บี แฟลต (Bb)
2. โค(C)
3. เร(D)
5. ฟา(F)
6. ซอล(G)

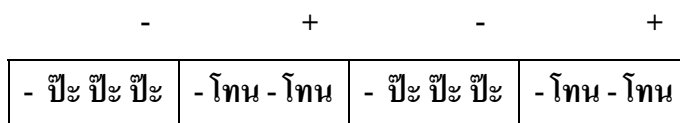
เพลงบทนี้มี ระยะห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 8 เสียง ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ G (ใต้เส้นน้อย เส้นที่ 2 ใต้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงสูงที่สุดคือ G (คาบเส้นที่ 4 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ดังภาพต่อไปนี้

ระดับเสียง ต่ำสุดของบทเพลง

ระดับเสียง สูงสุดของบทเพลง

รูปแบบจังหวะของโทน เพลง พ.ศ. 2504 ใช้รูปแบบจังหวะใน มาตราจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้องมี 2 จังหวะ และ ตัวดำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดย ใช้ รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของนี้
โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะนิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลงพ.ศ. 2504

ท่อนที่ 1							
----	- ร - ฟ	- ร - ค	ทุ ด - ซุ	----	- ร ค ร	- ร - ร	- - ร ร
----	- ค - ร	-- ทุ ค	- ค - ค	----	- ค - ร	-- ทุ ค	- ค - ค
--- ร	-- ร ร	- ฟ - ฟ	ร ค - ร				
ท่อนที่ 2							
----	- ทุ ค ร	ค ทุ - ค	ทุ ด - ซุ	--- ฟ	- ฟ - ร	- ฟ - ฟ	ค ร - ร
----	- ค - ค	-- ร ทุ	- ค - ร	----	- ค - ค	-- ร ทุ	- ค - ร
--- ฟ	- ร - ร	- ฟ - ค	- ฟ ค ร				
ท่อนที่ 3							
----	--- ซุ	-- ทุ ค	- ฟ - ร	- ร - ร	-- ทุ ค	- ร - ทุ	-- ซุ ทุ
----	- ค ทุ ค	- ร ค ทุ	- ค - ค	----	- ค ทุ ค	- ร ค ทุ	- ค - ค
-- ค ร	- ฟ - ฟ	- ซุ - ฟ	- ร ร ร	--- ซุ	--- ฟ	- ซุ - ฟ	- ร ร ร

ย้อนต้น

เพลงพ.ศ. 2504 เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ที แบ่งเป็นวรรคเพลงได้ 16 วรรคเพลง แต่ละวรรคมีความยาว 4 ห้องเพลง บันไดเสียง และ ลูกตกซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

วรรคที่ 1	ลูกตกคือ	ท6	วรรคที่ 9	ลูกตกคือ	ท3
วรรคที่ 2	ลูกตกคือ	ท3	วรรคที่ 10	ลูกตกคือ	ท3
วรรคที่ 3	ลูกตกคือ	ท2	วรรคที่ 11	ลูกตกคือ	ท3
วรรคที่ 4	ลูกตกคือ	ท2	วรรคที่ 12	ลูกตกคือ	ท1
วรรคที่ 5	ลูกตกคือ	ท3	วรรคที่ 13	ลูกตกคือ	ท2
วรรคที่ 6	ลูกตกคือ	ท6	วรรคที่ 14	ลูกตกคือ	ท2
วรรคที่ 7	ลูกตกคือ	ท3	วรรคที่ 15	ลูกตกคือ	ท3
วรรคที่ 8	ลูกตกคือ	ท3	วรรคที่ 16	ลูกตกคือ	ท3

เพลงพ.ศ. 2504 มีการจบเพลงที่ลูกตก ท3 ไม่ได้จบที่เสียงที่ 1 ของบันไดเสียง ถือเป็นจบที่ไม่สมบูรณ์

ประเภทที่ 4. เพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้าน ได้แก่

4.1 เพลงนุ่งกระโปรงแบบบาง

นุ่งกระโปรงแบบบาง	สมร่างแม่อรทัย
ใส่เสื้อยกไหล่	ใครใคร ก็ไม่มีเหมือน (ซ้ำ) (ชะเอ็งเอ็งเอย)
ทารุสปากแดง	ชอบแก้มให้ชายสะเทือน
ความรักเข้ามาเตือน	อกสะเทือนถึงเธอไม่วาย (ซ้ำ)

ความหมาย เนื้อหาของเพลงนี้กล่าวถึงวัฒนธรรมการแต่งกายของหญิงสาวในสมัยนั้น จะให้ความสำคัญกับเรื่องความสวยงามเป็นพิเศษ ผู้หญิงจะนิยมใส่เสื้อยกไหล่ นุ่งกระโปรงแบบบาง ไม่เหมือนใคร นอกจากแต่งกายสวยงามแล้วยังมีการแต่งหน้าและทาปากด้วยรูส(ลิปสติก)สีแดง เพื่อให้ผู้ชายมองแล้วเกิดความรู้สึกประทับใจ และคิดถึง

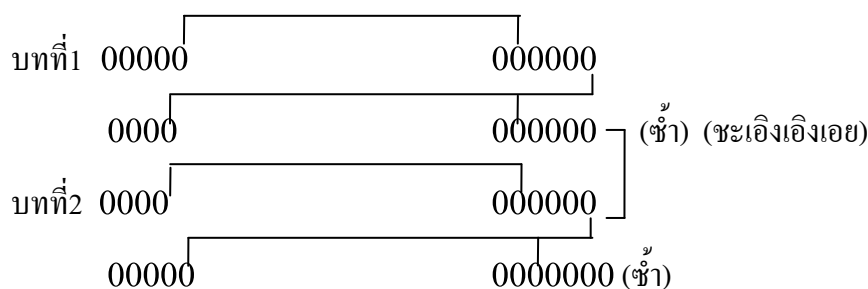
การใช้ภาษา เพลงนุ่งกระโปรงแบบบางมีการเลือกใช้คำที่สละสลวย เช่น คำว่า “สมร่างแม่อรทัย” ซึ่งหมายถึง “สวยงาม เข้ารูป” ใช้วิธีการสลับที่ของคำในวรรคเพลงเพื่อให้ได้สัมผัสคล้องจองที่ไพเราะ เช่น “ใครใครก็ไม่มีเหมือน” ซึ่งหากเป็นการพูดโดยทั่วไปนั้น รูปประโยคจะกล่าวว่า “ไม่เหมือนใครใคร” แต่จะใช้การสลับที่ของคำในวรรคเพลงเพื่อให้สัมผัสคล้องจองดังนี้ “ใส่เสื้อยกไหล่ ใครใคร ก็ไม่มีเหมือน”

คำว่า “ทารุสปากแดง” หมายถึงการแต่งหน้าของผู้หญิงด้วยการ ทาลิปสติก ในสมัยนั้นนิยมทาให้ริมฝีปากเป็นสีแดง คำว่า ทารุส หมายถึงนั้น ลิปสติกทาปากของผู้หญิง

คำว่า “ออกสะเทือน” มาจากคำว่า สะเทือนใจ แต่คำว่า “ออกสะเทือน” ในที่นี้จะหมายถึง “คิดถึง”

ฉันทลักษณ์ของบทเพลง เพลงบทนี้ผู้แต่งได้แต่งขึ้นโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยให้ความสำคัญกับเนื้อเพลงมากกว่าเรื่องของฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของคำประพันธ์ เพื่อให้เนื้อเพลงในแต่ละวรรคมีความหมายครบถ้วนสมบูรณ์ผู้แต่งอาจใช้การเพิ่มคำ หรือวลีเข้าอีกโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องฉันทลักษณ์ ดังนั้นลักษณะของคำประพันธ์จึงเป็นแบบกลอนสด และเป็นการผสมผสานรูปแบบของกลอนสี่ กลอนหก และกลอนแปด

เพลงบทนี้มีทั้งหมด 2 บท มีสัมผัสคล้องจองระหว่างบท ในแต่ละบทมี 2 บาท แต่ละบาทมี 2 วรรค มีจำนวนคำในแต่ละวรรคไม่แน่นอน มีตั้งแต่ 4-7 คำ

คีตลักษณ์ของเพลงนุ่งกระโปรงแบบบาง เป็นเพลงสั้นๆ แบ่งออกเป็น 2 ท่อน ท่อนละ 5 วรรค เนื่องจากมีการร้องซ้ำวรรคสุดท้ายของทั้งสองท่อน เพลงนี้จึงมีวรรคเพลงทั้งสิ้น 10 วรรค

เมื่อกำหนดทำนองในท่อนที่ 1 เป็นทำนองแบบ A ทำนองในบทที่ 2 เป็นแบบ B และโดยลักษณะของเพลงรำโทนที่เป็นเพลงสั้น นิยมร้องซ้ำอีก 2-3 เที่ยว ทำให้สามารถสังเกตเห็น ลักษณะโครงสร้างของเพลง เป็นแบบ AB AB... หรือเรียกว่า “รอนโด ฟอรั่ม” (Rondo Form)

ท่อนที่ 1 มี 5 วรรค							
----	-----	- ร ค ร	- ค - ร	----	- ฟ - ม	-- ล ค	-- ค ค
----	-----	- ช - ล	- ท ล ช	----	- ร - ร	-- ร ม	ค ร - ร
---	---	- - ร ม	ค ร - ร				

ท่อนที่ 2 มี 5 วรรค							
----	----	- ร - ม	- ด - ร	----	- ฟ - ม	-- ถ ด	-- ด ด
----	----	- ซ - ถ	- ท ถ ซ	----	-- ร ม	- ซ - ม	- ซ - ร
---	-- ร ม	- ซ - ม	- ซ - ร	ย้อนต้น			

มาตราเสียง จากการบันทึกโน้ตเพลง โดยเทียบเสียงกับระดับเสียงมาตรฐานสากล ของเพลงนุ่งกระโปรงแบบบาง จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียง โด (C Pentatonic Scale)

ซึ่งจะประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

1. โด(C)   2. เร(D)   3. มี(E)   5. ซอล(G)   6. ลา(A)

เพลงบทนี้มี ระยะเวลาห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 9 เสียง ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ G (ใต้เส้นน้อย เส้นที่ 2 ได้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงสูงที่สุดคือ A (ในช่องที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ดังภาพต่อไปนี้

รูปแบบจังหวะของโทน เพลงนุ่งกระโปรงแบบบางใช้รูปแบบจังหวะในมาตราจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้องมี 2 จังหวะ ตัวดำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดยใช้ รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

-	+	-	+
- ป๊ะ ป๊ะ ป๊ะ	- โทน - โทน	- ป๊ะ ป๊ะ ป๊ะ	- โทน - โทน

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของฉิ่ง โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะฉิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลงนุ่งกระโปรงแบบบาง

ท่อนที่ 1							
----	----	- ร ค ร	- ค - ร	----	- ฟ - ม	-- ล ค	-- ค ค
----	----	- ช - ล	- ท ล ช	----	- ร - ร	-- ร ม	ค ร - ร
--- ร	--- ร	-- ร ม	ค ร - ร				
ท่อนที่ 2							
----	----	- ร - ม	- ค - ร	----	- ฟ - ม	-- ล ค	-- ค ค
----	----	- ช - ล	- ท ล ช	--- ค	-- ร ม	- ช - ม	- ช - ร
--- ค	-- ร ม	- ช - ม	- ช - ร	ย้อนต้น			

เพลงนุ่งกระโปรงแบบบาง เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ซอล แบ่งเป็นวรรคเพลงได้ 9 วรรคเพลง แต่ละวรรคมีความยาว 4 ห้องเพลง ซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

วรรคที่ 1	ลูกตกคือ	ค2	วรรคที่ 6	ลูกตกคือ	ค2
วรรคที่ 2	ลูกตกคือ	ค1	วรรคที่ 7	ลูกตกคือ	ค1
วรรคที่ 3	ลูกตกคือ	ค5	วรรคที่ 8	ลูกตกคือ	ค5
วรรคที่ 4	ลูกตกคือ	ค2	วรรคที่ 9	ลูกตกคือ	ค2
วรรคที่ 5	ลูกตกคือ	ค2	วรรคที่ 10	ลูกตกคือ	ค2

เพลงนุ่งกระโปรงแบบบางมีการจบเพลงที่ลูกตก ค2 ไม่ได้จบที่เสียงที่ 1 ของบันไดเสียง ถือเป็นจบที่ไม่สมบูรณ์

4.2 เพลงผมตัดลอน

ผม คัดลอน	ช่างแลดูอง ช่างแลดูงาม
ฉันอุตส่าห์เดินตาม เดินตามไม่วายแถมอง	ฟันทอง ของน้องขัดมัน
หล่อ จริงนะดารา	งามตา จริงแม่คัดผม
ยิ้มแย้มสองแก้มนำชม (แหม) (ซ่า)	ฉันอยากจะชมแม่ผมคัดลอน
(ร้องซ้ำทั้งหมด)	

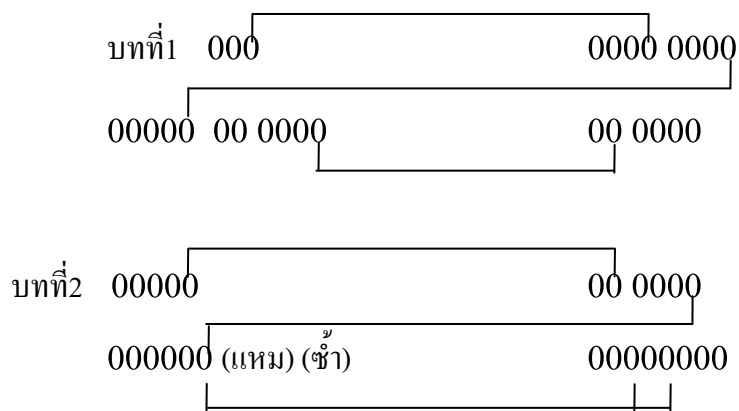
ความหมาย เนื้อหาของเพลงผมตัดลอนกล่าวถึงรสนิยมในการแต่งกายของหญิงในสมัยก่อน สมัยก่อนคนไทยนิยมกินหมากทำให้คนไทยในสมัยก่อนมีฟันสีดำ และเห็นว่าฟันสีดำนั้นสวยงาม ต่อมาในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีนโยบายที่จะปรับปรุงสยามให้

เจริญก้าวหน้าทันอารยประเทศ จึงได้มีรัฐนิยมให้คนไทยเลิกกินหมาก และตัดต้นหมากทิ้ง เพราะการกินหมาก แล้วบ้วนทิ้งเรียกราด ทำให้บ้านเมืองสกปรก โดยให้คนไทยเลิกกินหมาก เลิกนุ่งโจงกระเบน หันมานุ่งกางเกง ให้สวมเสื้อ อีกทั้งยังให้คนไทยใส่หมวก เหมือนชาติตะวันตก มีการครอบฟันทอง เพื่อปกปิดฟันสีดำจากการกินหมาก และเพื่อแสดงฐานะ

การใช้ภาษา เพลงผมตัดลอน มีการใช้คำว่า หล่อ เพื่อชื่นชมฝ่ายหญิง ไม่ได้หมายความว่า ฝ่ายหญิงหล่อเหลาในแบบผู้ชาย แต่จะหมายถึงสวยงามน่าดู น่าประทับใจ จึงนำมาใช้กับฝ่ายหญิงได้เช่นกัน

ฉันทลักษณ์ของบทเพลง เพลงบทนี้ผู้แต่งได้แต่งขึ้นโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยให้ความสำคัญกับเนื้อเพลงมากกว่าเรื่องของฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของคำประพันธ์ เพื่อให้เนื้อเพลงในแต่ละวรรคมีความหมายครบถ้วนสมบูรณ์ผู้แต่งอาจใช้การเพิ่มคำ หรือวลีเข้าอีกโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องฉันทลักษณ์ ดังนั้นลักษณะของคำประพันธ์จึงเป็นแบบกลอนสุด และเป็นการผสมผสานรูปแบบของกลอนสี่ กลอนหก และกลอนแปด

เพลงบทนี้มีทั้งหมด 2 บท แต่ไม่มีสัมผัสคล้องจองระหว่างบท ในแต่ละบทมี 2 บาท แต่ละบาทมี 2 วรรค มีจำนวนคำในแต่ละวรรคไม่แน่นอน มีตั้งแต่ 3-11 คำ

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

คีตลักษณ์ของ เพลงผมตัดลอน เป็นเพลงสั้นๆ แบ่งออกเป็น 2 ท่อน ท่อนละ 4 วรรค แต่มีการร้องซ้ำวรรคที่ 3 ของท่อนที่ 2 รวมท่อนที่ 2 มีความยาว 5 วรรค

เมื่อกำหนดทำนองในท่อนที่ 1 เป็นทำนองแบบ A ทำนองในบทที่ 2 เป็นแบบ B และโดยลักษณะของเพลงราโตนที่เป็นเพลงสั้น นิยมร้องซ้ำอีก 2-3 เที่ยว ทำให้สามารถสังเกตเห็น ลักษณะโครงสร้างของเพลง เป็นแบบ AB AB... หรือเรียกว่า “รอนโด ฟอรั่ม” (Rondo Form)

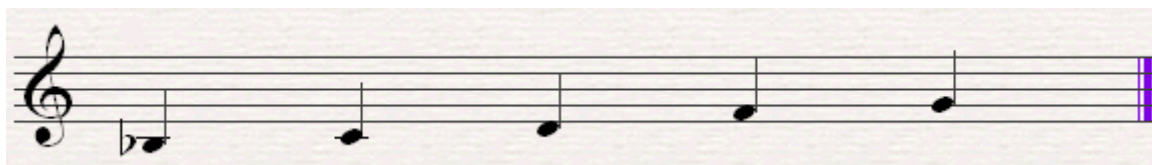
ท่อนที่ 1 มี 5 วรรค							
----	---ฟ	----	-ด-ร	--ฟร	--ดร	--ฟร	--ดร
----	---ค	--รท	-ด-ร	---ช	-ช--	-ท-ค	-ท-ช
--ช	-ช--	-ท-ค	-ท-ช				
ท่อนที่ 2 มี 5 วรรค							
----	---ท	--คฟ	-ร-ร	----	-ค-ค	--รค	-ท-ร
----	-ช-ช	-ท-ค	-ท-ช	----	-ช-ช	-ท-ค	-ท-ช
-คท	--ดร	--คฟ	-ด-ร	ขึ้นต้น			

มาตราเสียง จากการบันทึกโน้ตเพลง โดยเทียบเสียงกับระดับเสียงมาตรฐานสากล ของเพลงมดด้วง

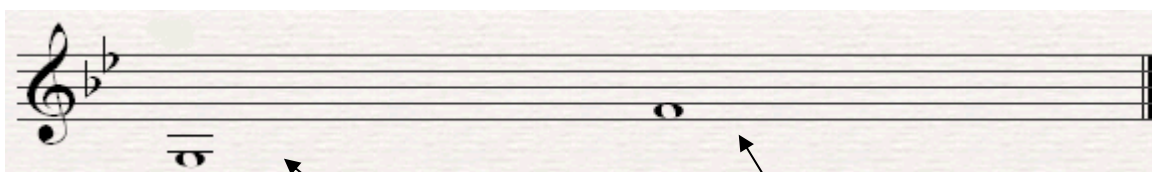
ลอน จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียง ฟา (F Pentatonic Scale)

ซึ่งจะประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

1. ฟา(F)   2. ซอล(G)   3. ลา (A)   5. โค(C)   6. เร(D)

เพลงบทนี้มี ระยะเวลาห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 7 เสียง ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ G (ใต้เส้นน้อย เส้นที่ 2 ใต้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงสูงที่สุดคือ F (ในช่องที่ 1 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ดังภาพต่อไปนี้

ระดับเสียง ต่ำสุดของบทเพลง

ระดับเสียง สูงสุดของบทเพลง

รูปแบบจังหวะของโทน เพลงมดด้วงลอนใช้รูปแบบจังหวะในมาตราจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้องมี 2 จังหวะ และ ตัวคำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดยใช้รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

-	+	-	+
- ป๊ะ ป๊ะ ป๊ะ	- โทน - โทน	- ป๊ะ ป๊ะ ป๊ะ	- โทน - โทน

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของฉิ่ง
โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะฉิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลงหมัดดลอน

ท่อนที่ 1							
----	---ฟ	----	- ด - ร	-- ฟ ร	-- ด ร	-- ฟ ร	-- ด ร
----	---ค	-- ร ทุ	- ด - ร	---ช	- ช - -	- ทุ - ค	- ทุ - ช
---ช	- ช - -	- ทุ - ค	- ทุ - ช				
ท่อนที่ 2							
----	---ทุ	-- ค ฟ	- ร - ร	----	- ค - ค	-- ร ค	- ทุ - ร
----	- ช - ช	- ทุ - ค	- ทุ - ช	----	- ช - ช	- ทุ - ค	- ทุ - ช
-- ค ทุ	-- ด ร	-- ค ฟ	- ด - ร	ย้อนต้น			

เพลงหมัดดลอน เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ฟา แบ่งเป็นวรรคเพลงได้ 10 วรรคเพลง แต่ละวรรคมีความยาว 4 ห้องเพลง ซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

วรรคที่ 1	ลูกตกคือ	ฟ6	วรรคที่ 6	ลูกตกคือ	ฟ6
วรรคที่ 2	ลูกตกคือ	ฟ6	วรรคที่ 7	ลูกตกคือ	ฟ6
วรรคที่ 3	ลูกตกคือ	ฟ6	วรรคที่ 8	ลูกตกคือ	ฟ5
วรรคที่ 4	ลูกตกคือ	ฟ5	วรรคที่ 9	ลูกตกคือ	ฟ5
วรรคที่ 5	ลูกตกคือ	ฟ5	วรรคที่ 10	ลูกตกคือ	ฟ6

เพลงหมัดดลอนมีการจบเพลงที่ลูกตก ค2 ไม่ได้จบที่เสียงที่ 1 ของบันไดเสียง ถือเป็นจบที่ไม่สมบูรณ์

ประเภทที่ 5. เพลงที่กล่าวชื่นชมธรรมชาติ ได้แก่

5.1 เพลงแก่งหินน้ำตกไทรโยค

(ท่อน 1) แก่งหินน้ำตกไทรโยค   น้ำใสไหลโศก เป็นละอองฟองฝอย

ฝูงปลา ก็พากันล่องลอย(ซ่า)   พะวงหลงคอย อยู่กับแม่คงคา

(ท่อน 2) เปรียบเหมือน ชีวิตของหนุ่มสาว รักเรา ต้องมีมารยา

โธ่ น้ำใจหญิง กลอกกลิ้งไปมา

โธ่ นิจา รักมันไม่แน่นอน

โธ่ น้ำใจชาย กลอกไปกลอกมา

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

ความหมาย บรรยายถึงความงามของน้ำตกไทรโยค และความอุดมสมบูรณ์ ที่มีฝูงปลามากมายว่ายวนไปมา เหมือนกำลังรอคอยอะไรบางอย่างอยู่อย่างนั้น แล้วเปรียบเทียบชีวิตของหนุ่มสาวที่มีความรัก มีจิตมารยาต่อกัน บรรยายถึงจิตใจของหญิงและชายที่กลอกกลิ้งไปมา เปรียบเหมือนกับสายน้ำที่ไม่มี ความแน่นอนไหลไปเรื่อยๆ หลอกให้อีกฝ่ายหนึ่งเฝ้าแต่รอคอยอยู่ เหมือนกับปลาที่ว่ายวนอยู่ในน้ำตก อยู่อย่างนั้น

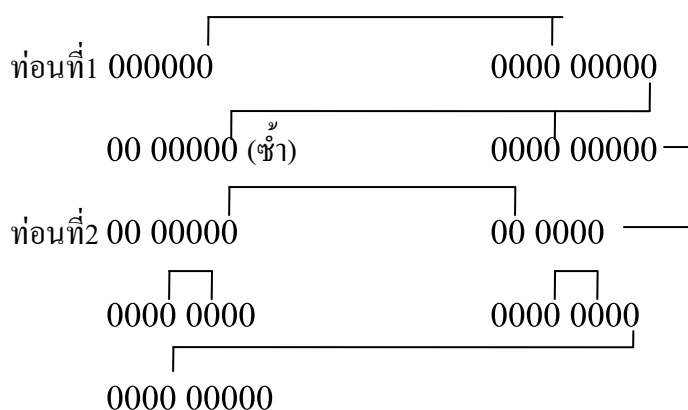
ภาษาที่ใช้ในบทเพลง ผู้ที่แต่งเนื้อเพลงเลือกใช้ภาษาพูดที่เรียบง่าย แต่งเติมด้วยคำสละสลวยทำให้ ผู้ฟังสามารถเห็นภาพ และรู้สึกคล้อยตามไปกับเนื้อเพลงได้เป็นอย่างดี สังกัดได้จากประโยคที่กล่าวว่า “น้ำในไหลโศกเป็นละอองฟองฝอย” คำว่า ฟองฝอย นำมาต่อขยายคำว่าละออง ทำให้สามารถจินตนาการ และเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่คำว่า “ละอองฟองฝอย” ซึ่งไม่ใช่ภาษาที่ใช้พูดทั่วไปเพราะ ยาวเกินไป แต่เมื่อนำมาใช้กับเพลงนี้ ทำให้วรรคเพลงลงตัวและไพเราะขึ้น เช่นกันกับประโยคที่กล่าวว่า “พระวงหลงคอย อยู่กับแม่คงคา” คำว่า “พระวง” นำมาขยายคำว่า “หลงคอย” คือการรอคอยอย่างพระวง ไม่มีความสุข อยู่เฉยไม่ได้ เหมือนกับฝูงปลาในน้ำที่ต้องว่ายไปมาตลอดเวลา ทำให้เราสามารถจินตนาการและคล้อยตามไปกับเนื้อเพลงได้ง่ายดาย

ฉันทลักษณ์ของบทเพลง เพลงบทนี้ผู้แต่งได้แต่งขึ้นโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยให้ความสำคัญกับเนื้อเพลงมากกว่าเรื่องของฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของคำประพันธ์ เพื่อให้เนื้อเพลงในแต่ละวรรคมีความหมายครบถ้วนสมบูรณ์ผู้แต่งอาจใช้การเพิ่มคำ หรือวลีเข้าอีกโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องฉันทลักษณ์ ดังนั้นลักษณะของคำประพันธ์จึงเป็นแบบกลอนสัด และเป็นการผสมผสานรูปแบบของกลอนสี่ กลอนหก และกลอนแปด

เพลงบทนี้มีทั้งหมด 2 บท มีสัมผัสคล้องจองระหว่างบท มีสัมผัสระหว่างวรรค และภายในวรรค

บทที่ 1 มี 2 บาท แต่ละบาทมี 2 วรรค มีจำนวนคำในแต่ละวรรคไม่แน่นอน มีตั้งแต่ 3-9 คำ

บทที่ 2 มี 3 บาท บาทที่ 1-2 มี 2 วรรค บาทที่ 3 มี 1 วรรค มีจำนวนคำในแต่ละวรรคไม่แน่นอน มีตั้งแต่ 6-9 คำ

คีตลักษณ์ของ เพลงแก่งหินน้ำตกไทรโยค เป็นเพลงสั้นๆ แบ่งออกเป็น 2 ท่อน มีการร้องซ้ำวรรคที่ 3 ของท่อนที่ 1 ทำให้ท่อนที่ 1 มีความยาว 5 วรรค ท่อน ที่ 2 มี 5 วรรค รวมทั้งสั้น 10 วรรค เมื่อกำหนดทำนองในท่อนที่ 1 เป็นทำนองแบบ A ทำนองในบทที่ 2 เป็นแบบ B และโดยลักษณะของเพลงรำโทนที่เป็นเพลงสั้น นิยมร้องซ้ำอีก 2-3 เที่ยว ทำให้สามารถสังเกตเห็น ลักษณะโครงสร้างของเพลง เป็นแบบ AB AB... หรือเรียกว่า “รอนโด ฟอรัม” (Rondo Form)

ท่อนที่ 1 มี 5 วรรค							
----	- ฟ - ล	- ฟ - ม	- ร - ทุ	-- ฟ ม	- ร - ทุ	- ร ร ม	- ฟ - ล
----	- ล ค ี ท	-- ฟ ล	ล ท ล ท	----	- ล ค ี ท	-- ฟ ล	ล ท ล ท
-- ล ฟ	- ล - ม	- ร ร ทุ	- ร - ร				
ท่อนที่ 2 มี 5 วรรค							
----	- ฟ - ท	-- ล ท	ล ฟ - ท	----	- ท ร ี ท	-- ฟ ล	ฟ ล - ท
-- ฟ ล	ฟ ล - ท	-- ฟ ล	ฟ ล - ท	-- ฟ ล	ฟ ล - ท	- ฟ - ล	- ฟ - ท
-- ล ฟ	-- ล ม	- ฟ - ม	ร ทุ - ร	ย้อนต้น			

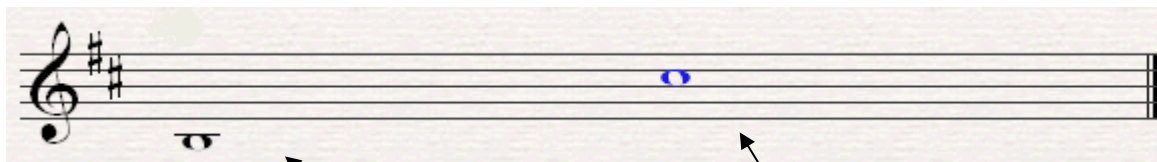
มาตราเสียง จากการบันทึกโน้ตเพลง โดยเทียบเสียงกับระดับเสียงมาตรฐานสากล ของ เพลงแก่งหินน้ำตกไทรโยค จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียง เร (D Pentatonic Scale)

ซึ่งจะประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

1. เร (D)
2. มี(E)
3. ฟา ชาร์ป(F#)
5. ลา(A)
6. ที(B)

เพลงบทนี้มี ระยะเวลาห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 9 เสียง ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ B (ใต้เส้นน้อย เส้นที่ 1 ใต้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงสูงที่สุดคือ C# (ในช่องที่ 3 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ดังภาพต่อไปนี้

ระดับเสียงต่ำสุดของบทเพลง

ระดับเสียงสูงสุดของบทเพลง

รูปแบบจังหวะโทน ของเพลงแก่งหินน้ำตกไทรโยคใช้รูปแบบจังหวะใน มาตราจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้องมี 2 จังหวะ และตัวดำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดยใช้รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง - + - +

- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน	- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน
------------	-------------	------------	-------------

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของนึ่ง โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะนึ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลงแก่งหินน้ำตกไทรโยค

ท่อนที่ 1							
----	- ฟ - ล	- ฟ - ม	- ร - ทุ	-- ฟ ม	- ร - ทุ	- ร ร ม	- ฟ - ล
----	- ล คื ท	-- ฟ ล	ล ท ล ท	----	- ล คื ท	-- ฟ ล	ล ท ล ท
-- ล ฟ	- ล - ม	- ร ร ทุ	- ร - ร				
ท่อนที่ 2							
----	- ฟ - ท	-- ล ท	ล ฟ - ท	----	- ท รื ท	-- ฟ ล	ฟ ล - ท
-- ฟ ล	ฟ ล - ท	-- ฟ ล	ฟ ล - ท	-- ฟ ล	ฟ ล - ท	- ฟ - ล	- ฟ - ท
-- ล ฟ	-- ล ม	- ฟ - ม	ร ทุ - ร	ย้อนต้น			

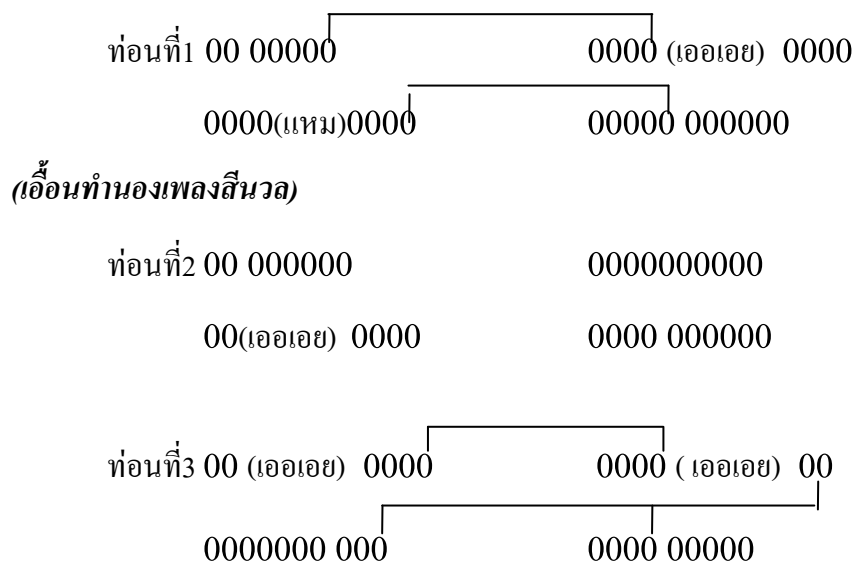
เพลงแก่งหินน้ำตกไทร โยค เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง เร แบ่งเป็นวรรคเพลงได้ 10 วรรคเพลง แต่ละวรรคมีความยาว 4 ห้องเพลง ซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

เออ)มาเติมเต็มวรรคเพลงให้เต็ม ตามจำนวนคำเพื่อให้ทำนองไหลลื่นไม่หยุดหรือสะดุด ทำให้มีความไพเราะยิ่งขึ้น

ฉันทลักษณ์ของบทเพลง เพลงบทนี้ผู้แต่งได้แต่งขึ้นโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยให้ความสำคัญกับเนื้อเพลงมากกว่าเรื่องของฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของคำประพันธ์ เพื่อให้เนื้อเพลงในแต่ละวรรคมีความหมายครบถ้วนสมบูรณ์ผู้แต่งอาจใช้การเพิ่มคำ หรือวลีเข้าอีกโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องฉันทลักษณ์ ดังนั้นลักษณะของคำประพันธ์จึงเป็นแบบกลอนสด และเป็นการผสมผสานรูปแบบของกลอนสี่ กลอนหก และกลอนแปด

เพลงบทนี้มีทั้งหมด 3 บท ไม่มีสัมผัสคล้องจองระหว่างบท มีสัมผัสระหว่างวรรค และภายในวรรค ในแต่ละบทมี 2 บาท แต่ละบาทมี 2 วรรค มีจำนวนคำในแต่ละวรรคไม่แน่นอน มีตั้งแต่ 6-11 คำ

คีตลักษณ์ของ เพลง เป็นเพลงสั้นๆ แบ่งออกเป็น 3 ท่อน แต่ละท่อนมี 4 วรรค เมื่อกำหนดทำนองในท่อนที่ 1 เป็นทำนองแบบ A ทำนองในบทที่ 2 เป็นแบบ A2 เนื่องจากมีความคล้ายคลึงกับทำนองที่ 1 ทำนองในบทที่ 3 เป็นร้องทำนองแบบ A2 และโดยลักษณะของเพลงรำโทนจะเป็นเพลงสั้น ที่นิยมร้องซ้ำอีก 2-3 เที่ยว ทำให้สามารถสังเกตเห็น ลักษณะโครงสร้างของเพลง เป็นแบบ A A2 A3 A A2 A3 ... หรือเรียกว่า “เวริเอชัน ฟอรั่ม” (Variation form)

ท่อนที่ 1 มี 4 วรรค							
---ร	---ล	-ท-ล	รท-ท	--ชล	-ท-ร	มรชม	รท-ล
--รช	-ล-ท	ร ม ร ท	-ล-ช	ช-ลท	-ร-ล	ล-ชม	-รลช
ท่อนที่ 2 มี 4 วรรค							
---ร	---ล	-ท-ล	รท-ท	--ชล	-ท-ร	มรชม	รท-ล
--รช	-ล-ท	ร ม ร ท	-ล-ช	ช-ลท	-ร-ล	ทลชม	-ร-ช
ท่อนที่ 3 มี 4 วรรค							
---ร	---ล	-ท-ล	รท-ท	--ชล	-ท-ร	--ชม	ร-ทล
--รช	-ล-ท	ม-รท	-ล-ช	--ชท	-ร-ล	-ลชม	-รมช

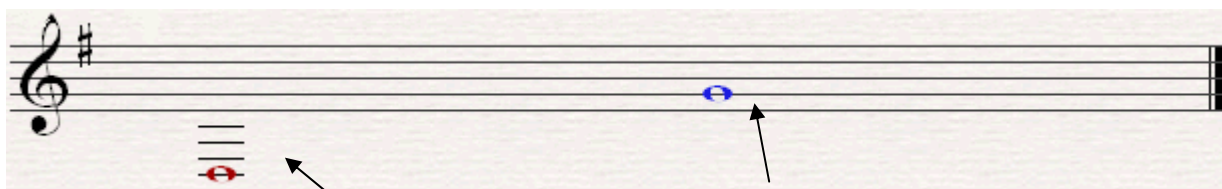
มาตราเสียง จากการบันทึกโน้ตเพลง โดยเทียบเสียงกับระดับเสียงมาตรฐานสากล ของ เพลงนกเขาของ เราแต่เก่าก่อน จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียงซอล (G Pentatonic Scale)

ซึ่งจะประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

1. ซอล (G)
2. ลา(A)
3. ที(B)
4. เร(D)
5. มี(E)

เพลงบทนี้ มี ระยะห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 9 เสียง ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ D (คาบเส้นน้อย เส้นที่ 4 ได้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงสูงที่สุดคือ G (คาบเส้นที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ดังภาพต่อไปนี้

ระดับเสียง ต่ำสุดของบทเพลง

ระดับเสียง สูงสุดของบทเพลง

รูปแบบจังหวะโทน ของนกเขาของเราแต่เก่าก่อนใช้รูปแบบจังหวะใน มาตรการจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้อง มี 2 จังหวะ และตัวคำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดยใช้รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

เพลงนี้จะมีรูปแบบจังหวะที่ต่างจากเพลงอื่นๆ เนื่องจากการนำเอาทำนองเพลงสืงวมาแต่งเนื้อร้อง ใหม่ทำให้จังหวะของโทนนั้นจะตัดแปลงมาจากจังหวะการตีของเพลงสืงว

-	+	-	+
- ป๊ะ - -	- โทน - ป๊ะ	- - - โทน	- - - โทน

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของฉิ่ง

โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะฉิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลงนกเขาของเราแต่เก่าก่อน

ท่อนที่ 1							
--- ร	--- ล	- ท - ล	รท - ทุ	-- ซ ล	- ท - ร	ม ร ช ม	ร ท - ล
-- ร ช	- ล- ทุ	ร ม ร ท	- ล- ช	ช - ล ท	- ร - ล	ล - ช ม	- รลช
ท่อนที่ 2							
--- ร	--- ล	- ท - ล	รท - ทุ	-- ซ ล	- ท - ร	ม ร ช ม	ร ท - ล
-- ร ช	- ล- ทุ	ร ม ร ท	- ล- ช	- ซ ล ท	- ร - ล	ท ล ช ม	- ร - ช
ท่อนที่ 3							
--- ร	--- ล	- ท - ล	รท - ทุ	-- ซ ล	- ท - ร	-- ช ม	ร - ท ล
-- ร ช	- ล- ทุ	ม - ร ท	- ล - ช	-- ซ ท	- ร - ล	- ล ช ม	- ร ม ช

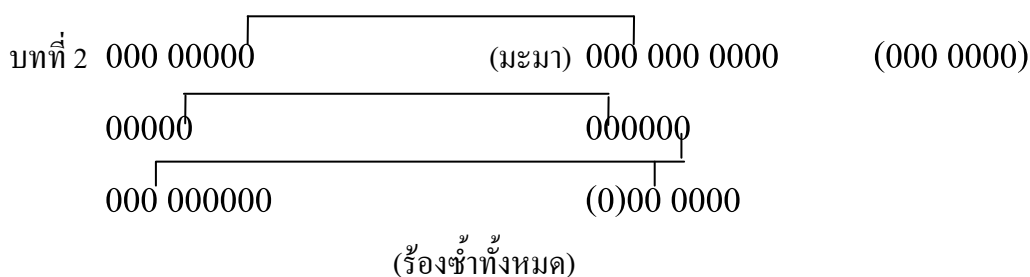
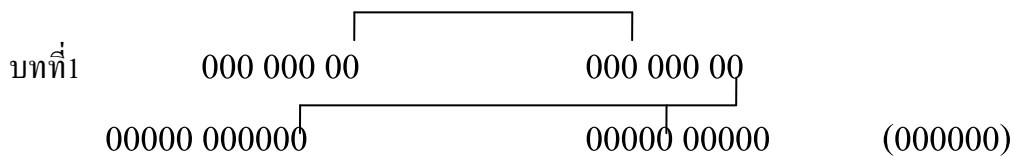
ย่อนต้น

เพลงนกเขาของเราแต่เก่าก่อน เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ซอล แบ่งเป็นวรรคเพลงได้ 10 วรรคเพลง แต่ละวรรคมีความยาว 4 ห้องเพลง ซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

วรรคที่ 1	ลูกตกคือ	ซ3	วรรคที่ 6	ลูกตกคือ	ซ2
วรรคที่ 2	ลูกตกคือ	ซ2	วรรคที่ 7	ลูกตกคือ	ซ1
วรรคที่ 3	ลูกตกคือ	ซ1	วรรคที่ 8	ลูกตกคือ	ซ1
วรรคที่ 4	ลูกตกคือ	ซ1	วรรคที่ 9	ลูกตกคือ	ซ3
วรรคที่ 5	ลูกตกคือ	ซ3	วรรคที่ 10	ลูกตกคือ	ซ2

บทที่ 1 มี 3 บาท บทที่ 1-2 มี 2 วรรค ส่วนบทที่ 3 มี 1 วรรค จำนวนคำในแต่ละวรรคมีไม่แน่นอน ตั้งแต่ 5-10 คำ

คีตลักษณ์ของ เพลงดอกบัวไทย เป็นเพลงสั้นๆ แบ่งออกเป็น 2 ท่อน ท่อนที่ 1 มี 5 วรรค ท่อน ที่ 2 มี 5 วรรค รวมทั้งสิ้น 10 วรรค

เมื่อกำหนดทำนองในท่อนที่ 1 เป็นทำนองแบบ A ทำนองในบทที่ 2 เป็นแบบ B และโดยลักษณะของ เพลงรำโทนที่เป็นเพลงสั้น นิยมร้องซ้ำอีก 2-3 เที่ยว ทำให้สามารถสังเกตเห็น ลักษณะโครงสร้างของ เพลง เป็นแบบ AB AB.... หรือเรียกว่า “รอนโด ฟอรั่ม” (Rondo Form)

ท่อนที่ 1 มี 9 วรรค แต่ละวรรค ยาว 2 ห้องเพลง							
---ตุ	-ด-ร	-ฟฟร	--ตล	---ตุ	-ร-ด	-ตุ-ชช	--ฟรุ
---ค	รฟรค	--รรค	ลคตคร	---ตุ	รคตช	-ค-ตุ	-ชลฟ
ค-คล	-ชลฟ						
ท่อน 2 มี 10 วรรค แต่ละวรรค ยาว 2 ห้องเพลง							
---ตุ	-ด-ร	-ฟคร	-รร	---ค	-ตุ-ค	-ตุ-ชค	คตชฟ
-ตุ-ชค	คตชฟ	---ค	รฟฟค	--คร	ครคล	---ร	-ค-ช
-ค-ตุ	-ชลชฟ	ค-คล	-ชลชฟ	ย้อนต้น			

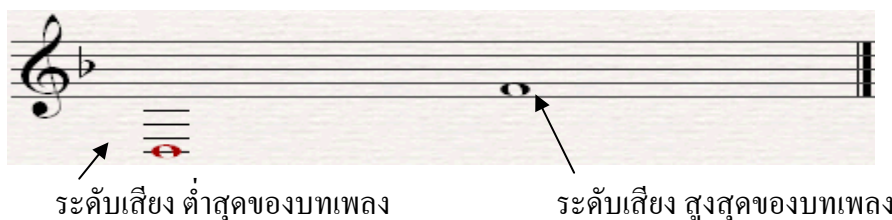
มาตราเสียง จากการบันทึกโน้ตเพลง โดยเทียบเสียงกับระดับเสียงมาตรฐานสากล ของ เพลง ดอกบัวไทย จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียง ฟา (F Pentatonic Scale)

ซึ่งจะประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

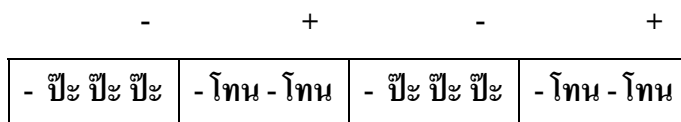
1. ฟา (F)   2. ซอล(G)   3. ลา(A)   5. โด(C)   6. เร(D)

เพลงบทนี้มี ระยะห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 10 เสียง ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ D (คาบเส้นน้อย เส้นที่ 4 ใต้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงสูงที่สุดคือ F (ในช่องที่ 1 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ดังภาพต่อไปนี้

รูปแบบจังหวะของโทน เพลงดอกบัวไทย ใช้รูปแบบจังหวะใน มาตรการจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้องมี 2 จังหวะ และ ตัวดำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดย ใช้ รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของฉิ่ง โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะฉิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลงดอกบัวไทย

ท่อนที่ 1							
--- ล	- ด - ร	- ฟ ฟ ร	-- ล ล	--- ล	- ร- ด	- ล ด ซ	-- ฟ ร
--- ด	ร ฟ ร ด	-- ร ด	ล ด ล ด ร	--- ล	ร ด ล ซ	- ด - ล	- ซ ล ฟ
ด - ด ล	- ซ ล ฟ						

ท่อน 2							
--- ลุ	- ด - ร	- ฟ ด ร	- ร ร	--- ค	- ลุ - ค	- ลุ - ชด	ค ล ช ฟ
- ลุ - ชด	ค ล ช ฟ	--- ค	ร ฟ ฟ ค	-- ค ร	ค ร ค ล	--- ร	- ค - ชุ
- ค - ลุ	- ชล ช ฟ	ค - ค ล	- ชล ช ฟ	ย่อนต้น			

เพลงดอกบัวไทย เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ฟา แบ่งเป็นวรรคเพลงได้ 19 วรรคเพลง แต่ละวรรคมีความยาว 2 ห้องเพลง ซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

วรรคที่ 1	ลูกตกคือ	ฟ6	วรรคที่ 11	ลูกตกคือ	ฟ6
วรรคที่ 2	ลูกตกคือ	ฟ3	วรรคที่ 12	ลูกตกคือ	ฟ5
วรรคที่ 3	ลูกตกคือ	ฟ5	วรรคที่ 13	ลูกตกคือ	ฟ1
วรรคที่ 4	ลูกตกคือ	ฟ6	วรรคที่ 14	ลูกตกคือ	ฟ1
วรรคที่ 5	ลูกตกคือ	ฟ5	วรรคที่ 15	ลูกตกคือ	ฟ5
วรรคที่ 6	ลูกตกคือ	ฟ6	วรรคที่ 16	ลูกตกคือ	ฟ3
วรรคที่ 7	ลูกตกคือ	ฟ2	วรรคที่ 17	ลูกตกคือ	ฟ2
วรรคที่ 8	ลูกตกคือ	ฟ1	วรรคที่ 18	ลูกตกคือ	ฟ1
วรรคที่ 9	ลูกตกคือ	ฟ1	วรรคที่ 19	ลูกตกคือ	ฟ1
วรรคที่ 10	ลูกตกคือ	ฟ6			

เพลงดอกบัวไทย มีการจบเพลงที่ลูกตก ซ1 คือจบที่เสียงที่ 1 ของบันไดเสียง ถือเป็นจบที่สมบูรณ์

6.2 เพลงไอ้เทพไผท

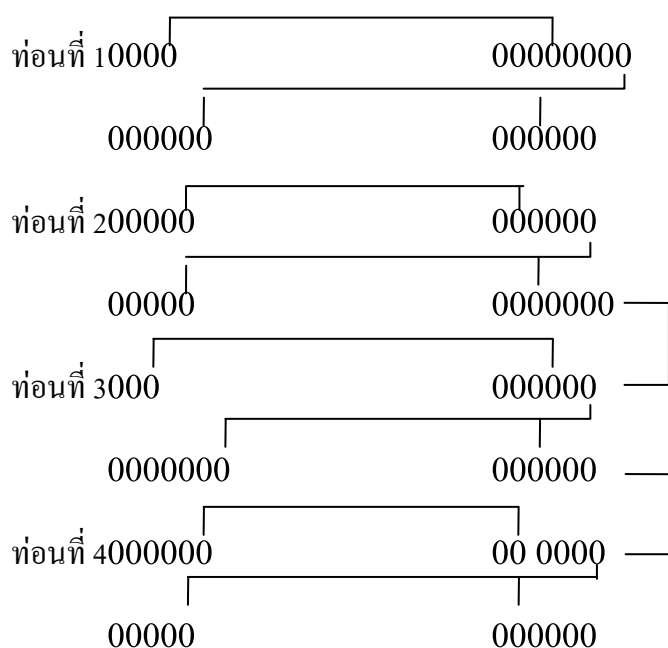
ไอ้เทพไผท	ช่างคลหัวใจให้เธอมองมา
ฉันอยากจะสบสายตา (ซ้ำ)	เมื่อเวลาหวังเคียงเธอ
นี่นางฟ้าหรือไร	แปลงกายมาร่ำมาร่ำ
สุดจะแสนระกำ	ที่ได้นำมาหลายชมเชย
ยามร้ายรำ	ก็คงเห็นงามรำเพย
ผาสุกสนุกกระไรเลย(ซ้ำ)	แม้คุณเอย์สวยงามจริง
เสน่ห์เตร่ตรึงหัวใจ	งามใดจะเปรียบยอดหญิง
ฉันรักเธอเสียจริง	ทุกสิ่งมันถูกฉันยึดตา

ความหมาย เพลงไอ้เทพไผท เป็นเพลงที่ผู้แต่ง แต่งขึ้นเพื่อชมความงามของหญิงสาว ที่ได้เจอในการเล่นรำโทน เริ่มด้วยการกล่าวขอบคุณเทพไผท ที่คลบัลคาลให้ตนเองได้มีโอกาสเจอกับหญิงสาวที่สวยงาม และเปรียบเธอเหมือนกับนางฟ้าที่แปลงกายลงมา ร่ายรำ อย่างมีความสุข ทำให้ตนนั้นหลงรัก

การใช้ภาษา เพลงไอ้เทพไผท แต่งขึ้นโดยการให้ความสำคัญกับภาษาที่สละสลวย และจำนวนคำในแต่ละวรรคเพลง ที่ลงตัว ไม่ได้มีการเอื้อนเข้ามาแทรก แต่ละวรรคมีความหมายสมบูรณ์ ทำให้เพลงมีความไพเราะ มีการดัดแปลงคำ เพื่อให้ได้สัมผัสที่คล้องจอง เช่น ประโยคที่กล่าวว่า “เสน่ห์่ตร่ตรึงหัวใจ” เลือกใช้คำว่า “ตร่ตรึงหัวใจ” แทนคำว่า “ติดตรึงหัวใจ” เพื่อให้พ้องกับคำว่า “เสน่ห์” ทำให้มีความไพเราะยิ่งขึ้น

ฉันทลักษณ์ของบทเพลง เพลงบทนี้ผู้แต่งได้แต่งขึ้นโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยให้ความสำคัญกับเนื้อเพลงมากกว่าเรื่องของฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของคำประพันธ์ เพื่อให้เนื้อเพลงในแต่ละวรรคมีความหมายครบถ้วนสมบูรณ์ผู้แต่งอาจใช้การเพิ่มคำ หรือวลีเข้าอีกโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องฉันทลักษณ์ ดังนั้นลักษณะของคำประพันธ์จึงเป็นแบบกลอนสุด และเป็นการผสมผสานรูปแบบของกลอนสี่ กลอนหก และกลอนแปด

เพลงบทนี้มีทั้งหมด 4 บท มีสัมผัสคล้องจองระหว่างบทที่ 2 และ 3 และบทที่ 3 และ 4 มีสัมผัสระหว่างวรรค และภายในวรรค ในแต่ละบทมี 2 บาท แต่ละบาทมี 2 วรรค มีจำนวนคำในแต่ละวรรคไม่แน่นอน มีตั้งแต่ 3-9 คำ

คีตลักษณ์ของเพลงไอ้เทพไผท เป็นเพลงสั้นๆ แบ่งออกเป็น 4 ท่อน

ท่อนที่ 1 และท่อนที่ 3 มี 5 วรรค (เนื่องจากมีการร้องซ้ำ 1 วรรค) ท่อนที่ 2 และท่อนที่ 4 มีท่อนละมี 4 วรรค รวมทั้งสิ้น 14 วรรค

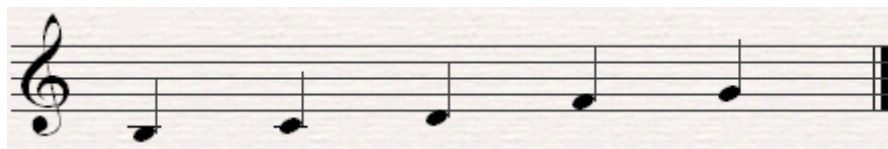
เมื่อกำหนดทำนองในท่อนที่ 1 เป็นทำนองแบบ A ทำนองในท่อนที่ 2 เป็นแบบ A2 ท่อนที่ 4 เป็นแบบ A3 เนื่องจากมีความคล้ายคลึงกัน ส่วนท่อนที่ 3 เป็นทำนองแบบ B และโดยลักษณะของเพลงรำโทนที่เป็นเพลงสั้น นิยมร้องซ้ำอีก 2-3 เที่ยว ทำให้สามารถสังเกตเห็น ลักษณะโครงสร้างของเพลง เป็นแบบ AA1BA2 หรือเรียกว่า “ซอง ฟอรั่ม” (Song Form)

ท่อนที่ 1 มี 5 วรรค							
----	---ร	--ฟช	--ฟฟ	-ฟช	-ท-ฟ	-ช-ฟ	-ม-ร
----	-ฟ-ทุ	--ทุค	รฟ-ร	----	-ฟ-ทุ	--ทุค	รฟ-ร
-ทุ--	-ค-ร	-ฟ--	-ร-ค				
ท่อนที่ 2 มี 4 วรรค							
----	---ร	-ฟ-ช	-ท-ฟ	----	-ม-ม	--ค ร	--มฟ
----	---ร	-ฟ-ช	-ท-ฟ	----	-ทุค ร	--คทุ	-ค-ร
ท่อนที่ 3 มี 5 วรรค							
----	---ม	---ฟ	---ม	--ฟช	-ท-ฟ	----	-ม-ร
----	-ฟ-ทุ	--ทุทุ	ครคร	----	-ฟ-ทุ	--ทุทุ	ครคร
-ทุ--	-ค-ร	-ฟ--	-ร-ค				
ท่อนที่ 4 มี 4 วรรค							
----	--รร	-ฟ-ช	-ท-ฟ	----	-ม-ร	--ค ร	-ม-ฟ
----	---ช	-ท-ช	-ชทฟ	----	-ฟ-ทุ	--คทุ	--ค ร

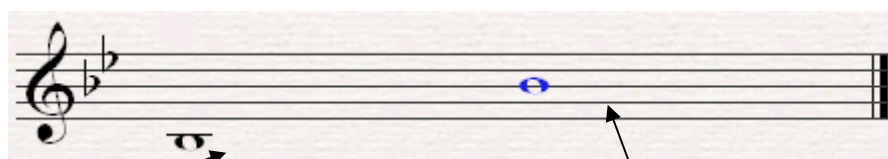
มาตราเสียง จากการบันทึกโน้ตเพลง โดยเทียบเสียงกับระดับเสียงมาตรฐานสากล ของเพลงไอ้เทพไผท จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียง บีแฟลต (Bb Pentatonic Scale) ยกเว้นในท่อนที่ 3 วรรคแรก มีการเปลี่ยนบันไดเสียงชั่วคราว ไปใช้บันไดเสียง มี (สังเกตได้จากลูกตกที่เป็นระดับเสียง มี และ ระดับเสียง ที่ใช้ภายในวรรค มีเพียงเสียง มี และเสียง ฟา ซึ่งเป็นระดับเสียง ที่ 1 และ 2 ในบันไดเสียง มี)

บันไดเสียง ที่ ประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

1. ที (B)   2. โค(C)   3. เร(D)   5. ฟา(F)   6. ซอล(G)

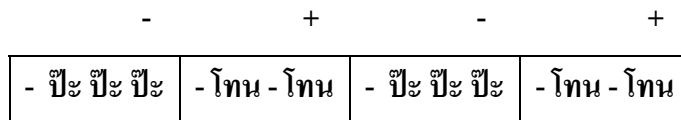
เพลงบทนี้ มี ระยะห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 7 เสียง ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ Bb (ใต้เส้นน้อย เส้นที่ 1 ใต้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงสูงที่สุดคือ Bb (คาบเส้นที่ 3 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับ โดยกุญแจซอล) ดังภาพต่อไปนี้

ระดับเสียง ต่ำสุดของบทเพลง

ระดับเสียง สูงสุดของบทเพลง

รูปแบบจังหวะของโทน เพลงไอ้เทพไผท ใช้รูปแบบจังหวะใน มาตรการจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้องมี 2 จังหวะ และ ตัวดำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดย ใช้ รูปแบบจังหวะดั่งโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของฉิ่ง โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะฉิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลงไอ้เทพไผท

ท่อนที่ 1							
----	--- ร	-- ฟ ช	-- ฟ ฟ	-- ฟ ช	- ท - ฟ	- ช - ฟ	- ม - ร
----	- ฟ - ทุ	-- ทุ ด	ร ฟ - ร	----	- ฟ - ทุ	-- ทุ ด	ร ฟ - ร
- ทุ --	- ด - ร	- ฟ --	- ร - ด				
ท่อนที่ 2							
----	--- ร	- ฟ - ช	- ท - ฟ	----	- ม - ม	-- ด ร	-- ม ฟ
----	--- ร	- ฟ - ช	- ท - ฟ	----	- ทุ ด ร	-- ด ทุ	- ด - ร

ท่อนที่ 3							
----	---ม	---ฟ	---ม	--ฟซ	-ท-ฟ	----	-ม-ร
----	-ฟ-ท	--ทท	ครคร	----	-ฟ-ท	--ทท	ครคร
-ท--	-ค-ร	-ฟ--	-ร-ค				
ท่อนที่ 4							
----	--รร	-ฟ-ซ	-ท-ฟ	----	-ม-ร	--คร	-ม-ฟ
----	---ซ	-ท-ซ	-ซทฟ	----	-ฟ-ท	--คท	--คร

ย้อนต้น

เพลงไอ้เทพไผท เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ที แบ่งเป็นวรรคเพลงได้ 18 วรรคเพลง แต่ละวรรคมีความยาว 4 ห้องเพลง ซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

วรรคที่ 1	ลูกตกคือ	ท5	วรรคที่ 10	ลูกตกคือ	ท1
วรรคที่ 2	ลูกตกคือ	ท3	วรรคที่ 11	ลูกตกคือ	ท3
วรรคที่ 3	ลูกตกคือ	ท3	วรรคที่ 12	ลูกตกคือ	ท3
วรรคที่ 4	ลูกตกคือ	ท3	วรรคที่ 13	ลูกตกคือ	ท3
วรรคที่ 5	ลูกตกคือ	ท2	วรรคที่ 14	ลูกตกคือ	ท2
วรรคที่ 6	ลูกตกคือ	ท5	วรรคที่ 15	ลูกตกคือ	ท5
วรรคที่ 7	ลูกตกคือ	ท5	วรรคที่ 16	ลูกตกคือ	ท5
วรรคที่ 8	ลูกตกคือ	ท5	วรรคที่ 17	ลูกตกคือ	ท5
วรรคที่ 9	ลูกตกคือ	ท2	วรรคที่ 18	ลูกตกคือ	ท3

เพลงไอ้เทพไผท มีการจบเพลงที่ลูกตก ท3 ซึ่งไม่ได้จบที่เสียงที่ 1 ของบันไดเสียง ถือเป็น การจบที่ไม่สมบูรณ์

ประเภทที่ 7. เพลงรัก ที่ใช้เกี่ยวพาราสีกันระหว่างหนุ่มสาว ได้แก่

7.1 เพลงสาวสุดจะสวย

(ท่อนที่ 1)	สาว สุดจะสวย ถ้า ได้น้องเข้ามาเป็นคู่ (ซ้า)	รูปร่างสำรวเอวกลมสมหน้า จะเก็บไต้คู่เอาไว้นูชา
(ท่อนที่ 2)	ขาจั้น จั้นทางเขาวง ตามน้อง ตามน้องไม้ทัน	ขาลง ลงทางเขาวัง ชะเออเอย หมคปัญญา
(ท่อนที่ 1)	สาว สุดจะสวย	รูปร่างสำรวเอวกลมสมหน้า

	ถ้า ได้น้องเข้ามาเป็นคู่ (ซ้ำ)	จะเก็บใส่ตู้เอาไว้นูชา
(ท่อนที่ 3)	ขาขึ้นขึ้นทางพะอง	ขาลงลงทางหุกระเซียง
	มาตามน้องมาตามน้องไม่เคียง	ชะเอ้อเอย หมดปัญญา

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

ความหมาย เพลงสาวสุดจะสวย เป็นเพลงที่ชื่นชมสาวสวย ที่หน้าตาดี ที่ตนเองหมายปอง ต้องการที่จะได้เธอมาเป็นคู่ครอง และหากถ้าได้เธอมาเป็นคู่ จะให้เกียรติเธอ ตนนั้นต้องคอยตามจีบเธอ แต่ก็ยังไม่สมหวัง แม้ต้องพยายามทุ่มเทอย่างมากแต่ก็ยังไม่สำเร็จ ในครั้งหลังของท่อนที่ 1 นั้นเล่าถึงการตามจีบหญิงตามติดตลอด ไม่ว่าจะขึ้นเขาวง หรือลงเขาวัง แต่ก็ยังไม่สามารถเอาชนะใจเธอได้ ส่วนเนื้อร้องในท่อนที่ 2 กล่าวถึงการตามจีบฝ่ายหญิงว่ายากเหมือนการปีนต้นตาลโดยขึ้นทางพะอง แต่ในที่สุดก็ลงทางหุกระเซียง คือการตกลงมาอย่างไม่เป็นท่า ซึ่งหมายถึงความล้มเหลวในที่สุด

การใช้ภาษา เพลงสาวสุดจะสวย ใช้การเล่นคำจากชื่อของภูเขาที่มีในจังหวัดเพชรบุรี คือ “เขาวัง” สังเกตจากคำว่า “ขาขึ้น ขึ้นทางเขาวง ขาลง ลงทางเขาวัง” แท้จริงแล้ว ที่จังหวัดเพชรบุรีไม่ได้มี “เขาวง” แต่ใช้คำว่า “ขาขึ้น ขึ้นทางเขาวง” เพื่อให้ได้คำที่คล้องจองกับคำว่า “ขาลง ลงทางเขาวัง”

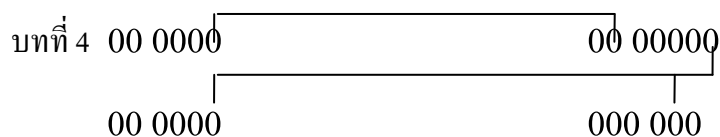
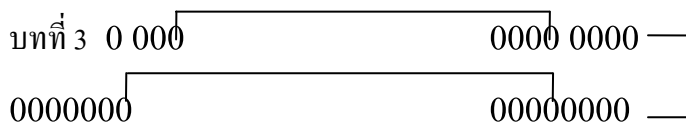
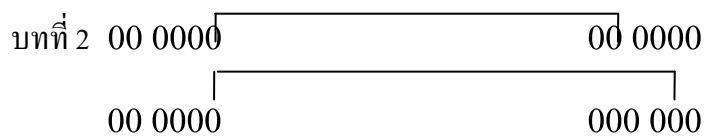
คำว่า “พะอง” หมายถึง ลำไม้ไผ่สำหรับพาดขึ้นต้นตาลต่างบันได ใช้ไม้ไผ่ป่าทั้งลำมีตาทุกข้อลิดปลายออก เหลือยาวพอสำหรับเหยียบได้เป็นบันไดขึ้นสู่ยอดต้นตาล

คำว่า “หุกระเซียง” หมายถึง ใบตาลที่แก่แล้วเริ่มซี่ปลายนั่น คนที่ลงจากต้นตาลทางใบ ก็หมายถึงตกจากต้นตาลสังเกตได้ว่าเนื้อเพลงจะมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับท้องถิ่นของเพชรบุรี สำหรับคนต่างถิ่นเมื่อฟังแล้วจะไม่เข้าใจจนกว่าจะได้รับคำอธิบาย

ฉันทลักษณ์ของบทเพลง เป็นแบบกลอน 6 มีทั้งหมด 4 บท ไม่มีสัมผัสคล้องจองระหว่างบท แต่มีสัมผัสคล้องจองระหว่างวรรค และภายในวรรค ในแต่ละบทมี 2 บาท แต่ละบาทมี 2 วรรค มีจำนวนคำในแต่ละวรรคไม่แน่นอน มีตั้งแต่ 4-8 คำ

บทที่ 1 0 000 0000 0000

0000000 00000000

คีตลักษณ์ของ เพลง สาวสุดจะสวย เป็นเพลงสั้นๆ แบ่งออกเป็น 4 ท่อน ท่อนละ 4 วรรค รวมทั้งสิ้น 16 วรรค เมื่อกำหนดทำนองในท่อน 1 เป็นทำนองแบบ A ทำนองในท่อน 2 เป็นแบบ B ทำนองท่อน 3 เป็นแบบ A เนื่องจากเป็นการร้องซ้ำท่อน | อีกครั้ง ทำนองในท่อน 4 เป็นร้องทำนองแบบ C และโดยลักษณะของเพลงรำไทวนจะเป็นเพลงสั้น ที่นิยมร้องซ้ำอีก 2-3 เที่ยว ทำให้สามารถสังเกตเห็น ลักษณะโครงสร้างของเพลง เป็นแบบ ABAC ABAC... หรือเรียกว่า “เซคันด์ รอนโด ฟอรัม” (Second Rondo Form)

ท่อนที่ 1 มี 4 วรรค							
----	---ฟ	---ด	-ร-ฟ	--ดด	-ฟ-ร	-ด-ด	-ด รล
---ฟ	--ซล	--ลซ	-ฟ-ร	--ฟร	-ร-ร	-ฟ-ซ	-ฟ-ฟ
ท่อนที่ 2 มี 4 วรรค							
----	-ฟ-ฟ	-ฟ-ร	-ฟ-ร	----	-ฟ-ร	-ร-ร	-ฟ-ร
---ซ	-ล--	-ซ-ล	-ฟ-ซ	--ฟร	-ฟ--	-ฟ-ล	-ซ-ฟ
ท่อนที่ 3 มี 4 วรรค							
----	---ฟ	---ด	-ร-ฟ	--ดด	-ฟ-ร	-ด-ด	-ด รล
---ฟ	--ซล	--ลซ	-ฟ-ร	--ฟร	-ร-ร	-ฟ-ซ	-ฟ-ฟ
ท่อนที่ 4 มี 4 วรรค							
----	-ฟ-ฟ	-ฟ-ร	--ฟร	----	-ฟ-ร	-ร-ร	-ฟ รร
---ซ	-ล--	-ซ-ล	-ฟ-ซ	--ฟร	-ฟ--	-ฟ-ล	-ซ-ฟ

รูปแบบของเพลง เมื่อกำหนดทำนองในบทที่ 1 เป็นทำนองแบบ A ทำนองในบทที่ 2 เป็นแบบ B ทำนองในบทที่ 3 เป็นร้องทำนองแบบ A ซ้ำอีกครั้ง และทำนองในบทที่ 3 เป็นทำนอง แบบ C ทำให้ได้ ลักษณะโครงสร้างของทำนอง เป็นแบบ ABACA... หรือเรียกว่า “เซคันด์ รอนโด ฟอรัม” (Second Rondo Form)

มาตราเสียง จากการบันทึกโน้ตเพลง โดยเทียบเสียงกับระดับเสียงมาตรฐานสากล ของ เพลงสาวสุดจะสวย จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียง ฟา (F Pentatonic Scale)

ซึ่งจะประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

1. ฟา (F)   2. ซอล(G)   3. ลา(A)   5. โด(C)   6. เร(D)

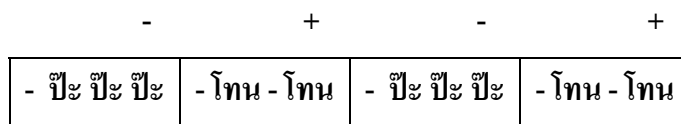
เพลงบทนี้ มี ระยะห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 8 เสียง ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ A (คาบสั้นน้อย เส้นที่ 2 ใต้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงสูงที่สุดคือ A (ในช่องที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล)   ดังภาพต่อไปนี้

ระดับเสียง ต่ำสุดของบทเพลง

ระดับเสียง สูงสุดของบทเพลง

รูปแบบจังหวะของโทน เพลงสาวสุดจะสวย ใช้รูปแบบจังหวะใน มาตราจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้องมี 2 จังหวะ และ ตัวดำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดย ใช้ รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของฉิ่ง โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะฉิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลงสาวสุดจะสวย

ท่อนที่ 1							
----	---ฟ	---ค	-ร-ฟ	--คค	-ฟ-ร	-ค-ค	-ค ร ล
---ฟ	--ซล	--ลซ	-ฟ-ร	--ฟร	-ร-ร	-ฟ-ซ	-ฟ-ฟ
ท่อนที่ 2							
----	-ฟ-ฟ	-ฟ-ร	-ฟ-ร	----	-ฟ-ร	-ร-ร	-ฟ-ร
---ซ	-ล--	-ซ-ล	-ฟ-ซ	--ฟร	-ฟ--	-ฟ-ล	-ซ-ฟ
ท่อนที่ 3							
----	---ฟ	---ค	-ร-ฟ	--คค	-ฟ-ร	-ค-ค	-ค ร ล
---ฟ	--ซล	--ลซ	-ฟ-ร	--ฟร	-ร-ร	-ฟ-ซ	-ฟ-ฟ
ท่อนที่ 4							
----	-ฟ-ฟ	-ฟ-ร	--ฟร	----	-ฟ-ร	-ร-ร	-ฟ ร ร
---ซ	-ล--	-ซ-ล	-ฟ-ซ	--ฟร	-ฟ--	-ฟ-ล	-ซ-ฟ

เพลงสาวสุดจะสวย เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ฟา แบ่งเป็นวรรคเพลงได้ 16 วรรคเพลง แต่ละวรรคมีความยาว 4 ห้องเพลง ซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

วรรคที่ 1	ลูกตกคือ	ฟ1	วรรคที่ 9	ลูกตกคือ	ฟ1
วรรคที่ 2	ลูกตกคือ	ฟ3	วรรคที่ 10	ลูกตกคือ	ฟ3
วรรคที่ 3	ลูกตกคือ	ฟ6	วรรคที่ 11	ลูกตกคือ	ฟ6
วรรคที่ 4	ลูกตกคือ	ฟ1	วรรคที่ 12	ลูกตกคือ	ฟ1
วรรคที่ 5	ลูกตกคือ	ฟ6	วรรคที่ 13	ลูกตกคือ	ฟ6
วรรคที่ 6	ลูกตกคือ	ฟ6	วรรคที่ 14	ลูกตกคือ	ฟ6
วรรคที่ 7	ลูกตกคือ	ฟ2	วรรคที่ 15	ลูกตกคือ	ฟ5
วรรคที่ 8	ลูกตกคือ	ฟ1	วรรคที่ 16	ลูกตกคือ	ฟ1

เพลงสาวสุดจะสวย มีการจบเพลงที่ลูกตก ฟ1 คือการจบที่เสียงที่ 1 ของบันไดเสียง ถือเป็นการจบที่สมบูรณ์

7.2 เพลงหน้านี้หน้าหนาว

หน้านี้หน้าหนาว	หนุ่มสาวเขาเดินเกี่ยวก้อย
ฉันแต่งตัวย้อยย้อย	เดินเกี่ยวก้อยฉัน ก็นี่ก้อย
ฉันไม่มีคู่หวัง	มาเดินตามหลัง เขายังไม่ได้
เรามาคิดคิดไป	เสียใจ ว่าเราคนจน(ซ้ำ)

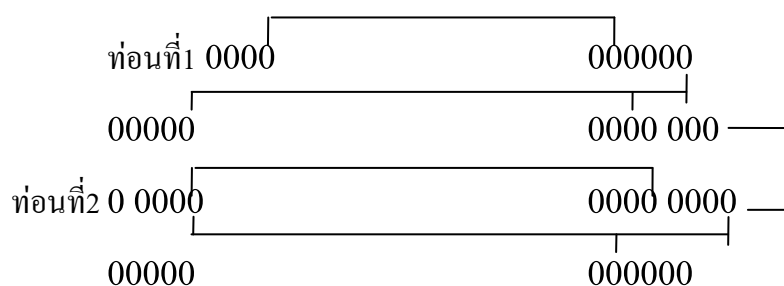
(ร้องซ้ำทั้งหมด)

ความหมาย กล่าวถึงชายคนหนึ่งที่ยังอยู่ในงานอดิเรก ด้วยความน้อยใจตัวเอง เมื่อเห็นหนุ่มสาวคู่อื่นเดินเกี่ยวก้อยกันในฤดูหนาว แต่ตนเองนั้นยังไม่มีคู่ คงเป็นเพราะว่าตนเองเป็นคนที่มีฐานะยากจนจึงไม่มีคนมารัก เพลงเพลงนี้สามารถสื่อความหมายได้ในหลายแง่ เช่น เป็นการเล่าว่าในหน้าหนาวนั้นหนุ่มสาวจะเดินเกี่ยวก้อยกันหรือเดินใกล้ชิดกันเนื่องจากความหนาว หรือสามารถสื่อความหมายอีกนัยหนึ่งว่า แสดงตนเองว่ายังไม่มีคู่ และมีฐานะยากจน เพื่อขอความเห็นใจ และความสงสารจากฝ่ายหญิง

การใช้ภาษา ผู้แต่งเลือกใช้ภาษาที่เรียบง่าย สื่อความหมายอย่างตรงไปตรงมา บางครั้งก็เลือกใช้คำที่ผิดแปลกไป จากที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้ ประโยคที่คล้องจองกัน คือประโยคที่กล่าวว่า “ฉันแต่งตัวย้อยย้อย” ซึ่งโดยปกติแล้ว จะไม่ใช่คำว่า “ย้อยๆ” มาขยายความคำว่า “แต่งตัว” แต่ผู้แต่งเลือกใช้คำว่า “ฉันแต่งตัวย้อยๆ” เพื่อให้คล้องจองกับคำว่า “เดินเกี่ยวก้อย” ในวรรคต่อไป

ฉันทลักษณ์ของบทเพลง เพลงบทนี้ผู้แต่งได้แต่งขึ้น โดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยให้ความสำคัญกับเนื้อเพลงมากกว่าเรื่องของฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของคำประพันธ์ เพื่อให้เนื้อเพลงในแต่ละวรรคมีความหมายครบถ้วนสมบูรณ์ผู้แต่งอาจใช้การเพิ่มคำ หรือวลีเข้าอีกโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องฉันทลักษณ์ ดังนั้นลักษณะของคำประพันธ์จึงเป็นแบบกลอนสวด และเป็นการผสมผสานรูปแบบของกลอนสี่ กลอนหก และกลอนแปด

มีทั้งหมด 2 บท มีสัมผัสคล้องจองระหว่างบท ในแต่ละบทมี 2 บาท แต่ละบาทมี 2 วรรค มีจำนวนคำในแต่ละวรรคไม่แน่นอน มีตั้งแต่ 4-8 คำ มีสัมผัสคล้องจองภายในวรรค และระหว่างวรรค

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

คีตลักษณ์ของเพลงหน้านี้หน้าหนาว เป็นเพลงสั้นๆ แบ่งออกเป็น 2 ท่อน ท่อนที่ 1 มี 4 วรรค ส่วนท่อนที่ 2 มี 5 วรรค เนื่องจากมีการร้องซ้ำ ในวรรคสุดท้าย ดังนั้นเพลงนี้จึงมีวรรคเพลง รวมทั้งสิ้น 9 วรรค เมื่อกำหนดทำนองในท่อนแรกเป็นทำนองแบบ A ทำนองในท่อน 2 เป็นแบบ B และโดยลักษณะของเพลงรำโทนที่เป็นเพลงสั้น นิยมร้องซ้ำอีก 2-3 เที่ยว ทำให้สามารถสังเกตเห็น ลักษณะโครงสร้างของเพลง เป็นแบบ AB AB... หรือเรียกว่า “รอนโด ฟอรัม” (Rondo Form)

ท่อนที่ 1 มี 4 วรรค							
-----	-----	- ม ค ม	- ม ค ม	-----	- ค - ม	-- ม ร	- ค - ค
-----	--- ค	- ร - ค	- ค - ซ	--- ร	- ค - ค	- ร --	ค ซ - ม
ท่อนที่ 2 มี 5 วรรค							
-----	--- ค	-- ม ร	- ม ค ม	-- ม ร	- ม ค ม	-- ม ร	- ค - ค
-----	--- ร	-- ค ร	- ซ - ม	--- ม	--- ร	-- ค ค	- ค - ค
--- ม	--- ร	-- ค ค	- ค - ค	ย้อนต้น			

มาตราเสียง จากการบันทึกโน้ตเพลง โดยเทียบเสียงกับระดับเสียงมาตรฐานสากล ของ เพลงหน้านี้หน้าหนาว จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียง โค (C Pentatonic Scale)

ซึ่งจะประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

- 1. โค(C)
- 2. เร(D)
- 3. มี(E)
- 5. ซอล(G)
- 6. ลา(A)

เพลงบทนี้ มี ระยะเวลาห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 8 เสียง หรือเท่ากับ 1 ออกเทฟ (1 Octave) ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ A (คาบสั้นน้อย เส้นที่ 2 ใต้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงสูงที่สุดคือ A (ในช่องที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ดังภาพต่อไปนี้

ระดับเสียง ต่ำสุดของบทเพลง

ระดับเสียง สูงสุดของบทเพลง

รูปแบบจังหวะของโทน เพลง หน้ำน้หน้าหนาว ใช้รูปแบบจังหวะใน มาตราจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้อง มี 2 จังหวะ และ ตัวคำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดยใช้ รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

-	+	-	+
- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน	- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของโน้ต โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะนิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลงหน้ำน้หน้าหนาว

ท่อนที่ 1							
----	----	- ม ค ม	- ม ค ม	----	- ค - ม	-- ม ร	- ค - ล
----	---- ล	- ร - ค	- ล - ซ	---- ร	- ค - ค	- ร --	ค ซ - ม
ท่อนที่ 2							
----	--- ค	-- ม ร	- ม ค ม	-- ม ร	- ม ค ม	-- ม ร	- ค - ล
----	---- ร	-- ค ร	- ซ - ม	--- ม	---- ร	-- ล ค	- ค - ค
--- ม	---- ร	-- ล ค	- ค - ค	ย้อนต้น			

เพลงหน้ำน้หน้าหนาว เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง โด แบ่งเป็นวรรคเพลงได้ 16 วรรคเพลง แต่ละวรรคมีความยาว 4 ห้องเพลง ซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

วรรคที่ 1	ลูกตกคือ	ค 3	วรรคที่ 6	ลูกตกคือ	ค 6
วรรคที่ 2	ลูกตกคือ	ค 6	วรรคที่ 7	ลูกตกคือ	ค 3
วรรคที่ 3	ลูกตกคือ	ค 5	วรรคที่ 8	ลูกตกคือ	ค 1
วรรคที่ 4	ลูกตกคือ	ค 3	วรรคที่ 9	ลูกตกคือ	ค 1
วรรคที่ 5	ลูกตกคือ	ค 3			

เพลงหน้ำน้หน้าหนาวมีการจบเพลงที่ลูกตก ค 1 ซึ่งเป็นการจบที่เสียงที่ 1 ของบันไดเสียง ถือว่าเป็นการจบแบบสมบูรณ์

คีตลักษณ์ของ เพลงฉันทราโทนไม้สวย เป็นเพลงสั้นๆ ท่อนเดียว มี 5 วรรคเนื่องจากมีการร้องซ้ำที่ วรรคที่ 3 เพลงนี้มีความยาวของวรรคเพลงวรรคละ 4 ห้อง ยกเว้น วรรคที่ 2 จะมีการยืดทำนองให้ยาวขึ้นเป็น 6 ห้อง ทำให้เพลงนี้ฟังแล้วไพเราะสะกดหู

จึงสามารถสังเกตเห็น ลักษณะโครงสร้างของเพลง ได้ง่ายคือเป็นแบบ A หรือเรียกว่า “เพลงท่อนเดียว”

เพลงบทนี้มีวรรคเพลงทั้งหมด 5 วรรค									
1	2	3	4	แทรกทำนอง		5	6	7	8
----	--- ม	- ม - ทุ	- ด - ม	--- ทุ	-- ด ม	--- ทุ	- ม - ด	- ม - ทุ	- ชุ ทุ
--- ช	- ฟ - ม	- ม ม ฟ	-- ท ช			--- ช	- ฟ - ม	- ม ม ฟ	-- ท ช
- ช - ฟ	- ม ฟ ช	- ช - ฟ	- ด - ม	ย้อนต้น					

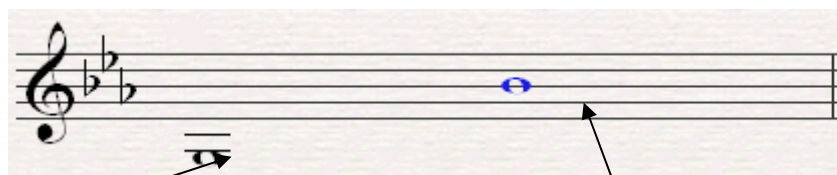
มาตราเสียง จากการบันทึกโน้ตเพลง โดยเทียบเสียงกับระดับเสียงมาตรฐานสากล ของ เพลง ฉันทรา โทณไม้สวย จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียง ฟา (F Pentatonic Scale)

ซึ่งจะประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

- 1. มี (E)
- 2. ฟา(F)
- 3. ซอล(G)
- 5. ที (B)
- 6. โค(C)

เพลงบทนี้มี ระยะห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 10 เสียง หรือเท่ากับ 1 ออกเทฟ (1 Octave) ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ G (ใต้เส้นน้อย เส้นที่ 2 ใต้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงสูงที่สุดคือ B (คาบเส้นที่ 3 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ดังภาพต่อไปนี้

ระดับเสียง ต่ำสุดของบทเพลง

ระดับเสียง สูงสุดของบทเพลง

รูปแบบจังหวะของโทน เพลง เชียร์ฉัน ใช้รูปแบบจังหวะใน มาตรการจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้องมี 2 จังหวะ และ ตัวดำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดยใช้ รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

-	+	-	+
- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน	- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของโน้ต

โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะนิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลง ฉันรำโทนไม่สวย

1	2	3	4	แทรกทำนอง	5	6	7	8	
----	--- ม	- ม - ทุ	- ด - ม	--- ทุ	-- ค ม	--- ทุ	- ม - ค	- ม - ทุ	- ซุ ทุ ทุ
--- ซ	- ฟ - ม	- ม ม ฟ	-- ท ซ		---	--- ซ	- ฟ - ม	- ม ม ฟ	-- ท ซ
- ซ - ฟ	- ม ฟ ซ	- ซ - ฟ	- ด - ม	ย้อนต้น					

เพลง ฉันรำโทนไม่สวย เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง มี มีวรรคเพลงทั้งหมด 5 วรรคเพลง แต่ละวรรคมีความยาว 4 ห้องเพลง ยกเว้นวรรคที่ 2 มี 6 ห้องเพลง มีลูกตกซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

วรรคที่ 1	ลูกตกคือ	ม1	วรรคที่ 4	ลูกตกคือ	ม3
วรรคที่ 2	ลูกตกคือ	ม5	วรรคที่ 5	ลูกตกคือ	ม1
วรรคที่ 3	ลูกตกคือ	ม3			

เพลง ฉันรำโทนไม่สวย มีการจบเพลงที่ลูกตก ม1 คือการจบที่เสียงที่ 1 ของบันไดเสียง ถือเป็นจบที่สมบูรณ์

8.2 เพลงเชียร์ฉัน

เชียร์ฉัน เป็นราวคงที่	เพลงไม่ดี ก็ไม่กล้าประชัน
เห็นเธอมา ตกประหม่าใจสั้น (ซ้ำ)	ไม่กล้าประชัน เพลงฉันก็ไม่ดี
(ร้องซ้ำทั้งหมด)	

ความหมาย เนื้อหาของเพลง เชียร์ฉัน กล่าวถึง วัฒนธรรมการเล่นรำโทน ซึ่งจะมีการร้องเพลงโต้ตอบกัน เหมือนกับลักษณะการประชัน ฝ่ายใดเลือกเพลงมาร้องได้ไพเราะ มีความหมายลึกซึ้ง ก็จะ

เป็นผู้ชนะ หรือได้รับการยอมรับว่าเก่งกว่า ดังนั้นการที่จะตัดสินใจไปประชันเพลงกับใคร ผู้นั้นจะต้องมั่นใจก่อนว่าตนเอง รู้จักเพลงมาก และจำเพลงได้แม่นยำ แต่เมื่อเห็นหญิงสาวที่ตนชื่นชอบมาเชียร์ร้อง ทำให้เกิดอาการประหม่าใจสั่น ทำให้นึกอะไรไม่ออก และไม่กล้าประชันเพลงรำโทน

การใช้ภาษา เพลงเชียร์ฉันทน์ เป็นเพลงสั้นๆ แต่สรุปใจความได้ชัดเจน แต่ละวรรคใช้คำง่ายๆ เป็นภาษาพูดทั่วไปยกเว้น คำว่า “รำวงคงที่” ที่ไม่ได้เป็นคำที่ใช้พูดกันทั่วไป แต่ผู้แต่งเลือกใช้คำว่า “คงที่” มาต่อขยายคำว่ารำวงเพื่อให้คล้องจองกันภายในวรรคเพลงเท่านั้น

ฉันทลักษณ์ของบทเพลง เพลงบทนี้ผู้แต่งได้แต่งขึ้นโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยให้ความสำคัญกับเนื้อเพลงมากกว่าเรื่องของฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของคำประพันธ์ เพื่อให้เนื้อเพลงในแต่ละวรรคมีความหมายครบถ้วนสมบูรณ์ผู้แต่งอาจใช้การเพิ่มคำ หรือวลีเข้าอีกโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องฉันทลักษณ์ ดังนั้นลักษณะของคำประพันธ์จึงเป็นแบบกลอนสุด และเป็นการผสมผสานรูปแบบของกลอนสี่ กลอนหก และกลอนแปด

มี 1 บท ใน 1 บทมี 2 บาท แต่ละบาทมี 2 วรรค มีจำนวนคำในแต่ละวรรคไม่แน่นอน มีตั้งแต่ 7-9 คำ

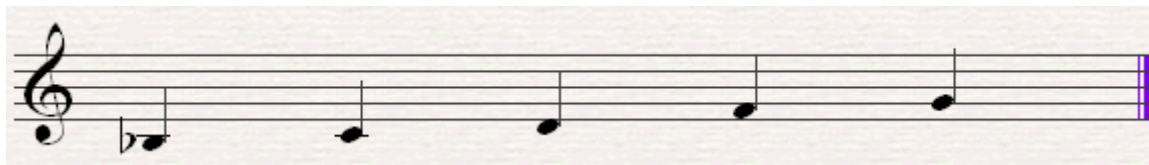
(ร้องซ้ำทั้งหมด)

คีตลักษณ์ของ เพลงเชียร์ฉันทน์ เป็นเพลงสั้นๆ ท่อนเดียว มี 5 วรรคเนื่องจากการร้องซ้ำที่ วรรคที่ 3 เพลงนี้มีความยาวของวรรคเพลงวรรคละ 4 ห้อง เพลงนี้จึงสามารถสังเกตเห็น ลักษณะโครงสร้างของเพลง ได้ง่ายคือเป็นแบบ A หรือเรียกว่า “เพลงท่อนเดียว”

เพลงบทนี้ มีวรรคเพลงทั้งหมด 5 วรรค							
----	- ร - ฟ	- ร ร ค	- ท - ชู	--- ร	-- ฟ ร	- ค ค ค	- ท ค ร
----ท	ร ค - ค	- ท ร ค	- ท - ชู	----ท	ร ค - ค	- ท ร ค	- ท - ชู
-- ร ฟ	-- ค ร	- ร - ฟ	- ท ค ร	ย้อนต้น			

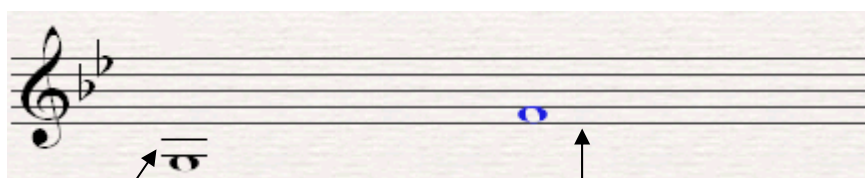
มาตราเสียง จากการบินที่กโน้ตเพลง โดยเทียบเสียงกับระดับเสียงมาตรฐานสากล ของ เพลงเชียร์ฉันทน์
จัดอยู่ในเพลงที่ใช้บันไดเสียง บีแฟลต (Bb Pentatonic Scale)
ซึ่งจะประกอบไปด้วยระดับเสียง 5 เสียงตามลำดับดังนี้

1. ที แฟลต (Bb) 2. โด(C) 3. เร(D) 5. ฟา(F) 6. ซอล(G)

เพลงบทนี้ มี ระยะห่างระหว่างเสียงร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) เท่ากับ 8 เสียง หรือเท่ากับ 1 ออกเทฟ (1 Octave)

ระดับเสียงต่ำที่สุดคือ G (ใต้เส้นน้อย เส้นที่ 2 ใต้บรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ระดับเสียงสูงที่สุดคือ F (ในช่องที่ 1 ของบรรทัด 5 เส้นที่กำกับโดยกุญแจซอล) ดังภาพต่อไปนี้

ระดับเสียง ต่ำสุดของบทเพลง

ระดับเสียง สูงสุดของบทเพลง

รูปแบบจังหวะของโทน เพลง เชียร์ฉันทน์ ใช้รูปแบบจังหวะใน มาตราจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้องมี 2 จังหวะ และ ตัวดำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดย ใช้ รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

-                    +   -   +

- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน	- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน
------------	-------------	------------	-------------

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของฉิ่ง โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะฉิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

วิเคราะห์ลูกตก เพลงเชียร์ฉันทน์

----	- ร - ฟ	- ร ร ด	- ทุ - ชู	--- ร	-- ฟ ร	- ด ด ด	- ทุ ด ร
----ทุ	ร ด - ด	- ทุ ร ด	- ทุ - ชู	----ทุ	ร ด - ด	- ทุ ร ด	- ทุ - ชู
-- ร ฟ	-- ด ร	- ร - ฟ	- ทุ ด ร	ย้อนต้น			

เพลง เชียร์ฉัน เป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ที่มีวรรคเพลงทั้งหมด 5 วรรคเพลง แต่ละวรรคมีความยาว

4 ห้องเพลง มีลูกตกซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

วรรคที่ 1	ลูกตกคือ	ท6
วรรคที่ 2	ลูกตกคือ	ท3
วรรคที่ 3	ลูกตกคือ	ท6
วรรคที่ 4	ลูกตกคือ	ท6
วรรคที่ 5	ลูกตกคือ	ท3

เพลง เชียร์ฉัน มีการจบเพลงที่ลูกตก ท3 ซึ่งไม่ได้จบที่เสียงที่ 1 ของบันไดเสียง ถือเป็นจบที่ไม่สมบูรณ์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาเพลงรำโทน: คณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ด้วยเหตุปัจจัยหลายด้านที่จะทำให้การเล่นรำโทนสูญหายไป เช่น การสื่อสาร เทคโนโลยีสมัยใหม่ และวัฒนธรรมตะวันตก เป็นต้น เหตุผลประการสำคัญที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาในเรื่องเพลงรำโทน: คณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากคณะรำโทนคณะนี้เป็นเพียงคณะเดียวในปัจจุบัน ที่ยังคงรักษาวัฒนธรรมการเล่นแบบดั้งเดิมเอาไว้ มิได้มีการเพิ่มเติมเครื่องดนตรี หรือเปลี่ยนแนวเพลงไปเป็นรูปแบบสมัยใหม่ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ เผยแพร่ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีค่านี้ ตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าให้แก่ผู้สนใจ หรือคนรุ่นหลังต่อไป ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามขั้นตอน และสรุปผล อภิปราย ตลอดจนมีข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัยมานำเสนอ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าวิจัย

1. ศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของเพลงรำโทน คณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
  - ประวัติความเป็นมาของคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ต. ไร่สะท้อน อ. บ้านลาด จ. เพชรบุรี
  - ความสำคัญ และโอกาสในการแสดงรำโทน
  - วัฒนธรรมการแต่งกายของผู้แสดงรำโทน
  - การสืบทอดการเล่นรำโทน
  - วัฒนธรรมด้านภาษา ของเพลงรำโทน
  - ทำรำประกอบเพลงรำโทน
  - การเลือก และการจัดเตรียมสถานที่ในการเล่นรำโทน
  - บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการเล่นรำโทน
  - กระบวนการในการเล่นรำโทน
  - เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในการแสดงรำโทน และหน้าทับโทน

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เพลงรำโทนของคณะรำโทนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้าน

ลาด จังหวัดเพชรบุรี

- ความหมายของเนื้อร้อง
- การใช้ภาษา
- จังหวะลักษณะของเพลง
- คีตลักษณะของเพลง
- มาตรฐานเสียงของเพลง
- รูปแบบจังหวะโทน
- วิเคราะห์ลูกตก

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัย ออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลจากแหล่งความรู้ เช่น ตำรา และเอกสารต่างๆ ที่ได้มีผู้ศึกษาวิจัยไว้แล้ว เกี่ยวกับเพลงรำโทนของจังหวัดลพบุรี
2. ข้อมูลจากวิทยากรผู้ให้ความรู้
3. ข้อมูลจากการจดบันทึก การบันทึกโน้ต บันทึกเสียง และบันทึกวิดีโอทัศน
4. บันทึกการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุป อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ สามารถสรุปประเด็นต่างๆ ของคณะรำโทนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ได้ดังนี้

วัฒนธรรมทางดนตรีของการเล่นรำโทนบ้านไร่กว้าง อ.บ้านลาด จ. เพชรบุรี

เป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ที่อยู่คู่กับชาวบ้านที่หมู่บ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อนมาตั้งแต่ก่อน สงครามโลก ครั้งที่ 2 หรือก่อนคนในรุ่น นายกรี เกิดหนู เนื่องจากอุปนิสัยของคนไทยโดยทั่วไปนั้น เป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน และชอบร้องรำทำเพลง ดังนั้นการร้องรำทำเพลงจึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากในวิถีชีวิต ชาวบ้านตำบลไร่สะท้อน ส่วนใหญ่จะมีอาชีพทำนา ทำไร่ ทำให้มีเวลาว่างจากการทำงาน ตรงกัน และชาวบ้านเกือบทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ดังนั้นเวลาที่มีเทศกาล หรือ วันสำคัญทางศาสนา หรืองานบุญ ชาวบ้านเกือบทั้งหมดจะมีส่วนร่วมไปกับกิจกรรมดังกล่าว และหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมนั้น

แล้วก็จะมีการเล่นรำโทนกันต่อ ทำให้ชาวบ้านที่นี่สามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและสามารถรักษาความเอกลักษณะในการเล่นรำโทนแบบดั้งเดิมเอาไว้ได้

ประวัติความเป็นมาของการเล่นรำโทนบ้านไร่กร่าง อ.บ้านลาด จ. เพชรบุรี

ช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา ครูสวัสดิ์ คำเพชร ได้สมัครเป็นทหาร เพื่อร่วมรบกับกองทัพไทยจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้นได้ส่งเสริมให้มีการเล่นรำโทนในหมู่ข้าราชการทหาร จัดให้มีการเล่นรำโทนในค่ายทหาร มีการแต่งเพลงเพื่อปลุกฝังจิตสำนึกให้รักชาติ และบางเพลงได้สอดแทรกความรู้ และข้อความที่ต้องการสื่อสารให้กับประชาชน เพื่อให้ข้าราชการและทหารไปถ่ายทอดให้กับชาวบ้าน และเยาวชนของชาติ

ครูสวัสดิ์ได้มีโอกาสเข้ารับการการอบรมและได้นำเพลงหลายเพลงมาเผยแพร่ให้แก่ชาวบ้านที่หมู่บ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะทอน อ. บ้านลาด ซึ่งที่หมู่บ้านนั้นมีกลุ่มวัยรุ่นที่ชอบร้องเพลง ได้แก่ นายกริ เกิดหนู นายอิน ลุ่มบุตร และเพื่อน ได้รวมตัวกันเล่นรำโทน และได้ตระเวนเล่นรำโทนตามหมู่บ้านต่างๆ ในอำเภอบ้านลาดและอำเภอใกล้เคียง เช่น บ้านลาว หรือ ในเขตอำเภอเมือง โดยมีจุดประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว และการไปจีบสาวที่อยู่ต่างถิ่น หากที่ใดมีบุญ เช่น งานวัด หรือ งานสลากภัต เป็นต้น กลุ่มของนายกริ และนายอินก็จะเดินทางไปเที่ยวงาน และไปร่วมเล่นรำโทนอยู่เสมอ และเรียกชื่อกลุ่มของตัวเองว่า “เชียร์บ้านไร่กร่าง” ซึ่งหมายถึง “คณะรำโทนบ้านไร่กร่าง”

การตระเวนไปเล่นรำโทนบ่อยๆ ทำให้คณะรำโทนบ้านไร่กร่าง เป็นที่รู้จักในหมู่นักเล่นรำโทนในอำเภอบ้านลาด และอำเภอใกล้เคียง และเป็นที่ยอมรับในหมู่นักเล่นรำโทนว่า คณะรำโทนบ้านไร่กร่างเป็นรำโทนที่มีพ่อเพลง และแม่เพลงที่มีความสามารถ ในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ความสำคัญ และ โอกาสในการเล่นรำโทน

ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 การเล่นรำโทน เป็นการละเล่นเพื่อคลายเหงา และคลายเครียดจากภาวะสงคราม แต่เมื่อสิ้นสุดภาวะสงครามแล้วการเล่นรำโทนก็ยังคงได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง แต่จุดมุ่งหมายในการเล่นรำโทนได้เปลี่ยนแปลงไป เป็นการเล่นเพื่อความเพลิดเพลินในยามว่างช่วงหัวค่ำ เพื่อเป็นการพบปะสังสรรค์ในหมู่เพื่อนฝูงหรือเพื่อโอกาสในการพบกันของหนุ่มสาว

การเล่นรำโทนจะใช้ได้เกือบทุกโอกาส แต่จะไม่ใช้ในงานอวมงคล หรือ งานศพ

โอกาสในการเล่นรำโทน สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. หลังจากการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น

หลังจากการดูหนังกลางแปลง หลังจากการชมหนังตะลุง หลังจากการชมลิเก ซึ่งจะใช้สถานที่นั้นเลย หรือจะนัดแนะกันไปยังสถานที่อื่น

2. เล่นในโอกาสสำคัญ งานมงคลต่างๆ เช่น

งานแต่งงาน ทำบุญบ้าน งานบวช วันสงกรานต์ วันออกพรรษา งานวัด ประเพณีสลากภัต

บางครั้งชาวบ้านก็นัดแนะรวมกลุ่มกันเล่นรำโทนกันโดยไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงวันสำคัญ หรือโอกาสสำคัญ อาจมีการรวมตัวกันที่บ้านคนใดคนหนึ่ง หรือตามลาน โลงแจ้ง

วัฒนธรรมการแต่งกาย

1. การเล่นรำโทนตามปกติ ในกลุ่มเพื่อน เพื่อคลายเหงา และพบปะสังสรรค์กัน

ผู้เล่นจะแต่งกายตามสบาย ด้วยชุดที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ฝ่ายชายสวมเสื้อม่อฮ่อมหรือเสื้อแขนสั้น นุ่งกางเกงขาก๊วย (บางครั้งอาจไม่สวมเสื้อ) ส่วนฝ่ายหญิงจะนุ่งผ้าถุงสวมเสื้อคอกระเช้า

2. การเล่นรำโทนในวันสำคัญ หรืองานประจำปี เช่น ช่วงเทศกาลสงกรานต์ วันลอยกระทง งานวันออกพรรษา และสลากภัต

ผู้เล่นจะแต่งกายให้เข้ากับโอกาส ด้วยเสื้อผ้าใหม่และดูสะอาดตา เช่น ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ฝ่ายชายสวมเสื้อลายดอก นุ่งโจงกระเบน ฝ่ายหญิงสวมเสื้อแขนกระบอก นุ่งโจงกระเบน

3. การเล่นรำโทนในโอกาสพิเศษ เช่น งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ทำบุญวันเกิด งานแต่งงาน งานบวช หรืองานที่มีเจ้าภาพเชิญไปเล่น ผู้เล่นจะแต่งกายสุภาพแบบไทย หรือสวมเสื้อผ้าที่ดูใหม่และสะอาดตา หากเป็นงานใหญ่มาก มีบุคคลสำคัญมาชม หรือเป็นงานของทางราชการ ฝ่ายชายสวมเสื้อราชปะแตน นุ่งโจงกระเบน หวีผมเรียบ ส่วนฝ่ายหญิงจะสวมชุดไทย ผมหักลอน

การสืบทอด การเล่นรำโทนของบ้านไร่กว้าง

การสืบทอดการเล่นรำโทน ของคณะรำโทนบ้านไร่กว้างไม่ได้มีการเปิดสอนอย่างเป็นทางการ ไม่ได้มีการจดบันทึกไว้ แต่คนรุ่นหลังจะเรียนรู้โดยการเข้าไปมีส่วนร่วม ได้ชมการแสดงอย่างต่อเนื่องแล้วค่อยๆ จดจำบทเพลงต่างๆ ซึมซับเอาวัฒนธรรมทั้งการร้องการรำ จนกระทั่งเมื่ออายุมากขึ้นก็จะ เป็นแบบอย่างต่อคนรุ่นหลังต่อไป

ในปัจจุบันโอกาสในการเล่นรำโทนลดน้อยลง รำโทนไม่ได้รับความนิยมเหมือนแต่ก่อน ทำให้วิธีการสืบทอดเปลี่ยนแปลงไป มีการสอนเด็กๆ ให้ร้องเพลงและสอนท่ารำ มีการพยายามให้เด็กมีส่วนร่วมโดยการจดบันทึกเนื้อร้อง และให้เด็กมาร่วมร้องเพลงกันมากขึ้น

ด้านการสืบทอดบทเพลง และท่ารำ ของคณะรำโทนบ้านไร่กว้าง เพลงรำโทนที่นำมาใช้ร้องกันนั้นใช้วิธีจดจำจากที่อื่นมาร้องบ้าง แต่งขึ้นมาใหม่บ้าง เพลงที่จำมาร้องบางเพลงก็สามารถจดจำมาร้องได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งเนื้อร้อง ทำนอง และท่ารำ แต่บางเพลงเนื้อร้อง ทำนอง และท่ารำอาจ ผิดเพี้ยนไปจากข้อจำกัดจากการถ่ายทอดแบบมุขปาฐะ

วัฒนธรรมด้านภาษา

เพลงรำโทนของบ้านไร่กว้างจะใช้ภาษากลางเป็นหลัก ในบางเพลงจะมีการผสมผสานภาษาถิ่นของเพชรบุรีเข้าไปด้วย ทำให้เพลงรำโทนของบ้านไร่กว้างมีความแตกต่างจากของรำโทนทั่วไป

ทำรำประกอบเพลงรำโทน

ทำรำโทน หรือการแสดงท่าทางประกอบการรำโทน เป็นไปตามธรรมชาติ โดยยึดเนื้อเพลงเป็นหลัก รู้สึกอย่างไร ก็แสดงออกไปอย่างนั้น มีการเลียนแบบท่าทางของสัตว์ตามที่เนื้อเพลงได้กล่าวถึง ท่ารำของแต่ละที่จึงมีความแตกต่างกัน แม้กระทั่งในบางครั้งท่ารำเพลงเดียวกันในที่เดียวกันนั้นก็อาจแตกต่างกัน เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์หรืออารมณ์ของผู้แสดงในตอนนั้น

การเลือกสถานที่ และการจัดเตรียมสถานที่ในการเล่นรำโทน

สถานที่ในการเล่นรำโทนนั้น จะเลือกใช้สถานที่ที่มีลักษณะเป็นที่โล่ง และกว้างพอ อาจจะเป็นลานดินหรือพื้นหญ้าก็ได้ จากนั้นจะจัดหาตะเกียงเจ้าพายุมาจุด ตั้งไว้ที่กลางลาน ในปัจจุบันจะหันมาใช้ไฟฟ้ามาช่วยให้แสงสว่างแต่ก็ยังมีตะเกียงเจ้าพายุมาตั้งตรงกลางเช่นเดิมเพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมแบบเดิมเอาไว้ ส่วนการจัดที่สำหรับนักแสดงจะจัดตามจำนวนกอง (อาจมีตั้งแต่ 2 กองขึ้นไปจนถึง 4 กองหรือมากกว่า) โดยเจ้าภาพจะเตรียมแคร่หรือ เก้าอี้ สำหรับนักแสดงแต่ละกอง

บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการเล่นรำโทน มีดังต่อไปนี้

- **เจ้าภาพ** คือผู้จัดให้มีการเล่นรำโทน เป็นเจ้าของสถานที่ หรือผู้ที่เชิญ หรือจ้างวานให้คณะรำโทนมาเล่น

บทบาท ติดต่ोजัดหาคณะรำโทน จัดเตรียมสถานที่ จัดเตรียมอาหารไว้ต้อนรับคณะรำโทน

- **หัวหน้าคณะรำโทน** เป็นเจ้าของ หรือ เป็นผู้อาวุโสที่ได้รับการยกย่องจากสมาชิกให้เป็นหัวหน้าหรือเป็นตัวแทนของสมาชิกในวง โดยปกติแล้วจะเป็นพ่อเพลงของคณะรำโทนนั้น

บทบาท รับงาน และคอยติดต่อประสานงานกับเจ้าภาพ ดูแลเรื่องค่าตอบแทน การเดินทาง การฝึกซ้อม การแต่งตัวของสมาชิก

- **พ่อเพลง และแม่เพลง** เป็นผู้ที่มามีบทบาทสำคัญต่อการเล่นรำโทนอย่างสูง เปรียบเสมือนพระเอกหรือ นางเอกในการเล่นรำโทน พ่อเพลง แม่เพลงที่เก่ง เป็นที่ยอมรับ จะต้องรู้จักเพลงมาก และเพลงนั้นนั้น จะต้องมีความไพเราะ น่าประทับใจด้วย พ่อเพลง แม่เพลงจะต้องเป็นคนที่มีไหวพริบ สามารถเลือกเพลงที่จะนำมาร้องโต้ตอบกันได้อย่างทันท่วงที และเป็นเพลงที่ไพเราะเหมาะสมในช่วงเวลานั้น พ่อเพลงแม่เพลงต้องสามารถแต่งเพลง และ ด้นสด หรือการร้องโดยใช้การ Improvise ได้

บทบาท เป็นผู้ที่ยื่นเพลง หรือเลือกเพลงที่จะนำมาร้องโต้ตอบ เป็นเหมือนตัวตัดสินของการเล่นรำโทน ว่าฝ่ายใด จะเป็นผู้ชนะ หากพ่อเพลงหรือแม่เพลง ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่สามารถคิดเพลง หรือยื่นเพลง เพื่อตอบโต้กับอีกฝ่ายได้ทัน ก็แสดงว่าฝ่ายนั้นแพ้ ซึ่งแท้จริงแล้วการเล่นรำโทนไม่ได้ให้ความสำคัญกับผลแพ้ชนะเท่าใดนัก แต่ละให้ความสำคัญกับความสนุกสนานเพลิดเพลิน จากการร้อง และการรำ เกี่ยวพาราสีกัน

- **กรรมการ** เป็นผู้ที่นำนับถือ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้อาวุโส

บทบาท เป็นเหมือนผู้ตัดสินของกีฬา คอยดูแลความสงบเรียบร้อยของผู้เล่น คอยดูแลเรื่องจำนวนเพลง ในการร้องแต่ละรอบ จัดลำดับในการร้องของผู้เล่นแต่ละกองกำหนดเวลาเริ่ม และเลิกเล่น

กระบวนการ ในการเล่นรำโทน

ในการเล่นรำโทนในแต่ละครั้ง เริ่มจากความต้องการของเจ้าภาพที่จะให้มีการเล่นรำโทน จากนั้นเจ้าภาพจึงไปปรึกษากับ กรรมการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเป็นบุคคลที่น่านับถือ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าของสถานที่ เพื่อแจ้งให้ทราบ และขออนุญาต หลังจากนั้นจึงติดต่อกับหัวหน้าคณะรำโทน ซึ่งเจ้าภาพสามารถติดต่อมาเล่นหนึ่งคณะ (หรือเรียกว่า 1 กอง หรือ 1 เซียร์ก็ได้) หรือมากกว่า ตามกำลังของเจ้าภาพ (หากเชิญคณะรำโทนมาเล่นมากกว่า 1 คณะก็จะทำให้การเล่นมีความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น) โดยจะตกลงเรื่องรายละเอียดให้เรียบร้อย ทั้งเรื่องวันเวลา และสถานที่ จำนวนผู้เล่น การแต่งกาย ค่าตอบแทน

เมื่อทราบจำนวนคณะและจำนวนผู้เล่นแล้ว เจ้าภาพจึงไปจัดเตรียมสถานที่สำหรับแสดง เตรียมอาหารสำหรับเลี้ยงนักแสดง (ในกรณีที่มีการเลี้ยงอาหาร) ส่วนตะเกียงและเครื่องดนตรีนั้น ทางคณะรำโทนจะเป็นฝ่ายจัดหามาเล่น ส่วนทางฝ่ายหัวหน้าคณะก็จะไปนัดแนะกับสมาชิกในวงและมีการชักซ้อมเตรียมเพลง, ทำรำ ไปจนถึงเสื้อผ้าการแต่งกาย

เมื่อถึงวันงานผู้เล่นรำโทนมาพร้อมกันแล้วก็จะเข้าประจำที่ตามกองที่เจ้าภาพเตรียมสถานที่เอาไว้ซึ่งลักษณะในการยืนหรือนั่งจะไม่มีรูปแบบที่แน่นอน แล้วแต่ความสะดวก หรือ โอกาส ก่อนที่จะเริ่มเล่น กรรมการจะตกลงกติกาในการเล่นกับผู้เล่น ว่าฝ่ายใดจะเริ่มเล่นก่อน และแต่ละกองจะร้องเล่นครั้งละกี่เพลง เมื่อตกลงกันได้แล้วฝ่ายเจ้าภาพหรือกรรมการจะจุดธูปเทียน ก่อนที่จะเริ่มเล่น (เพื่อเป็นการบอกกล่าวกับเจ้าที่เจ้าทาง)

เมื่อเริ่มต้นการเล่นรำโทน พ่อเพลงหรือแม่เพลงจากกองใดกองหนึ่งที่ได้ตกลงกันไว้ จะยื่นเพลงมาแล้วออกรำไปโค้งผู้เล่นจากกองอื่นออกมารำ อาจเป็นการร้องโต้ตอบกันไปมา หอกล้อ หรือร้องเพลงจิบกันระหว่างหญิงชาย เมื่อร้องเล่นได้ 3-4 เพลง (หรือตามจำนวนเพลงที่ได้ตกลงกันไว้) พ่อเพลงหรือแม่เพลงของกองต่อไปก็จะยื่นเพลงบ้าง เป็นเช่นนี้จนครบทุกกอง แล้ววนกลับมาที่กองแรกอีก

ครั้งในกรณีที่บางกองร้องอย่างต่อเนื่องไม่ยอมส่งต่อให้กองอื่นร้อง กรรมการก็จะคอยเตือน หรือ บางครั้งก็จะใช้วิธีเป่านกหวีดให้หยุด แล้วส่งต่อให้กองต่อไปขึ้นเพลงบ้าง ลักษณะการเล่นรำโทนนั้นจะ มีความสนุก และน่าสนใจ ตรงการเล่นในลักษณะคล้ายๆ การประชันกัน กล่าวคือเมื่อกองหนึ่งกองใด ขึ้นเพลงมาแล้ว อีกกองจะต้องคิดหาเพลงมาร้องโต้ตอบ หรือร้องแก้ ให้เข้ากัน หรือสอดรับกับเพลงที่ ฝ่ายแรกร้องมา ยิ่งการที่ฝ่ายใดสามารถเลือกเพลงที่ไพเราะ ประทับใจผู้ฟังก็เป็นการแสดงให้เห็นถึง ความเก่ง และไหวพริบของพ่อเพลงหรือแม่เพลงคนนั้น การร้องรับโต้ตอบกันเพลงต่อเพลง ทำให้เกิด ความสนุกสนาน การประชันจะมีผลแพ้ชนะที่การร้องเพลงโต้ตอบกันไปเรื่อยๆ จนกระทั่งฝ่ายหนึ่งฝ่าย ใด คิดเพลงไม่ออก หรือไม่สามารหาเพลงมาร้องแก้ได้ ก็จะถือว่าฝ่ายนั้น “แพ้” การเล่นรำโทนจะ ให้ ความสำคัญกับความสนุกเพลิดเพลิน จากการร้องรำทำเพลง การพูดจาโต้ตอบ หยอกเย้าและการเกี้ยวพา ราสีกัน มากกว่าผลแพ้ชนะ

เมื่อกรรมการ หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเห็นว่าเล่นกันพอสมควรแล้ว ควรหยุดพักดื่มน้ำ ก็จะมีการ หยุดเล่นชั่วคราว เพื่อพักและเปิดโอกาสให้ผู้เล่นได้พูดคุยกัน จากนั้นกรรมการก็จะให้เริ่มเล่นต่อ เป็น อย่างนี้จนถึงกระทั่งเลิกเล่น ในการเล่นรำโทน จะไม่มีการกำหนดเวลาในการเล่น ซึ่งระยะเวลาในการ เล่นแต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับโอกาส สถานที่ เข้าภาพ และผู้เล่นที่ได้ตกลงกันไว้

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในการแสดงรำโทน และหน้าทับโทน

การละเล่นรำโทนของ คณะรำโทนบ้านไร่กร่างจะใช้โทน เป็นเครื่องดนตรีหลักคือ โทน จัดอยู่ ในเครื่องดนตรีประเภท เครื่องหนัง หน้าเดียว ในกลุ่มเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเคาะ (Percussion Instrument) ตัวโทนหรือ ที่เรียกว่า “หุ่น” ทำด้วยไม้ บางที่ใช้ดินเหนียวเผาไฟมาทำหุ่น

ตัว “หุ่น” จะมีลักษณะเหมือนหม้อน้ำ ด้านบนจะมีขนาดใหญ่ ส่วนด้านล่างมีขนาดเล็ก การจึง แผ่นหนังสัตว์นั้นจะจึงกับตัวหุ่นด้านที่มีขนาดใหญ่ วิธีเล่นจะใช้มือตีสกลงไปที่หน้าโทน ส่วนที่เป็นหนัง

การเล่นแต่ละครั้งอาจมีการใช้โทนมากกว่า 1 ตัว และถ้าในเวลานั้นไม่มีโทนก็จะใช้กลองยาวตี แทนก็ได้ ส่วนเครื่องประกอบจังหวะอื่นๆ เช่น ลูกแซก ฉิ่ง ฉาบ กรับ เป็นเพียงเครื่องดนตรีที่ช่วยสร้าง สีสัน หรือ ให้นักแสดงคนอื่นมีส่วนร่วมมากขึ้นเท่านั้น จะไม่ให้ความสำคัญกับเครื่องดนตรี ประกอบจังหวะมากเท่าใดนัก จะมีหรือไม่มีก็ได้

การวิเคราะห์เพลงรำโทนคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อ. บ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

เพลงรำโทนของ คณะรำโทน บ้านไร่กร่าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีทั้งหมด 57 เพลง จัดประเภทได้ 8 ประเภทตามลักษณะเนื้อหาของเพลง ดังต่อไปนี้

ประเภทที่ 1. เพลงที่กล่าวถึงเรื่องราวในวรรณคดี จำนวน 2 เพลง
ทั้งสองเพลงเป็นเพลงที่มาจากวรรณคดีเรื่อง “ขุนช้างขุนแผน” ได้แก่

1. เพลงขุนแผนแสนสนิท
2. เพลงวันทองสองใจ

ประเภทที่ 2. เพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะสงคราม จำนวน 2 เพลง ได้แก่

1. เพลงครืน ครืน ครืน
2. เพลงออกบัตรปันส่วน

ประเภทที่ 3. เพลงที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และ เพลงปลุกใจ จำนวน 4 เพลง ได้แก่

1. เพลงไตรรงค์ธงไทย
2. เพลงพ.ศ. 2489
3. เพลงพ.ศ. 2504
4. เพลงมาพวกเรา

ประเภทที่ 4. เพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้าน จำนวน 8 เพลง ได้แก่

1. เพลงชักชวนสาวงาม	5. เพลงยามเย็นเดินเล่นชายทุ่ง (แบบที่ 2)
2. เพลงนุ่งกระโปรงแบบบาง	6. เพลงยามเย็นเดินเล่นชายห้วย
3. เพลงผมตัดลอน	7. เพลงสายบัว สายบัว
4. เพลงยามเย็นเดินเล่นชายทุ่ง (แบบที่ 1)	8. เพลงแหวนเอย ที่เคยสวมก้อย

ประเภทที่ 5. เพลงที่กล่าวชื่นชมธรรมชาติ จำนวน 4 เพลง ได้แก่

1. เพลงแก่งหินน้ำตกไทรโยค
2. เพลงชาวเกาะ
3. เพลงนกเขาของเราแต่เก่าก่อน
4. เพลงไร่ร้างน้ำใส

ประเภทที่ 6. เพลงที่กล่าวถึงความงามของหญิงสาว จำนวน 8 เพลง ได้แก่

1. เพลงดอกบัวไทย	5. เพลงโอ้เจ้าช่อมาลี
2. เพลงมองตะลึง	6. เพลงโอ้เทพไผท
3. เพลงหงส์ หงส์ หงส์	7. เพลงโอ้แม่ช่อกล้วยไม้
4. เพลงหล่อจริงนะคารา	8. เพลงโอ้แม่สายบัวทอง

ประเภทที่ 7. เพลงรักที่ใช้เกี่ยวพาราสีกันระหว่างหนุ่มสาว จำนวน 12 เพลง ได้แก่

1. เพลงใจหนอใจ	7. เพลงเมามาเมามา
2. เพลงเดือนจำเดือน	8. เพลงขวนขานาเหล
3. เพลงตามองตา	9. เพลงสาวสุดจะสวย
4. เพลงเพลินเสียงพิณ	10. เพลงสาวเอ๋ยพี่ไม่เคยเห็นหน้า
5. เพลงมอง มอง มอง	11. เพลงหน้านี้หน้าหนาว
6. เพลงมองไปแล้วอย่าได้เก้อ	12. เพลงเอ๊ะ! นี่เธอหรือไร

ประเภทที่ 8. เพลงที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมการเล่นรำโทน จำนวน 17 เพลง ได้แก่

1. เพลงใครรักใครโค้งใคร	10. เพลงรำโทนอย่าท้ออย่าถอย
2. เพลงจัดแจงสวมเสื้อเข้าที่นอน	11. เพลงไร่กร่างไม่ใช่ไร่กร่าง
3. เพลงจุดเทียนเวียนวน	12. เพลงเล่นกันอย่าคดอย่าโกง
4. เพลงฉันทรำโทนไม่สวย	13. เพลงสวยจริงเออ มาเจอเพื่อนรำ
5. เพลงฉันทรำวงไม่สวย	14. เพลงสวัสดิ์เธอจำ
6. เพลงเชียร์ฉันท	15. เพลงเสียงโทนสะอื้นใจ
7. เพลงเธอรำช่างน่าดู	16. เพลงหน้านี้หน้าฝน
8. เพลงบ้านอยู่ไกล	17. เพลงอาย อ้าย อาย
9. เพลงมามาเชิญมารำวง	

ความหมายของเพลงรำโทน

มักจะนำมาจากเรื่องราวในวรรณคดีที่เป็นที่รู้จัก เรื่องราวใกล้ตัวที่ประสบพบเห็นมา หรือการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้แต่งลงไปในเรื่องเพลง ส่วนมากจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการเล่นรำโทน หรือเกิดขึ้นในวงรำโทน

เพลงรำโทนของคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง มีเพลงที่กล่าวถึงเรื่องราวในวรรณคดี จำนวน 2 เพลง คิดเป็นร้อยละ 3.5 ของจำนวนเพลงทั้งหมด

เพลงรำโทนของคณะรำโทนบ้านไร่กร่างมีเพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะสงคราม จำนวน 2 เพลง คิดเป็นร้อยละ 3.5 ของจำนวนเพลงทั้งหมด

เพลงรำโทนของคณะรำโทนบ้านไร่กร่างมีเพลงที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และ เพลงปลุกใจ จำนวน 4 เพลง คิดเป็นร้อยละ 7.02 ของจำนวนเพลงทั้งหมด

เพลงรำโทนของคณะรำโทนบ้านไร่กร่างมีเพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้าน จำนวน 8 เพลง คิดเป็นร้อยละ 14.4 ของจำนวนเพลงทั้งหมด

เพลงรำโทนของคณะรำโทนบ้านไร่กร่างมีเพลงที่กล่าวชื่นชมธรรมชาติ จำนวน 4 เพลง คิดเป็นร้อยละ 7.02 ของจำนวนเพลงทั้งหมด

เพลงรำโทนของคณะรำโทนบ้านไร่กร่างมีเพลงที่กล่าวถึงความงามของหญิงสาว จำนวน 8 เพลง คิดเป็นร้อยละ 14.4 ของจำนวนเพลงทั้งหมด

เพลงรำโทนของคณะรำโทนบ้านไร่กร่างมีเพลงรักที่ใช้เกี่ยวพาราสีกันระหว่างหนุ่มสาวจำนวน 12 เพลง คิดเป็นร้อยละ 21.05 ของจำนวนเพลงทั้งหมด

เพลงรำโทนของคณะรำโทนบ้านไร่กร่างมีเพลงที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมการเล่นรำโทน จำนวน 17 เพลง คิดเป็นร้อยละ 29.82 ของจำนวนเพลงทั้งหมด

การใช้ภาษาของเพลงรำโทน

เพลงรำโทนจะใช้ภาษาง่ายที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ในบางครั้งมีการเล่นคำ หรือ แปลงคำเพื่อให้ได้สัมผัสคล้องจอง หรือเพื่อให้ฟังแล้วตกขบขัน บางครั้งมีการใช้คำพุ่มเพื่อยในประโยค เพื่อให้จำนวนคำของเนื้อร้องในวรรคนั้นสมบูรณ์ลงตัว แต่บางครั้งก็มีการตัดทอนคำ เพื่อให้คำในวรรคเพลงนั้นสมบูรณ์ ลงตัวเช่นกัน ผู้แต่งเพลงรำโทนจะให้ความสำคัญในเรื่องของภาษามากกว่าเรื่องฉันทลักษณ์ เพื่อให้เพลงนั้นมีความหมายชัดเจนต่อการจำเนื้อร้อง

ฉันทลักษณ์ของบทเพลง

เพลงโดยส่วนใหญ่แล้วผู้แต่งได้แต่งขึ้นโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยให้ความสำคัญกับเนื้อเพลงมากกว่าเรื่องของฉันทลักษณ์หรือรูปแบบของคำประพันธ์ เพื่อให้เนื้อเพลงในแต่ละวรรคมีความหมายครบถ้วนสมบูรณ์ผู้แต่งอาจใช้การเพิ่มคำหรือวลีเข้าอีกโดยไม่ได้คำนึง ถึงความสำคัญของเรื่องฉันทลักษณ์เท่าใดนัก ดังนั้นลักษณะของคำประพันธ์จึงเป็นแบบกลอนสดและเป็นการผสมผสานรูปแบบของ กลอนสี่ กลอนหก และกลอนแปด

เพลงรำโทนส่วนใหญ่จะมีความยาวตั้งแต่ 1- 4 บท บางเพลงก็มีสัมผัสคล้องจองระหว่างบทแต่บางเพลงก็ไม่มี แต่ทุกเพลงจะมีสัมผัสคล้องจองระหว่างวรรค และภายในวรรค

คีตลักษณ์ของเพลงรำโทน

เพลงรำโทนส่วนใหญ่ จะเป็นเพลงสั้นๆมีตั้งแต่ 1-4 ท่อน แต่ละท่อนมี 4 วรรค มักจะมีการร้องซ้ำที่วรรคใดวรรคหนึ่ง โดยมากจะเป็นวรรคที่ 3 หรือวรรคสุดท้ายของแต่ละท่อน ลักษณะโครงสร้างของเพลง หรือ ฟอรั่มของเพลงส่วนใหญ่ จะอยู่ในแบบของ รอนโด (Rondo Form) ABAB...

โดยปกติเพลงร่าโทนจะมีการใช้บันไดเสียง เพียงบันไดเสียงเดียวใน 1 เพลง จะไม่ค่อยมีการเปลี่ยนบันไดเสียงระหว่างเพลง

เพลงโดยทั่วไปมักจะมี เนื้อร้อง 4 วรรค 8 วรรค หรือ 12 วรรค ซึ่งถือว่าเป็นโครงสร้างที่สมบูรณ์ แต่ เพลงร่าโทนบางเพลงบางเพลง จะมีจำนวนวรรคไม่ลงตัว เช่น มี 5 วรรค หรือ 7 วรรค เมื่อสังเกตลักษณะโครงสร้างของเพลงแล้ว จะรู้สึกว้าขาด หรือเกินพอดี แต่เมื่อนำเพลงร่าโทนดังกล่าวมา ร้องซ้ำ 2 หรือ 4 เที้ยว จะพบว่า วรรคหรือส่วนที่เกินมานั้นเมื่อรวมกัน 2 เที้ยว หรือ 4 เที้ยว ก็จะทำให้เกิดความลงตัวพอดี

มาตราเสียง

เพลงร่าโทน ส่วนใหญ่จะใช้บันไดเสียง ห้าเสียง (Pentatonic Scale) มีระยะห่างระหว่างเสียง ร้องต่ำสุด กับเสียงร้องสูงสุด (Range ของเสียง) ตั้งแต่ 6 เสียงไปจนถึง 10 เสียง ไม่มีการกำหนดตายตัวว่าเพลงนี้ต้องขึ้นเพลงด้วยเสียงใด แต่ขึ้นอยู่กับพ่อเพลง หรือแม่เพลงว่าจะขึ้นต้นเพลงด้วยระดับเสียงใด พ่อเพลงแม่เพลงบางคนมีเสียงร้องที่สูง ก็อาจขึ้นเพลงด้วยเสียงสูง หรือ บางคนที่มีเสียงต่ำก็อาจขึ้นเพลงด้วยระดับเสียงต่ำเป็นต้น

รูปแบบจังหวะของโทน

เพลงร่าโทนบ้านไร่ร้างเกือบทุกเพลงจะใช้รูปแบบจังหวะในมาตราจังหวะ 2/4 คือใน 1 ห้องมี 2 จังหวะ และ ตัวดำ (Quarter note) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ โดยใช้ รูปแบบจังหวะดังโน้ตที่แสดงข้างใต้ ซ้ำๆ ตลอดเพลง

-	+	-	+
- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน	- ปะ ปะ ปะ	- โทน - โทน

กำหนดให้เครื่องหมาย - และเครื่องหมาย + ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงจังหวะ ของฉิ่ง

โดยกำหนดให้เครื่องหมาย - แทนจังหวะฉิ่ง และเครื่องหมาย + แทนจังหวะ ฉับ

ลูกตกของเพลงร่าโทน

เพลงโดยทั่วไปส่วนใหญ่แล้วจะให้ความสำคัญกับลูกตกสุดท้ายของเพลง ที่มักจะต้องจบด้วย ลูกตกที่ 1 ยกตัวอย่างเช่น เพลงที่ใช้บันไดเสียงโด ลูกตกสุดท้ายของเพลง มักจะใช้เสียง โด ซึ่งถือว่าเป็น

การจบเพลงที่สมบูรณ์ แต่สำหรับเพลงรำโทนแล้ว ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจบเพลงที่เสียงแรกของบันไดเสียงเท่าใดนัก เนื่องจากเพลงรำโทน เป็นเพลงที่มักจะร้องซ้ำ วนไปเรื่อยๆ หรือมีการร้องเพลงต่อเนื่องกันหลายเพลง

เพลงที่ไม่ได้จบที่ลูกตกเสียงแรกของบันไดเสียง ทำให้ผู้เล่นมีความรู้สึกว่ายังไม่จบ และมีการขึ้นเพลงใหม่มาร้องต่อไปทำให้การเล่นเกิดความต่อเนื่อง และ ไม่สะดุด ในกรณีที่ต้องการจบ หรือหยุดเล่น พ่อเพลงหรือแม่เพลงที่มีประสบการณ์จะเลือกเพลงที่จบด้วยลูกจบเสียงแรกของบันไดเสียง เพื่อให้เกิดความรู้สึกจบอย่างสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

การละเล่นรำโทน เป็นการละเล่นพื้นบ้านที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม จากการศึกษาเพลงรำโทน: คณะรำโทนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงแนวทางในการปฏิบัติที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ การละเล่นรำโทน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปัจจุบันมีการเล่นรำโทนน้อยลง ทำให้เพลงรำโทนมีจำนวนลดน้อยลงไปด้วย เนื่องจากถูกลืมเลือนไปตามกาลเวลา และเพลงรำโทนที่มีอยู่เดิมนั้นมีอายุมากแล้ว จึงควรมีการแต่งเพลงรำโทน เพิ่มเติมเพื่อให้เพลงที่แต่งขึ้นมีเนื้อหาที่ทันสมัย และเข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบัน
2. ในปัจจุบัน เด็กและเยาวชนได้รับการส่งเสริมให้กล้าแสดงออกในหลายด้าน ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะส่งเสริมให้มีการเล่นเพลงรำโทนในเด็กและเยาวชนท้องถิ่น มีการสอนการเล่นรำโทนซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียน โดยมีการปรับแต่งเนื้อหาของเพลง เป็นเรื่องความรู้รอบตัว และเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา แทนการเกี่ยวพาราสิของหนุ่มสาว ทำให้คนรุ่นใหม่รู้จักการเล่นรำโทนมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร. (2544). **คู่มือวัฒนธรรม-วิถีชีวิตไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พิเศษการพิมพ์. กรมศิลปากร. (2544). **เครื่องดนตรีไทย**. กองวรรณกรรม และประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร.
- กาญจนา อินทรสุวานนท์. (2538). **ร่างมาตรฐาน**. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด. ----- . (2532). **มนุษยศาสตร์ปริทัศน์ วิเคราะห์รูปแบบเพลงพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- การปฐมศึกษาจังหวัดลพบุรี. (2540). สำนักงาน. **รำโทน**. ลพบุรี : เอกสารส่งเสริมการเรียนรู้ท้องถิ่น จังหวัดลพบุรี.
- กฤษณา แสงทอง. **เพลงปฏิพากย์: วัฒนธรรมการดนตรี และ ภาพสะท้อนทางสังคมของ ชาวตำบลเถาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์**. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2542). สำนักงาน. **ศิลปะการแสดงของไทย**. กรุงเทพมหานคร: นาฏศิลป์ลพบุรี. วิทยาลัย. (2537). **รำโทนฉบับสมบูรณ์**. กรมศิลปากร กองศิลปศึกษา.
- ปราณี วงษ์เทศ. (2521). **เพลงพื้นบ้าน จังหวัดสุโขทัย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น ----- . (2539). **สังคมและวัฒนธรรมในอุษาคเนย์**. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2546). **ประวัติการดนตรีไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- พจนารถ แสงประดับ. (2538). **ศึกษาชีวิตประวัติและผลงานวรรณกรรมเพลงบอกของสร้อย เสียงเสนาะ**. ปริญญาโท ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทร-วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณราย คำโสภา. (2538). **การวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านกัณฑ์ของหมู่บ้านดงมัน จังหวัดสุรินทร์**. ปริญญาโท ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พวงศกา คุโรวาท. (2539). **ศิลปะ และ วัฒนธรรมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- คุณหญิง บริภัทร ณ อยุธยา. หม่อม. (2536). **รำไทย ศิลปะการฟ้อนรำ พื้นเมืองภาคต่างๆ ทั่วประเทศ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ต้นอ้อ
- วิลาวัณย์ ฤดีสานต์. (2546). **หนังสือคู่มือนำเที่ยว : เพชรบุรี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงเทพฯ.
- ศักดิ์ ศิริพันธุ์. **เพชรบุรี ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรม**. บริษัทด้านสุทธา การพิมพ์ จำกัด, 2543 ศศิธร สมัยกุล. **เพลงรำโทน : กรณีศึกษาจังหวัดลพบุรี**. ปริญญาโท ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร 2547

- สาคร พรหมนิน. (2538). *วิเคราะห์วัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็ก อำเภอบางแพ่ง จังหวัด นครศรีธรรมราช*. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้. สุกัญญา สุจฉายา. *เพลงพื้นบ้านศึกษา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย พิมพ์ครั้งที่ 2, 2543.
- สุภักดิ์ อนุกุล. *เพลงพื้นบ้านภาคกลางและภาคตะวันตก*. สำนักพิมพ์ สุวีริยาสาส์น กรุงเทพฯ, 2546
- สุมาลย์ เรืองเดช. (2518). *ดนตรีพื้นบ้านทางมานุษยวิทยา*. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- สมจิตร กัลยาศิริ. (2524) *การวิเคราะห์เพลงพื้นเมืองและการละเล่นพื้นเมืองของจังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- สมทรง กฤตมโนรต. (2536). *รำโทน ความสนุกสนานของคนไทยสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2*. กรุงเทพมหานคร: ศิลปวัฒนธรรม.
- อังศมา ใจเข็ม (2538) *ดนตรีพื้นบ้านทางมานุษยวิทยา*. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2537). *วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมแนวมานุษยวิทยา*. โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรวรรณ บรรจงศิลป์. (2534). *ความคิดและภูมิปัญญาไทย*. ชุติศรียงศิลป์. งานวิจัย. อัดสำเนา.

ภาคผนวก

เนื้อร้องเพลงรำโทน ของคณะรำโตนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อ. บ้านลาด จ. เพชรบุรี

1. เพลง แก่งหินน้ำตกไทรโยค

แก่งหินน้ำตกไทรโยค

น้ำใสไหลโสก เป็นละอองฟองฝอย

ฝูงปลา ก็พากันล่องลอย

พระวงหลงคอย อยู่กับแม่คงคา

เปรียบเหมือน ชีวิตของหนุ่มสาว

รักเรา ต้องมีมารยา

ไอ้หน้าใจหญิง กลอกกลิ้งไปมา

ไอ้หน้าใจชาย กลอกไปกลอกมา

ไอ้อนิจจา รักมันไม่แน่นอน

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

2. เพลง ขุนแผนแสนสนิท

ขุนแผน แสนสนิท

เป็นผู้มีฤทธิ์ เวทมนต์คาถา

แต่ก่อน จะได้พิมพา

เวทมนต์คาถา นั้นเอง

พิมพาเป็นหญิงไม่ดี

คุณสุภาพสตรี อย่าเอาเยี่ยงอย่าง

พูดอะไร ก็ไม่จริงจิง

พูดอะไรก็ไม่จริงจิง

คำพูดของนาง ไม่แนไม่นอน

ขุนช้าง มาทีหลัง

มารักร้อยชั่ง เสียแล้วละสิ

หัวล้าน เขามีของดี

หัวล้าน เขามีของดี

เป็นลูกเศรษฐี มั่งมีเงินทอง

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

3. เพลง ครีน ครีน

ครีน ครีน ครีน

เสียงป็นสนั่น โลกา

ญี่ปุ่นมารบอังกฤษ

ญี่ปุ่นมารบอังกฤษ

เป็นพันธมิตร กับอเมริกา

เรือบินมาตีเครื่องบิน

บินวนอยู่ทะเลได้

ทิ้งระเบิด ทิ้งระเบิด ทำลาย

คิดไปแล้วมันน่ากลัว

อังกฤษตีรัน ญี่ปุ่นถอยหนี

อังกฤษตีรัน ญี่ปุ่นถอยหนี

พวกเราทางนี้ ขุดหลุมหลบภัย

(ญ) ขุดอะไรอยู่จะพี่

(ช) มาทางนี้ก่อนซิน้อง

(ญ) ขุดอะไรอยู่จะพี่

(ช) มาทางนี้ก่อนซิน้อง

พวกเราทั้งสอง ขุดหลุมหลบภัย

4. เพลง ใครรักใครโค้งใคร

ใครรักใครโค้งใคร

ใครรักใครโค้งใคร

ไม่ต้องเกรงอกเกรงใจ

ใครรักใครโค้งออกมารำ

ใครรักใครโค้งออกมารำ

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

5. เพลง จัดแจงสวมเสื้อเข้าที่นอน

จัดแจงสวมเสื้อเข้าที่นอน

เสียงโชนสะท้อน เอียงหูเข้ามาฟัง

คู่รักฉันมาหรือยัง

คู่รักฉันมาหรือยัง

คืนนี้ไม่มีหวัง

คืนหลังฉันต้องนอน

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

6. เพลง จุดเทียนเวียนวน

(สร้อย) จุดเทียนเวียนวน

เรามาหลายคนวนเอ๋ยวนเวียน

จุดเทียนเวียนวน

เรามาหลายคนวนเอ๋ยวนเวียน

หมุนทัพสลัปเปลี่ยน

เรามาจุดเทียนเวียนเอ๋ยเวียนวน

ข้าวเหนียวเม็ดยาวๆ

ทั้งข้าวจ้าวมันเม็ดสั้นสั้น

ข้าวเหนียวเม็ดยาวๆ

ทั้งข้าวจ้าวมันเม็ดสั้นสั้น

ข้าวเหนียวข้าวจ้าว

มันก็ไอ้ข้าวเหมือนกัน

สะเดากลางคอน

พอแตกใบอ่อนเป็นพุ่มเป็นพวง

สะเดากลางคอน

พอแตกใบอ่อนเป็นพุ่มเป็นพวง

สะเดาว่าขม

ยังพ่ายคารมหญิงลวง

(สร้อย)

7. เพลง ใจหนอใจ

ใจหนอใจ

ถ้าแม่เปิดได้ เหมือนดั่งบานประตู่

จะเปิดให้ดู

หัวใจ

กินเกลือ กันคนละชาม

กินน้ำ กันคนละขัน

กินพริก กันคนละเม็ด

ซีใครจะเผ็ด ก่อนใคร

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

8. เพลง ฉันรำโทนไม่สวย

ฉันรำโทนไม่สวย ล้าสมัย

หนุ่มสาวไทยขอความกรุณา

ฉันรำด้วยเธอจงช่วยเมตตา

ฉันรำด้วยเธอจงช่วยเมตตา

ขอความกรุณาฉันมาแต่ไกล

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

9. เพลง ฉันร้างไม่สวย

ฉันร้างไม่สวย ล้าสมัย
ฉันรำด้วยเธอจงช่วยเมตตา
ขอความกรุณาฉันมาแต่ไกล

หนุ่มสาวไทยขอความกรุณา
ฉันรำด้วยเธอจงช่วยเมตตา

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

10. เพลง ชักชวนสาวงาม

ชักชวนสาวงาม
อนิจจารูปหล่อ
เอาเรือนต์เข้ามารับ (ชะ)
รักเธอคนเดียว

พื่อนรำถวายหลวงพ่อ
คิ้วต๋อยักคิ้วข้างเดียว (ชะเอ็งเอ็งเอย)
ขากลับชักระไรน้ำเชียว
น้ำเชียว อุตส่าห์มารับ

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

11. เพลง ชาวเกาะ

ฟังเสียงเพลงชาวเกาะ
สายน้ำ หลังไหล
มาพบหาดทรายอยู่ช่า ช่า
ลมทะเลพัดคลื่น....
ลมทะเลพัดเย็น
เย็น เย็น เย็น ชมชื่นหัวใจ

ไพเราะเสนาะจับใจ
สายน้ำ หลังไหล
มาพบหาดทรายอยู่ช่า ช่า
เพลีนคูคลื่นกระเซ็น
เย็น เย็น เย็น ชมชื่นหัวใจ

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

12. เพลง เขียร์ฉัน

เขียร์ฉัน เป็นร้างคงที่
เห็นเธอมา ตกประหม่าใจสั้น
ไม่กล้าประชัน เพลงฉันก็ไม่ดี

เพลงไม่ดี ก็ไม่กล้าประชัน
เห็นเธอมา ตกประหม่าใจสั้น

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

13. เพลง ดอกบัวไทย

ดอก บัว ไทย
แต่ฉันมอง
เธอนั้นสวยจริงจริง
ฉันรักเธอหนักหนา
หากเธอตาย
(มะมา) ตายด้วยกัน

นั้นช่างงาม ผุดผ่อง
เห็นว่าเธอ สวยกว่า
สวยยิ่งกว่าเทพธิดา
รักกว่าดวงชีวัน รักกว่าดวงชีวัน
ฉันต้องวายชีวัน
ไปสวรรค์คู่กันกับเธอ ไปสวรรค์คู่กันกับเธอ

เธอเปรียบเหมือนพระจันทร์
สายลมโบก
สายลมโบก

ตัวฉันเปรียบเหมือนพื้นโลก
ฟ้าโลกเป็นของคู่กัน
ฟ้าโลกเป็นของคู่กัน

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

14. เพลง เดือนจำเดือน

เดือน..จำ..เดือน
ยามเย็นไม่เห็นน้องมา
ที่จริงมันต้องหยุดพัก
สาวงามอย่าได้อาวรณ์
จะพาน้องจรไปตอนเที่ยงคืน

สาวน้อยลอยเลื่อน เหมือนเดือนจากฟ้า
ในอุราของพี่สะท้อน
มานั่งฝากรักกันไว้เสียก่อน

(แหม) สาวงามอย่าได้อาวรณ์

(ซ้ำทั้งหมด)

15. เพลง ตามองตา

ตามองตา
รู้สึกเสียวซ่าทรวงใน
จะว่าหลงฉันไม่หลง
ความรักมันหนักหัวใจ
เธอรู้บ้างไหม ว่าฉันรักเธอ

สายตาแลจ้องมองกัน
จะว่ารักฉันก็ว่ารัก
ฉันยังอดโค้งเธอไม่ได้
ความรักมันหนักหัวใจ

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

16. เพลง ไตรรงค์ธงไทย

ไทย สวัสดิ์ มาร่วมไมตรีกับไทย
ไตรรงค์ธงไทย
สวยสะอาด

ไทยมาสวัสดิ์ มาร่วมไมตรีกับไทย
พวงมาลัยเป็นดอกไม้ของชาติ
สวยดังธรรมชาติ สวยสะอาดตาชาย

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

17. เพลง เธอรำช่างน่าดู

(ช) เธอรำ ช่างน่าดู
(ญ) รำก็รำ อย่ามาทำพุดจา
เดี๋ยวจะว่า ว่าเสียก็ให้อาย
(ช) รักนะซีถึงมาออนพุดจา
(ช) รับรักพี่หน่อยได้ไหม
(ญ) อ้อย ไม่ได้หวานใจเธอมี

ถ้าแม่รำคู่ ก็จะเป็นบุญตา
รำ ก็รำอย่ามาทำพุดจา

(ญ) เสียเวลาคงไม่สนใจ

(แหม) รับรักพี่หน่อยได้ไหม

(ช) ไม่เป็นไร หวานใจไม่มี

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

18. เพลง นกเขาของเราแต่เก่าก่อน

นก เขา ของเราแต่เก่าก่อน
 แม่นกเขาเดือน(แหม)มาเดือนลิ้มรัก
 (ทำนองเพลงสีน้ำตาล)

น้อย นอย น้อย นอย ละ นอย ละ นอย
 หน้อย นอย หน้อย นอย น้อย นอยๆ หน้อย
 บ้านนี้ (เออเอ) ะไรเมื่อนี้
 ขอฝากรักไว้ รับน้ำใจ พี่สักคน

บินพราวจากจร (เออเอ) มาร่อนลิ้มรัง
 ลิ้มพุ่มไม้ใบบัง ลิ้มกระทั่ง จู๋สุกกรู

หน้อย นอย นอย น้อย ละนอย ละนอย ละนอย
 นอยนอยน้อยนอย ละนอย ละนอย หน้อย นอย
 นานๆมาที (เอ้อเอ) สักหน
 บ้านพี่คนจน เธอจงช่วยเมตตา

19. เพลง นุ่งกระโปรงแบบบาง

นุ่งกระโปรงแบบบาง
 ใส่เสื้อยกไหล่
 ใครใคร ก็ไม่มีเหมือน (ชะเอ็งเอ็งเอ)

ทารุสปากแดง
 ความรักเข้ามาเตือน
 ออกสะเทือนถึงเธอไม่วาย

สมร่างแม่อรทัย
 ใครใคร ก็ไม่มีเหมือน
 ชอบแกลิ่งให้ชายสะเทือน
 ออกสะเทือนถึงเธอไม่วาย

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

20. เพลง บ้านอยู่ไกล

บ้านอยู่ไกล ฉันยังอุตสาห์มา
 ถึงแม่ถึงแม่รูปไม่สวย
 จะขอรำด้วยคู่กันกับเธอ
 โปรดยิ้มให้ฉันก่อนซักนิด
 ถึงแม่ถึงแม่รูปไม่งาม
 จะขอรำตามคู่กันกับเธอ

แก้วตา ฉันขอรำด้วย
 จะขอรำด้วยคู่กันกับเธอ
 อย่าได้คิด ว่าฉันนั้นเลวทราม
 จะขอรำตาม คู่กันกับเธอ

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

21. เพลง ผมตัดลอน

ผม ตัดลอนช่างแลดูอง ช่างแลดูงาม
 เดินตาม ไม่วายแลมอง
 หล่อ จริงนะคารา
 ยิ้มยิ้มสองแก้มนำชม (แหม)
 ฉันอยากจะชมแม่ผมตัดลอน

ฉันอุตสาห์เดินตาม
 ฟันทองของน้องขั้คมัน
 งามตา จริงแม่ตัดผม
 ยิ้มยิ้มสองแก้มนำชม

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

22. เพลง พ.ศ. 2489

พอ สอง สี่ แปด เก้า
 นำสงสาร อนันมหิดล (แหม)
 มาสิ้นพระชนม์เมื่ออายุยังเยาว์
 พี่ตายน้องชายเข้ามาแทน
 มาจากดินแดน อเมริกา
 พระบิดาเขามาเยี่ยมศพ
 เป็นลมสลบ อยู่ที่ศพลูกยา

ไทยเรา มันเศร้า ทุกคน
 นำสงสาร อนันมหิดล
 พี่ตายน้องชายเข้ามาแทน
 พระบิดาเขามาเยี่ยมศพ

23. เพลง พ.ศ. 2504

พอ สอง พันห้าร้อยสี่
 ชาวบ้านก็มาชุมนุม
 ต่อไปนี้ผู้ใหญ่จะขอกกล่าว
 ทางการเขาสั่งมาว่า
 ให้ชวานาเลี้ยงเป็ดและสุกร
 ฝ่ายตาสีหัวคลอน
 ผู้ใหญ่ลืกลูกขึ้นตอบทันใด
 สุกรนั้น ไชรี หมาน้อยธรรมดา

ผู้ใหญ่ลืกลองประชุม
 มาชุมนุมที่บ้านผู้ใหญ่ลี
 ถึงเรื่องราวที่ได้ประชุมมา
 ทางการเขาสั่งมาว่า
 ถามว่าสุกรนั้นคืออะไร
 ผู้ใหญ่ลืกลูกขึ้นตอบทันใด
 หมาน้อย หมาน้อยธรรมดา

24. เพลง เพลินเสียงพิณ

เพลิน เสียงพิณ
 เพื่อนเธอพบเธอบ้างไหม
 พบเธออยู่บนแงหิน
 คิดพิณ คิดพิณ คิดพิณ

ไฉนเสียงเพลงมาแต่ไกล
 รู้สึกเสียใจ พี่ไม่ได้พบเธอ
 กำลังคิดพิณกันอยู่เพลิดเพลิน
 คิดพิณ คิดพิณ คิดพิณ

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

25. เพลง มอง มอง มอง

มอง มอง มอง
 แล มองไป
 ไส ลา ลา ลา ลา ลา
 ฉันมาด้วยความรักเธอ

ได้แต่แลมอง มองไม่เห็นใคร
 โอ้แม่หวานใจ ของพี่ก็มา
 ไส ลา ลา ลา ลา ลา
 ฉัน มาด้วยความรักเธอ

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

26. เพลง มองตะลึง

มองตะลึง

กระต่ายน้อย ลอยจันทร์

เกิดชาติหน้า ไม่เทียมเท่าเธอ

จันทร์วันเพ็ญ

ดวงพระจันทร์ นั่นคือเธอ

อยากได้เธอ มาเป็นขวัญตา

คิดถึงเฝ้าแต่แลหา

กระต่ายน้อย ลอยจันทร์

กระต่ายเดิน โดดละเมอ

ดวงพระจันทร์ นั่นคือเธอ

27. เพลง มองไปแล้วอย่าได้เก้อ

มองไปแล้วอย่าได้เก้อ

มองมองไป (จิตใจไหวหวั่น)

คู่รักฉันคล้ายกันกับเธอ

มองเสียจนเก้อ

มองมองไป (จิตใจไหวหวั่น)

คู่รักฉันคล้ายกันกับเธอ

เธอ นี่แหละหนา

อยากจะมีคู่ไว้

ขอทำนายทายทัก

ว่าคนรักกำลังร้าย

มีผีอยู่ไหน

มีอะไรบอกมา

ใครทายก็ถูก

คลื่น ก็สาดก็ซัด

พายเรือ ทวนลม

เกิดมาฉันยังไม่เคยรัก

เทวดา คลใจให้มาเจอ

ฉันรักเธอ ฉันจะไม่บอกใคร

ที่รักเธอนี้คือใครกัน

มองมองไป (จิตใจไหวหวั่น)

ที่รักเธอนี้คือใครกัน

มองมองไป (จิตใจไหวหวั่น)

ที่จะพา ให้สุขใจ

แต่ไม่รู้อยู่ไหน

ว่าคนรัก กำลังร้าย

มีไฟ อยู่ที่ไหน

มีตา ได้จุมูก

มีจุมูกได้ตา

พายัดฉันกลัวเรือล่ม

ฉันกลัวเรือล่ม พายจอดพายจอด

หวั่นใจนักกลัวรักจะละเมอ

เทวดา คลใจให้มาเจอ

ฉันรักใครฉันจะไม่บอกเธอ

28. เพลง มาพวกเรา

มา พวกเรา

ปรองดองฉันพี่น้องและพี่

รักกันดีดี อย่าให้มีร้ายราน

มาตั้งวงเข้าเป็นสามัคคี

ปรองดองฉันพี่น้องและพี่

รักกันดีดี อย่าให้มีร้ายราน

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

29. เพลง มามาเชิญมารำวง

มามาเชิญมารำวง

มารำวงไทย

คู่ของใคร คู่ของใคร

เป็นการเสริมส่ง รำวงของไทย

คู่ของใคร คู่ของใคร

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

30. เพลง เมมา เมมา

(ชาย) เมมา เมมา เมมา

ไปไม่ไหวแล้วแม่โถมยง

พาพี่ไปส่งที่บ้านฉันที

(หญิง) เรื่องอะไรของฉัน

ใครใช้ให้แก่ ใช้ให้แก่ ดิกริ

(ชาย) พุทโธ! อีแม่น้องรัก

วันนี้เรามี(สุ)ราทิน

วันนี้กินเหล้าเสียให้เมายืนง

ไปไม่ไหวแล้วแม่โถมยง

จะมาไหว้วาน จูจี

ตายเสียก็ดี อยู่หนักแผ่นดิน

อย่ามาแข่งชัก ให้พี่ตายดิน

วันนี้เรามี(สุ)ราทิน ตายเสียก็ดีเสียให้เมายืนง

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

31. เพลง ขวนยาหล

ขวนยาหล

หัวใจว่าแห่ว

ไปซื้อเปลขวน

จะไปซื้อเปลขวน

จะได้เมียสาว

ขวนยาหล

ไม่รู้จะเหไปหาใคร

มาไถยยาวยาว

มาไถยยาวยาว

จะกล่อมเข้ากล่อมเย็น

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

32. เพลง ยามเย็นเดินเล่นชายทุ่ง (แบบที่ 1)

ยามเย็นเดินเล่นชายทุ่ง

แต่งตัวมายั่วสาว สาว

นุ่งกางเกงขายาว

ผ้าขาวม้าคาดพุง นุ่งกางเกงขายาว

แต่งตัวมายั่วสาว สาว

ผ้าขาวม้าคาดพุง

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

33. เพลง ยามเย็นเดินเล่นชายทุ่ง (แบบที่ 2)

ยามเย็นเดินเล่นชายทุ่ง

แต่งตัวมายั่วสาว สาว

นุ่งกางเกงขาก๊วย

ผ้าขาวม้าคาดพุง นุ่งกางเกงขาก๊วย

แต่งตัวมายั่วสาว สาว

ผ้าขาวม้าคาดพุง

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

34. เพลง ยามเย็นเดินเล่นชายห้วย

ยามเย็นเดินเล่นชายห้วย	มาเจอสาวสวยอาบน้ำกันหลายคน
มองดูไม่รู้ว่าเป็นใคร	มองดูไม่รู้ว่าเป็นใคร
(ชะ) แม่บัวบังใบ	โอ้แม่สายลมบน

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

35. เพลง รำโทนอย่าท้ออย่าถอย

รำโทน อย่าท้ออย่าถอย	หิวข้าว ก็ทนเอาหน่อย
คนรักเขามากอย อยู่ข้างหน้า	เป็นตายก็ไม่ว่า
เราเกิดมาเป็นนักรำโทน	

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

36. เพลง ไร่ร้างน้ำใส

ไร่ร้างน้ำใส	ใครใครตั้งใจมาตัด
เสียดายไม่มีคนรัก	เสียดายไม่มีคนรัก
ตั้งใจจะมาตัด	นี้รักก็ให้อาย

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

37. เพลง ไร่ร้างไม่ใช่ไร่ร้าง

ไร่ร้างไม่ใช่ไร่ร้าง	จะบอกตามตรง ด้วยความจริงใจ
ผิดไปขออภัยด้วยหนา	ผิดไปขออภัยด้วยหนา
ยกมือวันทา ฉันมาแต่ไกล (เอ๋ เออ เอ)	ฉันมาแต่ไกล ฉันมาแต่ไกล

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

38. เพลง เล่นกันอย่าคดอย่าโกง

เล่นกันอย่าคดอย่าโกง	เลือกโค้งเอาตามชอบใจ
อยู่ในวงโค้งได้ทั้งนั้น	อยู่ในวงโค้งได้ทั้งนั้น
ไม่ต้องเถียงกัน ว่าหญิงว่าชาย	

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

39. เพลง วันทองสองใจ

วันทอง เป็นคนสองใจ	เชื่อไม่ได้ หัวใจวันทอง
ตัดใบตอง หมายถึงจะรองเลือด	ตัดใบตอง หมายถึงจะรองเลือด
เอามีดมาเชือด ให้เลือดไหลนอง	
ขุนช้างบอกว่าขุนแผนตาย	ขุนช้างบอกว่าขุนแผนตาย
เอากระดูมาให้ เป็นกำยเป็นกอง	

อ่า อ่า อ่า อ่า มั่นนำหัวเราะ

อย่ามาอเฮาะ อีแม่วันทอง

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

40. เพลง สวยจริงเออ มาเจอเพื่อนรำ

สวยจริงเออมาเจอเพื่อนรำ

สวยงามข้าเพื่อนรำตั้งมากมาย

มีเสน่ห์หัดดีต้องตาชาย

มีเสน่ห์หัดดีต้องตาชาย

ยิ้มชมมายคล้ายเทพธิดา

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

41. เพลง สวัสดิ์เธอจำ

สวัสดิ์เธอจำ

ฉันมาจะขอรำด้วย

แต่รำไม่สวย

รำด้วยกับแม่งามข้า

รำด้วยกับแม่งามข้า (ชะเอ็งเอ็งเอย)

ตั้งแต่นั้นเกิดมา

สัญญาว่าไม่เคยรำ

ฉันจะได้จำ

ไปรำให้คู่รักคู่

ไป ไปรำให้คู่รักคู่

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

42. เพลง สายบัว สายบัว

สายบัว สายบัว สายบัว

ให้น้องเตรียมตัวชั้นหมากจะมา

เดือนสี่ต่อกับเดือนห้า

เดือนสี่ต่อกับเดือนห้า

ชั้นหมากจะมา ให้น้องเตรียมตัว

สายบัว สายบัว สายบัว

ให้น้องเตรียมตัวชั้นหมากจะมา

เดือนห้าต่อกับเดือนหก

เดือนห้าต่อกับเดือนหก

ชั้นหมากไม่ยก ห่อหมกขึ้นรา

43. เพลง สาวสุดจะสวย

(สร้อย) สาว สุดจะสวย

รูปร่างล้ำรวยเอวกลมสมหน้า

ถ้า ใต้น้องเข้ามาเป็นคู่

ถ้า ใต้น้องเข้ามาเป็นคู่

จะเก็บใส่ตู้เอาไว้บูชา

ขาขึ้น ขึ้นทางเขาวง

ขางลง ลงทางเขาวง

ตามน้อง ตามน้องไม่ทัน

ชะเออเอย หมดปัญญา

(สร้อย)

ขาขึ้นขึ้นทางพระองค์

ขาลงลงทางหูกะเชียง

มาตามน้องมาตามน้องไม่เคียง

ชะเออเอย หมดปัญญา

44. เพลง สาวเอ๋ยพี่ไม่เคยเห็นหน้า

สาวเอ๋ยพี่ไม่เคยเห็นหน้า

สวยจริงน้อง (ยิ้มมอชิงเพลิน)

ฉันรักเหลือเกิน ก็ยังเกรงใจนัก

รักเขาตัวเราไม่เทียมศักดิ์

เวลาตกยากก็ไม่รักเราเลย

เป็นบุญตาวาสนาเหลือเกิน

ช่างหล่อจริงน้อง (ยิ้มมอชิงเพลิน)

รักเขาตัวเราไม่เทียมศักดิ์

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

45. เพลง เสียงโทนสะอื้นใจ

เสียงโทน เสียงโทนสะอื้นใจ

จัดแจงสวมเครื่องแต่งตัว

เสร็จแล้วให้รีบออกเดิน

หาความเพลิดเพลินในวงรำโทน

ฉันอยู่ไม่ได้ เพลินใจเสียเหลือเกิน

ผัดหน้าหวีหัว ไยมัวรอเนิ่น

เสร็จแล้วให้รีบออกเดิน

หาความเพลิดเพลินในวงรำโทน

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

46. เพลง หงส์ หงส์ หงส์

หงส์ หงส์ หงส์

ปีกของเจ้าจะหัก

เจ้าอย่าอวดทะนง

ยามเมื่อฉันแลมอง

หงส์ หงส์ทอง ขยับปีกบิน

อย่าทะนงใจนัก

หักลงที่กลางหนอง

ว่าเธอเป็นหงส์ทอง

หงส์ทองขยับปีกบิน

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

47. เพลง หน้านี้น้ำฝน

หน้านี้น้ำฝน

สาวน้อยน้อย มาลอยหน้ารำ

ไยมาทำให้ฉันซึ้งใจ

หล่อนกำลังกุ่มจิต

นิดหน่อยจะเป็นไรไป (แหม)

จะขออาศัยรำด้วยสักหน

ลมบนพัด โขยกระหน้า

สาวน้อยน้อย มาลอยหน้ารำ

อย่ารำเข้ามาชิด อย่ารำเข้ามาใกล้

นิดหน่อยจะเป็นไร

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

48. เพลง หน้านี้น้ำหนาว

หน้านี้น้ำหนาว

ฉันแต่งตัวข้อยข้อย

หนุ่มสาวเขาเดินเกี่ยวก้อย

เดินเกี่ยวก้อยฉัน ก็นี่ก้อย

ฉัน ไม่มีคู่หวัง มาเดินตามหลัง
เรามาคิดคิดไป
เสียใจ ว่าเราคนจน

เขายัง ไม่ได้
เสียใจ ว่าเราคนจน

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

49. เพลง หล่อจริงนะคารา

หล่อจริงนะคารา
ยิ้มแย้มสองแก้มนำชม(แหม)
อยากจะชมแม่ผมคัดลอน
ผมคัดลอน ช่างแสดดูงอน
ฉันอุตส่าห์เดินตาม
เนาะฟันทอง ของน้องซัดมัน

งามตาจริงแม่คัดผม
ยิ้มแย้มสองแก้มนำชม

ช่างแสดดูงาม
เดินตาม ไม่วายแถมอง

50. เพลง แหวนเอย ที่เคยสวมก้อย

แหวนเอย ที่เคยสวมก้อย
ข้อมือผูกนาฬิกา
สวยจริงหนาเวลาราวง

สร้อยสายน้อย ที่ห้อยคอมา
ข้อมือผูกนาฬิกา
หล่อจริงหนาเวลาราวง

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

51. เพลง ออกบัตรปันส่วน

ในภาวะสงคราม
ไม่จืดน้ำมัน
ออกบัตรปันส่วน
พวกเราชาวไทย

สงครามกำลังคับขัน
น้ำตาลมันก็แพง
จำนวนมันไม่พอใช้
ตีเหล็กไฟจนหูตาแดง

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

52. เพลง อาย อ้าย อาย

อาย อ้าย อาย
มาเจอเพื่อนรำ ฉันจำต้องเล่น
รำเป็น ไม่เป็น ฉันจำต้องเล่น

กระสับกระส่าย ฉันรำไม่เป็น
มาเจอเพื่อนรำ ฉันจำต้องเล่น
เพื่อนรำ

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

53. เพลง เอ๊ะ! นี่เธอหรือไร

เอ๊ะ! นี่เธอหรือไร
ฉันถาม ทำไมเธอไม่บอก
เธอบอก ว่าเธอเป็นม่าย

เธอนั้นไปหรือดี
ฉันถาม ทำไมเธอไม่บอก
แต่ก็ไม่ใช่ไร ฉันรักแม่ม่าย

ชอบใจเธอเหลือเกิน

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

54. เพลง ไอ้เจ้าช่อมาลี

ไอ้เจ้าช่อมาลี

คนดีของพี่ก็มา

สวยจริงหนาเวลาค่ำคืน

สวยจริงหนาเวลาค่ำคืน (ชะเอ็งเอ็งเอย)

ดวงจันทร์ไปไหน

ทำไมจึงไม่ส่องแสง

จันทร์แสงแสงสว่าง

จันทร์แสงแสงสว่าง

เมฆน้อยลอยมาบัง

เมฆน้อยลอยมาบัง

แสงสว่างก็จางหายไป

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

55. เพลง ไอ้เทพไฟท

ไอ้เทพไฟท

ช่างคลหัวใจให้เธอมองมา

ฉันอยากจะสบสายตา

ฉันอยากจะสบสายตา

เมื่อเวลาหวังเคียงเธอ

นี่นางฟ้าหรือไร

แต่งกายมาร่ำมาร่ำ

สุดจะแสนระกำ

ที่ได้นำมากลายชมเชย

ยามร่ำรำ

ก็คงเห็นงามรำเพย

ผาสุกสนุกกระไรเลย

แม้คุณเฝ้าสวยงามจริง

เสน่ห์เตร่ตรึงหัวใจ

งามใดจะเปรียบยอดหญิง

ฉันรักเธอเสียจริง

ทุกสิ่งมันถูกนับ ندا

56. เพลง ไอ้แม่ชอกกล้วยไม้

ไอ้แม่ชอกกล้วยไม้

ทำไมช่างหอมจริง (เอ็งเอย)

ไอ้แม่ชอกกล้วยไม้

ทำยังไงจะได้ซักกึ่ง(น้อยนอย น้อยนอย นอยหน้อย)

ขอชมสักข้อ

อย่าทรมานฉันเลย

หวงเอาไว้ให้ใครชมเชย

(เอ้า) หวงเอาไว้ให้ใครชมเชย

พูดโธ! เอ๊ย อย่ามาด่วนตัดรอน

พูดโธ! เอ๊ย อย่ามาด่วนตัดรอน

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

57. เพลง ไอ้แม่สายบัวทอง

ไอ้แม่สายบัวทอง

พี่รักน้อง พี่รักน้องชมเล่น

เข้าเข้า เย็นเย็น พี่เหลือบเขม่น

เห็นฟินเลียมทอง

(ร้องซ้ำทั้งหมด)

โน้ตสากล เพลงรำโทน
ของคณะรำโทนบ้านไร่กว้าง ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

1. เพลงแก่งหินน้ำตกไทรโยค

เพลงรำโทน

$\text{♩} = 80$

ทำนองร้อง

โท

$\text{♩} = 80$

แก่ง หิน แก่ง หิน น้ำ ตก ไทร โยค น้ำ ไส ไหล โสก เป็น ละ ออง ฟอง

5

ฝอย ฝู้ง ปลา ก็ พา กัน ล่อง ลอย ฝู้ง ปลา ก็ พา กัน ล่อง

9

ลอย พะ วง หลง คอย อยู่ กับ แม่ ดง คา เปรียบเหมือน ชี วิต ของ หนุ่ม

13

สาว รัก เรา ต้อง มี มาร ยา ไ้ น้ำ ใจ หึง กลอก กลิ้ง ไป มา ไ้ น้ำ ใจ

18

1. 2.

ชาย กลอก ไป กลอก มา ไ้ อ นิจ จา รัก มัน ไม่ แน่ ใจ แ่ง ใจ

2. เพลงขุนแผนแสนสนิท

เพลงรำโทน

♩ = 100

ทำนองร้อง

โทน

ขุน แพน แสน ส นีท เป็น ผู้ มี ฤทธิ์เวท มนต์ คา ภา แต่

6 ก่อน จะ ได้ พิม พา เวท มนต์ คา ภา นั้น เอง พิม

10 พา เป็น หญิง ไม่ ดี คุณ ส ภาพ ส ตริ อย่าเอา เยี่ยง อย่าง พุด อะ

14 ไร ก็ ไม่ จริง จัง พุด อะ ไร ก็ ไม่ จริง จัง คำ พุด ของ

18 นาง ไม่ แน่ ไม่ นอน ขุน ช่าง มา ที่ หลัง มา รัก ร้อย

22 ชิ่ง เสียแล้ว ละ ลี ขุน ช่าง เขา มี ของ ดี ขุน ช่าง เขา มี ของ

27 ดี เป็น ลูก เศรษฐี มั่ง มี เงิน ทอง ขุน ทอง

1. 2.

3. เพลงครีน ครีน ครีน

เพลงรำโทน

♩ = 100

ทำนองร้อง

ครีน ครีน ครีน เสียง ปีน สนั่น โล กา ญี่

โทน

5

ปูน มา รบ อัง กฤษ เป็น พัน ธ มิตร กับ อ เม ริ กา เรือ

9

บิน มา สี่ เครื่อง ยนต์ เรือ บิน มา สี่ เครื่อง ยนต์ บิน

13

วน อยู่ ทะ เล ได้ ทั้ง ระ เม็ด ทั้ง ระ เม็ด ทำ ฉาย

17

ที่ ละ พาน รถ ไฟ คิด ไป แล้ว มั่น นำ ก้าว คิด คิด

21

ไป แล้ว มั่น นำ ก้าว อัง กฤษ ดี รื่น ญี่ ปูน ถอย_ หนี อัง กฤษ ดี

25

วัน ณี ปุ่น ถอย_ หนี พวก เรา ทาง นี้ ขุด หลุม หลบ ภัย ขุด อะ ไร อยู่ จัะ

29

พี่ มา ทาง นี้ ก่อน สี่ น้อง ขุด อะ ไร อยู่ จัะ พี่ มา ทาง นี้ ก่อน สี่ น้อง พวก_ เรา ทั้ง

33

1. 2.
สอง ขุด หลุม หลบ ภัย ครึ้น ครึ้น ภัย

4. เพลงใครรักใครคิดถึงใคร

เพลงรำโทน

♩ = 100

ทำนองร้อง

ใคร รัก ใคร คิดง ใคร   ใคร รัก ใคร คิดง ใคร   ไม่

โทน

5

ต้อง เกรง   ออก เกรง   ใจ   ใคร รัก   ใคร คิดง   ออก   มา   รำ   ใคร รัก

9

1.   2.

ใคร คิดง   ออก   มา   รำ   ใคร รัก   ใคร คิดง   รำ

5. เพลงจัดแจงสวมเครื่องเข้าที่นอน

เพลงรำโทน

♩ = 100

ทำนองร้อง

โจด

แจง สวม เครื่อง เข้า ที่ นอน เสียง โทน สะ ท่อน เอียง หู เข้า มา ฟัง คู่

โทน

5

รัก จัน มา หรือ ยัง คู่ รัก จัน มา หรือ ยัง ตีน นี้ ไม่

9

1. หวัง ตีน หลัง จัน ต้อง นอน

2. จอด นอน

6. เพลงจุดเทียนเวียนวน

เพลงรำโทน

♩ = 100

ทำนองร้อง

จุด เทียน เวียน วน__ เรา มาหลาย คน วน เอ๋ย วน เวียน จุด

โทน

5

เทียน เวียน วน__ เรา มาหลาย คน วน เอ๋ย วน เวียน หมุน

9

ทัพ ลับ เปลี่ยน__ เรา มา จุด เทียนเวียน เอ๋ย เวียน วน ข้าว เหนียว เม็ดยาว

14

ยาว ทั้ง ข้าว จ้าว มัน เม็ด สั้น สั้น ข้าว เหนียวมัน เม็ด ยาว

18

ยเว ทั้ง ข้าว จ้าว มัน เม็ด สั้น สั้น ข้าว เหนียว ข้าว จ้าว

22

มัน ก็ ไร่ ข้าว เหมือน กัน สะ เด่า กลาง ดอน

26

— พอแตกใบอ่อนเป็นพุ่มเป็นพวง สะเดากลางดอน

30

— พอแตกใบอ่อนเป็นพุ่มเป็นพวง สะเดาว่าขม

34

— ยังพายคารมหญิงลวงจุดลวง

7. เพลงใจหนอใจ

เพลงรำโทน

ทำนองร้อง

ใจ หนอ_ ใจ ถ้า แม่ เปิด ได้ เหมือน ตั้ง บ้าน ประ ตู จะ เปิด ให้

โทน

5

ดู หัว ใจ ก็น เกลือ ก็น กน ละ ขาม ก็น

9

น้ำ ก็น กน ละ ชิน_ ก็น พริก ก็น กน ละ เม็ด ชี ใคร จะ

13

1. 2.

เปิด ก่อน_ ใคร ใจ หนอ_ ใคร

8. เพลงฉันรำโทนไม่สวย

เพลงรำโทน

♩ = 100

ทำนองร้อง

ฉัน รำ วง ไม่ สวย ล้ำ ส มัย หน้่ม สว ไทย ขอ ความ ก รุ ณา ฉัน รำ

โทน

6

ด้วย เธอ จง ช่วย เมต ตา ฉัน รำ ด้วย เธอ จง ช่วย เมต ตา ขอ ความ ก รุ

10

1. ณา ฉัน มา แต่ ไกล 2. ฉัน รำ วง ไม่ ไกล

9. เพลงฉิ่งรำวงไม่สวย

เพลงรำโทน

♩ = 100

ทำนองร้อง

ฉิ่ง รำ วง ไม่ สวย ล้ำ ส มัย หน้่ม สาว ไทย ขอ ความ ก รุ

โทน

5

ฉิ่ง รำ ด้วย เธอ จง ช่วย เมต ตา ฉิ่ง รำ ด้วย เธอ จง ช่วย เมต

9

1. 2.

ตา ขอ ความ ก รุ ฉิ่ง รำ มา แต่ ไกล ฉิ่ง รำ วง ไม่ ไกล

10. เพลงชักชวนสาวงาม

เพลงรำโทน

$\text{♩} = 100$

ทำนองร้อง

ชักชวนสาวงาม เพื่อนรำ ถวายหลวง พ่อ

โทน

5

อ นิจ จา รูป_ หลอ คิ้ว ต่อก ยัก คิ้ว ช่าง_ เดียว

9

เอา เรือยนต์ เข้ามา รับ ขา กลับ ชี กระไร น้ำ เชี่ยว

13

รัก เธอ คน_ เดียว น้ำ เชี่ยว อุตส่าห์ มา รับ

17

ชักชวนสาว รับ น้ำ นำ เชี่ยว อุตส่าห์ มา รับ

11. เพลงชาวเกาะ

เพลงรำโทน

♩ = 100

ทำนองร้อง

ฟังเสียงเพลงชาวเกาะ ไพเราะเสนาะจับใจ สายน้ำหลัง

โทน

6

ไหลสายน้ำหลัง ไหลมาพบหาดทรายอยู่ ช้า ช้า มาพบหาดทรายอยู่ ช้า

11

ช้า ลมทะเลพัดคลื่น เฟลีนดูคลื่น กระเซ็น

16

ลมทะเลพัดเย็นเย็น เย็นเย็น ชมชื่นหัวใจ เย็นเย็น

20

1. เย็นชมชื่นหัวใจ ฟังเสียงเพลงชาวเกาะ

2. เย็น

12. เพลงเชียร์ฉัน

เพลงรำโทน

♩ = 100

ทำนองร้อง

เชียร์ ฉัน เป็น รำ วง คง ที่ เพลง ไม่ ดี ก็ ไม่ กล้า ประ

โทน

4

ฉัน เห็น เธอ มา ตก ประ หมา ใจ สิ้น เห็น เธอ มา ตก ประ หมา ใจ

8

1. 2.

สิ้น ไม่ กล้า ประ ชัน เพลง ฉัน ก็ ไม่ ดี เชียร์ ดี

13. เพลงดอกบัวไทย

เพลงรำโทน

$\text{♩} = 100$

ทำนองร้อง

ดอก บัว ไทย นั้น ช่าง งาม ผุด ฝ่อง แต่ ฉั้น มอง เห็น ว่า

โทน

7

เธอ สวย กว่า เธอ นั้น สวย จริง จริง สวย ยิ่ง กว่า เทพ ธิ ดา

13

ฉั้น รัก เธอ นก หน้า รัก กว่า ต้ม ชี วัน รัก รัก กว่า ต้ม ชี วัน

19

หาก เธอ ตาย ฉั้น ต้อง วาย ชี วัน ตาย ด้วย กัน ไป ส

25

วรรค์คู่ กัน กับ เธอ ไป ส วรรค์คู่ กัน กับ เธอ เธอ เปรียบ เหมือน พระจันทร์ ตัว

31

ฉั้น เปรียบ เหมือน ฟัน โลก สาย ลม โบก ฟ้า โลก เป็น ของ คู่ กัน ฟ้า ฟ้า

37

1. 2.

โลก เป็น ของ คู่ กัน ดอก บัว กัน

14. เพลงเดือนจำเดือน

เพลงรำโทน

$\text{♩} = 100$

ท่านองร้อง

เดือน จำ เดือน สาว น้อย ลอย เลื่อน เหมือน เดือน จาก ฟ้า ยาม

โหม

5

เป็น ไม่ เห็น น้อง มา โน อู รา ของ พี่ สะ ท่อน ที่

9

จริง มัน ต้อง หยุด พัก มา นิ่ง ผัก รัก กัน ไว้ เสีย ก่อน สาว

13

งาม อย่า ได้ ฮ่า วรณี่ สาว งาม อย่า ได้ ฮ่า วรณี่ จะ พา น้อง

17

1. 2.

จร ไป ตอน เตียง ถิ่น เดือน จำ ถิ่น

15. เพลงตามองตา

เพลงรำโทน

♩ = 100

ทำนองร้อง

ตา มอง ตา สาย ตา แล จ้อง มอง กัน รู้ ลึก ลึยว

โทน

5

ชาน ทรวง ใน จะ ว่า รัก ฉัน ก็ ว่า รัก จะ ว่า

9

หลง ฉัน ก็ ว่า หลง ฉัน ยัง อด ไต้ เธอ ไม่ ได้ ความ

13

รัก มั่นหนัก หัว ใจ ความ รัก มั่นหนัก หัว ใจ เธอ รู้ บ้าง

17

1. ไหม ว่าฉัน รัก เธอ ตา มอง เธอ

2.

16. เพลงไตรรงค์ไทย

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

ไทย ส วัส ดี มา รีม ไม ตรี กับ ไทย

The first system of music is in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of a vocal line and a piano accompaniment line. The vocal line starts with a treble clef and a sharp sign. The lyrics are: ไทย ส วัส ดี มา รีม ไม ตรี กับ ไทย.

5

ไทย มา ส วัส ดี มา รีม ไม ตรี กับ ไทย

The second system of music continues the melody. The lyrics are: ไทย มา ส วัส ดี มา รีม ไม ตรี กับ ไทย.

9

ไตร รงค์ ธง ไทย พวง มา ลี้ย เป็น ดอก ไม้ ของ ชาติ

The third system of music continues the melody. The lyrics are: ไตร รงค์ ธง ไทย พวง มา ลี้ย เป็น ดอก ไม้ ของ ชาติ.

13

สวย สะ อาด สวย ตั้ง ธรรม ชาติ สวย สะ

The fourth system of music continues the melody. The lyrics are: สวย สะ อาด สวย ตั้ง ธรรม ชาติ สวย สะ.

17

1. 2. อาด ตา ขาย ขาย

The fifth system of music concludes the piece with a first and second ending. The lyrics are: 1. อาด ตา ขาย 2. ขาย.

17. เพลงเธอรำข้างนาดู

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

(ข) เธอ รำ ข้าง นา ดู ถ้า แม่ รำ คู่ ก็ จะ เป็น บุญ

โทน

4

ตว (ญ) รำ ก็ รำ อย่าง มา ท้า พุด จา เดี่ยว จะ ว่า ว่า เสีย ก็ ให้

8

อาย (ข) รัก นะ ชี ถึง มา วอน พุด จา (ญ) เสีย เว ลา ดุง ไม่ สม

12

ใจ (ข) รับ รัก พี่ หนอย ได้ ไหม รับ รัก พี่ หนอย ได้

16

ไหม (ญ) ไม่ เป็น ไร หวาน ใจ เธอ มี (ข) ไม่ เป็น ไร หวาน ใจ ไม่

20

1. มี เธอ รำ ข้าง นา มี 2.

19. เพลงนุ่งกระโปรงแบบบาง

ทำนองร้อง

♩ = 80

นุ่งกระโปรงแบบ บาง สมร่วง เมื่อ ร ทัย ใส่ เสื้อยก ไหล่ ใครใคร ก็ไม่ มี

โทน

4

เหมือน ใคร ใคร ก็ไม่ มีเหมือน ทา รุสปากแดง ชอบแกล้ง ให้ชาย สะเทือน ความรักเข้ามา

8

เดือน อก สะเทือนถึง เธอไม่ วาย อก สะเทือนถึง เธอไม่ วาย นุ่งกระโปรงแบบ

11

บาง สมร่วง เมื่อ ร ทัย ใส่ เสื้อยก ไหล่ ใครใคร ก็ไม่ มี

14

เหมือน ใคร ใคร ก็ไม่ มีเหมือน ทา รุสปากแดง ชอบแกล้ง ให้ชาย สะ

17

เทือน ความรักเข้ามาเดือน อก สะเทือนถึง เธอไม่ วาย อก สะเทือนถึง เธอไม่ วาย

20. เพลงบ้านอยู่ไกล

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

บ้าน อยู่ ไกล ฉัน ยัง อุต สำนั มา แก้ว ตา ฉัน ขอ รำ ด้วย ถึง

โทน

5

แม่ ถึง แม่ รูป ไม่ สวย จะ ขอ รำ ด้วย คู่ กัน กับ เธอ จะ ขอ รำ

9

ด้วย คู่ กัน กับ เธอ โปรด ยิ้ม ให้ ฉัน ก่อน สัก นิด อย่า ได้

13

คิด ว่า ฉัน นั้น เลว ทราวม ถึง แม่ ถึง แม่ รูป ไม่ งาม จะ ขอ รำ

17

ตาม คู่ กัน กับ เธอ จะ ขอ รำ ตาม คู่ กัน กับ

20

1. เธอ บ้าน อยู่ ไกล ฉัน ยัง อุต สำนั เธอ

2.

21. เพลงผมตัดลอน

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

ผม ตัด ลอน ช่าง แล ดู งอน ช่าง แล ดู งาม

โทน

5

นั้น อุต สำนั เด็น ตาม เด็น ตาม ไม่ วาย แล มิ่ง ฟัน ทอง

9

ของ น้อง ชัด มีน หล่อ จริง นะ ดา รา งาม

13

ดา จริง แม่ ตัด ผม ยิ้ม แยม สอง แก้ม น้า ชม ยิ้ม

17

1. 2.

ยิ้ม สอง แก้ม น้า ชม นั้น อยาก จะ ชม แม่ผม ตัด ลอน ลอน

22. เพลงพ.ศ. 2489

เพลงรำโทน

♩ = 80

พานทองร้อง

ทอ คอสอง สีแปด เก็บ ไทย เรา มันเศร้าทุก คน น่าสง

โทน

5

สาร อ นัน ท ม หี ดล น่าสง สาร อ นัน ท ม หี ดล มาสิ้น พระ

9

ขนม เมื่อ อา ยู ยัง เยาว์ พี่ ชาย น้อง ชาย เข้า มา แทน พี่

13

ชายน้อง ชายเข้ามา แทน มาจากดินแดน อเมริกา พระบิดา เขามาเยี่ยม

18

ศพ เป็น ลม ส ลบ อยู่ ที่ ศพ ลูก ยา พอ ยา

1. 2.

23. เพลงพ.ศ. 2504

เพลงรำโทน

♩ = 100

ทำนองร้อง

โพ คอ สอง พันห้าร้อย ผู้ใหญ่ สี ตี กลอง ประ ชุม ชาว

โหม

5

บ้าน ก็ มา ชุม นุ่ม มา ประ ชุม ที่ บ้าน ผู้ใหญ่ สี ต่อ ไป

9

นี่ ผู้ใหญ่ สี จะ ขอ กล่าว ถึง เรื่อง ราว ที่ ได้ ประ ชุม มา ทาง

13

การ เขา สั่ง มา ว่า ทาง การ เขา สั่ง มา ว่า ให้ ชาว

17

นา เลี้ยง เบ็ด และ สุนัข ฝ้าย ตา สี หัว ดอน ถาม ว่า สุนัข

21

กร นั้น คือ อะไร ผู้ใหญ่ สี ลูก ขึ้นตอบทัน ไต ผู้ใหญ่ สี ลูก ขึ้นตอบทัน

26

ไต สุนัข นั้น ไชร์หมา น้อยธรรม ตา หมา น้อยหมา น้อยธรรม ตา โพ ตา

1. 2.

24. เพลงเพลินเสียงพิน

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

เพลิน เสียง พิน ได้ ยิน เสียง เพลง มา แต่ ไกล เพื่อน

โหม

5

เธอ พบ เธอ บ้าง ไหม รู้ สึก เสียใจ พี่ ไม่ ได้ พบ เธอ พบ

9

เธอ อยู่ บน แ่ง หิน กำ ลัง ดัด พิน กัน อยู่ เพลิด เพลิน ดัด

13

พิน ดัด พิน ดัด พิน ดัด พิน ดัด พิน ดัด พิน ดัด พิน

1. 2.

25. เพลงมอง มอง มอง

เพลงรำโทน

♩ = 100

ทำนองร้อง

โทน

มอง มองมอง ได้ แต่แล มองมอง ไม่เห็น ใคร

5 แล มอง ไป โอ้ แม่หวาน ใจ ของ พี่ ก็ มา ไฮ

9 ลา ลา ลา ลา ลา ไฮ ลา ลา ลา ลา ลา นั้น

13 มา ด้วยความรัก เธอ นั้น นั้น มา ด้วยความรัก เธอ

26. เพลงเพลงมองตะลิ่ง

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

โทน

มอง ตะลิ่ง คืด ถึง เฝ้า แต่ แล หา กระ ต่าย

5

น้อย ลอย จัน ทรา กระ ต่าย น้อย ลอย จัน ทรา เกิด ขาดิ

9

หน้า ไม่ เต็ม เฝ้า เธอ จันทร วัน เพ็ญ กระ ต่าย

13

เด่น โดด ละ เมอ ดวง พระ จันทร นั้น คือ เธอ ดวง พระ

17

1.

จันทร นั้น คือ เธอ อยาก ได้ เธอ มา เป็น ขวัญ ตา

21

2.

มอง ตะลิ่ง

27. เพลงมองไปแล้วอย่าได้เก้อ

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

โทน

มอง ไปแล้ว อย่า ได้ เก้อ ที่ รัก เธอ นั้น คือ ใคร กัน มอง มอง

5

ไป จิต ใจ ไหว หวัน มอง มอง ไป จิต ใจ ไหว หวัน คู่ รัก

9

ฉัน คล้าย กัน กับ เธอ มอง เสีย จน เก้อ ที่ รัก

13

เธอ นี้ คือ ใคร กัน มอง มอง ไป จิต ใจ ไหว หวัน มอง มอง

17

ไป จิต ใจ ไหว หวัน คู่ รัก ฉัน คล้าย กัน กับ เธอ

21

เธอ นี้ แผละ หนา ที่ จะ พา ให้ สุข ใจ

25

อยาก จะ มี คู่ ไว้ แต่ ไม่ รู้ อยู่ ไหน

29

ขอ ทำ นาย ทาย ทัก ว่า คน รัก กำ สิ่ง รำ วง ว่า คน

33

รัก กำ สิ่ง รำ วง (มี ผิด อยู่ ที่ ไหน) มี ใฝ่ อยู่ ที่ หน้า (มี อะไร บอก

37

มา) มี ตา ใต้ จ มุก (ใคร ทาย ก็ ถูก มี จ มุก ใต้ ตา)

41

คลื่น ก็ สาย ก็ ชัด พาย ังด หัน กลัว เรือ ล่ม พาย

45

เรือ ทวน ลม หัน กลัว เรือ ล่ม พาย ังด พาย ังด เกิด

49

มา ฉัน ยัง ไม่ เคย รัก หัน ใจ นัก กลัว รัก จะ ละ เมอ เท ว

53

ดา ดล ใจ ให้ มา เจอ เท ว ดา ดล ใจ ให้ มา เจอ ฉัน รัก

57

เธอ ฉัน จะ ไม่ บอก ใคร ฉัน รัก ใคร ฉัน จะ ไม่ บอก เธอ

28. เพลงมาพวกเขา

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

มา พวกเรา มาตั้งวง เข้าเป็น สามัคคี ประอง

โทน

Detailed description: This system contains the first four measures of the song. The vocal line is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The lyrics are 'มา พวกเรา มาตั้งวง เข้าเป็น สามัคคี ประอง'. The guitar line is in bass clef with a 2/4 time signature, playing a steady eighth-note accompaniment.

5

ดองฉันทน์ น้อง และ พี่ ประอง ดองฉันทน์ น้อง และ พี่ รัก กัน ดี

Detailed description: This system contains measures 5 through 8. The vocal line continues with the lyrics 'ดองฉันทน์ น้อง และ พี่ ประอง ดองฉันทน์ น้อง และ พี่ รัก กัน ดี'. The guitar accompaniment remains consistent with the first system.

9

ดี อย่าให้ มี ร้าว ราน รัก กัน ดี ดี อย่าให้ มี ร้าว ราน

Detailed description: This system contains measures 9 through 12. The vocal line concludes with the lyrics 'ดี อย่าให้ มี ร้าว ราน รัก กัน ดี ดี อย่าให้ มี ร้าว ราน'. The guitar accompaniment ends with a double bar line and repeat dots.

♩ = 80 29. เพลงมามา เข็ญมารำวง

เพลงรำโทน

ทำนองร้อง

โทน

5

9

13

17

1.

2.

รำ วง รำ วง รำ วง เป็นการ เสริม ส่ง รำ วง ของ ไทย

มา รำ วง ไทย คู่ ของ ใคร ไฉ่ ออก มา รำ คู่ ของ

ใคร ไฉ่ ออก มา รำ พวก เรา ชาย หญิง ก็ ทุก คน อด สำนั ดัน

ดัน สบาย อุ รา มา รำ วง ด้วย กัน ดี กว่า มา รำ

วง ด้วย กัน ดี กว่า หญิง ชาย ทั่ว หล้า ที่ ได้ มา รำ วง รำ วง

30. เพลง เมาเมาเมา

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

โทน

(ข)เมา เมา เมา วัน นี้ กิน เหล้า เสีย ให้ เมา ยืน ฆง ไป ไม่

5

ไหว แล้ว แม่ โลม ฆง ไป ไม่ ไหว แล้ว แม่ โลม ฆง พา พี่ ไป

9

ส่ง ที่ บ้าน ลั่น ที (ญ)เรื่อง อะไร ของ จัน อย่า มา ไหว

13

วาน จู้ จี้ ใคร ใช้ ให้ แก่ ใช้ ให้ แก่ ดี กรึ ตาย เสีย ก็

17

ดี อยู่ หน้าก แผ่น ดิน (ข)พูด ไร่ อี แม่ น้อง รัก อย่า มา แขง

21

ชัก ให้ พี่ ตาย ดิน วัน นี้ เรา มี รา กิน วัน

25

นี้ เรา มี รา กิน ตาย เสีย ก็ ดิน เสีย ให้ เมา ยืน ฆง

31. เพลง ยวนยาเหล

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

ยวน ยา เหล ยวน ยา เล หิ้ว

โทน

5

ใจ ว่า เหว ไม่ รู้ จะ เเท หา ใคร จะ

9

ซื่อ เปล ยวน มา ไคว ยาว ยาว จะ ไป

13

ซื่อ เปล ยวน มา ไคว ยาว ยาว จะ

17

ได้ เมีย สาว จะ กล่อม เช้า กล่อม เย็น

32. เพลงยามเย็นเดินเล่นชายทุ่ง (แบบที่ 1)

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

ยาม เย็น เดิน เล่น ชาย ทุ่ง ผ้า ชาว ผ้า ดาด พุง นุ่ง กางเกง ขา

3 ยาว แต่ง ตัว มา ยั่ว สาว สาว แต่ง ตัว มา ยั่ว สาว

7 สาว นุ่ง กางเกง ขา ยาว ผ้า ชาว ผ้า ดาด พุง (ยาม) พุง

1. | 2.

33. เพลงยามเย็นเดินเล่นชายทุ่ง (แบบที่ 2)

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

ยาม เย็น เดิน เล่น ชาย ทุ่ง ผ้า ชาว ม้า คาด พุง นุ่ง กาง เกง ขา

โทน

3

ก๊วย แต่ง ตัว มา ยั่ว สาว สวย แต่ง ตัว มา ยั่ว สาว

7

สวย นุ่ง กาง เกง ขา ก๊วย ผ้า ชาว ม้า คาด พุง (ยาม) พุง

34. เพลงยามเย็นเดินเล่นชายห้วย

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

ยาม เย็น เดิน เล่น ชาย ห้วย มา เจอ สาว สวย อาบ น้ำ กัน หลาย

โหม

3

คน มอง ดู ไม่ รู้ ว่า ใคร มอง ดู ไม่ รู้ ว่า

7

ใคร แม่ บัว บึง ไบ โฮ้ แม่ สาย ลม บน (ยาม) บน

35. เพลงรำโทน อย่าท้ออย่าถอย

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

รำ โทน อย่าท้อ อย่า ถอย หิว ข้าว ก็ ทน เอา

โทน

3

หน้อยคน รัก เขามา คอย อยู่ ข้าง หน้า เป็น ตาย ก็ ไม่

7

1. 2.

ว่า เราเกิด มาเป็น นัก รำ โทน รำ โทน

36. เพลงไร่ร้างน้ำใส

เพลงรำโทน

$\text{♩} = 80$

ทำนองร้อง

ไร่ ร้างน้ำ ใส ใคร ใครตั้ง ใจ มา ตัก เสีย

โทน

4

ตาย ไม่มี คน รัก เสีย ตาย ไม่มี คน รัก ตั้ง ใจ จะมา

8

ตัก นึก รัก ก็ให้ อาย ไร่ ร้างน้ำ ใส ใคร ใครตั้ง ใจ มา

13

ตัก เสีย ตาย ไม่มี คน รัก เสีย ตาย ไม่มี คน รัก ตั้ง ใจ จะมา

18

1. 2.

ตัก นึก รัก ก็ให้ อาย ไร่ ร้างน้ำ อาย

37. เพลงไร่กว้างไม่ใช่ไร่กว้าง

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

ไร่ กว้าง ไม่ใช่ ไร่ กว้าง จะบอกตาม ตรง ด้วย ความจริงใจ ผิด

โหม

5

ไป ขอ อภัย ด้วย หน้า ผิด ไป ขอ อภัย ด้วย หน้า ยก มือ วัน

9

ทา ลิ่น มา แต่ ไกล ลิ่น มา แต่ ไกล ลิ่น มา แต่

13

ไกล ไร่ กว้าง ไม่ใช่ ไร่ กว้าง จะบอก ตาม

17

ตรง ด้วย ความจริงใจ ผิด ไป ขอ อภัย ด้วย หน้า ผิด

21

ไป ขอ อภัย ด้วย หน้า ยก มือ วัน ทา ลิ่น มา แต่ ไกล

25

ลิ่น มา แต่ ไกล ลิ่น มา แต่ ไกล

38. เพลงเล่นกันอย่าคดอย่าโกง

เพลงรำโทน

$\text{♩} = 80$

ทำนองร้อง

เล่น กัน อย่าคด อย่า โกง เลือก ไค้เงง เอาตาม ชอบ ใจ อยู่ใน

โทน

5

ว ไค้เงง ได้ ทั้ง นั้น อยู่ใน ว ไค้เงง ได้ ทั้ง นั้น ไม่ต้ง เกียง

9

กัน ไม่ ว่าหญิง ว่า ชาย เล่น กัน อย่าคด อย่า โกง เลือก

13

ไค้เงง เอาตาม ชอบ ใจ อยู่ใน ว ไค้เงง ได้ ทั้ง นั้น อยู่ใน

17

ว ไค้เงง ได้ ทั้ง นั้น ไม่ต้ง เกียง กัน ไม่ ว่า หญิง ว่า

20

1. 2.

ชาย เล่น ชาย

39. เพลงวันทองสองใจ

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

วัน ทอง เป็นคน สอง ใจ เชื่อ ไม่ ได้ หัว ใจ วัน ทอง ตัด ใจ

โทน

4

ตองหมาย ให้ จะ รong เลือด ตัด ใจ ตองหมาย ให้ จะ รong เลือด เอา มีด มา

8

เชือด ให้เลือด ไหล นอง ชุน ช้าง บอก ว่า พี่แค้น ตาย ชุน

12

ช้าง บอก ว่า พี่แค้น ตาย เอากระดูก มา ให้ เป็นกาย เป็น กong ฮ่า

16

ฮ่า ฮ่า ฮ่า มัน นำ หัว เราe อย่า มา ออ

19

1. 2.
เขาe นะ อี แม่ วัน ทอง วัน ทอง

40. เพลงสวຍจริงเออ มาเจอเพื่อนรำ

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

สวຍจริง เออ มาเจอเพื่อน รำ สวຍงาม ขำเพื่อน รำตั้งมาก มาย มี เส

โทน

5

นี่ ติด ต้อง ตา ชาย มี เส - นี่ ติด ต้อง ตา ชาย ยิ้ม ละ

9

ม้าย คล้าย เทพ อี ดา สวຍจริง เออ มาเจอ เพื่อน รำ สวຍ งาม

13

ขำ เพื่อน รำ ตั้งมาก มาย มี เส - นี่ ติด ต้อง ตา ชาย มี เส-

17

นี่ ติด ต้อง ตา ชาย ยิ้ม ละ ม้าย คล้าย เทพ อี ดา

41. เพลงสวัสดีเธอจ้า

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

สวัสดีเธอจ้า ฉันมาจะขอรำด้วย

โทน

4

แต่รำไม่สวย รำด้วยกับแม่งามขำรำ

8

ด้วยกับแม่งามขำ ตั้งแต่ฉันเกิดมา ลัญ

12

ญาว่าไม่เคยรำ ฉันจะได้รำไป

16

รำให้คู่รักดูไปไป รำให้คู่รักดู

20

สวัสดีเธอจ้

43. เพลงสาวสุดจะสวย

เพลงรำโทน

$\text{♩} = 80$

ทำนองร้อง

สาว สุด จะ สวย รูป ร้าง ส้ำ รวยเอา กลม สม หน้า ถ้า ได้ น่อง มาเดินเคียง

โหม

6

คู่ จะเก็บ ใส่ ตู้อะ เอา ไว้ บุ ขา ขา ขึ้น ขึ้น ทาง เขา วง ขา

11

ลง ลง ทาง เขา รัง ตามน่อง ตาม น่อง ไม่ ทั้น ชะเออ เออ หมด ป็ญ

16

ญา สาว สุด จะ สวย รูป ร้าง ส้ำ รวยเอา กลม สม

20

หน้า ถ้า ได้ น่อง มาเดินเคียง คู่ จะเก็บ ใส่ ตู้อะ เอา ไว้ บุ ขา ขา

25

ขึ้น ขึ้น ทาง พะ อง ขา ลง ลง ทาง หุกระ เขียง ตามน่อง ตาม น่อง ไม่

30

เคียง ชะ เออ เออ หมด ป็ญ ญา

44. เพลงสาวเอยที่ไม่เคยเห็นหน้า

เพลงรำโทน

♩ = 80

ผ่านห้อง

สาว เอย ที่ ไม่เคยเห็น หน้า เป็น บุญ ตา วา ส นาเหลือ เกิน สวย จริง

โทน

5

น้อง (ยิ่ง มอง ยิ่ง เฟลน) ขาง หล่อ จริง น้อง (ยิ่ง มอง ยิ่ง เฟลน) ฉั่น รัก เหลือ

9

เกิน ว่า ยิ่ง เกรง ใจ นั ก รัก เขา ตัว เรา ไม่ เทียม

12

ศักดิ์ รัก เขา ตัว เรา ไม่ เทียม ศักดิ์ เว ลา ตก

15

1. ยาก เขา ไม่ รัก เรา เลย 2. สาว เลย

45. เพลงเสียงโทนสะดุ้งใจ

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

เสียง โทนเสียง โทน สะดุ้ง ใจ ฉันอยู่ ไม่ได้เพลิน ใจ เสียเหลือเกิน จัด

โทน

5

แจจ สวม เครื่องแต่ง ตัว จัด แจจ สวม เครื่องแต่ง ตัว ผัด หน้า หรี

9

ห้าว อย่า มัว รอ เน้น เสรีจ แล้ว ให้ รีบ ออก เดิน เสรีจ

13

แล้ว ให้ รีบ ออก เดิน หา ความเพลิน เพลิน ใน วง รำ โทน หา ความเพลิน

17

เพลิน ใน วง รำ โทน เสียง โทนเสียง โทน สะดุ้ง ใจ ฉันอยู่ ไม่ได้

21

ได้ เพลิน ใจ เสียเหลือเกิน จัด แจจ สวม เครื่องแต่ง ตัว จัด

25

แจง สวม เครื่องแต่ง ตัว ผัด หน้า หวี หัว อย่า มัว รอ เน้น เสรี

29

แล้ว ให้ รีบ ออก เดิน เสรี แล้ว ให้ รีบ ออก เดิน หา ความเฟลิด

33

เฟลิด ใน วง รำ โทน หา ความเฟลิด เฟลิด ใน วง รำ โทน

46. เพลงหงส์ หงส์ หงส์

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

หงส์ หงส์ หงส์ อย่า ทะ นง ใจ นัก

โทน

5

ปีก ของ เจ้า จะ หัก หัก ลง ที่ กลาง หนอง

9

เจ้า อย่า หึง ทะ นง ว่า เจ้า เป็น หงส์ ทอง

13

ยาม เมื่อ ฉับ แล มอง หงส์ ทอง ข ยิบ ปีก

16

1. 2.

บิน หงส์ หงส์ ทอง ข ยิบ ปีก บิน หงส์ หงส์ บิน

47. เพลงหน้านี้หน้าฝน

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

หน้า นี้ หน้า ฝน ลม บน พัด ไชโย กระ หน้า สาว น้อย

โทน

4

น้อย มา ลอย หน้า รำ สาว น้อย น้อย มา ลอย หน้า รำ ไช มา

8

ทำ ให้ ฉันทน์ ชำ ใจ หลอน กำ สังก ล้อม จิต อย่า รำ เข้า มา

12

จิต อย่า รำ เข้า มา ไกล นิด น้อย จะ เป็น ไร ไป นิด

16

น้อย จะ เป็น ไร ไป จะ ขอ อา ตั๊ย รำ ด้วย สัก หน

20

หน้า นี้ หน้า หน

48. เพลงหน้า^๓หน้าหนาว

เพลงจำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

หน้า^๓นี้หน้าหนาว หม่อมสาว เขาเดินเกี้ยว ก้อย

โทน

4

ฉัน แต่ง ตัว ย้อย ย้อย เดิน เกี้ยว ก้อย ฉัน ก็ นึก อาย

8

ฉัน ไม่ มี คู่ หวัง มาเดิน ตาม หลัง เขา ยัง ไม่ ได้

12

เรา มา คิด คิด ไป เสีย ใจ ว่า เรา คน จน ขำ

16

1. ใจ ว่าเรา คน จน หน้า^๓นี้หน้าหนาว จน

2.

49. เพลงหล่อจริงนะดารา

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

โทน

หล่อ จริง นะ ดา รา งาม ดา จริง แม่ ดัด ผม ยิ้ม

5

ยิ้ม สอง แก้ม น้า ชิม ยิ้ม ยิ้ม สอง แก้ม น้า ชิม อยาก จะ

9

ชิม แม่ ผม ดัด ลอน ผม ดัด ลอน ช่าง แล ดู

13

งอน ช่าง แล ดู งาม นั้น อุด ส่าห์ เดิน ตาม เดิน ตาม

17

ไม่ วาย แล มอง เน๊ะ ฟัน ทอง ของ น้อง ชัด มั่น

1.

21

หล่อ จริง นะ ดา มั่น

2.

50. เพลงแหวนเอย ที่เคยสวมก้อย

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

โทน

แหวน เอย ที่เจ้าเคยสวม ก้อย สร้อย สาย น้อย ที่ห้อย คอ มา ช้อ

5

มือ ผูก นา พิ กา ช้อ มือ ผูก นา พิ กา สวย จริง

9

1.

หนา เว ลา ร้า วง หลอ จริง หนา เว ลา ร้า วง แหวน

13

2.

เอย ที่ เจ้า เคย สวม วง

51. เพลงออกบัตร ปั่นส่วน

เพลงรำโทน

$\text{♩} = 80$

ทำนองร้อง

โทน

ใน ภา ะ สง คราม สง คราม กำ ลัง คับ ชื่น

3

ไม่ ชิด น้ำ มัน น้ำ ตาล มัน ก็ แพง

7

ออก บัตร ปั่น ส่วน จำ นวน มัน ไม่ พอ ใจ

11

1.

พวก เรา ชาว ไทย ดี เหล็ก ไฟ จน หู ตา แดง

15

2.

ใน ภา ะ สง แดง

52. เพลงอาย อ้าย อาย

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

อาย อ้าย อาย กระสับ กระส่าย ถิ่น รำ ไม่ เป็น มา เจอ เพื่อน

โหม

5

รำ ถิ่น จำ ต้อง เล่น มา เจอ เพื่อน รำ ถิ่น จำ ต้อง เล่น รำ

9

เป็น ไม่ เป็น ถิ่น จำ ต้อง เล่น เพื่อน รำ

13

1. 2.

อาย อ้าย รำ

53. เพลงเอ๊ะ! นี่เธอหรือไร

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

โชน

เอ๊ะ! นี่ เธอ หรือ ไร เธอ นั้น ไ้ หรือ ดี นั้น

5

ถาม ทำไมเธอไม่ บอก นั้น ถาม ทำไมเธอไม่ บอก เธอ

9

บอก ว่า เธอ เป็น ม่าย แต่ ก็ ไม่ เป็น ไร นั้น รัก แม่

13

1. 2.

ม่าย ชอบ ใจ เธอเหลือ เกิน เอ๊ะ! นี่เธอหรือ เกิน

54. เพลงไอ้เจ้าช่อมาลี

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

ไอ้เจ้าช่อมาลี คนดีของพี่ก็มาสวย จริงหนา เวลาค่า

โทน

3

คืนสวย จริงหนา เวลาค่า คืนดวงจันทร์ไป

5

ไหนทำไม จึงไม่ส่องแสง จันทร์แสงแสง ส-

7

ว่าง จันทร์แสง-ว ส-ว่าง เมฆน้อย ลอยมา

9

บัง เมฆน้อย ลอยมา บังแสง ส-ว่าง ก็หาย

11

ไป ไอ้เจ้าช่อมาลี ไป

55. เพลงไอ้เทพไผ่

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

ไอ้ เทพ ผ ไผ่ ช่างดล หัว ใจ ให้ เธอ มอง มา ฉัน

โทน

5

อยาก ประสบ สาย ตา ฉัน อยาก ประสบ สาย ตา เมื่อ เว

9

ลา หวัง เคียง เธอ นี่ นาง ฟ้า หรือ ไร แปลง

13

กาย มา ร้าย มา รำ สด จะ แสน ระ ก่ำ ที่ได้

17

น้ำ มากลาย ชม เขย ยาม ร้าย รำ ก็ คง เห็น

21

งาม รำ เพย ผา สุก ส นุก กระ ไร เลย ผา

25

สุก ส นุกกระไร เลย แม่ คุณ เอ๊ย สวย งาม จริง เส

29

น้ เตรี ตรึง หัว ใจ งาม ไฉ จะเปรียบยอด หญิง

33

1.

นัน รัก เธอ เสีย จริง ทุก สิ่ง มัน ถูก นัยน์ ตา

37

2.

ใจ เทพ ผ ตา

56. เพลงไอ้แม่ชอกกล้วยไม้

เพลงรำโทน

$\text{♩} = 80$

ทำนองร้อง

ไอ้แม่ชอกกล้วยไม้ ทำไม ช่างหอมจริง (เอ็ง

โทน

5

เอย) ไอ้แม่ชอกกล้วยไม้ ทำไม จะได้ซักกิ่ง น้อยน้อยน้อยน้อย

9

น้อยขอชมสักช่อ อย่าทรมานฉันเลย หวงเอา

13

ไว้ให้ใครชมเชย หวงเอาไว้ให้ใครชมเชย พุดไฮ้เอ้ย

17

อย่ามาด่วนตัดรอน พุดไฮ้เอ้ย อย่ามาด่วนตัดรอน

21

ไอ้แม่ชอกกล้วย รอน

57. เพลงไอ้แม่สายบัวทอง

เพลงรำโทน

♩ = 80

ทำนองร้อง

ไอ้ แม่สาย บัว ทอง พี่ รัก น้อง พี่ รัก น้อง ชม เล่น เข้า

โทน

5

เข้า เย็น เย็น พี่ เหลือบ เข มั่น เห็น ฟัน เลียม ทอง

9

ไอ้ แม่สาย บัว ทอง พี่ รัก น้อง พี่ รัก น้อง ชม เล่น เข้า

13

1.

เข้า เย็น เย็น พี่ เหลือบ เข มั่น เห็น ฟัน เลียม ทอง

17

2.

ไอ้ แม่ สาย บัว ทอง

ภาพบริเวณทุ่งนาหมู่บ้านไร่กร่าง

ภาพถนนเลียบบคลองชลประทาน ตัดมาจากถนนเพชรเกษม กับอำเภอบ้านลาด

ภาพที่ทำการ อ.บ.ต. ไร่สะทอน

ภาพบ้านของนายกรี เกิดหนู

ภาพการสัมภาษณ์ นายกรี เกิดหนู เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2549

ภาพศูนย์ข้อมูลข่าวสาร อ.บ.ต. ไร่สะทอน

ภาพสมาชิกคณะรำโทนบ้านไร่กร่าง

ภาพการซ้อมรำโทน

ภาพการไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ก่อนการซ้อมและเล่นรำโทน

ภาพ “โทน”

ภาพโทน และเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายวีรจักร วงศ์เงิน
วัน เดือน ปี เกิด	๑๒ เมษายน ๒๕๑๘
สถานที่เกิด	อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	๖๘/๑๒ ซอยมีสุวรรณ ๓ ถนนสุขุมวิท ๗๑ แขวงพระโขนงเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๑๐
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้อำนวยการเพลง วงโยชวาทิตโรงเรียนนานาชาติเอกมัย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนานาชาติเอกมัย ๕๗ ซอยเจริญใจ ถนนสุขุมวิท ๗๑ แขวงพระโขนงเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. ๒๕๓๐	สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา จากโรงเรียนบ้านป่าจิว อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
พ.ศ. ๒๕๓๓	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนเวียงป่าเป้าวิทยาคม อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
พ.ศ. ๒๕๓๖	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. ๒๕๔๐	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาดุริยศิลป์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. ๒๕๕๐	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขามานุษยดุริยางควิทยา (ศ.ป.ม.) คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ